

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Özel Hukuk Anabilim Dalı

**KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KAPSAMINDA UNUTULMA
HAKKI**

Dilanur DEMİR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KAPSAMINDA UNUTULMA HAKKI

Dilanur DEMİR

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

KABUL VE ONAY

Dilanur DEMİR tarafından hazırlanan “Kişisel Verilerin Korunması Kapsamında Unutulma Hakkı” başlıklı bu çalışma, 09.06.2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Erkan KÜÇÜKGÜNGÖR (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Ayça ZORLUOĞLU YILMAZ
(Danışman)

Doç. Dr. Yıldız ABİK (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof.Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN
Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ..... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

15/06/2023

[İmza]

Dilanur DEMİR

1“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

(1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları

çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.**

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, **Dr. Öğr. Üyesi Ayça ZORLUOğLU YILMAZ** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

[İmza]

Dilanur DEMİR

TEŞEKKÜR

İlk olarak, tez çalıőmamı yönlendiren; sabrı, bilgeliği ve rehberliği ile çalıőmamı tamamlamamda desteklerini esirgemeyen danışmanım sayın Dr. Öğr. Üyesi Ayça ZORLUOğLU YILMAZ'a en içten teőekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmada sağladıkları katkılarından dolayı, tez savunma jürimde üye olma nezaketi gösteren sayın Prof. Dr. Erkan KÜÇÜKGÜNGÖR ve sayın Doç. Dr. Yıldız ABİK'e teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Ayrıca, çalışmamın gerçekleőmesinde her zaman yanımda olan anne ve babama, süreç boyunca beni destekledikleri ve teővik ettikleri için teşekkür ederim.

Son olarak, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, her zaman beni motive eden arkadaşlarıma teőekkürü borç bilirim.

ÖZET

DEMİR, Dilanur. *Kişisel Verilerin Korunması Kapsamında Unutulma Hakkı*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2023.

İçinde bulunduğumuz dijital çağda bütün endüstriler teknolojik değişim ve dönüşüm içine girmiştir. Bu süreçte veri ise, dönüşümün temeli olmuştur. Ancak, gelişime ayak uydurmanın, değişim ve dönüşümün öncüsü haline gelen verinin bu denli önem kazanması, özellikle kişisel verilerin hiç olmadığı kadar büyük tehditlerle karşı karşıya kalmasına yol açmıştır. Kişisel verilere yönelik tehditler, öncelikle kişilik değerleri ve özel hayatın gizliliği ile yakından ilintili olan kişisel verilerin korunması kavramının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Teknolojik gelişmelere paralel olarak verilerin elde edilmesinin, saklanması ve yayılmasının oldukça kolaylaşması ise, kişilerin kendilerine ait veriler üzerinde hakimiyet kurmalarının giderek zorlaşmasına yol açmıştır. Bu kapsamda, çağın gereklerine cevap olarak unutulma hakkı kavramı ortaya çıkmıştır. Kanaatimizce, giderek kaybedilen kontrol gücünün yeniden tesisini sağlamaya hizmet eden unutulma hakkı, kişisel verilerin etkin korunmasında en önemli araçlardan biridir. Nitekim unutulma hakkı, teknolojik gelişmelerle birlikte kişisel verilerin korunması ve buna bağlı olarak özel hayat alanı ve kişilik değerleri aleyhine bozulan dengenin yeniden kurulması için elzem bir yöntemdir.

Çalışmamızda kişisel verilerin korunması kapsamında unutulma hakkı, uluslararası metinler ve farklı hukuk sistemlerinin temel veri koruma mevzuatları çerçevesinde, ağırlıklı olarak karşılaştırmalı bir şekilde ele alınmıştır. Bu kapsamda çalışmamızın ilk bölümünde unutulma hakkının kavramsal çerçevesi çizilerek, hakkın tarihi gelişimi, görünüm şekilleri, unsurları, kapsamı ve sınırları incelenmiş, unutulma hakkına ilişkin temel tartışmalara yer verilmiştir. Çalışmamızın ikinci bölümünde ise, unutulma hakkının temelini oluşturan kişisel verilerin korunması kavramı, buna ilişkin hukuki metin ve mevzuatlar çerçevesinde karşılaştırmalı hukuk bakış açısıyla incelenmiş, unutulma hakkının dayanağı olan temel düzenlemeler ele alınmıştır. Son bölümde ise, unutulma hakkının ihlalinde Türk hukuku çerçevesinde başvurulabilecek yöntemler ve hakka ilişkin idari ve yargısal karar örneklerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel verilerin korunması, unutulma hakkı, kişilik hakkı

ABSTRACT

DEMİR, Dilanur. *The Right to Be Forgotten Within the Scope of Protection of Personal Data*, Master's Thesis, Ankara, 2023.

All industries have embraced technological development and transformation in the current digital era. Data has served as the foundation for transformation in this process. Personal data now faces more dangers than ever before because of the significance of data, which has emerged as the pioneer of change and transformation. The concept of protecting personal data, which is strongly tied to personality values and the privacy of individuals' private and family life, has emerged in response to threats to personal data. Parallel to technological advancements, the ease of data collecting, storage, and distribution has made it more challenging for individuals to control their personal data. In this context, the concept of the right to be forgotten has emerged as a response to the requirements of the age. In our opinion, one of the most important tools in the successful protection of personal data is the right to be forgotten, which restores lost control. As a matter of fact, the right to be forgotten is a very important tool for the protection of personal data in the face of the convenience brought by the age of technological developments, and therefore for re-establishing the balance that has deteriorated against private life and personality values.

In our study, the right to be forgotten within the scope of the protection of personal data has been discussed in a comparative way, mainly within the framework of international legal texts and the fundamental data protection legislation of various legal systems. In this context, in the first part of our study, the conceptual framework of the right to be forgotten was drawn, the historical development of the right, its appearance, elements, scope and limitations were examined, and the main discussions on the right to be forgotten were included. In the second part, the concept of protection of personal data, which forms the basis of the right to be forgotten, has been examined from the perspective of comparative law within the framework of legal texts and regulations, and the main regulations that are the basis of the right to be forgotten are discussed. In the last part, the methods that can be applied within the framework of Turkish law in violation of the right

to be forgotten and examples of administrative and judicial decisions regarding the right are given.

Keywords: Protection of personal data, right to be forgotten, personality right

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	xiii
1. BÖLÜM: UNUTULMA HAKKI KAVRAMI VE TEMEL ÖZELLİKLERİ	4
1.1. UNUTULMA HAKKI KAVRAMI, TARİHİ GELİŞİMİ VE GÖRÜNÜM ŞEKİLLERİ	4
1.1.1 Unutulma Hakkı Kavramı.....	4
1.1.2. Unutulma Hakkının Tarihi Gelişimi.....	6
1.1.2.1. Genel Olarak	6
1.1.2.2. Avrupa Adalet Divanının “Google Spain v. M.C.G” Kararı	8
1.1.3. Unutulma Hakkının Görünüm Şekilleri	13
1.1.3.1. Genel Olarak	13
1.1.3.2. Sildirme Hakkı (<i>Right to Delete/Right to Erasure</i>).....	14
1.1.3.3. Listedden Çıkarılma Hakkı (<i>Right to Delisting</i>)	17
1.1.3.4. Rehabilitasyon Hakkı (<i>Right to Rehabilitation</i>).....	18
1.1.3.5. Bilinmezlik Hakkı (<i>Right to Obscurity</i>).....	19
1.2. UNUTULMA HAKKININ UNSURLARI	20
1.2.1. Bilgi Unsuru.....	20
1.2.2. Zaman Unsuru	22
1.3. UNUTULMA HAKKININ KAPSAMI, SINIRLARI VE UNUTULMA HAKKINA İLİŞKİN TARTIŞMALAR	23

1.3.1. Hakkın Kapsamı	23
1.3.2. Unutulma Hakkının Sınırları.....	24
1.3.3. Unutulma Hakkına İlişkin Tartışmalar	26
1.4. UNUTULMA HAKKIYLA YAKINDAN İLİŞKİLİ HUKUKİ MENFAATLER.....	31
1.4.1. Unutulma Hakkı ve Kişilik Hakları.....	31
1.4.1.1. Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı	33
1.4.1.2. Özel Hayatın Gizliliği Hakkı.....	34
1.4.1.3. Lekelenmeme Hakkı	35
1.4.1.4. Bilgilerin Kaderini Tayin Hakkı.....	37
1.4.2. Unutulma Hakkı ve İfade Özgürlüğü	37
1.4.3. Unutulma Hakkı ve Basın Özgürlüğü	39
1.4.4. Unutulma Hakkı ve Kişisel Verilerin Korunması	41
2. BÖLÜM: KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI VE UNUTULMA HAKKI, UNUTULMA HAKKINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER, UNUTULMA HAKKININ KORUNMASI.....	43
2.1. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI VE UNUTULMA HAKKI.....	43
2.1.1. Veri, Kişisel Veri, Özel Nitelikli Kişisel Veri (Hassas Veri) Kavramları	43
2.1.1.1. Genel Olarak	43
2.1.1.1. Kişisel Veri Kavramının Unsurları.....	46
2.1.2. Kişisel Verilerin İşlenmesi.....	49
2.1.3. Kişisel Verilerin Hukuki Boyutu	50
2.1.4. Kişisel Verilerin Korunması	54
2.1.4.1. Genel Olarak	54
2.1.4.2. Uluslararası Düzenlemeler	55
2.1.4.2.1. 108 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi	55
2.1.4.2.2. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi.....	57
2.1.4.2.3. 2016/679 Sayılı Genel Veri Koruma Regülasyonu	61
2.1.4.3. Türk Hukukundaki Düzenlemeler	64
2.1.4.3.1. Anayasal Düzenleme.....	64

2.1.4.3.2. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'ndaki Düzenlemeler	67
2.1.4.3.3. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'ndaki Düzenlemeler	69
2.1.4.3.4. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu	71
2.1.4.3.4.1. Genel Olarak	71
2.1.4.3.4.2. Kişisel Verilerin İşlenmesi	73
2.1.4.3.4.3. Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Kavramları	74
2.1.4.3.4.4. Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rıza	77
2.1.4.3.4.5. Aydınlatma Yükümlülüğü	79
2.1.5. Kişisel Verilerin Korunması Hakkına Yönelik Temel İlkeler ve Unutulma Hakkı	80
2.1.5.1. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun İşlenme İlkesi	81
2.1.5.2. Doğru ve Gerektiğinde Güncel Olma İlkesi.....	83
2.1.5.3. Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme İlkesi.....	85
2.1.5.4. İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olma İlkesi	86
2.1.5.5. Sınırlı Süre Tutulma İlkesi	86
2.1.5.6. Bütünlük ve Gizlilik İlkesi ile Hesap Verilebilirlik İlkesi	88
2.2. UNUTULMA HAKKINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER VE HAKKIN KORUNMASI.....	89
2.2.1. Unutulma Hakkına İlişkin Uluslararası Düzenlemeler.....	89
2.2.1.1. OECD Nezdinde Unutulma Hakkı	89
2.2.1.2. Birleşmiş Milletler Nezdinde Unutulma Hakkı	90
2.2.1.3. Avrupa Konseyi Nezdinde Unutulma Hakkı	94
2.2.1.4. Avrupa Birliği Nezdinde Unutulma Hakkı	96
2.2.2. Amerika Birleşik Devletleri'nde Unutulma Hakkı	108
2.2.3. Türk Hukukunda Unutulma Hakkına İlişkin Düzenlemeler ve Hakkın Korunması	111
2.2.3.1. Genel Olarak	111
2.2.3.2. Unutulma Hakkının Anayasal Görünümü	112
2.2.3.3. 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun Kapsamında Hakkın Korunması	113

2.2.3.4. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Hakkın Korunması	115
2.2.3.4.1. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun Unutulma Hakkına İlişkin Hükümleri	115
2.2.3.4.2. Kişisel Verilerin Silinmesine, Yok Edilmesine veya Anonim Hale Getirilmesine İlişkin Usül ve Esaslar	119
3. BÖLÜM: TÜRK HUKUKUNDA UNUTULMA HAKKININ İHLALİNDE BAŞVURU İMKÂN LARI VE UYGULAMADA UNUTULMA HAKKI.....	121
3.1. TÜRK HUKUKUNDA UNUTULMA HAKKININ İHLALİNDE BAŞVURU İMKÂN LARI.....	121
3.1.1. Unutulma Hakkının Sildirme, Yok Edilme ve Anonimleştirme Yöntemi ile Kullanılması.....	121
3.1.2. Unutulma Hakkının İçeriğinin Çıkarılması ve/veya Erişimin Engellenmesi Yöntemiyle Kullanılması	123
3.1.3. Unutulma Hakkının Listelenmeme (Referanstan/Listeden Çıkarma) Yöntemiyle Kullanılması	124
3.1.4. Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Talep Edilebilecek Yöntemler	126
3.2. UYGULAMADA UNUTULMA HAKKI.....	129
3.2.1. Genel Olarak	129
3.2.2. ABAD'ın Google v. CNIL Kararı.....	129
3.2.3. Türk Yargı Kararlarında Unutulma Hakkı	131
3.2.3.1. Anayasa Mahkemesi Kararları	131
3.2.3.1.1. N.B.B. Başvurusu	132
3.2.3.1.2. Fatih Göncü Başvurusu	136
3.2.3.1.3. G.D. Başvurusu.....	138
3.2.3.2. Yargıtay Kararlarında Unutulma Hakkı	141
3.2.3.2.1. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2015/1679 Sayılı Kararı.....	141
3.2.3.2.2. Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 2017/5325 Sayılı Kararı	144
3.2.4. Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 2020/481 Sayılı Kararı ve Unutulma Hakkı	147

UNUTULMA HAKKINA YÖNELİK TESPİTLER VE SONUÇ	150
KAYNAKÇA.....	154
EK 1: ORİJİNALLİK RAPORU	176
EK 2: ETİK KURUL MUAFİYET FORMU.....	179

KISALTMALAR

ABAD	: Avrupa Birliği Adalet Divanı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: 3 Eylül 1953'te yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
Aydınlatma Tebliği	: 10 Mart 2018 tarihli ve 30356 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ
Başvuru Tebliği	: 10 Mart 2018 tarihli ve 30356 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ
Bkz.	: Bakınız
BM	: Birleşmiş Milletler
BTK	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Başkanlığı
BVerfG	: Bundesverfassungsgericht
C.	: Cilt
CNIL	: Commission nationale de l'informatique et des libertés
E.	: Esas sayısı
E.T.	: Erişim tarihi
GDPR	: Genel Veri Koruma Regülasyonu (<i>2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the</i>

processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC - General Data Protection Regulation)

İHEB	: 10 Aralık 1948’de Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
İmha Yönetmeliği	: 28 Ekim 2017 tarihli ve 30224 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik
İnternet Kanunu	: 23 Mayıs 2007 tarihli ve 26530 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında 5651 Sayılı Kanun
K.	: Karar Sayısı
KVKK	: 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
No.	: Numara
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
OECD	: İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
T.	: Tarih
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

TMK	: 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve devamı
VERBİS	: Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi
108 sayılı Sözleşme	: Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Kişilerin Korunmasına Dair Sözleşme (<i>Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data</i>)
95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi	: Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bu Türdeki Verilerin Serbest Dolaşımı Bağlamında Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi (<i>Directive 95/46/EC on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data</i>)

GİRİŞ

Teknolojinin hızla gelişmesi ve teknolojik ürünlerin hayatlarımıza girerek vazgeçilmez bir rol oynamaya başlamalarıyla, insanlık artık geçmişe göre çok daha fazla bilgi üretmekte, üretilen bu bilgilere erişim hiç olmadığı kadar kolay olmaktadır. Her türlü bilgiye bu denli kolay ulaşılabilmesi hayatlarımızı kolaylaştırmanın yanı sıra çeşitli tehlikeleri de beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda ortaya çıkan en büyük tehlike, kişisel verilere yönelik tehditlerdir. Bu durum, teknolojik gelişmelerin hızı karşısında, daha önce hiç düşünülmemiş birçok yeni tehditle karşı karşıya kalan kişisel verilerin etkin korunması için yeni mekanizmalara ihtiyaç duyulmasına ve yeni hakların gündeme gelmesine yol açmaktadır.

Dijital çağın getirisi olan teknolojik ürün ve hizmetlerin hayatın her alanında etkin olarak kullanılmasıyla birlikte kişisel verilere erişilmesi, bu verilerin yayılması ve muhafaza edilmesi kolaylaşmış, bu durum verilerin kötüye kullanılması da dahil olmak üzere birçok riski beraberinde getirmiştir. Bu risklere yönelik olarak öncelikle, dayanağını kişilik haklarından alan kişisel verilerin korunması hakkı, müstakil bir hak olarak hukuk sistemlerinde yerini almıştır. Teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni tehdit unsurlarına karşı ortaya çıkan kişisel verilerin korunması hakkı ile verilerin toplanması, kullanılması, dağıtılması gibi işleme faaliyetleri belirli koşullara bağlanmış, sorumlular belirlenerek veri sahiplerine kişisel verilerini korumaya yönelik birtakım haklar tanınmıştır.

İnternet öncesi dönemin aksine günümüzde bilgisayar, akıllı telefonlar, internet, sosyal medya gibi dijital araç ve ortamlar sayesinde insanların bilgiyi hafızalarında tutmak için kasıtlı olarak çalışmaları neredeyse gereksizdir. Zira, bilgiye ulaşmanın kolay olmasının yanında, teknolojik ürünler sayesinde bu bilgileri kaydetmek, süresiz olarak depolamak ve üçüncü kişilerle paylaşmak da oldukça kolay ve gündelik bir hale gelmiştir. Ancak bu durum, kişilerin verileri üzerindeki hakimiyetlerini sınırlandırmaktadır. Bu sebeple, teknolojinin hayatlarımıza girmesiyle dengeler kişilik değerleri ve kişisel verilerin

korunması aleyhine bozulmuştur. Bu kapsamda, teknolojinin yol açtığı orantısızlığın düzeltilerek, veri sahiplerinin verileri üzerindeki kontrol yetkilerinin güçlendirilmesi amacıyla unutulma hakkı ortaya çıkmıştır.

Kişilerin verileri üzerindeki hakimiyetlerinin güçlendirilmesine ve bu sayede çeşitli tehditlerle karşı karşıya kalan hukuki menfaatlerinin korunmasına hizmet eden unutulma hakkı ile kişilerin geçmişinin gölgesinden kurtulmasına izin verilerek, onlara yeni bir sayfa açma imkânı tanınmaktadır. Bu kapsamda en genel haliyle unutulma hakkı, kişilerin geçmişlerine dair üçüncü kişilerce bilinmesini istemediği birtakım bilgi, olay veya durumların, elverişli bir yöntemle “unutulmasına” hizmet eder. Unutulma hakkı, hukuka uygun olarak üçüncü kişilere açılmış, başka bir ifadeyle alenileşmiş kişisel verilerin, bir zaman sonra artık erişilebilir durumda olmasının herhangi bir amaca veya üstün menfaate hizmet etmemesi halinde gündeme gelmektedir. Nitekim, geçmişte kalan birtakım bilgilerin halen ulaşılabilir olması durumunda, özel hayatın gizliliği, manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi birçok menfaat ihlal edilebilmekte, korunan başkaca bir üstün menfaat de olmaması halinde bu verilerin üçüncü kişilerce erişilebilir olmaktan çıkarılması söz konusu olmaktadır. Birçok görünümü olan bir üst kavram olarak unutulma hakkı, sildirme, listelenmeme, erişimin engellenmesi gibi birçok yöntemle kullanılabilir. Nitekim, geçmişte kalan birtakım bilgilerin halen ulaşılabilir olması durumunda, özel hayatın gizliliği, manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi birçok menfaat ihlal edilebilmekte, korunan başkaca bir üstün menfaat de olmaması halinde bu verilerin üçüncü kişilerce erişilebilir olmaktan çıkarılması söz konusu olmaktadır. Birçok görünümü olan bir üst kavram olarak unutulma hakkı, sildirme, listelenmeme, erişimin engellenmesi gibi birçok yöntemle kullanılabilir.

Açıklanan sebeplerle, günümüz koşullarında kişisel verilerin ve hizmet ettiği hukuki menfaatlerin etkin ve güçlü bir şekilde korunması noktasında doğan ihtiyaç, unutulma hakkının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu kapsamda unutulma hakkı, hukuki metinlerde, yargısal veya idari kararlarda vurgulanan bir hak haline gelmiştir. Birçok mevzuatta ise unutulma hakkı doğrudan anılmamasına karşın, hizmet ettiği hukuki menfaatler çerçevesinde korunmaktadır.

Çalışmamızda öncelikle unutulma hakkı kavramının üzerinde durularak, bu hakkın ortaya çıkış serüveni, kapsamı ve sınırları açıklanmış; unutulma hakkı ilişkili olduğu diğer bazı menfaatlerle birlikte değerlendirildikten sonra hakka ilişkin temel tartışmalara yer verilmiştir. Akabinde, kişisel verilerin korunması ve bunun bir uzantısı olan unutulma

hakkına ilişkin olarak, Türk hukuku ve yabancı hukuk sistemlerinde yer alan çeşitli mevzuatlar ve uluslararası sözleşme hükümleri incelenmiş, hakkın dayanağı olan hükümler üzerinde durulmuştur. Son olarak unutulma hakkının ihlali halinde Türk hukukunun çeşitli mevzuatları kapsamında başvurulabilecek yöntemlere yer verildikten sonra, unutulma hakkına ilişkin karar örnekleri verilerek çalışmamız tamamlanmıştır.

1. BÖLÜM: UNUTULMA HAKKI KAVRAMI VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

1.1. UNUTULMA HAKKI KAVRAMI, TARİHİ GELİŞİMİ VE GÖRÜNÜM ŞEKİLLERİ

1.1.1 Unutulma Hakkı Kavramı

Gelişen teknoloji ile birlikte kişisel verilerin elde edilmesi ve işlenmesi, bu verilerin dijital platformlarda yayılması giderek kolaylaşmıştır. Bu durum, insanlığın ilk çağlarından beri süregelen unutmamanın kural, hatırlamanın ise bir istisna olduğu kuralını tersine çevirmiştir. Bilgiye ulaşmanın ve bu bilgileri dağıtmanın oldukça kolay olduğu günümüz şartlarında, kişilere ait verilerin unutulması zorlaşmıştır. Kişisel verilere böylesine kolay ulaşılabilmesi karşısında, bireylerin yaşamını özgürce sürdürebilme isteği “unutulma hakkı” olarak adlandırılan yeni bir hakkın ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Teknolojik gelişmeler sonucunda içinde bulunduğumuz ve verilerin çok uzun süreler kolayca depolanabildiği dijital çağda, unutulma hakkı acil bir soruna dayanmaktadır¹.

Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın (ABAD) 2014 yılında *Google Spain v. M.C.G* davası sonucunda verdiği kararlar² tartışmaya açılan unutulma hakkı, daha sonra Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Regülasyonu’nun³ (*General Data Protection Regulation/“GDPR”*) “Sildirme Hakkı (‘Unutulma Hakkı’)”⁴ başlıklı md. 17 hükmü ile pozitif hukuk normu

¹ Rosen, Jeffrey: “The Right to Be Forgotten”, Stanford Law Review Online, 2012, C. 64:88, s. 88. <https://review.law.stanford.edu/wp-content/uploads/sites/3/2012/02/64-SLRO-88.pdf> (E.T. 18.10.2022).

² EJC, Case: C-131/12, Judgement of the Court (Grand Chamber) of 13 May 2014. Bundan sonra *Google Spain v. M.C.G.* Case: C-131/12 olarak anılacaktır. Kararın İngilizce metni için bkz. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ0131> (E.T. 18.10.2022).

³ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). Çalışmanın devamında GDPR olarak anılacaktır. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN#d1e40-1-1> (E.T. 30.10.2022).

⁴ GDPR md. 17’nin başlığı olan “Right to erasure (‘Right to be forgotten’)” kanaatimizce veri sahibi için sildirme hakkını ifade etmekle birlikte, veri sorumlusu için bu bir silme yükümlülüğüdür. Bu sebeple tezin ilerleyen kısımlarında ilgili madde anılırken bu ifadeler kullanılmaktadır.

haline gelmiştir. Bu hak “unutulma hakkı” ismiyle olmasa da Türk hukuk sisteminde de çeşitli yöntemlerin düzenlenmesiyle kendine yer bulmuştur⁵. Kişinin talebiyle kendisine ait dijital ortamda yer alan her türlü kişisel verinin bir daha geri getirilemeyecek şekilde ortadan kaldırılması/silinmesi⁶ olarak tanımlanabilecek olan unutulma hakkı, bir görüşe göre, yalnızca hukuka uygun olarak alenileşen verilere ilişkin olarak kabul edilmelidir⁷. Nitekim hukuka aykırı olarak alenileşen veriler unutulma hakkının değil ihlal edilen kişilik hakkı değerinin konusunu oluşturmaktadır⁸. Genel olarak, unutulma hakkının bireylere kişisel verileri üzerinde kontrol hakkı tanıdığı söylenebilir⁹.

Unutulma hakkı ve verilerin minimum süreyle depolanması, esasen kişisel verilerin korunması hakkının çatısını oluşturmaktadır¹⁰. Bu hakkın yeni bir hak olmadığını ileri süren görüşlere göre ise unutulma hakkı, teknolojinin geliştiği ve yaygınlaştığı bu çağda, unutulma hakkından daha uzun süredir bilinen kişisel verilerin korunmasına ilişkin prensiplerin revize edilerek yeniden uygulanması olarak nitelendirilebilir¹¹. Bu kapsamda unutulma hakkı, kişinin kendisine ait veriler üzerindeki kapsamlı bir sildirme hakkı olarak düşünülebilir. Unutulma hakkı ve kişisel verilerin korunması hakkı arasındaki bir diğer bağ ise, her ikisinin de temelde onurlu yaşam, kişiliğin serbestçe geliştirilmesi ve kişinin kendisine ait veriler üzerinde serbest tasarruf edebilmesine dayanmasıdır. Temel olarak kişinin maddi ve manevi varlığını özgürce geliştirebilme arzusunun bir ürünü olan unutulma hakkı, kişilerin özel yaşam alanıyla sınırlı olan her türlü verilerinin internet

---

⁵ Türk Hukukunda unutulma hakkına ilişkin düzenlemeler için bkz. İkinci Bölüm, 2.2.3. Türk Hukukunda Unutulma Hakkına İlişkin Düzenlemeler ve Hakkın Korunması.

⁶ Nalbantoğlu, Seray: “Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD), 2018, Yıl 9, Sayı 35, s. 589. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/980809> (E.T. 18.10.2022).

⁷ Turgut, Cemile: Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 238. Unutulma hakkının konusunu hem hukuka aykırı hem de hukuka uygun olarak alenileşmiş verilerin oluşturabileceği yönünde bkz. Yavuz, Can: İnternet’teki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması Unutulma Hakkı, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 60.

⁸ Turgut, s. 238

⁹ Akgül, Aydın: “Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: “Unutulma Hakkı” ve AB Adalet Divanı’nın Google Kararı”, TBB Dergisi, No 116, 2016, s. 17. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-116-1440> (E.T. 18.10.2022).

¹⁰ European Union Agency for Cybersecurity (Enisa): The right to be forgotten - between expectations and practice, 20.11.2012. <https://www.enisa.europa.eu/publications/the-right-to-be-forgotten> (E.T. 18.10.2022)

¹¹ Fleischer, Peter: “The Right To Be Forgotten, Or How To Edit Your History”, 29.01.2012. <http://peterfleischer.blogspot.com/2012/01/right-to-be-forgotten-or-how-to-edit.html> (E.T. 18.10.2022).

desteğiyle kamusal alana yayılması ve kişilerin de kendi isteğiyle bu verileri alenileştirebilmesi karşısında önemli bir amaca hizmet etmektedir¹².

1.1.2. Unutulma Hakkının Tarihi Gelişimi

1.1.2.1. Genel Olarak

Kavramın fikri kökenleri, mahkumiyetin tamamlandığı ve üzerinden uzun yıllar geçen bir suç olayında olduğu gibi “hayatta artık meydana gelmeyen geçmiş olaylar hakkında susma hakkı”¹³ olarak tanımlanan Fransız (*droit à l'oubli*) ve İtalyan (*diritto al' oblio*) hukuk kavramı “unutulma hakkı”na dayanmaktadır. 1970'lerin sonlarından bu yana yasama faaliyetleri ve içtihatların birleşiminden ortaya çıkan unutulma hakkı kavramı, saklanan verilerin bir süre sonra silinmesi anlamında da olsa bir uluslararası belge olarak ilk kez Avrupa Konseyi'nin üye ülkelerin hukuk alanında işbirliğini yürütme amacı güden Hukuk Alanında İşbirliği Komitesi bünyesinde faaliyetlerini sürdüren Veri Koruma Uzmanlar Komitesinin 1989 yılında yapılan yeni teknolojiler karşısında kişisel verilerin korunmasına ilişkin çalışmada yer almıştır¹⁴.

Unutulma hakkı kavramının ilk olarak formüle edilmesi ise Fransız hukukuna dayanmaktadır. 2010 yılında Fransa'da internet üzerinde unutulma hakkı oluşturulmasına ilişkin yapılan bir kanun teklifinde, telefon ve internet şirketlerine, ilgilinin isteği üzerine veya makul bir süre geçmesiyle e-mail ve telefon mesajlarının tamamen ortadan

---

¹² Sartor, Giovanni: “Providers’ Liabilities and the Right to Be Forgotten”, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies Global Governance Programme-51 (RSCAS 2013/37), 2013, s. 1. (“Providers”) https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/27215/RSCAS_2013_37.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T. 25.10.2022).

¹³ Pina, Giorgio: “The Right to Personal Identity in Italian Private Law: Constitutional Interpretation and Judge-Made Rights”, The Harmonization of Private Law in Europe, 2000, s. 236. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1737392 (E.T. 25.10.2023).

¹⁴ European Council, Committee of Experts on Data Protection (CJ-PD), “New Technologies: a challenge to privacy protection?”, 1989, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680684607> (E.T. 25.10.2022).

kaldırılması konusunda bir yükümlülük getirilmesine yönelik düzenleme öngörülmüştür¹⁵.

Aynı yıl, dönemin Avrupa Birliği Komisyonu Başkan Yardımcısı Viviane Reding, unutulma hakkı terimini direkt olarak kullanarak, bu hakkın kendisi için önemini şu sözlerle ifade etmiştir: “*Tanrı affeder ve unuttur, ama web asla!*”¹⁶. Reading’in 2012 yılında yaptığı başka bir konuşmada ise, yeni bir gizlilik hakkı olarak gündeme gelen unutulma hakkı vurgulanmış, 1995 tarihinde yürürlüğe giren ve o dönem hala yürürlükte olan 95/46/EC sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bu Türdeki Verilerin Serbest Dolaşımı Bağlamında Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi’nin¹⁷ (95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi) internet kullanımının yaygınlaşmasıyla kişisel veriler alanında meydana gelen ihtiyaca cevap vermediğine ve yeni bir düzenleme gerektiğine değinilmiştir¹⁸. Aynı konuşmada, mutlak olmayan unutulma hakkına kişiye ait verinin saklanması için haklı bir menfaatin olması durumunda başvurulamayacağına ve bu hakkın ifade ve basın özgürlüğüne karşı önceliği olmadığına işaret edilmiştir¹⁹. Avrupa Birliği Komisyonu tarafından teknolojik gelişmeler neticesinde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara cevap veren yeni bir veri koruma mevzuatı oluşturma çalışmalarının sürdüğü bu yılların sonunda 2012 yılında Genel Veri Koruma Regülasyonu Tasarısı Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Bakanlar

---

¹⁵ Weber, Rolf H.: “The Right to Be Forgotten, More Than a Pandora’s Box”, Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law 120, C. 2, No.2, 2011, s. 120. <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-2-2-2011/3084> (E.T. 18.03.2023).

¹⁶ Reding, Viviane: “Fundamental Rights and Citizenship Privacy Matters-Why the EU needs new personal data protection rules” (Speech/10/700), 30.11.2010, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_10_700 (E.T. 30.11.2022).

¹⁷ 24 Ekim 1995 tarihli ve 95/46/EC sayılı “Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bu Türdeki Verilerin Serbest Dolaşımı Bağlamında Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi” Avrupa Birliği bünyesinde kişisel verilerin korunmasına yönelik olarak yapılan önemli metinlerdendir. The European Parliament and the Council of The European Union, Directive 95/46/EC of The European Parliament and of the Council of 24 October 1995, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31995L0046&from=EN> (E.T. 26.10.2022).

¹⁸ Reding, Viviane: “The EU Data Protection Reform 2012: “Making Europe the Standart Setter for Modern Data Protection Rules in the Digital Age” (Speech/12/26), 22.01.2012. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/12/26&format=PDF> (E.T. 30.12.2022).

¹⁹ Reding, Speech/12/26.

Konseyine sunulmuştur²⁰. Tasarı'nın 17. maddesinde unutulma hakkı, sildirme hakkıyla birlikte anılmıştır. 2016 yılında son hali verilerek kabul edilen ve 2018 yılında yürürlüğe giren Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Regülasyonu ile birlikte bu hak “unutulma hakkı” terimi kullanılarak açıkça ilk kez bir uluslararası metinde düzenlenmiştir. Birlik üyeleri için bağlayıcılığı olan Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Regülasyonu ile 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi yürürlükten kaldırılmıştır. GDPR'ın 65. ve 66. Gerekçelerinde unutulma hakkı terimine açıkça yer verilmiştir. GDPR md. 17 ile ise unutulma hakkı, sildirme hakkıyla beraber başlıklandırılmış olsa da, madde metninde bahsedilmemiştir. Ancak tüm bu gelişmeler unutulma hakkının bir hak olarak ortaya çıkmasında ve bunun ötesinde bir insan hakkına dönüşmesinde önemli bir rol oynamıştır²¹.

Unutulma hakkının hukuki bir zemine oturtulması ise ilk kez Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun henüz yürürlüğe girmediği 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi döneminde, 2014 yılında ABAD tarafından verilen *Google Spain v. M.C.G* kararı²² ile olmuştur. Bu karar aynı zamanda konuya ilişkin ilk içtihat olması açısından önemlidir.

1.1.2.2. Avrupa Adalet Divanının “*Google Spain v. M.C.G*” Kararı

Karara konu olan olayda, İspanyol avukat Maria Costeja Gonzeles'e ait ev 1998 yılında sosyal güvenlik borçları sebebiyle haczedilerek açık arttırmaya çıkarılmıştır. 2010 yılına gelindiğinde Gonzales, açık arttırmaya ilişkin ilanın İspanyol La Vanguardia gazetesinde ve Google arama sonuçlarında yer alması sebebiyle gazete ve Google İspanya ile Google

²⁰ Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data and on the Free Movement of Such Data (General Data Protection Regulation), COM (2012) 11 final, 25.01.2012.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012PC0011&from=EN>, (E.T. 30.10.2022).

²¹ Salihpaşaoğlu, Yaşar/Değirmencioğlu, Burcu: “Unutulma Hakkının Bir “İnsan Hakkı”na Dönüşme Yolculuğu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIV, Y. 2020, Sayı 2, s. 366. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/54204/733270> (E.T. 28.10.2022).

²² *Google Spain v. M.C.G.* Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

Inc şirketleri aleyhine şikâyette bulunarak ilanının kaldırılması istemiyle İspanyol Veri Koruma Otoritesine başvurmuştur. Yıllar önce tamamlanan bir sürece ilişkin olan bu ilanının artık anlamsız olduğu gerekçesine dayanılarak yapılan bu şikâyet, La Vanguardia gazetesi yönünden reddedilirken, Google yönünden kabul edilmiştir. Şikâyete ilişkin olarak Veri Koruma Otoritesi ilk olarak, arama sonuçlarının kişisel verilerin işlenmesi olduğunu ve bu sebeple arama motorlarının başlık haline getirdikleri bu arama sonuçlarının veri koruma mevzuatının uygulama alanında olduğunu tespit etmiştir. Daha sonra ise, işlenen bu verilerin yayılmasının veri sahiplerinin onurunu zedelemesi durumunda, arama motorlarının bu verilerin geri çekilmesi veya bunlara erişimin kısıtlanmasından sorumlu oldukları belirlenmiştir²³.

Uyuşmazlık, Google şirketinin itirazı üzerine İspanyol Yüksek Mahkemesi'ne taşınmıştır. Uyuşmazlık hakkında temyiz incelemesi gerçekleştiren Mahkeme, yargılamayı durdurarak, o dönem yürürlükte olan 95/46 sayılı Veri Koruma Direktifi kapsamında bir ön karar vermesi için ABAD'a başvurmuştur ve aşağıda incelenecek olan üç sorunun Direktif hükümleri uyarınca aydınlatılmasını talep etmiştir²⁴.

ABAD'ın değerlendirme yaptığı ilk soru, arama motoru ve faaliyetinin niteliğine ilişkindir. Arama motorları, üçüncü kişiler tarafından aktarılan bilgileri listeleyerek internet kullanıcısının tercih sırasına göre belirli bir sırayla sunmaktadır. Google İspanya ve Google Inc., arama motorlarının kişisel verilerle diğer veriler arasında bir ayırım yapmadan, internet ortamında yer alan tüm verileri listeleyerek kullanıcılara sunduklarından bahisle, bu faaliyetin veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilemeyeceği itirazını öne sürmüşlerdir. Akabinde, bu faaliyet veri işleme olarak kabul edilse dahi, ilgili verilerle alakalı herhangi bir bilgisi olmayan ve bu veriler üzerinde bir denetimde bulunmayan arama motoru işletmecisinin veri sorumlusu sıfatını haiz olamayacağını belirtmişlerdir. Bu kapsamda İspanyol Yüksek Mahkemesi, arama motorlarının bu faaliyetlerinin 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi kapsamında “veri işleme” faaliyeti sayılıp sayılmayacağı ve faaliyetin veri işleme olarak kabul edilmesi halinde arama

---

²³ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 14-17.

²⁴ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 18-20.

motoru işletmecisinin “veri sorumlusu” sıfatıyla sorumlu olup olmadığı sorularını yöneltmiştir²⁵.

Buna ilişkin olarak ABAD, öncelikle arama motorlarının listelenen bilgilerin 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 2/a uyarınca “kişisel veri” olduğunu tespit etmiştir²⁶. Daha sonra, arama motoru operatörünün belirli algoritmalar aracılığıyla tercih sırasına göre kullanıcıların erişimine açtığı veriler için toplama, kaydetme, organize etme ve depolama gibi faaliyetlerinin, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 2/b kapsamında veri işleme olduğunu ve internette hâlihazırda bulunan bilgilerin arama motorları tarafından değiştirilmemiş olmasının da bu durumu değiştirmeyeceğini belirtmiştir²⁷. Son aşamada ise, arama motoru operatörünün 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 2/d kapsamında veri sorumlusu olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda ABAD, arama motorlarının verilerin yayılmasında önemli bir rol oynadığını ve kullanıcılar tarafından bu verilere kolay erişim sağladığını vurgulamış, bu durum karşısında faaliyetleriyle kişinin mahremiyeti ve kişisel verilerin korunması hakkını önemli ölçüde etkileyen arama motorlarının listelediği veriler üzerinde denetim sahibi olmamalarının veri sorumlusu olarak kabul edilmelerine engel olmayacağını belirtmiştir. ABAD ayrıca internet sitesi yayıncılarının, yayınladıkları bilgilerin arama motoru sonuçlarından kısmen ya da tamamen çıkarılmasını istediklerini belirtme seçeneğine sahip olduklarını, ancak yayıncının bu seçeneği kullanmamasının arama operatörünün kişisel verilerin işlenmesinden sorumlu olmayacağı anlamına gelmeyeceğini belirtmiştir. ABAD internet sitesi yayıncısına tanınan bu seçenek karşısında, veri işlemenin amaç ve araçlarının arama motoru operatörü tarafından belirlendiği gerçeğinin değişmeyeceğini vurgulamıştır²⁸.

ABAD tarafından değerlendirilen ikinci soru ise, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin yer bakımından uygulama alanına ilişkindir. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin bölgesel uygulamasına ilişkin olarak ABAD, “www.google.es” uzantısıyla İspanya'da faaliyet gösteren Google Arama'nın, işletmecisi olan Google Inc. Şirketi

²⁵ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 20.

²⁶ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 27.

²⁷ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 28-29.

²⁸ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 32-38.

tarafından yönetildiğini belirlemiştir. Bu kapsamda, kullanıcıların arama motoru faaliyetleriyle belirli reklamları ilişkilendiren Google Arama ve işletmecisi Google Inc. şirketinin, İspanya'daki teşebbüsleri hedefleyerek faaliyete geçirdiği Google İspanya, burada Google için ticari temsilci sıfatını haizdir. Bu kapsamda ABAD, ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olduğunu belirttiği ve 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 4/1/a uyarınca “kuruluş” olarak belirlediği Google İspanya’ya ilişkin olarak, veri işleminin üye devlet topraklarında yer alan bir veri sorumlusu tarafından gerçekleştirildiğini tespit etmiştir²⁹.

İspanyol Yüksek Mahkemesi tarafından ABAD’a yöneltilen son soru ise, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi’nin md. 12/b ve md. 14/1-a düzenlemelerine ilişkin olarak, arama motorlarının, bilgi hukuka uygun olarak yayınlanmış da olsa internet sitelerindeki bilgiye bağlantılarını kaldırmakla yükümlü olup olmadıklarıdır. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 12/b ilgiliye, verinin eksik veya yanlış işlenmesi halinde veri sorumlusuna bunların düzeltilmesi, engellenmesi veya silinmesi üzerine başvuru hakkı tanımaktadır. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 14/1-a ise, ilgilinin kişisel verilerinin işleme sebeplerine her zaman itiraz edebileceğini düzenlemektedir. İtirazın haklı olması durumunda veri sorumlusunun işleme faaliyeti artık bu verileri kapsamayacakken, veri sorumlusunun itirazı kabul etmemesi halinde ABAD, ilgilinin adli makamlara başvurabileceğini belirtmiştir³⁰.

Google şirketleri, yayının hukuka uygunluğunu esas olarak internet sitesi yayıncılarının denetlediğini ileri sürerek, orantılılık ilkesi gereği erişimin kısıtlanmasıyla ilgili taleplerin bu yayıncılara karşı ileri sürülmesi gerektiğini, aksi bir durumun arama motoru operatörleri, internet sitesi yayıncıları ve internet kullanıcılarının temel haklarını yeterli derecede gözetmemek anlamı taşıyacağını ifade etmişlerdir³¹. Buna karşın ABAD, kişisel verilerin işlenmesinin özel hayatın gizliliğini ihlal etmesi durumunda 95/46/EC sayılı

---

²⁹ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 42-60.

³⁰ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 77.

³¹ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 63.

Veri Koruma Direktifi'nin Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nda³² düzenlenen temel haklarla birlikte düşünülmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu kapsamda Temel Haklar Şartı md. 7 ile düzenlenen özel yaşama saygı ve md. 8 ile düzenlenen kişisel verilerin korunması haklarını vurgulayan ABAD, bunlara karşı bir müdahalenin hassasiyeti karşısında, arama motorunun veri işlemedeki ekonomik menfaatinin Temel Haklar Şartı md. 7 ile belirtilen menfaatler dengesini kurmak için yeterli olmayacağını ifade etmiştir. İnternet kullanıcıları açısından ise Temel Haklar Şartı'nda yer alan özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkı ile kullanıcının bilgiye erişmelerindeki menfaat arasında adil bir denge kurulması gerektiği belirtilirken, bu dengenin kurulmasında bilginin nitelik ve hassasiyeti, veri sahibinin kamusal hayatta oynadığı rol ve kullanıcıların bu bilgiye ulaşmadaki menfaatleri dikkate alınmalıdır³³. Bu değerlendirmeler yapıldıktan sonra denetim veya yargı makamı, arama motoru operatörü tarafından ilgili bağlantıların arama sonuçları listesinden çıkarılmasına karar verebilir³⁴. İnternet sitesi yayıncısı bakımından ise, arama motoru operatörünün salt ekonomik menfaati yanında yayıncıların gazetecilik amacıyla hareket edebileceği belirtilerek, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin ifade özgürlüğü ile ilgili kişinin mahremiyet hakkı karşı karşıya geldiğinde; edebi, sanatsal veya gazetecilik amaçlarının söz konusu olması durumunda verinin işlenmesinde belli muafiyetlerin olabileceğine yönelik md. 9 hükmünü vurgulamıştır. Bunun yanı sıra, arama motoru kullanarak bir bilgiye erişmenin sağlayacağı kolaylık karşısında, veri sahibinin özel yaşamı önemli derecede etkilenebilmektedir. Açıklanan sebeplerle veri işleme faaliyetinin arama motoru ya da internet sitesi yayıncısı tarafından gerçekleştirilmesinin doğuracağı hukuki sonuçlar farklılık gösterebilir³⁵.

ABAD, İspanya Yüksek Mahkemesi'nin yönelttiği soruya ilişkin olarak, hukuka uygun bir şekilde yayımlanan ve gerçek bir bilgi içeren eski bağlantıların, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin sildirme hakkına ilişkin md. 12/b ve itiraz hakkına ilişkin md. 14/1-a düzenlemeleri uyarınca, veri sahibine zarar verdiği iddiasıyla listeden çıkarılıp

³² 2000/C364/01 sayılı Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı, Nice, 07.10.2000. http://www.ceidizleme.org/ekutuphaneresim/dosya/687_1.pdf (E.T. 22.11.2022).

³³ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 81.

³⁴ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 82.

³⁵ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 83-87.

çıkarılamayacağını değerlendirmiştir. Bu kapsamda, yalnızca yanlış bilgilerin değil, başlangıçta hukuka uygun olarak işlenmesine rağmen, toplanma ve işleme amaçlarını kaybeden verilerin işlenmesinin de 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6'da belirtilen kişisel verilere yönelik ilkelere uymaması sonucunu doğuracağı tespit edilmiştir³⁶. Bu kapsamda 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 12/b düzenlemesi uyarınca ABAD somut olaya ilişkin olarak, başlangıçta üçüncü kişi tarafından hukuka uygun bir şekilde işlenen doğru bilginin, işleme amacının artık aşırı, yetersiz, ilgisiz ve ölçüsüz olduğundan bahisle md. 6 ile kişisel verilere ilişkin olarak belirlenen ilkelere uymadığını belirtmiştir³⁷. ABAD, aradan geçen 16 yılın ardından kamuoyunun bilgiye erişimde üstün bir menfaatinden bahsedilemeyeceğinden, geçmişe dair haberin kişinin özel hayatına etkileri ve Temel Haklar Şartı'nın md. 7. ve md. 8. düzenlemeleri dikkate alındığında, ilgili kişinin zarara uğrayıp uğramadığı gözetilmeksizin 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 12/b ve md. 14/1-a uyarınca kişisel bilgilerinin yer aldığı bağlantıların arama sonuçlarından çıkarılması gerektiği yönünde görüş vermiştir³⁸. ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* kararı sonrasında, Article 29 Working Party³⁹, kararın uygulanması için bir kılavuz ("Rehber İlkeler") yayımlanmıştır⁴⁰. Rehber İlkeler ile kavramsal olarak unutulma hakkı ifadesi kullanılmamış, konu ABAD kararına paralel olarak arama sonuçlarında listelenmeme/indeksten çıkarılma kapsamında ele alınmıştır.

1.1.3. Unutulma Hakkının Görünüm Şekilleri

1.1.3.1. Genel Olarak

Unutulma hakkı, hakka yönelik yaklaşımların çeşitli olması nedeniyle farklı şekillerde tanımlanabilmektedir. Bu kapsamda bazı yazarlara göre unutulma hakkı, kişiye ilişkin

---

³⁶ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 92-93.

³⁷ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 94.

³⁸ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 96-99.

³⁹ Article 29 Working Party hakkında bkz. https://edpb.europa.eu/about-edpb/more-about-edpb/article-29-working-party_en (E.T. 15.02.2023).

⁴⁰ Article 29 Data Protection Working Party, 14/EN, WP 225 Guidelines on the Implementation of the Court of Justice of the European Union Judgment on "Google Spain and Inc v. Agencia Española De Protección De Datos (AEPD) And Mario Costeja González" C-131/12, 26/11/2014. <https://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=1080>, (E.T. 02.01.2023).

bilgilerin, talep üzerine geri dönüşsüz biçimde kaldırılması⁴¹, bazılarında göre ise bu hak şahsa ilişkin geçmişteki rahatsız edici içerikleri veya hak sahibi oldukları kişisel verilerin silinmesini isteme ve bunların yayılmalarını önleme hakkıdır⁴². Unutulma hakkı, bireylerin veri tabanındaki kişisel verilerin kendi adlarıyla bağlantılı olmamasını isteme ya da arama sonuçlarından çıkarılması⁴³ olarak da açıklanmaktadır. Bunun yanı sıra bazı yazarlar unutulma hakkını eski hükümlülere ilişkin rehabilitasyon süreçlerine zarar gelmemesi adına bilgilerin kaldırılması ile kişisel verilerin üçüncü kişilerce silinmesi şeklinde ikili bir ayrıma dayanarak açıklamaktadır⁴⁴.

Bu yaklaşımların her biri unutulma hakkına (*right to be forgotten/right to oblivion*) ilişkin farklı tanımlama ve kavramlara ilişkin olup, bu kavramlar sildirme hakkı (*right to delete/right to erasure*), listeden çıkarma hakkı (*right to delisting*), rehabilitasyon hakkı (*right to rehabilitation*) ve bilinmezlik hakkı (*right to obscurity*) gibi isimlerle ifade edilmektedir⁴⁵. Bu kavramlar ve unutulma hakkını tam olarak karşılayıp karşılamadıkları aşağıda incelenmektedir.

1.1.3.2. Sildirme Hakkı (Right to Delete/Right to Erasure)

Doktrinde sildirme hakkına ilişkin pasif olarak kaydedilen veriler için sildirme hakkı ve kişisel verilerin korunması kapsamında sildirme hakkı olmak üzere iki farklı görüş vardır. İlk görüşün savunucularına göre sildirme hakkı "*clickstream*" adı verilen ve pasif olarak

---

⁴¹ Gülener, Serdar: "Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak "Unutulma Hakkı", TBB Dergisi, No. 102, Ankara, 2012, s. 226. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-102-1218> (E.T. 02.01.2023); Elmalica, Hasan: "Bilişim Çağının Ortaya Çıkardığı Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, No:4, Ankara, s. 1611. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42360/509942> (E.T. 03.02.2023).

⁴² Akgül, s. 16.

⁴³ Yavuz, s. 61; Çırak, Ezgi: "Dijital Çağda Sonsuza Kadar Hatırlamaya Karşı Unutulma Hakkı", Ceza Hukuku Dergisi, C.13, No:36, Nisan 2018, s. 163. <https://www.academia.edu/41370848> (E.T. 03.02.2023).

⁴⁴ Ambrose, Meg Leta/Ausloos, Jef: "The Right to Be Forgotten Across The Pond", Journal Of Information Policy, No:3, 2013, s. 2 vd. <https://www.jstor.org/stable/10.5325/jinfopoli.3.2013.0001> (E.T. 03.01.2023); Tamò, Aurelia/George, Damian: "Oblivion, Erasure and Forgetting in the Digital Age", Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law, 2014, s. 71 vd. <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-5-2-2014/3997> (E.T. 02.01.2023).

⁴⁵ Voss, W. Gregory/Céline, Castets-Renard: "Proposal For an International Taxonomy an the Various Forms of The Right to Be Forgotten: A Study on the Convergence of Norm", Colorado Technology Law Journal, No.14-2, 2016, s. 298 vd. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2800742 (E.T. 05.01.2023).

kaydedilen veri sahibine ilişkin tıklama akışı verilerine ilişkindir⁴⁶. Ancak bu görüşün savunucuları, veri sahibi tarafından pasif olarak ortaya çıkarılan ve üçüncü kişilerce bilişim teknolojileri kullanılarak toplanan bu verilere ilişkin sildirme hakkının, veri sahibinin kendisine ait olan, aktif olarak ortaya çıkardığı verileri sildirmesine ilişkin veri koruma hukuku kapsamında talep hakkı tanıyan kişisel verilerin silinmesi hakkı ile karıştırılmaması gerektiğini ifade etmektedir⁴⁷.

Pasif olarak kaydedilen verilere, veri sahibine ilişkin ziyaret ettiği internet sitesi ve tarihi gibi göz atma geçmişi verileri örnek verilebilir⁴⁸. Bu görüşün savunucuları, pasif olarak oluşturulan bu veriler kapsamındaki sildirme hakkına karşın, “*right to oblivion*” veya “çevrimiçi unutulma hakkı” olarak adlandırdıkları hakkı, veri sahibinin aktif olarak, örneğin sosyal medyada bizzat kendisi veya başkası tarafından oluşturulmuş içerikleri paylaşmak suretiyle oluşturulan *tweet*, *retweet*, fotoğraf paylaşımı gibi anlam içeren içeriklere ilişkin bir hak olarak tanımlamaktadır⁴⁹. Bu yazarlara göre sildirme hakkı, “*right to oblivion*” ve aynı anlamda kullanılan “çevrimiçi unutulma hakkı”, tezin konusunu oluşturan “unutulma hakkı” kavramının alt başlıklarıdır⁵⁰.

Yazarlara göre, “*right to oblivion*” kimlik, saygınlık, itibar gibi değerlerin korunmasına hizmet ederken, sildirme hakkı kullanıcılarla veri denetçileri arasındaki güç dengesinin kurulmasını sağlamaktadır. Ayrıca, sildirme hakkında zaman unsurunun önem teşkil etmediği de belirtilmiştir⁵¹.

Kişisel verilerin silinmesi hakkı ise, kişisel veriler üzerinde hakimiyet ilkesinin etkisiyle birçok düzenlemede yer almıştır. Hem Türk hukukunda 07.05.2016 tarihinde yürürlüğe giren Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)⁵² hem de Avrupa Birliği’nde

⁴⁶ Ambrose/Ausloos, s. 2.

⁴⁷ Sözüer, Eren: Unutulma Hakkı - İnsan Hakları Perspektifinden Bir İnceleme, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017, s. 35.

⁴⁸ Sözüer, s. 39.

⁴⁹ Ambrose/Ausloos, s. 15; Sözüer, s. 39-40.

⁵⁰ Ambrose/Ausloos, s. 14; Sözüer, s. 29 vd.

⁵¹ Ambrose/Ausloos, s. 15.

⁵² 6698 sayılı Kanun, 07.04.2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmî Gazete ile yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Çalışmanın devamında “KVKK” olarak anılacaktır.

25.05.2018 tarihinde yürürlüğe giren Genel Veri Koruma Regülasyonu, kişisel verilerin silinmesine ayrıca yer veren düzenlemelerdendir. GDPR md. 17’de unutulma hakkının, sildirme hakkına ilişkin başlık içinde parantez içine yazılarak düzenlenmesi sebebiyle doktrindeki genel görüş, kişisel verilere yönelik sildirme hakkının unutulma hakkını ifade ettiği yönündedir. Nitekim Viviane Reding unutulma hakkını meşru bir sebep olmayan durumlarda işlenmiş verilerin kaldırılması şeklinde ifade etmiş ve sildirme hakkıyla paralel bir tanımlama yapmıştır⁵³. Unutulma hakkı, kişinin geçmişi üzerinde hakimiyet kurması ilkesini destekler şekilde, kullanım amacı kaybolan, aradan geçen zaman içinde geçerliliğini yitiren veya saklanması daha sakıncalı olan bilgilerin silinmesi olarak da tanımlanmaktadır⁵⁴.

Bazı yazarlar ise unutulma hakkının (*right to be forgotten*), kişisel verilerin silinmesi kapsamındaki sildirme hakkının üst başlığı olduğunu ileri sürmektedir. Bu yazarlara göre sildirme hakkı, kişisel verilerin üçüncü kişiler tarafından işlenmesi durumunda veri sahiplerine verilen üçüncü kişilerden verilerinin silinmesini talep hakkıdır⁵⁵. Kanımızca, sildirme hakkı ile ifade edilen hak, unutulma hakkının uygulanma yöntemlerinden bir tanesini ifade etmektedir. Bununla birlikte, bu iki hak birbirinin tam karşılığını oluşturmamaktadır. Nitekim sildirme hakkı, düzenlendiği mevzuatlar çerçevesinde genel olarak kişinin kontrolündeki kişisel verilerin hukuka aykırı kullanımına ilişkin bir koruma getirirken, unutulma hakkının konusunu oluşturan bilgi genellikle artık kişinin hakimiyeti altında olmayan, hukuki olarak alenileşmiş verilerdir. Bu kapsamda sildirme hakkı ile unutulma hakkı arasındaki en temel fark, unutulma hakkında bilginin aleni olması ve artık kişinin kontrolü altında bulunmamasıdır. Nitekim unutulma hakkı, bu kontrolün tekrar kazanılmasına hizmet etmektedir. Bununla birlikte, yürürlükteki hukuk açısından sildirme hakkının konusu yalnızca geçmişe ilişkin veriler değil, hukuka aykırı olarak

---

⁵³ Reding, Speech/12/26.

⁵⁴ Koops, Bert-Jaap: “Forgetting Footprints, Shunning Shadows. A Critical Analysis of the ‘Right to Be Forgotten in Big Data Practice,” SCRIPTed, C.8, No:3, 2011, s. 232. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1986719 (E.T. 09.01.2023).

⁵⁵ Tamò/George, s. 73-83. Yazarlar “right to oblivion” ile “right to be forgotten” kavramlarını ayrı anlamda kullanmakta olup “right to oblivion” kavramını, kişilerin geçmişte işledikleri suçlara yönelik kayıtların, onların rehabilitasyon süreçlerine zarar vermemesi için silinmesi olarak tanımlamaktadırlar. Bu kapsamda “right to be forgotten” kavramı, “right to oblivion” ve “right to erasure” hakkının üst başlığı olarak kullanılmaktadır.

kullanılan güncel veriler de olabilmektedir. Bu açıklamalar sebebiyle, her ne kadar sildirme hakkına, uygun olduğu ölçüde unutulma hakkının söz konusu olduğu durumlarda bir yöntem olarak başvurulabilirse de bu iki hak birebir aynı anlamda olmayıp, iki kavramın birbiri yerine kullanılması mümkün görünmemektedir.

1.1.3.3. Listedden Çıkarılma Hakkı (*Right to Delisting*)

Yukarıda ayrıntılı olarak incelenen ve özetle bir avukatın internet aracılığıyla yaptığı arama sonuçlarında kendisiyle ilgili eski bir haberle karşılaşması üzerine bunların kaldırılması talebini konu alan *Google Spain v. M.C.G* davası⁵⁶ sonrasında, bazı kesimlerce unutulma hakkı yerine listeden/dizinden çıkarılma hakkı kavramı kullanılmaya başlanmıştır⁵⁷. Bunun yanısıra, ABAD'ın karar tarihi olan 2014'ten sonra, Avrupa Birliği'nde 2019 yılında *Google v. CNIL* Kararı⁵⁸ ve Türkiye'de 2020 yılında Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararında⁵⁹ bu kavram yerine “referanstan çıkarma” ve “indeksten çıkarma” kullanılmıştır. Kavramların kullanılmaya başlanmasının temelindeki söz konusu olaya ilişkin olarak ABAD, arama motorunda isim soyisim bilgisi aratılarak erişilebilen ve kişisel verileri içeren arama sonuçlarının belirli şartlar altında kaldırılabilmesine karar vermiştir.

Karar sonucunda listeden çıkarma kavramına rastlanmasının sebebi, söz konusu ABAD kararının bilginin kaynağının kaldırılmasına değil, isimle yapılan arama sonuçları listesinden çıkarılmasına ilişkin olmasıdır. Google'ın hukuk danışmanı David Drummond

---

⁵⁶ *Google Spain v. M.C.G.* Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

⁵⁷ Forde, Aidan: “Implications of the Right To Be Forgotten”, *Tulane Journal of Technology and Intellectual Property*, C. 18, Fall 2015, s. 115. <https://journals.tulane.edu/TIP/article/view/2652> (E.T. 10.01.2023); Voss/Castets-Renard, s. 325.

⁵⁸ Case C-507/17, *Google Inc. v Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)*, Judgment of the Court (Grand Chamber), 24 September 2019, ECLI:EU:C:2019:772. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0507> (E.T. 10.01.2023).

⁵⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 23.06.2020 Tarihli ve 2020/481 Sayılı Kararı için bkz. <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6776/2020-481>, (E.T. 10.01.2023).

karara ilişkin bir makalesinde⁶⁰ “*bu aynı bir kitabın kütüphanede bulunabileceği ancak kütüphanenin kataloğunda bulunamayacağını söylemek gibi*” ifadelerini kullanarak hakkın uygulanma alanına yönelik eleştirisini dile getirmiştir. Bu kapsamda *Google Spain v. M.C.G* kararının⁶¹ unutulma hakkı olarak değerlendirilmemesi gerektiğini, nitekim kararda belirtilen uygulama sonucunda ilgili içeriğe hala erişilebileceğini savunanlar olduğu gibi⁶², bazı yazarlar tam olarak unutulma hakkı olmasa da bu hakkın arama sonuçlarına erişimi kısıtlamaya yardımcı olması sebebiyle unutulma hakkının bir kademesi olduğu, kesin sonuca ise sildirme hakkı ile erişileceğini savunmaktadır⁶³. Kanımızca, bilginin kaynağının kaldırılmasına değil yalnızca arama sonuçları listesinden çıkarılmasına hizmet etse de bu uygulamanın kişisel verilere erişimi zorlaştırdığı ortadadır. Nitekim arama motorlarının faaliyetleriyle birlikte kişisel verilere ulaşmak ve bunları yaymak hiç olmadığı kadar kolaylaşmıştır. Arama motoru sonuçlarından çıkarılmış olan bir veriye ulaşım ise kişiye ait başka verilerin bilinmesini gerektirmektedir. Drummond’un kütüphane metaforu üzerinden bu durum, kitapların herhangi bir sırayla dizilmediği, hatta kitapların kendilerinin de aramayı kolaylaştıran bir içindekiler bölümü içermediği bir yerde, belirli bir bilgiye erişim sağlamaya benzemektedir. Tüm bu açıklamalar neticesinde bilgiyi kategorize ederek belirli sıralarla kullanıcıya sunan arama motorlarının kişisel verilere erişimdeki yeri görmezden gelinmemelidir.

1.1.3.4. Rehabilitasyon Hakkı (*Right to Rehabilitation*)

Unutulma hakkının tarihi olarak ilk görünüm şekilleri, internetin henüz olmadığı zamanların mahkeme kararları ve yasal düzenlemelerine dayanır. Burada unutulma

---

⁶⁰ Drummond, David: "We Need To Talk About The Right To Be Forgotten". <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/jul/10/right-to-be-forgotten-european-ruling-google-debate> (E.T.30.12.2022).

⁶¹ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

⁶² Article 29 Data Protection Working Party, 14/EN, WP 225 Guidelines on the Implementation of the Court of Justice of the European Union Judgment on “Google Spain and Inc v. Agencia Española De Protección De Datos (AEPD) And Mario Costeja González” C-131/12, 26/11/2014. <https://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=1080>, (E.T. 02.01.2023).

⁶³ Forde, s. 115.

hakkıyla, işlediği bir suç sebebiyle aldığı ceza infaz edilmiş eski mahkûmların başvurularına ilişkin mahkeme kararlarında karşılaşılmaktadır. Yargı organları, infaz aşamasında rehabilite olmuş bu kişilerin yeniden hayata karışması ve topluma uyum sağlaması için bu suçla anılmamaları, bu durumun onların toplum içindeki itibarını zedeleyeceği yönünde kararlar vermiştir⁶⁴.

İlk örnekleriyle adli sicil kayıtlarının silinmesi veya internet dışı ortamdaki belgelerin kaldırılmasına ilişkin olarak çevrimdışı alanda kendini gösteren rehabilitasyon hakkının, esas olarak aynı amaca hizmet eden unutulma hakkının tarihi temelini oluşturduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra unutulma hakkı (*right to oblivion*) bazı yazarlar tarafından rehabilitasyon hakkının internet ortamındaki karşılığı olarak kullanılmaktadır⁶⁵. Çevrimdışı ortamda ortaya çıkan rehabilitasyon hakkına ilişkin detaylı bilgiler çalışmanın asıl konusu olan internet ortamındaki unutulma hakkı kapsamında çalışmanın sınırını genişleteceği için temel bilgileri vermekle yetiniyoruz.

1.1.3.5. Bilinmezlik Hakkı (*Right to Obscurity*)

Bu hakkın savunucuları tarafından bilinmezlik hakkı, gözlemci açısından bilinmez olmayı, diğer bir deyişle gözlemcinin kişiyi tanımlayan kimlik veya sosyal bağlantılara ilişkin anahtar bilgiye ulaşamamasını talep hakkı olarak tanımlanmaktadır⁶⁶. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) kabul gören bu hak, esasen bilgiyi ortadan kaldırmamakta, yalnızca buna erişimi zorlaştırmaktadır⁶⁷. Bu sebeple bilinmezlik hakkının unutulma hakkına kıyasla daha az etkili olduğu savunulmaktadır⁶⁸. ABD'de bu hakka ağırlık verilmesinin temel sebebi ise, ABD Anayasası'nın ifade özgürlüğüne verdiği önem olup, bu hakkın ifade özgürlüğü bakımından daha ölçülü olacağı

⁶⁴ Walker, Robert Kirk: "Note--The Right to Be Forgotten", Hastings Law Journal, C.64, No:1, 2013, s. 272. https://repository.uchastings.edu/hastings_law_journal/vol64/iss1/6/ (E.T. 02.01.2023).

⁶⁵ Voss/Castets-Renard, s. 335.

⁶⁶ Hartzog, Woodrow/Stutzman, Frederick: "The Case for Online Obscurity", California Law Review, C.101, No:1, February 2013, s. 5. <https://www.jstor.org/stable/23409387> (E.T. 03.01.2023)

⁶⁷ Hoffman, David/Bruening, Paula/ Carter, Sophia: "The Right to Obscurity: How We Can Implement The Google Spain Decision", North Carolina Journal Of Law & Technology, C.17, No:3, 2016, s. 441. <https://scholarship.law.unc.edu/ncjolt/vol17/iss3/2/> (E.T. 03.01.2023).

⁶⁸ Voss/Castets-Renard, s. 334 - 335.

savunulmaktadır. Konuya ilişkin olarak ABD'nin yaklaşımı ilgili bölümde detaylı olarak incelenmiştir⁶⁹.

Bunun yanı sıra, bilinmezlik hakkını savunan bazı yazarlar, isim bilgisiyle yapılan arama sonucunun listeden kaldırılmasına ilişkin ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* kararında⁷⁰, asıl kaynağı kaldırılmayan ilgili sonuca ulaşmak için isim bilgisinden daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulduğundan bahisle, bu kararın temelde bilinmezlik hakkına yönelik olduğunu ileri sürmektedir⁷¹.

1.2. UNUTULMA HAKKININ UNSURLARI

1.2.1. Bilgi Unsuru

Unutulma hakkına konu edilen bilgi, genellikle başta hukuka uygun bir şekilde paylaşılarak alenileşen bilgidir⁷². Bu nedenle, bilginin hukuka aykırı olarak alenileştiği veya doğru olmadığına ilişkin iddia kural olarak unutulma hakkının konusunu oluşturmamaktadır⁷³. Bununla birlikte, bilginin doğru ve hukuka uygun bir şekilde alenileştirilmiş olması, bilgiye tüm zamanlar için sınırsız bir erişimi meşru kılmamaktadır. Zira hukuka uygun bir şekilde erişime açılarak alenileşen bu bilgi, aradan geçen zaman ile güncelliğini yitirebilir. Herhangi bir üstün menfaat de olmaması halinde, bilginin ait olduğu kişinin onurunu, itibarını, maddi ve manevi bütünlüğünü zedeleyen bu durum hukuka aykırılık oluşturabilir. Örneğin, kişi hakkındaki gençliğinde uyuşturucu madde kullandığına ilişkin haberler, olayın yaşandığı zaman diliminde, kamunun haber alma hakkının korunması kapsamında kamunun üstün yararına hizmet etmesi sebebiyle hukuka uygun sayılabilir. Ancak aradan geçen uzun yıllardan sonra, tedavi olmuş ve

⁶⁹ ABD'nin unutulma hakkına yaklaşımına ilişkin bkz. İkinci Bölüm, 2.2.2. Amerika Birleşik Devletleri'nde Unutulma Hakkı.

⁷⁰ *Google Spain v. M.C.G.* Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

⁷¹ Hoffman, Bruening, Carter, s. 441 vd.

⁷² Cheng, Amanda: "Forget About the Right to be Forgotten: How About a Right to be Different?", *Auckland University Law Review*, C. 22, 2016, s. 118. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3361446 (E.T. 28.12.2022).

⁷³ Bundesverfassungsgericht (BVerfG)1 BvR 16/13, 06.11.2019-Recht auf Vergessen I.

zararlı alışkanlıklarını bırakmış olan bu kişi, geçmişinden kaynaklı bu haberden olumsuz etkilenebilir, maddi ve manevi varlığı zarar görebilir. Menfaat dengesinin toplumun menfaatinden kişinin menfaatine doğru evrildiği böyle bir durum, aşağıda incelenecek olan zaman unsuru olmadan bilgi unsurunun değerlendirilemeyeceğini ortaya çıkarmaktadır.

Doktrinde yer alan bir görüşe göre, unutulma hakkının konusunu kişisel veriler oluşturmaktadır⁷⁴. Ancak, kişisel veriler ulusal ve uluslararası düzenlemelerin birçoğunda yalnızca gerçek kişilere ait veriler olarak kabul edildiğinden, bu durumda tüzel kişiler yürürlükteki mevzuatlara göre unutulma hakkının öznesini oluşturmamaktadır. İstisnai olarak bazı yazarlar, unutulma hakkından tüzel kişilerin de yararlanabilmesi yönünde görüş bildirmiştir⁷⁵. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, gerek yargı kararları⁷⁶, gerekse Genel Veri Koruma Regülasyonu ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca, unutulma hakkının konusunu gerçek kişilere ait kişisel veriler oluşturmaktadır. Kanımızca da tüzel kişilere ilişkin verilerin korunması ve bu kapsamda unutulma hakkına daha ihtiyatlı yaklaşılmalıdır. Nitekim, toplumsal bir ihtiyacın karşılanmasına yönelik olarak bir hukuk süjesi haline getirilen tüzel kişilerin, üstlendikleri bu rolün gereklerini sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmelerinin güvence altına alınması gerekmektedir⁷⁷. Bu güvenceler için ise tüzel kişinin varlığını devam ettirdiği süre boyunca şeffaflığın sağlanması gerekir⁷⁸. Unutulma hakkı ile bu şeffaflık azalma tehdidi altına girebilecektir. Açıklanan sebeplerle, unutulma hakkının bilgi unsurunu yalnızca gerçek kişilere ait kişisel verilerin oluşturduğu kanaatindeyiz.

Unutulma hakkının konusunu oluşturan bilginin hukuka uygun olarak alenileşmesi, haber niteliğinde veya üstün kamu yararına hizmet eden bilginin üçüncü kişiler tarafından

---

⁷⁴ Turan, Metin: Karşılaştırmalı Hukukta Kişisel Verilerin Korunması, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s.120.

⁷⁵ İstisnai durumlarda tüzel kişilerin de unutulma hakkından faydalanması gerektiğine ilişkin görüş: Yavuz, s. 57.

⁷⁶ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu T: 17.06.2015, E. 2014/4-56, K. 2015/1679 K. www.kazanci.com (E.T. 25.02.2023).

⁷⁷ Gönen, Doruk: Tüzel Kişilerde Kişilik Hakkı ve Korunması, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011, s. 35.

⁷⁸ Turgut, s. 257.

alenileştirilmesi yoluyla olabileceği gibi, kişi bilgiyi bizzat kendisi de alenileştirmiş veya alenileştirilmesine onay vermiş olabilir⁷⁹. Ancak üçüncü kişi tarafından yayımlanan bir bilgide olduğu gibi, kişinin kendisinin alenileştirdiği bilgi de bir zaman sonra kişilik haklarına zarar verebilir. Örneğin kişinin özel yaşamına ait olarak paylaştığı bir içerik, yıllar sonra profesyonel hayatını etkileyebilir. Birçok sosyal platform kullanıcılarına paylaşılan gönderileri daha sonra kaldırma imkânı verse de, böyle bir imkân olmadığı durumda kişi şartlarını sağladığı takdirde bunların kaldırılmasını talep edebilir. Böyle bir durumda kişinin kendisine ait bilgiyi paylaşarak verdiği hukuka uygun rızanın tüm zamanlar için devam edeceğini savunmak, kişilerin kendilerine ait bilgiler üzerindeki hakimiyet haklarını engellemek anlamına gelmektedir⁸⁰.

Unutulma hakkına konu olan bilgi, kişinin kendi eylemlerinden de kaynaklanabilir. Zira, bu bilgiler de kişinin onur ve saygınlığını zedeleyebilir. Bu durumda kişi, yayımlanan içeriğe kendi eylemleriyle sebep oluşturmuş ve haberin alenileşmesine sebep olmuş olsa bile unutulma hakkına dayanarak talepte bulunabilir⁸¹.

1.2.2. Zaman Unsuru

Unutulma hakkına ilişkin kavramsal çerçeve içerisinde zaman unsuru, kişilere ait verilerin tutulması, paylaşılması ve alenileştirilmesi konusunda bireysel menfaat ve toplumsal menfaat arasındaki dengeyi sağlamaktadır⁸². Bu anlamda zaman unsuru, paylaşılan verinin kamu açısından değerinin azalmasına sebep olabilmekte, ilk yayımlandığında bilgilendirici olan ve toplumsal fayda sağlayan bir içerik daha sonra bu anlamını yitirebilmektedir. Menfaat dengesi zamanla değiştiğinde, ilgili verinin paylaşılmasındaki ifade ve bilgi alma özgürlüğüne ilişkin menfaat azalırken, kişiliğin korunmasına ilişkin menfaat baskın hale gelebilir. Bu sebeple başlangıçta hukuka uygun

---

⁷⁹ Rosen, s. 90.

⁸⁰ Sartor, Providers, s. 10 vd.

⁸¹ AYM N.B.B. Kararı, Başvuru No: 2013/5653, Karar Tarihi: 03.03.2016.

⁸² Mitrou, Lilian/ Karyda, Maria: EU's Data Protection Reform and the Right to Be Forgotten - A Legal Response to a Technological Challenge, 5th International Conference of Information Law and Ethics 2012, Corfu-Greece 29-30 June 2012, s. 18. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2165245 (E.T. 19.01.2023).

olarak alenileştirilen içerik, zamanla hukuka aykırı hale gelerek unutulma hakkına konu olabilir⁸³. 2011 yılında yayınlanan bir Avrupa Veri Koruma Denetçisi Raporu'nda da unutulma hakkının, veri sahibinin bu yöndeki bir hareketinden veya verilerin muhafaza edildiğinin bilincinde olup olmamasından bağımsız olarak, bilgilerin belirli bir zaman geçtikten sonra kendiliğinden kaybolmasını sağladığı ifade edilerek, zaman unsurundan bahsedilmiştir⁸⁴. ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* kararında⁸⁵ da başvuru konusu haberin üzerinden geçen yıllara dikkat çekilerek, haberin kişinin özel yaşamına etkisi dikkate alındığında, artık sonuçlarla ismin ilişkilendirilmemesini talep hakkının doğduğu belirtilmiştir. ABAD aynı kararda, bilgilerin güncel olmaması ve başka amaçlarla saklanması gerekli olmadığı halde gereğinden fazla saklanmış olmasını da hukuka aykırılık olarak değerlendirmiştir⁸⁶.

1.3. UNUTULMA HAKKININ KAPSAMI, SINIRLARI VE UNUTULMA HAKKINA İLİŞKİN TARTIŞMALAR

1.3.1. Hakkın Kapsamı

Unutulma hakkının esas konusunu, veri sahibinin internet ortamından kaldırılmasını istediği kişisel veriler oluşturmaktadır. Bu sebeple kişiye ait isim, fotoğraf, sağlık bilgisi gibi tüm veriler belirli şartların oluşması halinde unutulma hakkı kapsamına girebilmektedir⁸⁷. Bu noktada özellikle vurgulamak gerekir ki verinin sahibi veya üçüncü bir kişi tarafından paylaşılması hakkın kullanımını engellememektedir⁸⁸. Nitekim

⁸³Sartor, Giovanni: "The Right to Be Forgotten: Balancing Interests in the Flux of Time", International Journal of Law and Information Technology, C.24, Oxford University Press, 2016, s. 72 vd. ("The Right to Be Forgotten"). <https://academic.oup.com/ijlit/article/24/1/72/2357353> (E.T. 20.01.2023).

⁸⁴ Opinion of the European Data Protection Supervisor, "A comprehensive approach on personal data protection in the European Union", Brussels, 14 January 2011, s. 18. https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/11-01-14_personal_data_protection_en.pdf (E.T. 12.01.2023).

⁸⁵ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

⁸⁶ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 92-93.

⁸⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun kişisel verileri örneklendirdiği afişi için bkz. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/27cda1be-4134-4b2d-a1a5-1b629aa7ddb5.png> (E.T. 15.02.2023).

⁸⁸ Akkurt, Sinan Sami: "17.06.2015 Tarih, E. 2014/4-56, K. 2015/1679 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı ve Mukayeseli Hukuk Çerçevesinde "Unutulma Hakkı"', Ankara Üniversitesi Hukuk

unutulma hakkı hem sosyal platformlarda paylaşılan kişisel verilerin kaldırılmasını talep etme hakkı hem de haber gibi üçüncü kişiler tarafından yayımlanan verilerin kaldırılması için üçüncü kişilerin zorlanabilmesi hakkını kapsamaktadır⁸⁹. Bunun yanı sıra, Yargıtay içtihadına göre yalnızca dijital geçmiş değil, rahatça ulaşılabilecek diğer alanlarda bulunan veriler de unutulma hakkı kapsamında değerlendirilmektedir⁹⁰. Ancak çalışmamız kapsamında, internet ortamındaki verilere ilişkin çevrimiçi unutulma hakkı ele alınmaktadır. Nitekim unutulma hakkı, teknolojinin gelişmesi ve internetin yaygınlaşmasıyla birlikte özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunmasına yönelik artan tehditlere cevap olarak ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda unutulma hakkı, bozulan menfaat dengesini onarmaya ve kişilerin verileri üzerindeki hakimiyetlerini artırmaya hizmet etmektedir. Açıklanan bu sebeplerle kanımızca, unutulma hakkının esasını çevrimiçi unutulma hakkı oluşturmaktadır.

1.3.2. Unutulma Hakkının Sınırları

Unutulma hakkının kapsamının geniş tutulması, ifade, haberleşme ve basın özgürlüğü gibi başka hak ve özgürlükleri sınırlandırıcı nitelikte olabilmektedir. Bu sebeple unutulma hakkı ve bu kapsamda özel hayatın gizliliği, insan onuru gibi kişisel menfaatler gözetilirken, unutulacak kişisel verilerin kapsamı diğer temel hak ve özgürlükler ihlal edilmeden belirlenmelidir. Bu kapsamda, temel hak ve özgürlüklerin unutulma hakkının doğal bir sınırını oluşturduğu söylenebilecektir. Yukarıda incelendiği üzere *ABAD Google Spain v. M.C.G* kararında⁹¹, unutulma hakkının konusunu oluşturan olaya yönelik kamunun haber alma özgürlüğünün ağır basması durumunda unutulmanın meşru olmayacağını ifade etmiştir. Benzer şekilde, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun unutulma hakkına ilişkin kararında da üstün kamu yararı, hakkın kullanılmasının sınırı olarak belirtilmiştir⁹². Daha sonra unutulma hakkının yakın ilişki içerisinde olduğu diğer haklar

---

Fakültesi Dergisi, C. 65, S.4, 2016, s. 2613. (“Unutulma Hakkı”).
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42360/510036> (E.T. 11.01.2023).

⁸⁹ Akgül, s. 18.

⁹⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T. 17.6.2015, E. 2014/4-56, K. 2015/1679.

⁹¹ *Google Spain v. M.C.G*. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

⁹² Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T. 17.6.2015 E. 2014/4-56, K. 2015/1679. www.kazanci.com.tr (E.T. 12.01.2023).

incelenirken üzerinde durulacağı üzere kişilik hakkına müdahale konusunda hukuka uygunluk sebeplerinden biri olarak kabul edilen üstün kamu yararı, basının kamu yararına yönelik olarak gündeme ilişkin kamuyu bilgilendirme yükümlülüğünü içermektedir⁹³. Dolayısıyla üstün kamu yararı gereği, haberin bu yükümlülük çerçevesinde ve güncel, gerçek ve olayın özüne uygun olarak kamuya yansıtılmış olması halinde unutulma hakkına başvurulamamaktadır⁹⁴. Ancak, *ABAD Google Spain v. M.C.G* kararında⁹⁵ olduğu gibi, haberin üzerinden çok uzun bir süre geçmesiyle özel hayatın gizliliği hakkının, kamu yararına ağır basması halinde unutulma hakkı söz konusu olabilmektedir.

Kamu yararına ilişkin olarak, kişinin kamu önündeki yeri de önem teşkil etmektedir. Bu kapsamda siyasetçiler, bürokratlar, ünlüler gibi göz önünde olan kişiler üzerinde kamuoyu ilgisi ve bu kişilerle alakalı olaylardan haberdar olmadaki kamu yararı daha yüksek olabileceğinden, bu kişilere ilişkin unutulma hakkı başvurularının kabul edilirliliğinin daha az olması olasıdır⁹⁶.

Basın özgürlüğü gibi, temel hak ve özgürlüklerden olan ifade özgürlüğü ve haberleşme özgürlüğü de unutulma hakkının sınırını oluşturmaktadır. Sosyal platformlarda yer alan kişisel verilerin unutulmasının istenmesi halinde, bu platformlara ait internet adreslerinin tamamen kapatılması kişinin haberleşme ve ifade özgürlüğünü ihlal etmektedir⁹⁷. Ancak aşağıda daha kapsamlı olarak üzerinde durulacağı üzere bu özgürlükler kapsamında unutulma hakkına olan yaklaşımlar Anglo-Amerikan hukuk sistemi ve Kıta Avrupası hukuk sisteminde farklılık göstermektedir⁹⁸.

---

⁹³ Helvacı, Serap: Gerçek Kişiler, 8. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2017, s.154.

⁹⁴ Nalbantoğlu, s. 588.

⁹⁵ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

⁹⁶ Sözüer, s. 81-82.

⁹⁷ Akgül, s. 15.

⁹⁸ Akkurt, Sinan Sami: “Unutulma Hakkı”nın Kişilik Hakkı Kapsamındaki Kişisel Değerlerle İlişkisi”, KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S.1, Ocak 2018, s. 84. (“Kişilik”). <https://www.jurix.com.tr/article/12172> (E.T. 14.01.2023).

Özetle, unutulma hakkının kullanılabilmesi için, ABAD’ın *Google Spain v. M.C.G* kararında⁹⁹ belirtildiği üzere, bu hak ile korunan menfaatin, ifade özgürlüğü ve bunun uzantısı olan bilgi edinme özgürlüğüne ilişkin kamu menfaatine ağır basması gerekmektedir¹⁰⁰. Unutulma hakkının kapsam ve sınırları belirlenirken, bu hakkın yakın ilişki içerisinde olduğu diğer özgürlükleri ihlal etmeyen bir yaklaşım benimsenmesi, diğer bir deyişle tüm bu hak ve özgürlükler arasında adil bir denge kurulması önemlidir¹⁰¹.

1.3.3. Unutulma Hakkına İlişkin Tartışmalar

Teknolojinin ilerlemesi ve buna bağlı olarak koşulların değişmesiyle birlikte hak katalogları değişim ve dönüşüm içine girmiş, bunlardan biri olan unutulma hakkı, mevcut düzenlemelerin bazı ihtiyaçlara cevap vermediğinden hareketle ortaya çıkmış, ancak hakkının kapsamı ve uygulaması konusunda birçok eleştiriye de maruz kalmıştır. Bu eleştirilerin bir kısmı, unutulma hakkının diğer temel hak ve özgürlüklerden farklılaşan özellikleri sebebiyle gündeme gelmekteyken, diğer bir kısmının çıkış noktası ise başka bazı temel hak ve özgürlüklerle yaratabileceği çatışma sebebiyle kurulması gereken haklar dengesidir.

Yapılan eleştirilerden ilki hakkın tanımındaki belirsizliğe ilişkindir. Viviane Reding, unutulma hakkına ilişkin düzenleme ihtiyacından bahsettiği açıklamalarında, düzenlemenin açık olmakla birlikte, yeni teknolojilere kolayca adapte edilebilirliğinin sağlanması için tanımın geniş tutulması gerektiğini vurgulamıştır¹⁰². Ancak yapılan tanımlamanın yetersizliği sebebiyle bazı sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki toplu halde çekilerek sosyal ağlarda paylaşılan bir fotoğrafta, fotoğrafta bulunan kişilerden birinin veri sahibi olarak unutulma hakkını ileri sürüp süremeyeceğine ilişkindir. Böyle bir hakkın ileri sürülebilmesi durumunda fotoğraf karesinde bulunan diğer veri sahipleri

⁹⁹ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

¹⁰⁰ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 91.

¹⁰¹ Akkurt, “Kişilik”, s. 84.

¹⁰² Warman, Matt: “EU fights 'fierce lobbying' to devise data privacy law” <https://www.telegraph.co.uk/technology/internet/9069933/EU-fights-fierce-lobbying-to-devise-data-privacy-law.html> (E.T. 20.02.2023).

bakımından bu durumun nasıl değerlendirileceği ve itiraz haklarının bulunup bulunmadığına yönelik bu tartışma, mevcut tanım ile hangi veri sahibinin hakkının üstün tutulacağına ilişkin bir değerlendirme yapmanın mümkün olmamasından kaynaklanmaktadır¹⁰³.

Mutlak ve belirli sınırları olmayan unutulma hakkına yönelik eleştirilerden bir diğeri ise, unutulma hakkının diğer bazı temel insan haklarıyla yarattığı yarışma ve çatışmadır. Bu kapsamda internetin ifade ve basın özgürlükleri için bir araç ve kolaylaştırıcı olduğundan bahisle, unutulma hakkının bu haklara yönelik bir tehdit olduğu ifade edilmektedir¹⁰⁴. Bu hakların unutulma hakkına yönelik taleplerle ne ölçüde kısıtlanabileceği de tartışılmaktadır¹⁰⁵. Ancak unutulmamalıdır ki unutulma hakkı ve ilişkili olduğu bu haklar mutlak haklar değildir. Bu sebeple haklar yarışması durumunda karar verilirken somut olay bazında değerlendirme yapılmalı ve hakkaniyet gözetilmelidir. Buna göre, olayda çatışan haklar ve bunlara ilişkin tarafların menfaatleri değerlendirilerek bir sonuca varılmalıdır.

Konuya ilişkin olarak tartışılan başka bir nokta ise, yeni bir gizlilik hakkı olarak ortaya çıkan unutulma hakkının özel hayatın gizliliği kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğine yöneliktir. Özel hayatın gizliliği, kişilik hakkı değerlerinden biri olup, kişinin özel hayatına, diğer bir deyişle kişinin kamusal olmayan yaşamına ilişkindir¹⁰⁶. Unutulma hakkının ise, kamuya açılan kişisel bilgilere erişimin, korunacak daha üstün bir menfaatin kalmaması üzerine daha sonra ortadan kaldırılarak özel bilgi haline getirilmesine yönelik olduğu ifade edilmiştir¹⁰⁷. Ancak, kanaatimizce özel hayatın gizliliği hakkı ile kişiye kamusal alanda da bazı verileri üzerinde kontrol hakkı tanınması, unutulma hakkının kişiye geçmişte alenileşerek kamu erişimine açılmış bilgileri üzerinde

---

¹⁰³ Shoor, Emily A.: “Narrowing the Right to Be Forgotten: Why the European Union Needs to Amend the Proposed Data Protection Regulation”, Brooklyn Journal of International Law, C. 39, No. 1, 2014, s. 501-502. <https://brooklynworks.brooklaw.edu/bjil/vol39/iss1/9/> (E.T. 20.02.2023).

¹⁰⁴ Rosen, s. 88.

¹⁰⁵ Mantelero, Alessandro: “Finding a Solution to the Google’s Dilemma on the 'Right to Be Forgotten', after the 'Political' ECJ Decision”, 58th Congress of the Union Internationale des Avocats, Florence 2014, s. 1-2. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2528565 (E.T. 25.02.2023).

¹⁰⁶ Helvacı, s.122.

¹⁰⁷ Weber, s. 122.

tanıldığı kontrol hakkıyla örtüşmektedir. Bunun yanı sıra kişisel verilerin alenileşmesi, bu verilerin her zaman kamuya açık alanda kalmasını gerektirmemektedir¹⁰⁸.

Unutulma hakkına yöneltilen başka bir eleştiri ise, hakka ilişkin değerlendirmeyi yapacak olan karar merciidir. Unutulma hakkına dayanılarak yapılan başvuru, arama motoru şirketinin kendisine yöneltilmektedir. Unutulma hakkının kapsamını ve başvurunun yerindeliğini değerlendirecek olan bu şirketin, böyle bir durumda vereceği karar, birçok yönden eleştiriye açıktır. Öncelikle, ticari amaçla kurulan arama motoru şirketinin kendi menfaatlerinin de söz konusu olduğu böyle bir durumda ne kadar adil davranabileceği tartışmaya açıktır¹⁰⁹. Bunun yanı sıra ilgili şirketin, ABAD’ın *Google Spain v. M.C.G* kararında¹¹⁰ da önemi açıkça belirtilen haklar dengesini ne ölçüde kurabileceği de tartışılmaktadır. Bu sorun unutulma hakkının diğer temel hak ve özgürlüklerle arasında doğabilecek çatışmadan kaynaklanmaktadır. Bu kapsamda daha önce üzerinde durulduğu üzere unutulma hakkı ile korunan menfaat ile bu hakkın yakın ilişki içerisinde olduğu diğer hak ve özgürlükler, özellikle ifade ve basın özgürlüğü arasında adil bir denge kurulması gerekmektedir. Bu dengenin kurulamaması durumunda ise önemli hak ihlalleri meydana gelebilmektedir. Unutulma hakkının çatışma ihtimali olan diğer bazı haklar aşağıda incelenmektedir¹¹¹. Hakka getirilen eleştirilere ilişkin olarak bu kısımda değinilecek olan husus ise, bu konuda veri sorumlusuna düşen görevdir. Talepleri değerlendirme ve haklar dengesini sağlama görevi yüklenen arama motoru şirketlerinin, kişilerin temel hak ve özgürlükleri açısından değerlendirme yapma ve karar verme konusunda yetkin olup olmadığı tartışmaya açıktır. Bu durumda özellikle küçük ölçekli arama motorlarının yanlış kararlar verebileceği ve bu kararların ifade özgürlüğü gibi unutulma hakkıyla yarışan bazı hakları olumsuz etkileyebileceği ifade edilmektedir¹¹².

---

¹⁰⁸ Unutulma hakkının özel hayatın gizliliği kapsamında incelenmesine ilişkin açıklamalarımız için bkz. Birinci Bölüm, 1.4.1.2. Özel Hayatın Gizliliği Hakkı.

¹⁰⁹ Elmalica, s. 1620.

¹¹⁰ *Google Spain v. M.C.G.* Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

¹¹¹ Unutulma hakkının diğer hak ve özgürlüklerle ilişkisi için bkz. Birinci Bölüm, 1.4. Unutulma Hakkıyla Yakından İlişkili Hukuki Menfaatler.

¹¹² Antani, Ravi: “The Resistance of Memory: Could the European Union’s Right to be Forgotten in the United States?”, 30 *Berkeley Technology Law Journal*, July 2015, s. 42. https://heinonline.org/HOL/Page?collection=journals&handle=hein.journals/berktech30&id=1303&men_tab=srchresults (E.T. 16.02.2023).

Ayrıca, Genel Veri Koruma Regülasyonu kapsamında öngörülen yaptırımlar karşısında risk almak istemeyen veri sorumlusu, unutulma hakkı kapsamında silinmesine gerek olmayan içerikleri de ortadan kaldırabilir. Açıklanan sebeplerle, veri sorumlusu tarafından yapılması istenen değerlendirmenin kapsam ve önemi, veri sorumlusuna yüklenen yükün ağır olduğu eleştirilerine sebep olmaktadır¹¹³.

Arama motorlarına ilişkin eleştirilerden bir diğeri, unutulma hakkının arama motorlarını aşırı iş yükü altında bırakacağı ve unutulma hakkı ile diğer bazı haklar arasında kurulması gereken hakkaniyetin kurulmasının daha da zorlaşacağıdır. Nitekim, bu durumun arama motorlarının unutulma hakkına ilişkin talepleri yerine getirirken otomatikleşmesine yol açabileceği düşünülmektedir¹¹⁴.

Unutulma hakkına ilişkin taleplerin arama motorlarına yöneltilmesi konusunda getirilebilecek başka bir eleştiri ise, arama motoru kapsamına hangi araçların gireceğinin açık olmamasıdır¹¹⁵. Örneğin, arama özelliğine de sahip olan bir sosyal medya platformu olan *Twitter*'in, bu fonksiyonu sebebiyle arama motoru olarak kabul edilip edilemeyeceği belirsizdir¹¹⁶. Arama motorlarına yöneltilen talebe ilişkin olarak, bu durumun sürecin şeffaf olmamasına sebep olacağı da belirtilmektedir¹¹⁷.

Unutulma hakkına ilişkin bir diğer önemli sorun, internet üzerinde paylaşılan verinin daha sonra unutulma hakkı kapsamında arama motorlarından kaldırılmasının, unutulma hakkının amacına yeterince hizmet edip etmeyeceğidir. Veri sahibinin talebi üzerine dijital hafızadan kaldırılan veri, silinmeden önce farklı şekillerde saklanmış ve kopyalanmış olabilir. Birtakım kimseler tarafından kopyaları saklanan bu veriler, unutulma hakkına ilişkin talep doğrultusunda içerik kaldırıldıktan sonra tekrar dijital ortamda dağıtılabilir. Bu durum unutulma amacının tam anlamıyla gerçekleştirilmesinin

---

¹¹³ Shoor, s. 503.

¹¹⁴ Kulk, Stefan/ Borgesius, Frederik Zuiderveen: "Google Spain v. González: Did the Court Forget about Freedom of Expression?", *European Journal of Risk Regulation*, Vol.5, No.3, 2014, s. 8-9. http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2491486 (E.T. 15.01.2023).

¹¹⁵ Kulk/Borgesius, s. 12.

¹¹⁶ Kulk/Borgesius, s. 12.

¹¹⁷ Kulk/Borgesius, s. 9.

önünde engel teşkil etmektedir. Verinin kopyalanıp dağıtılması hususuna ilişkin olarak mobil iletişim uygulaması *Whatsapp*, kullanıcılarına daha fazla gizlilik sunabilmek için geliştirdiği “bir kez görüntüle” uygulaması ile kullanıcılara yalnızca bir kere görüntülenebilen bu görüntüleri kopyalanmadan, üçüncü bir kişiyle paylaşılardan ve alıcının cihazına kaydedilmeden birbirleriyle paylaşma imkânı sunmuştur. Geçtiğimiz yıla kadar bu görüntülerin ekran görüntülerinin alınması mümkünken, 2022 yılının sonlarına doğru getirilen yeni bir güncelleme ile kullanıcıların ekran görüntüsü almaları engellenmiştir¹¹⁸. Bu durum, üzerinde durulan eleştiri için bir gündelik hayata ilişkin bir gelişme olarak kabul edilebilse de, hala internet ortamında geniş kitlelere yayılan birçok verinin unutulma hakkı kapsamında kaldırılmadan önce kopyalanması ve dağıtılması mümkün olduğundan, kanaatimizce unutulma hakkının tamamen uygulanması günümüz koşullarında oldukça zordur.

Unutulma hakkına yöneltilen eleştirilerden bir diğeri ise, ABAD’ın unutulma hakkı açısından önemli bir yeri olan bağlantıların listeden çıkarılmasına ilişkin *Google Spain v. M.C.G* kararına ilişkindir. Karar, içerik sahiplerinin ifade özgürlüklerine etki eden hukuki sürece dahil edilmediği yönünden eleştirilere maruz kalmıştır¹¹⁹. Ancak bu eleştirilere rağmen, karara esas alınan 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi’nin yerine kabul edilen Genel Veri Koruma Regülasyonu’nda buna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu durumda, içerik sahibinin sürece dahil edilmesinin hakkın güçlendirilmesi için gerekli olduğu ifade edilirken, bunun sağlanmamasının ifade özgürlüğüne yeterli korumayı sağlamadığı belirtilmiştir¹²⁰.

Unutulma hakkına getirilebilecek bir diğeri ise hakkın coğrafi sınırlarına ilişkindir. Hakkın evrensel olarak kabul edilmesine yönelik taleplere karşın¹²¹, günümüzde

---

¹¹⁸ Whatsapp, Sıkça Sorulan Sorular. https://faq.whatsapp.com/1077018839582332/?locale=en_US (E.T. 10.01.2023).

¹¹⁹ Nunziato, Dawn Carla: “The Fourth Year Of Forgetting: The Troubling Expansion Of The Right to Be Forgotten”, George Washington University Law School Public Law Research Paper, C. 39, No. 4, 2018, s. 1057. <https://scholarship.law.upenn.edu/jil/vol39/iss4/3/> (E.T. 20.02.2023).

¹²⁰ Nunziato, s. 1059.

¹²¹ Demirel, Fırat: “AB, unutulma hakkının tüm Google sitelerini kapsamasını istiyor”, 27.11.2014. <http://webrazzi.com/2014/11/27/ab-unutulma-hakki-google/>. (E.T. 30.12.2022).

unutulma hakkının Avrupa Birliği ülkeleriyle sınırlı olması eleştirilere yol açmıştır¹²². Örneğin, Avrupa'dan alınan bir talep doğrultusunda kaldırılan URL'ye¹²³, Avrupa dışındaki herhangi bir yerden erişilebilmektedir¹²⁴. Mevcut şartlar altında internette belirli bazı ayarlar değiştirilerek coğrafi sınırların dışına çıkmadan herhangi bir bilgiye kolaylıkla ulaşmak mümkündür. Ayrıca, coğrafi olarak Avrupa dışında bulunan biri zaten bu içeriğe erişebilecektir. Anlatılan bu durum unutulma hakkının beklenen amaca hizmet etmesinin önünde bir engel oluşturmaktadır. Öte yandan, unutulma hakkının evrensel bazda uygulanmasının ifade özgürlüğünü kısıtlayabileceği ve AB hukukunun diğer bölgelere empoze edilmesi sonucunu doğurabileceği gibi sebeplerden hareketle, evrensel uygulamanın bir uluslararası hukuk sorununa yol açabileceği de ifade edilmektedir¹²⁵.

1.4. UNUTULMA HAKKIYLA YAKINDAN İLİŞKİLİ HUKUKİ MENFAATLER

1.4.1. Unutulma Hakkı ve Kişilik Hakları

Gelişen teknolojiyle birlikte kişisel verilerin internet aracılığıyla yayılması kolaylaşması, özel hayat ve kamusal hayat arasındaki ayrımın giderek silikleşmesiyle yol açmış, bu durumda birtakım kişilik haklarının korunması zorlaşmıştır. İşte bu noktada ortaya çıkan ve kişinin onuru, saygınlığı, şeref ve haysiyeti, özel yaşamı gibi kişilik hakkı değerlerini koruyan unutulma hakkı, kişilik haklarıyla yakın bir ilişki içindedir¹²⁶.

¹²² Elmalica, s. 1621.

¹²³ URL, Uniform Resource Loader teriminin kısaltılmış halidir. Bu terimin Türkçe karşılığı ise "Tekdüzen Kaynak Bulucu"dur. URL, internet üzerindeki bir kaynağın yerini belirtmek amacıyla kullanılır. Bkz. URL Nedir? Hangi Amaçla Kullanılır?, <https://www.isimtescil.net/bilgibankasi/url-nedir-hangi-amacla-kullanlr> (E.T. 18.02.2023).

¹²⁴ Google Şeffaflık Raporu, <https://support.google.com/transparencyreport/answer/7347822?hl=tr#zippy=%2Csayfaları-arama-sonuçlarınızda-toplu-olarak-mi-liste-dışı-bırakıyorsunuz> (E.T. 11.01.2023).

¹²⁵ Alsenoy, Brendan Van/Koekkoek, Marieke: "The Extra-territorial Reach of the EU's "Right to be Forgotten", Centre for IT & IP Law Working Paper, 20/2015, s. 5. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2551838 (E.T. 20.02.2023); Antani, s. 47.

¹²⁶ Weber, s.121; Güleler, s. 226.

Kişilik değerlerinin kapsamı ve bunlara yönelik saldırılar, yaşanan teknolojik gelişmelere veya çağın gerekliliklerine göre zamanla değişim gösterebileceğinden, hangi değerlerin kişilik hakkı kapsamında korunacağına ilişkin kanun ile belirlenen kesin bir sınır bulunmamaktadır¹²⁷. Doktrinde kişilik hakkı, kişinin toplum içinde saygınlık ve kişiliğini serbestçe gerçekleştirmesini sağlayan yaşamı, beden bütünlüğü, sağlığı, onuru, itibarı, özel yaşamının gizliliği, ismi, özgürlüğü, ekonomik hareket serbestliği gibi hukuki, maddi ve manevi varlıklarının tamamı üzerindeki hakkı olarak tanımlanmaktadır¹²⁸. Kişilik hakkı aynı zamanda mutlak ve kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olup, devredilemez ve vazgeçilemez olan bu hak belirli istisnalar dışında başkaları adına kullanılamaz¹²⁹. Yargıtay ise daha genel bir tanımlamayla kişilik hakkını “*kişinin, kişisel değerleri üzerinde sahip olduğu mutlak ve tekeli hak*”¹³⁰ olarak belirlemektedir.

Kişiliğe bağlı değerlerin korunması hukukun tüm alanları ve hatta uluslararası hukuk için temel bir amaç olarak kabul edilmektedir. Nitekim en temel olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde¹³¹ “Özel ve Aile Hayatına Saygı” başlıklı md. 8, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nde¹³² özel ve aile yaşamı ve haberleşme özgürlüğüne ilişkin md. 12 uluslararası belgelerde kişilik değerlerinin korunmasına verilen öneme örnek olarak gösterilebilir. Bunun yanı sıra, kişilik hakkı 1982 Anayasası’nın temel hak ve özgürlüklere ilişkin md. 12 düzenlemesiyle “*Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.*” denilerek Anayasal düzeyde de koruma altına alınmıştır.

---

¹²⁷ Küçükgüngör, Erkan: “Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşamın Medya Araçlarıyla İhlali Halinde Hükmedilen Manevi Tazminat Miktarının Değerlendirilmesi”, Ankara Barosu Dergisi, C. 55, S. 2, 1998, s. 68.

¹²⁸ Serozan, Rona: “Kişilik Hakkının Korunması ile ilgili Bazı Düşünceler”, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü, No:14, 1977, s. 93. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhad/issue/1273/15252> (E.T. 19.01.2023).

¹²⁹ Serozan, s. 93-94.

¹³⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T. 27.6.2012, E. 2012/4-179, K. 2012/412. www.kazanci.com (E.T. 20.01.2022).

¹³¹ 04.11.1950 imza ve 03.09.1953 yürürlük tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. Çalışmanın devamında kısaca “AİHS” olarak belirtilecektir.

¹³² 10.12.1948 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi.

Unutulma hakkı, aradan geçen zaman ile birlikte konunun güncelliğini veya toplum nezdinde anlamını yitirmesi durumunda, üstün bir kamu yararının da olmaması halinde kişilere ait verilere kamunun erişiminin önüne geçilmesindeki menfaati korumaktadır. Bu anlamda kişiliğin özgürce geliştirilebilmesi ve maddi ve manevi değerlerin korunması isteğine hizmet eden unutulma hakkı, bazı kişilik hakkı değerleriyle yakından ilişkilidir. Kişilik hakkına ilişkin kapsamlı bir inceleme bu çalışmanın sınırlarını aşacağından, aşağıda yalnızca unutulma hakkıyla ilişkili olduğu ölçüde kişilik hakkı değerleri açıklanmıştır.

1.4.1.1. Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) md. 8 ile düzenlenen özel ve aile yaşamının korunması hakkı kişiye kişiliğini geliştirebileceği özgür ve özel bir alan tanımakta, bu kapsamda kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı, AİHS md. 8 düzenlemesi kapsamında değerlendirilmektedir¹³³. Aynı zamanda Anayasa md. 17 ile Anayasal düzeyde koruma altına alınan bu hakkın, bütün temel hak ve özgürlüklerin esasını oluşturduğundan bahisle, Anayasal hak ve özgürlüklerin en üst basamağını teşkil ettiği düşünülmektedir¹³⁴.

Dijital dünyanın ortaya çıkardığı bir ihtiyaca cevap olarak ortaya çıkan unutulma hakkı, en temel olarak maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkı kapsamında ortaya çıkan tehlikenin ortadan kaldırılmasına ve kişinin geçmişinin gölgesinden kurtularak hayatına devam edebilmesine ilişkindir. Bu doğrultuda, Türk hukukunda açık bir düzenlemeye sahip olmayan unutulma hakkı, aslında kişi özgürlüğünü düzenleyen TMK md. 23'ün ve maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesine ilişkin Anayasa md. 5 ve md. 17'nin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

¹³³ Roagna, Ivana: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Gösterilmesi Hakkının Korunması, Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları (Çev. Ayşe Gül Alkış Schäling), Strazburg 2012, s. 12. <https://rm.coe.int/16806f15ae> (E.T. 25.01.2023).

¹³⁴ Gümüş, Ali Tarık: "Türk Anayasasında Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, No:2, 2005, s. 137. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/26636/281116> (E.T.17.01.2023).

1.4.1.2. Özel Hayatın Gizliliği Hakkı

Kişilerin hayat alanları, kamuya açık alan, özel alan ve mahremiyet alanı olarak ayırma tabii tutulmaktadır¹³⁵. Özel hayat alanı, kişilerin kamuya açmayı tercih ettikleri dışında, herkesle paylaşmak istemediği veya yalnızca belirli kişilerle paylaşmak istediği özel bir alanı tanımlanmakta, kişiliğin yansıması olarak kabul edilmektedir¹³⁶. Bu çerçevede AİHS md. 8 ve Anayasa md. 20 ile korunan özel hayatın gizliliği hakkı, kişilerin özel hayatları üzerindeki bir kişilik hakkıdır.

Özel alan veya mahremiyet alanında kişiliğe yönelen müdahalelere karşı koruma, kamuya açık alanda kişiliğe yönelen müdahalelere karşı korumaya göre daha yüksek seviyede kabul edilmektedir. Zira, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi yaklaşımına göre devletin kişilerin özel alanlarına keyfi müdahaleleri yasaklanmış olup, bu haklara dokunmama anlamındaki negatif yükümlülükleri bu hak kapsamındaki birincil yükümlülüktür¹³⁷. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin kişilere kişiliklerini geliştirebilmelerine yönelik olarak tanıdığı özel alanın sınırını ise kamusal alan oluşturmaktadır. Nitekim, Sözleşme kapsamında özel hayatın korunması hakkı kamusal alana etki etmemektedir. Ancak kamuya açık şekilde yaşanan her durumun kamusal olduğu da kabul edilemeyecektir. Buna yönelik olarak, ABD'de özel yaşamın kamuya açık alanda da belirli hallerde korunması "toplum içinde ayırt edilmeme veya bilinmeme hakkı" kabul edilmekte bu hakka yönelen bir davranış haksız fiil sayılabilmektedir¹³⁸.

Unutulma hakkıyla korunan veriler ise kişilere ait alenileşmiş bilgilerdir. Bu kapsamda unutulma hakkının özel hayatın gizliliği hakkı kapsamında olmayacağı

---

¹³⁵ Helvacı, s.122.

¹³⁶ Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 21. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020, s. 138.

¹³⁷ AİHM *Kroon and Others v. the Netherlands*, Başvuru No: 18535/91, Tarih: 27.10.1994, para. 31.

¹³⁸ Ambrose, Meg Leta: "Speaking of Forgetting: Analysis of Possible non-EU Responses to the Right to Be Forgotten and Speech Exception" *Telecommunications Policy*, C.38, March 2013, s. 804. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308596114000731> (E.T. 18.01.2023); Bozlak, Ayhan: "Kamusal Bağlamda Özel Hayatın Korunması: ABD Federal Yüksek Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Uygulaması Arasında Mukayeseli Bir İnceleme", *TBB Dergisi*, C.109, 2013, s. 63. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013-109-1322> (E.T. 18.01.2023).

düşünülmektedir¹³⁹. Ancak özel hayatın gizliliği hakkı ile kişiye kamusal alanda da bazı verileri üzerinde kontrol hakkı tanınması, unutulma hakkının kişiye geçmişte alenileşerek kamu erişimine açılmış bilgileri üzerinde tanıdığı kontrol hakkıyla örtüşmektedir. Ayrıca, kişisel verilerin bir şekilde kamuya açılarak alenileşmesi, bu verilerin her zaman kamuya açık alanda kalması gerektiği anlamına gelmeyecektir. Bu noktada unutulma hakkının amacı, kişilerin mahremiyet hakkını korumaktır¹⁴⁰. Konuya ilişkin bir kararında Yargıtay, özel hayatın gizliliği ve unutulma hakkı ilişkisini açıkça kurmuş ve unutulma hakkının ihlalini özel hayatın gizliliğinin ihlali ile bağdaştırmıştır¹⁴¹. Bunun yanı sıra doktrinde, aradan geçen zaman üzerine olayın artık kamu yararına hizmet etmemesi durumunda, kişilerin geçmişindeki alenileşmiş verilerin artık özel yaşam kapsamında değerlendirilmesi gerektiği de savunulmaktadır¹⁴². Bizim de katıldığımız görüş, kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkı ile özel hayatın gizliliğini kapsayan kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının, kişiye “yeni bir sayfa açma”¹⁴³ olanağı veren unutulma hakkıyla yakından ilişkili olduğu yönündedir.

1.4.1.3. Lekelenmeme Hakkı

Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde korunan haklardan biri olan lekelenmeme hakkı, esas olarak kişinin itibar ve şerefini korumaya yönelik temel insan haklarından biri olan insan onuruna saygı hakkının bir görünüm biçimidir¹⁴⁴.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından AİHS md. 8 ile düzenlenen özel ve aile hayatının korunması hakkı kapsamında değerlendirilen bu hak¹⁴⁵, Anayasa Mahkemesi’ne göre, kişinin itibarına saygı gösterilmesini isteme hakkından

¹³⁹ Weber, s. 122.

¹⁴⁰ Akgül, s. 35.

¹⁴¹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T. 17.06.2015, E. 2014/4-56, K. 2015/1679. www.kazanci.com (E.T. 20.01.2023).

¹⁴² Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Oktay Özdemir, Saibe: Kişiler Hukuku, 17. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2018, s. 200.

¹⁴³ AYM, N.B.B. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/5653, Karar Tarihi: 03.03.2016, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> (E.T. 05.01.2023).

¹⁴⁴ Gülsün, Ramazan: “İnsan Onuru ve Lekelenmeme Hakkı (*Human Dignity and Right not to be Labelled as Criminal*)”, International Journal of Legal Progress, C: I, S. 2, 2015, s. 18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/legalprogress/issue/24649/260732> (E.T. 11.02.2023).

¹⁴⁵ AİHM Pfeifer v. Avusturya, Başvuru No: 12556/03, Tarih: 15.11.2007.

yararlanmasına zarar verecek ve belirli bir ağırlığa ulaşmış bir saldırı olması durumunda Anayasa'nın kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesine ilişkin md. 17 düzenlemesi kapsamında kabul edilmektedir¹⁴⁶.

Kişilere dair geçmişte kalan ve rencide edici verilerin, üstün bir kamu yararı olmaması ve bilginin güncelliğini yitirmiş olması durumunda hala kamunun erişimine açık olması, bu kişilerin toplum nezdindeki saygınlığının zarar görmesine sebep olarak ve bu kişilerin topluma karışmalarının önüne geçerek insan onuruna saygı hakkının ihlaline sebep olabilir. Bu kapsamda, teknolojik gelişmelerle birlikte, herkesin kolayca içerik oluşturabildiği, bilgiye erişimin ve bilgiyi yaymanın çok daha hızlı ve kolay olduğu internet aracılığıyla insan onuruna saygı hakkının ihlali çok daha kolay hale gelmiştir.

Yukarıda unutulma hakkının görünüm şekilleri incelenirken üzerinde durulan rehabilitasyon hakkı, suç işlemiş ve infaz süresince rehabilite olmuş eski bir hükümlünün, geçmişin olumsuz etkisinden sıyrılarak geleceğine serbestçe yön verebilmesine hizmet etmektedir. Lekelenmeme hakkı ise, genel olarak kişinin haksız yere damgalanmasına ilişkin olup, bu bağlamda suçun kesin bir hükümle sabit olmasına kadar kişinin suçsuz sayılması anlamındaki masumiyet karinesi ile yakın bir ilişki içerisinde¹⁴⁷. Ancak bu hakların her ikisi de temelde kişinin toplum nezdindeki şeref ve itibarının korunmasına ilişkindir. Bir suç şüphesiyle soruşturulan bir şüpheliye ilişkin verilere, kişi daha sonra aklanmasına rağmen, yıllar sonra bile arama motorları aracılığıyla ulaşılabilmesi, kişinin lekelenmeme hakkının, bu anlamda şeref ve itibarının zarar görmesine sebep olabilir. Bu noktada lekelenmeme hakkı, unutulma hakkıyla yakın bir ilişki içerisinde. Kişi, kendisiyle ilgili şeref ve itibarını zedeleyen, güncelliğini yitirmiş haber ve bilgilere erişimin kısıtlanmasını ve unutulmayı, başka bir ifadeyle lekelenmemeyi talep hakkına sahiptir. Bu anlamda unutulmama hakkının, lekelenmeme hakkına bir güvence teşkil ettiği söylenebilir.

---

¹⁴⁶ AYM İ.C. (2) Kararı, Başvuru No: 2013/5574, Tarih: 30.06.2014.

¹⁴⁷ Akıncı, Fatih: "Lekelenmeme Hakkı", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 11, S. 43, 2020, s. 177. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/59539/873809> (E.T. 10.01.2023).

1.4.1.4. Bilgilerin Kaderini Tayin Hakkı

Bilginin kaderini tayin hakkı genel olarak, kişinin kendine ait isim, resim, ses, onur, saygınlık, ün gibi veriler ve başkalarının kendileriyle ilgili söylemleri üzerinde hakimiyet kurmasını sağlayarak, kişinin itibarının korunmasına hizmet etmektedir¹⁴⁸. İlk olarak Alman doktrinde ortaya çıkmasına rağmen ilerleyen zamanlarda diğer hukuk sistemlerinde de görülmeye başlanan bu hak, özel yaşam kapsamında değerlendirilmekte ve kişilerin başkaları tarafından hangi bilgilerine sahip olduğunu bilme menfaatini içermektedir¹⁴⁹.

Kişiyeye ait özellikleri yansıtan isim, resim ve ses gibi veriler, kişiyi tanımlayan ve diğerlerinden ayırt eden kişilik değerleri olup, bu anlamda kişilik hakkı kapsamında yer almaktadır. Bu veriler uygun şartların oluşması durumunda aynı zamanda unutulma hakkının da konusunu oluşturabilir. Açıklanan sebeplerle kanaatimizce, kişisel verilerin korunması hukuku çerçevesinde şekillenen unutulma hakkı, yine veri koruma hukuku açısından önemli bir hak olan ve kişilik hakları kapsamında değerlendirilen bireylerin verilerinin kaderini tayin etme hakkının bir uzantısıdır.

1.4.2. Unutulma Hakkı ve İfade Özgürlüğü

İfade özgürlüğü, kişinin temel hak ve özgürlükleri arasında olup, düşüncüyü özgür biçimde ifade edebilmek anlamına gelmektedir. Bu kapsamda demokrasinin temellerinden biri olarak kabul edilen ifade özgürlüğü, toplumun kalkınması için önemli bir özgürlüktür. İfade özgürlüğü esasen bireysel bir hak olmasına karşın, kitle iletişim araçları kullanılarak yayılan ifadeler kamusal alana dahil olmaktadır.

---

¹⁴⁸ Brock, George: "Right to Be Forgotten - Privacy And The Media in The Digital Age" I.B.Tauris & Co. Ltd in association with the Reuters Institute for the Study of Journalism, University of Oxford, 2016, s. 25. <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=1372774&lang=tr&site=eds-live> (E.T. 12.02.2023).

¹⁴⁹ BVerfG, 1 BvR 209/83 and others, 15.12.1983. Ayrıca bkz. Brock, s. 23.

İfade özgürlüğü İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, AB Temel Haklar Şartı gibi birçok uluslararası metinde tanınarak güvence altına alınan bir insan hakkıdır. AİHS md. 10 ile herkesin ifade özgürlüğü hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra “*Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar.*” denilerek yalnızca ifadenin dışı vurumu değil, haber alma ve verme özgürlüğü de ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilerek insan hakkı olarak korunmuştur. İfade özgürlüğü, Anayasa’nın düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti başlıklı md. 26 hükmü ile de koruma altına alınmıştır. Ancak belirtmek gerekir ki, mutlak haklar arasında yer almayan¹⁵⁰ ifade özgürlüğü de sınırsız bir hak değildir. AİHS md. 10/2 ile ifade özgürlüğünün kamu güvenliği, kamu düzeni, başkalarının itibar ve haklarının korunması gibi durumlarda meşru olarak sınırlandırılabilirliği belirtilmiştir.

İfade özgürlüğü, kişiye bir hareket alanı sağlamakta, bu kapsamda kişisel verilerinin açıklanmasına ilişkin karar şansı vermektedir. Başka bir ifadeyle kişiler düşüncelerini ne ölçüde, nerede, kime ve ne zaman açıklayacakları konusunda özgürlüğe sahip olmaktadır¹⁵¹. Bu sebeple ifade ve haberleşme özgürlüğü ile kişisel verilerin korunması hakkı birbirini temin eden haklardır.

Bununla birlikte, ifade özgürlüğü ve unutulma hakkının dayanağı olan kişisel verilerin korunması hakkı zaman zaman birbiriyle çatışabilmektedir. Hatta bir görüşe göre, unutulma hakkı internet ortamındaki ifade özgürlüğüne yönelik en büyük tehdittir¹⁵². Örneğin, topluma mal olmuş kimselere yönelik ifadelerin magazin basınında yer alması ve bu kişilerin kişisel verilerine yönelik olması durumunda, ifade özgürlüğü ve kişisel verilerin korunması hakkı arasında haklar çatışması meydana gelebilecektir. Böyle bir durumda, yarışan haklar arasındaki dengenin kurulması gerekmektedir. Söz gelimi, topluma mal olmuş bu kişi, kişisel verilerine yönelik bu ifadeleri içeren haberin unutulma hakkı kapsamında silinmesi/kaldırılması talebinde bulunduğu anda, kişi kamuya mal

¹⁵⁰ Karan, Ulaş: İfade Özgürlüğü, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-2, Nisan 2018, s. 103. https://www.anayasa.gov.tr/media/3545/02_ifade_ozgurlugu.pdf (E.T. 15.02.2023).

¹⁵¹ Yavuz, s. 163.

¹⁵² Rosen, s. 88.

olduğu için toplumun üstün yararı gündeme gelebilir, bu kapsamda ifade özgürlüğü daha ağır basabilecek ve unutulma hakkının gereğinin yerine getirilmesi mümkün olmayabilir. Bunun yanısıra, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun istisnalar başlıklı md. 28/1-c bendi düzenlemesine göre, kişisel verilerin ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi, düzenleme ile belirtilen durumlardan herhangi biri yoksa hukuka uygunluk nedeni olarak değerlendirilecektir.

Unutulma hakkı ile ifade özgürlüğü arasında çıkabilecek bir çatışmada hakkaniyetin sağlanmasına ilişkin yaklaşım, ABD ve Avrupa'da farklılık göstermektedir. Bunun temel sebebinin ise ABD Anayasası'nın¹⁵³ birinci ek madde düzenlemesiyle, ifade ve basın özgürlüğünü kısıtlayan herhangi bir kanun yapılmasının yasaklanarak, bu haklara özel hayatın gizliliğine kıyasla üstünlük tanınması olduğu ifade edilmektedir¹⁵⁴. Buna karşın mevzuat ve yargı kararları çerçevesinde yapılacak bir incelemeyle, Avrupa'da bireysel hakların korunmasına ilişkin yaklaşımın öne çıktığı görülebilmektedir. Bu yaklaşım farklılığının bir sonucu olarak, ABD'de unutulma hakkına ilişkin karar ve kabullerin daha çok ifade ve basın özgürlüğü çerçevesinde şekillendiği söylenebilir¹⁵⁵.

1.4.3. Unutulma Hakkı ve Basın Özgürlüğü

Basın özgürlüğü, AIHM md. 10 ile düzenlenen düşüncüyü yayma ve açıklama özgürlüğü olan ifade özgürlüğünün araçlarından biri olup, bu husus Anayasa Mahkemesi kararlarıyla da vurgulanmaktadır¹⁵⁶. Hakkın Anayasal görünümü ise, Anayasa'nın basın hürriyeti başlıklı md. 28 hükmü ile düzenlenmektedir.

---

¹⁵³ 1791 tarihli ABD anayasası için bkz: <https://tr.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/91/abd-anayasasi.pdf> (E.T. 20.02.2023).

¹⁵⁴ Cook, Lyndsay: "The Right to Be Forgotten: A Step In The Right Direction for Cyberspace Law and Policy", *Journal of Law, Technology & the Internet*, C.6, 2015, s. 129. <https://scholarlycommons.law.case.edu/jolti/vol6/iss1/8/> (E.T. 20.02.2023); Ambrose, s. 800; Weber, s. 122.

¹⁵⁵ ABD'nin unutulma hakkına ilişkin yaklaşımları hakkında açıklamalarımız için bkz. İkinci Bölüm, 2.2.2. Amerika Birleşik Devletleri'nde Unutulma Hakkı.

¹⁵⁶ AYM, Emin Aydın Başvurusu, Başvuru No: 2013/2602, Karar Tarihi: 23.01.2014.

Basın hürriyeti kapsamında işlenen kişisel veriler konusu birçok tartışmayı beraberinde getirmiştir. Nitekim ifade özgürlüğünün bir aracı olan basın özgürlüğü, yukarıda açıklandığı gibi kişilik hakları, kişisel verilerin korunması ve bu bağlamda unutulma hakkı ile karşı karşıya gelebilir. Buna ilişkin olarak Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 22 Mayıs 2020 tarihli karar özetinde, kamu ilgi ve yararı taşıma, gerçek ve güncel olma ve öz ile biçim arasındaki denge olmak üzere, basın özgürlüğü ile kişilik haklarının karşı karşıya gelmesi halinde nazara alınması gereken üç kriter belirlenmiştir¹⁵⁷. Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından belirlenen bu kriterler, hakların karşı karşıya gelmesi durumunda hangi hakka üstünlük tanınacağına belirlenmesi açısından önemlidir. Bununla birlikte, ifade özgürlüğünün bir görünüm biçimi olan basın özgürlüğü ile kişisel verilerin korunması hakkının karşı karşıya gelmesi durumunda, ifade özgürlüğü konusunda yapılan açıklamalar da uygun olduğu ölçüde geçerlidir.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun ilgili kararı, unutulma hakkı ve basın özgürlüğü ilişkisinin değerlendirilmesi açısından önemli bir karardır. Bir suçtan hüküm giyen ve cezası infaz edilen kişinin, bu olaya ilişkin haberin gazetenin internet sitesinden kaldırılması talebine ilişkin olan kararda, anılan kriterlerin karşılanmaması durumunda kişilik haklarının basın özgürlüğüne karşı üstün tutulabileceği belirlenmiştir. Kararda vurgulanan kamu yararı, daha önce üzerinde durduğumuz gibi unutulma hakkının sınırını oluşturmaktadır. Başka bir ifadeyle, üstün bir kamu yararı olması durumunda unutulma hakkının gereği yerine getirilemeyebilir. Ancak, kapsam ve sınırları hala muğlak olarak kabul edilen unutulma hakkına ilişkin talepler, somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmelidir¹⁵⁸. Bununla birlikte, unutulma hakkının basın özgürlüğünü önemli derecede etkilediği ve kısıtladığı da belirtilmektedir¹⁵⁹.

---

¹⁵⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 22.05.2020 tarihli ve 2020/414 sayılı Karar Özeti, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6915/2020-414> (E.T. 29.01.2023).

¹⁵⁸ Van Hoboken, Joris: "The Proposed Right to be Forgotten Seen from the Perspective of Our Right to Remember, Freedom of Expression Safeguards in a Converging Information Environment", Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013, s. 13. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC86747> (E.T. 28.01.2023).

¹⁵⁹Yavuz, s. 267.

İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un¹⁶⁰ içeriğın yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi başlıklı 9. Maddesinin ilk fıkrasına göre, internet ortamında yapılan bir yayımla kişilik hakları ihlal edilen gerçek ve tüzel kişiler, içeriğın yayından çıkarılmasını veya içeriğe erişimin engellenmesini talep edebilmektedir. Bu kapsamda kişisel verilerin korunması ve özel hayatın gizliliği kapsamında unutulma hakkı korunmuş olmaktadır.

1.4.4. Unutulma Hakkı ve Kişisel Verilerin Korunması

Kişisel verilerin korunması en temel olarak, kişilere verilerinin toplanması, işlenmesi ve saklanması konusunda bir hakimiyet verilmesini ve buna yönelik hukuka aykırı müdahaleler karşısında kişilerin korunmasını ifade etmektedir¹⁶¹.

Unutulma hakkının konusunu kişisel veriler oluşturmaktadır. Bu sebeple kişisel verilerin korunması hakkı, unutulma hakkının gündeme gelmesinde etkili olan haklardan biri ve en temelidir. Tarihsel olarak da gelişen teknolojinin etkileriyle kişisel verilerin tutulma ve yayılması ile bunlara erişimin kolaylaşması sonucu kişilik haklarının ihlali tehlikesiyle karşı karşıya kalınmış, buna cevap olarak ortaya çıkan kişisel verilerin korunması hakkının güncel gelişmeler karşısında yetersiz kaldığı düşüncesi ise veri koruma hukuku kapsamında unutulma hakkının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Yukarıda detaylı olarak incelenen ve unutulma hakkına ilişkin önemli bir rol oynayan *Google Spain v. M.C.G* davasında¹⁶² ABAD, değerlendirmelerini o dönem yürürlükte olan 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi hükümlerine göre yapmış, arama motorunda

---

¹⁶⁰ 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, Kabul Tarihi :4/5/2007, RG: 23.05.2007, S: 26530.

¹⁶¹ Korkmaz, İbrahim: Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 70; Dülger, Murat Volkan: Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 2. Baskı, Hukuk Akademisi, İstanbul, 2019, s. 43. ("Kişisel Veriler")

¹⁶² Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

yapılan arama sonucu ulaşılan bilginin bir kişisel veri olması halinde bunun kişisel verilerin işlenmesi faaliyeti olacağına ve Direktif hükümlerine uymayan bir işleme halinde 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin 12/b düzenlemesiyle ilgiliye tanınan sildirme hakkı kapsamında, davaya konu olaydaki haberlerin arama sonuçlarından kaldırılmasına karar vermiştir.

Kararın ve sonrasında unutulma hakkı üzerine yapılan tartışmaların etkileriyle 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'ni güncel ihtiyaçlara uygun olarak geliştirme çalışmaları hız kazanmış, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'ni yürürlükten kaldıran Genel Veri Koruma Regülasyonu md. 17 ile unutulma hakkı bir hak olarak açıkça düzenlenmiştir. Çalışmalar sırasında Viviane Reding, unutulma hakkının kişisel verilerin korunmasında şeffaflığın sağlanması noktasında önemli bir rolü olduğunu vurgulamış, kişilere kendilerine ait kişisel verilerin işlenmesine ilişkin rızayı geri alma hakkı tanıyan unutulma hakkının, kişilerin verileri üzerinde daha iyi bir kontrol imkânına sahip olmasını sağlayacağını belirtmiştir¹⁶³.

Daha önce belirtildiği gibi, unutulma hakkı, konunun toplum nezdinde önemini yitirmesi veya güncelliğini kaybetmesi gibi sebeplerle işlenme amacı ortadan kalkmasına rağmen kamunun erişimine açık olan kişisel verilere ilişkin bir talep hakkıdır. Bu kapsamda, unutulma hakkına ilişkin olarak ilerleyen bölümlerde incelenecek olan birçok kararın temeli kişisel verilerin korunmasına dayanmaktadır¹⁶⁴. Bu iki hakkın zeminini de özel hayatın, şeref ve itibarın korunması ile kişinin maddi ve manevi varlığını özgürce koruyup geliştirebilmesi hakkı oluşturmaktadır¹⁶⁵.

---

¹⁶³ Reding, Speech/12/26.

¹⁶⁴ Unutulma hakkına ilişkin kararlar için bkz.: Üçüncü Bölüm, 3.2. Uygulamada Unutulma Hakkı.

¹⁶⁵ Akgül, s. 14.

2. BÖLÜM: KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI ve UNUTULMA HAKKI, UNUTULMA HAKKINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER, UNUTULMA HAKKININ KORUNMASI

2.1. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI VE UNUTULMA HAKKI

2.1.1. Veri, Kişisel Veri, Özel Nitelikli Kişisel Veri (Hassas Veri) Kavramları

2.1.1.1. Genel Olarak

Kelime olarak bir araştırma, tartışma veya muhakemenin esasını oluşturan öge anlamına gelen veri, matematiksel olarak problemin belirtilmiş anlatımlarından bilinmeyi bulmaya yarayan öge olup, genel olarak bilgiyi, datayı ifade eder¹⁶⁶.

Kişisel veri ise, kişisel verilerin korunması hukukunun esasını oluşturur. Bu kapsamda kişisel veri kavramının tanım ve kapsamı çeşitli veri koruma mevzuatlarıyla belirtilmiştir. Avrupa Konseyi'nin 108 sayılı Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Kişilerin Korunmasına Dair Sözleşme'si (108 sayılı Sözleşme) "tanımlar" başlıklı 2/a maddesine göre kişisel veri, *"Kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişi ("ilgili kişi") hakkındaki tüm bilgileri ifade eder.*

Kişisel veri, Avrupa Birliği'nin 95/46 sayılı Veri Koruma Direktifi md. 2/a ile de benzer şekilde ifade edilmiştir. Bu kapsamda gerçek kişinin veri sahibi olduğu belirtildikten sonra kimliği belirlenebilir kişi ise *"özellikle bir kimlik numarasına veya fiziksel, fizyolojik, zihinsel, ekonomik, kültürel veya sosyal kimliğine özgü bir veya daha fazla faktöre atıfta bulunularak doğrudan veya dolaylı olarak kimliği belirlenebilen kişi"* olarak belirtilmiştir. 95/46 sayılı Veri Koruma Direktifi'nin kişisel verilerin tanımına ilişkin düzenlemesi, Avrupa Birliği'nin bir sonraki düzenlemesi olan ve 2018 yılında

---

¹⁶⁶ Türk Dil Kurumu, www.tdk.gov.tr (E.T. 18.01.2023).

yürürlüğe giren GDPR md. 4/1'e de alınmış, kimliği belirlenebilir gerçek kişi ise teknolojik gelişmelerin de etkisiyle dönemin ihtiyaçlarına paralel olarak düzenlenerek “*özellikle bir isim, kimlik numarası, konum verileri, çevrim içi tanımlayıcı ya da söz konusu gerçek kişinin fiziksel, fizyolojik, genetik, ruhsal, ekonomik, kültürel veya toplumsal kimliğine özgü bir ya da daha fazla sayıda faktöre atıfta bulunularak doğrudan veya dolaylı olarak tanımlanabilen bir kişi*” şeklinde örnekler çeşitlendirilerek ve daha detaylı olarak tanımlanmıştır.

95/46 sayılı Veri Koruma Direktifi'nden hareketle hazırlanan ve 2016 yılında yürürlüğe giren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ise “Tanımlar” başlıklı 3/1-d maddesiyle kişisel veriyi tıpkı diğer düzenlemelerde olduğu gibi “*Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi*” olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte KVKK md. 3/1-d ile kimliği belirli veya belirlenebilir olan gerçek kişiye ilişkin herhangi bir belirleme yapılmamıştır.

Kişisel verilere ilişkin tüm bu tanımlardan hareketle, tüzel kişilere ilişkin verilerin kişisel veriler kapsamında korunmadığını söylemek mümkündür. Bir görüşe göre, tüzel kişiler özel hayatları olmadığından kişisel verilerin korunması kapsamında bir korumaya ihtiyaç duymamaktadır¹⁶⁷. Diğer bir görüş ise, hukuk düzeniyle yalnızca gerçek kişilerin değil mal topluluklarının da korunduğundan hareketle, hak sahibi olabilen ve borç altına girebilen tüzel kişilerin kişilik haklarından gerçek kişiler gibi yararlanmasını¹⁶⁸ savunmakta, bu kapsamda tüzel kişilerin de kişilik haklarının bir uzantısı olan kişisel verilerin korunması hakkında yararlanabilmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Öte yandan, kişisel verilerin korunmasının bir insan hakkı olması sebebiyle, bu hakkın yalnızca gerçek kişilere ilişkin bir hak olduğu da ifade edilmektedir¹⁶⁹. Buna göre, tüzel kişilere ilişkin verilerin ticari sır kapsamında korunması gerektiği belirtilmiştir¹⁷⁰. Ancak bu durumda ticari faaliyette bulunmayan tüzel kişilere ait verilerin hangi kapsamda

¹⁶⁷ Tezcan, Durmuş: “Bilgisayar Karşısında Özel Hayatın Korunması”, Anayasa Dergisi, 1991, s. 389. <https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6398/dtezcan.pdf> (E.T. 15.02.2023).

¹⁶⁸ Akgül, s. 15; Gönen, s. 43.

¹⁶⁹ Mendos Kuşkonmaz, Elif: Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013, s. 8; Korkmaz, s. 35.

¹⁷⁰ Korkmaz, s. 35; Tezcan, s. 389.

korunabileceği belirlenmemektedir¹⁷¹. Daha önce ifade edildiği üzere, kanaatimizce de tüzel kişiler, kişisel verilerin korunması kapsamında değerlendirilmemelidir¹⁷². Nitekim yürürlükteki düzenlemeler de bu yöndedir. Tüzel kişiye ait bir verinin, bir gerçek kişiyi belirli veya belirlenebilir kılması halinde ise bu verilerin KVKK md. 2 ile gerçek ve tüzel kişilerce işlenen veriler olarak belirlenen koruma kapsamında olacağı söylenebilirse de, bu durumda korunan menfaat tüzel kişiye değil, kimliği belirlenen veya belirlenebilir hale gelen gerçek kişiye aittir¹⁷³.

Özel nitelikli kişisel verilerin (hassas veriler)¹⁷⁴ kapsamı ise, 108 sayılı Sözleşme md. 6 ile özel veri kategorileri olarak anılan ve kişinin ırksal kökenini, siyasi düşüncelerini veya inançlarını ortaya koyan verilerle, sağlık, cinsel hayat veya ceza mahkumiyetiyle alakalı kişisel veriler olarak belirlenmiştir. Düzenleme ile ayrıca, özel nitelikli kişisel verilerin iç hukukta uygun güvenceler sağlanmaksızın otomatik işleme tabi tutulamayacağı ifade edilmiştir. 95/46 sayılı Veri Koruma Direktif'i md. 8/1 ile ise özel nitelikli kişisel verilerin kapsamı ırk veya etnik köken, siyasi görüşler, dini veya felsefi inançlar, sendika üyeliği, sağlık veya cinsel yaşama ilişkin verilerin işlenmesini ortaya çıkaran kişisel veriler olarak belirlenmiş, bu özel veri kategorilerinin maddenin devamında sayılan istisnalar dışında işlenmesi yasaklanmıştır. Özel nitelikli kişisel veriler GDPR md. 9/1 ile de benzer ifadelerle düzenlenmiş, ayrıca genetik ve biyometrik veriler de maddede özel veri kategorileri olarak anılmıştır.

Özel nitelikli kişisel verilere ilişkin Türk hukuku düzenlemesi KVKK md. 6 ile yapılmış olup, ilgili maddenin birinci fıkrası ile bu verilerin kapsamı *“Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri”* olarak belirlenmiştir.

---

¹⁷¹ Turgut, s. 181.

¹⁷² Tüzel kişilere ilişkin verilerin kişisel verilerin korunması kapsamında değerlendirilmemesine ilişkin açıklamalarımız için bkz. Birinci Bölüm, 1.2.1. Bilgi Unsuru.

¹⁷³ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, İlgili Kişi Kimdir? <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2034/Ilgili-Kisi-Kimdir> (E.T. 12.02.2023).

¹⁷⁴ GDPR'ın 10. Gerekçesinde ve KVKK md. 6 gerekçesinde özel veri kategorileri “hassas veriler” olarak anılmıştır.

Belirtmek gerekir ki, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile diğer veri koruma mevzuatlarından farklı olarak kılık kıyafetin de hassas veri olarak kabul edilmesi, kanımızca orantısız ve oldukça geniş kapsamlı bir belirleme oluşturmaktadır¹⁷⁵.

KVKK md. 6/2 ile hassas verilerin ilgilinin açık rızası alınmadan işlenmesi yasaklanmış, bu kuralın istisnası ise KVKK md. 6/3 ile belirlenmiştir. Bununla birlikte, özel nitelikli kişisel veriler işlenirken KVKK md. 6/4 uyarınca Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından da yeterli önlemlerin alınması gerekmektedir. Aynı zamanda Türk Ceza Kanunu (TCK) ile de özel olarak düzenlenen özel nitelikli kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesi, TCK md 135/2 ile kişisel verilerin kaydedilmesi suçunun nitelikli hali olarak öngörülmüştür.

2.1.1.1. Kişisel Veri Kavramının Unsurları

Kişisel veriler hem Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği düzenlemelerinde, hem de Türk hukukunda kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ait verileri ifade etmektedir. Bu durumda kişisel verinin unsurları kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişi, bilgi ve bilginin bu kişiye ilişkin olması olarak belirlenebilir¹⁷⁶.

İlk olarak, veri sahibi veya ilgili kişi olarak belirlenen kimse, kişisel verilerin ait olduğu bir gerçek kişidir. Düzenlemeler ile tüzel kişilere ilişkin veriler, kişisel verilerin korunması kapsamına dâhil edilmemiştir.

Kimliği belirli veya belirlenebilir olmakla ise, gerçek kişiye dolaylı veya doğrudan ulaşılabilmesi, kim olduğunun anlaşılabilmesi ifade edilmektedir¹⁷⁷. Bu kapsamda kişiye

¹⁷⁵ Aynı yönde bkz. https://www.emo.org.tr/ekler/a4ce9da8c3c1d1d_ek.pdf?dergi=1039 (E.T. 12.02.2023)

¹⁷⁶ Article 29 Data Protection Working Party, 01248/07/EN WP 136, Opinion 4/2007 on the concept of personal data, Adopted on 20th June, s. 6. (Article 29 Data Protection Working Party, 01248/07/EN WP 136) <https://www.clinicalstudydatarequest.com/Documents/Privacy-European-guidance.pdf> (E.T. 15.02.2023).

¹⁷⁷ Başalp, Nilgün: Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004, s. 33 . (“Kişisel Veri”); Özdemir, Hayrunnisa: Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s. 124; Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru:

ilişkin isim bilgisi, kimlik numarası, parmak izi veya fotoğraf gibi bilgiler kişiyi doğrudan belirleyebilirken, kişinin yaşı, mesleği veya adresi gibi bilgiler bir araya gelerek kişiyi belirlenebilir kılabilir¹⁷⁸. Belirtmek gerekir ki, anonim veya anonim hale getirilen bilgiler ile bir gerçek kişinin kimliğine ulaşılamayacağı için, bu veriler kişisel veri niteliğini haiz değildir. Ancak, takma ad kullanılan verilerde, bazı ek bilgilerden faydalanılarak bir gerçek kişinin belirlenebilmesi mümkün olduğundan¹⁷⁹, bu veriler kişisel veri kapsamında kabul edilmektedir¹⁸⁰.

Kişisel verinin bilgi unsuru ise, her türlü bilgiyi kapsamaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu, yayımladığı kılavuz ile kişisel veri kategorilerini ve bu kategorilere ilişkin bilgileri örnek kabilinden sunmuştur¹⁸¹. Bunun yanı sıra Yargıtay, *whatsapp* konuşmalarının da kişisel veri olduğu kanaatindedir¹⁸². Başka bir kararında ise Yargıtay, telefon rehberinde kayıtlı olan herkes tarafından ulaşılabilir durumdaki *whatsapp* profil fotoğrafını kişisel veri olarak kabul etmemiştir¹⁸³. Yargıtay'ın herkesçe bilinen veya erişilebilir olan bilgilerin kişisel veri olarak kabul edilemeyeceği yönünde de kararı vardır¹⁸⁴. Bununla birlikte doktrindeki bir görüşe göre, bir bilginin kişisel veri olarak kabul edilebilmesi için gizli olması aranmayıp, aleni bilgiler de kişisel veri sayılmalıdır¹⁸⁵. Yargıtay da bir kararında, kişisel verilere ilişkin olarak korunan hukuki menfaatin sır değil, ilgilinin kişilik hakları olduğundan hareketle, kişisel verilerin

---

Bulut Bilişimde Kişisel Verilerin Korunması (Personal Data Protection in Cloud Computing), Yetkin Yayınları, Ankara, 2016, s. 90.

¹⁷⁸ Özdemir, s. 124.

¹⁷⁹ Article 29 Data Protection Working Party, 01248/07/EN WP 136, s. 18.

¹⁸⁰ Korkmaz, s. 40; Develioğlu, Murat: 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018, s. 36.

¹⁸¹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi (VERBİS) Kılavuzu, s. 74-75. https://verbis.kvkk.gov.tr/UploadedFiles/VER%C4%B0_SORUMLULARI_S%C4%B0C%C4%B0L%C4%B0_B%C4%B0LG%C4%B0_S%C4%B0STEM%C4%B0_KILAVUZU.PDF (E.T. 15.02.2023).

¹⁸² Yargıtay 9. Hukuk Dairesi T. 10.01.2019, E. 2018/10718, K. 2019/559. <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 15.02.2023).

¹⁸³ Yargıtay 12. Ceza Dairesi T. 04.11.2015, E. 2015/3247, K. 2015/16760. <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 15.02.2023).

¹⁸⁴ Yargıtay 12. Ceza Dairesi T. 17.02.2014, E. 2013/9669, K. 2014/3760. <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 15.02.2023).

¹⁸⁵ Korkmaz, s. 27.

korunmasının yalnızca gizli kişisel verileri değil, herkesçe bilinen ve alenileşmiş kişisel verileri de kapsadığını ifade etmiştir¹⁸⁶.

Kanaatimizce, kişisel verilerin yalnızca gizli bilgiler üzerinde kabul edilmesi, korumanın kapsamını oldukça daraltmakta, nitekim böyle bir durumda kişisel verilerin korunmasının bir uzantısı olan unutulma hakkına başvurulabilmesi de teknik olarak imkansızlaşmaktadır. Bununla birlikte, içinde bulunduğumuz internet çağında birçok bilgi kişiler tarafından kendi istekleriyle geniş kitlelerle paylaşılabilir. Böyle bir durumda tamamen kişinin hür iradesiyle alenileşen bir verinin kişisel verilerin korunması kapsamında kabul edilmesi ise, bu veriler üzerinde gerçekleştirilecek neredeyse her eylemin suç oluşturması gibi sonuçların doğmasına sebep olabilir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile aleni veya alenileştirilmiş verilere ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmemiş olmasından hareketle bu durum, hukuki belirlilik ilkesi ile örtüşmemektedir. Başka bir açıdan ise, örneğin bir mesajlaşma programında kullanılan profil fotoğrafının aleni olup olmadığı yönündeki belirleme, mevcut düzenlemeler ışığında kanaatimizce, tercih edilen gizlilik ayarları ve hatta rehberde kayıtlı olan kişilerin niteliği gibi birçok faktöre bağlı olarak değişmektedir. Tüm bu sebepler ve Yargıtay'ın konuya ilişkin içtihatlarındaki belirsizlik sebebiyle, bu hususta kesin bir yargıya varılabilmesi için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile kişisel verilerin hangi durumlarda aleni kabul edileceği konusunda açık bir belirleme yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Gerçek kişiye ilişkin olan ve kişisel veri olarak kabul edilen bilgi devlet kayıtları veya kan testi sonucu gibi nesnel bir bilgi veya borçların ödenmesine ilişkin güvenilirlik gibi öznel bir bilgi de olabilir¹⁸⁷. Belirtmek gerekir ki, bilginin kişisel veri niteliği taşıması için doğru veya kanıtlanmış olması gerekmez¹⁸⁸. Yanlış veriler de kişiye zarar

---

¹⁸⁶ Yargıtay Ceza Genel Kurulu T. 17.06.2014, E. 2012/12-1510, K. 2014/331. <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 15.02.2023).

¹⁸⁷ Özdemir, s. 125; Bozkurt Yüksel, s. 88.

¹⁸⁸ Article 29 Data Protection Working Party, 01248/07/EN WP 136, s.6.

verebileceğinden, bu durumun önüne geçilebilmesi için yanlış veya kanıtlanmamış veriler de veri koruma hukuku kapsamına alınmıştır¹⁸⁹.

Son olarak, bilginin kimliği belirli veya belirlenebilir olan gerçek kişiye ilişkin olması gerekir. Bu durumda, kişinin ismi, sağlık durumu, işyeri personel dosyası gibi doğrudan gerçek kişiye ait bilgiler kişisel veri kapsamında olmakta, ayrıca evin değerinden sahibine ilişkin vergi bilgisine ulaşılması veya aracın servis kaydından araç sahibinin belirlenebilmesi gibi, bir nesneye ilişkin bilgiden de gerçek kişiye ilişkin bir bilgiye erişmek mümkün olabilmektedir¹⁹⁰.

2.1.2. Kişisel Verilerin İşlenmesi

108 sayılı Sözleşme md. 2/c kapsamında otomatik işleme tanımlanarak, bu düzenleme kapsamında kişisel verilerin işlenmesi “*tamamen veya kısmen otomatik yöntemlerle gerçekleştirilen; verilerin kaydı, bu verilere mantıksal ve/veya aritmetik işlemlerin uygulanması, verilerin değiştirilmesi, silinmesi, geri elde edilmesi veya dağıtılması*” olarak belirtilmiştir. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 2/b ile ise kişisel verilerin işlenmesi faaliyetleri 108 sayılı Sözleşme’den daha kapsamlı olarak örnekleme yoluyla, otomatik araçlarla olup olmaması fark etmeksizin kişisel verilerin toplanması, kaydedilmesi, düzenlenmesi, depolanması, uyarlanması veya değiştirilmesi, geri alınması, açığa çıkarılması, yayılması, silinmesi veya imha edilmesi gibi herhangi bir işlem olarak belirtilmiştir. GDPR md. 4/2 ile de kişisel verilerin işlenmesi kavramı, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi’ne paralel şekilde düzenlenmiştir. KVKK md. 3/1-e ile de örnekleme yoluyla sayılan ve işleme olarak kabul edilen bu faaliyetler için, tamamen ya da kısmen otomatik yollarla olma koşulu getirilmiş, ancak bir veri kayıt sisteminin parçası olmak koşuluyla otomatik olmayan yollarla da faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir.

---

¹⁸⁹ Korkmaz, s. 30.

¹⁹⁰ Article 29 Data Protection Working Party, 01248/07/EN WP 136, s. 9.

2.1.3. Kişisel Verilerin Hukuki Boyutu

Kişisel verilerin korunması hakkının niteliği, doktrinde temel insan hakları kapsamında hümanist bir yaklaşım ile ekonomik ve iktisadi yaklaşım olmak üzere iki temel görüş çerçevesinde şekillenmektedir¹⁹¹. Bu görüşlerin ilki, kişisel verilerin kişilik hakkı olarak korunduğuna ilişkin Kıta Avrupası görüşü¹⁹², diğeri ise kişisel verilerin mülkiyet hakkı veya fikri mülkiyet hakkı kapsamında korunduğu yönündeki ABD görüşüdür¹⁹³. Veri koruma mevzuatları ve uluslararası hukuki metinler incelendiğinde ise, kişisel verilerin ayrı bir hak olarak düzenlendiği görülmektedir.

Mülkiyet hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1. No’lu Protokol¹⁹⁴ ve Anayasa md. 35’te koruma altına alınmıştır. Mutlak bir hak olan ve kişiye en geniş yetkileri tanıyan mülkiyet hakkına göre, hak sahiplerinin hakka konu şey üzerinde kullanma, yararlanma ve tüketme hakları vardır¹⁹⁵. Kişisel verilerin mülkiyet hakkı bağlamında incelenmesi gerektiği yönündeki görüşe göre, kişisel veriler kişiliğin yalnızca bir uzantısı değil bir ürünü olduğundan, kişinin malvarlığının bir parçası olan kişisel veriler, eşya hukuku anlamında “şey” olarak nitelendirilebilir¹⁹⁶. Bu kabulde kişi, hakkın konusunu oluşturan kişisel veriler üzerinde yalnızca korumaya sahip olmamakta, bunun yanı sıra tasarrufta bulunma, sözleşme akdetme ve devretme haklarına sahip olmaktadır. Bu görüş doktrinde

¹⁹¹ Akkurt, Sinan Sami: “Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış”, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, C.2. S. 1, 2020, s. 21-22. (“Kişisel Veri”). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kvkd/issue/55487/726372> (E.T. 16.02.2023).

¹⁹² Singleton, Shaniqa: “Balancing a Right to Be Forgotten with a Right to Freedom of Expression in the Wake of Google Spain v. AEPD”, *Georgia Journal of International and Comparative Law*, C.44, No.1 2015, s. 169 vd. <https://digitalcommons.law.uga.edu/gjicl/vol44/iss1/6/> (E.T. 16.02.2023).

¹⁹³ Ritter, Jeffrey/Mayer, Anna: “Regulating Data As Property: A New Construct For Moving Forward”, *Duke Law & Technology Review*, C.16, No:1, 2018, s. 248. <https://scholarship.law.duke.edu/dltr/vol16/iss1/7/> (E.T. 16.02.2023); Singh, Atul: “Protecting Personal Data As A Property Right”, *Indian Law Institute Review*, Winter 2016, s. 128 vd. https://ili.ac.in/pdf/p9_atul.pdf (E.T. 16.02.2023); Samuelson, Pamela: “Privacy As Intellectual Property?”, *Stanford Law Review*, C. 52, No.5, May 2000, s. 1137. <https://www.jstor.org/stable/1229511> (E.T. 16.02.2023); Korkmaz, s. 77.

¹⁹⁴ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Türkçe metnine ulaşmak için bkz. https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf (E.T. 03.01.2023).

¹⁹⁵ Akça, Kürşat: “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, C. 6, S. 3, 2015, s. 553, 556. https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuhfd/issue/22413/239906#article_cite (E.T. 17.02.2023).

¹⁹⁶ Taştan, Furkan Güven: *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, 2. Baskı, On iki Levha Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 54, 55; Kang, Jerry: “Information Privacy in Cyberspace Transactions” *Stanford Law Review*, C. 50, No. 4, 1998, s. 1246. <https://www.jstor.org/stable/1229286> (E.T. 18.02.2023).

eleştirilmiş, bu kabul doğrultusunda kişisel verilerin metalaşarak “yeni çağın petrolü”¹⁹⁷ olacağı, insanın insan olmasından kaynaklanan değerlerin mülkiyet hakkıyla korunan ekonomik menfaatler ile özdeşleşerek, yalnızca ekonomik değerlerle ölçülmesi sonucunu doğuracağı ifade edilmiştir¹⁹⁸. Böyle bir durumun insan onuruyla da bağdaşmayacağı vurgulanmıştır¹⁹⁹. Bununla birlikte bu görüş, günümüzde *Google, Apple, Microsoft* gibi büyük teknoloji şirketlerinin geleceğinin kişisel veriler üzerindeki kontrole bağlı olması sebebiyle, kişilere kendi verileri üzerinde geniş bir koruma alanı tanınmasının ekonomik anlamda olumsuz sonuçları olacağı yönünde de eleştirilmiştir²⁰⁰.

Kişisel verilere ilişkin diğer bir görüş ise, bunların fikri mülkiyet hukuku kapsamında telif hakkı benzeri bir yaklaşımla değerlendirilebileceğine ilişkindir²⁰¹. Buna göre, fikri mülkiyet ile kişisel verilerin korunması kavramları arasında, bilginin korunması ve dağılımının önlenmesi kapsamında amaç yönünden benzerlik olduğu ifade edilmektedir²⁰². Başka bir ifadeyle, eser sahibinin eseri üzerindeki fikri mülkiyeti nasıl korunuyorsa, bir gerçek kişi tarafından ortaya çıkarılan kişisel verilerin de aynı esaslara dayanan bir koruma ile korunması gerekir²⁰³. Bu görüşün savunucularına göre kişiye sıkı sıkıya bağlı olan kişisel veriler, aynı zamanda ekonomik anlamda bir değere de sahiptir²⁰⁴.

---

¹⁹⁷ The Economist, “The world’s most valuable resource is no longer oil, but data”. <https://www.economist.com/leaders/2017/05/06/the-worlds-most-valuable-resource-is-no-longer-oil-but-data> (E.T. 15.02.2023).

¹⁹⁸ Göçmen Uyarer, Sinem: *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Kapsamında: Kişisel Verilerin Korunması*, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 24; Baskın, Onur: *Türk Hukuku Bakımından: Kişilik Hakkı Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 49.

¹⁹⁹ Taştan, s. 57.

²⁰⁰ Taştan, s. 55.

²⁰¹ Küzeci, Elif: *Kişisel Verilerin Korunması*, 4. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2020, s. 71 (“Kişisel Veriler”); Yılmaz, Süleyman/Çavuşoğlu, Gökçe Filiz: *Kişisel Verileri Koruma Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 60.

²⁰² Zittrain, Jonathan: “What the Publisher Can Teach the Patient: Intellectual Property and Privacy in an Era of Trusted Privication”, *Stanford Law Review*, C. 52, No. 5, Symposium: Cyberspace and Privacy: A New Legal Paradigm?, 2000, s. 1203. <https://www.jstor.org/stable/1229513> (E.T. 19.02.2023); Samuelson, s. 1134.

²⁰³ Dülger, s. 45

²⁰⁴ Yılmaz/Çavuşoğlu, s. 61.

Fikri mülkiyetin konusu eser sahipliğinden doğan haklardır²⁰⁵. Eser ise düşünsel bir emeğin ürünüdür²⁰⁶. Bu kapsamda her türlü kişisel verinin düşünsel bir çabanın ürünü olduğunu söylemek mümkün olmayacaktır. Örneğin kişinin biyometrik verileri, kişinin doğuştan sahip olduğu, herhangi bir çabanın ürünü olmayan özellikleridir. Bu sebeple kanımızca, daha temelde birbirinden ayrılan fikri hakların korunması ise kişisel verilerin korunmasını benzetmek makul ve mümkün görünmemektedir.

Kişilik hakkı ise, kişinin özel hayatı ve mahremiyeti, adı, vücut bütünlüğü, itibarı, sağlığı, ekonomik koşulları gibi kişinin toplum nezdinde kişi olmasını ve maddi ve manevi varlığının oluşturulması ve geliştirilmesini sağlayan değerlerinin tümünü kapsayan, tekelci nitelikte ve mutlak bir hak olup, herkese karşı ileri sürülebilir²⁰⁷.

Dijital çağda kişisel verilere yönelik tehditlerin artması, kişisel verilerin etkin korunmasını gerektirmiştir. Kişisel verilerin korunması, temelde kişisel verinin sahibi olan gerçek kişiye ilişkin menfaatlerin korunması fikrine dayanır. Kanımızca, kişisel verilerin korunmasının dayanağı kişilik hakkıdır. Kişinin verisi üzerindeki hakimiyeti, verilerinin kaderini tayin hakkı gibi kişilik değerlerinin korunması maksadıyla ortaya çıkan ve özel hayatın gizliliğine ilişkin menfaatin korunmasını da kapsayan kişisel verilerin korunması hakkı, kişilik haklarının bir uzantısı olarak oluşmuştur. Bununla birlikte, kişisel verilerin korunması incelenirken, münferit düzenlemeleri ve kendine has ilkeleri de dikkate alınmalıdır. Nitekim, hukuk düzenlerinde kişisel verilerin korunmasının ayrıca bir hak olarak düzenlenmesi, teknolojik gelişmelerle birlikte verinin öneminin artmasına paralel olarak toplanan veri miktarının artması, verilerin yayılmasının kolaylaşması ve yeni kavramların ortaya çıkması sonucu olmuştur.

---

²⁰⁵ Ercan, Cannur: “Fikri Hak Kavramı ve Eser Sahibinin Manevi Haklarının Genel Anlamda Kişilik Hakkıyla İlişkisi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 12, Sayı: 46, Nisan 2021, s. 379. https://dergipark.org.tr/pub/taad/issue/61178/909811#article_cite (E.T. 19.02.2023).

²⁰⁶ Ercan, s. 381-382.

²⁰⁷ Kişilik hakkına ilişkin açıklamalarımız için bkz. Birinci Bölüm, 1.4. Unutulma Hakkıyla Yakından İlişkili Hukuki Menfaatler.

Günümüzde özel hayatın gizliliğine ilişkin yaklaşımlar da teknolojik gelişmeler çerçevesinde değişerek, internette yer alan veriler ve kişisel verilerin gizliliği bu kavrama dahil edilmeye başlanmıştır. Birçok bankacılık işlemi, ticari faaliyetler, alışveriş, hatta devlet dairelerinin birtakım işlemleri bile artık dijital ortamda yapılabilmesi, artan sosyal medya kullanımı gibi teknolojik gelişmelere paralel olarak hayatımıza giren yeni yöntem ve faaliyetler, kişisel verilere ilişkin olarak yeni mahremiyet kaygılarının oraya çıkmasına sebep olmuştur²⁰⁸.

Yargıtay'a göre özel hayat, kişinin başkalarına açmadığı veya kendi isteği doğrultusunda paylaştığı, kişisel verileri de kapsayan ve kişiye özel olan yaşam alanını ifade eder²⁰⁹. Doktrinde kişisel verileri kişilik hakkı kapsamında değerlendiren görüş de buna paralel olarak kişisel verileri, kişilik hakkının görünülerinden biri olan özel hayat kavramına dâhil etmektedir²¹⁰. Kişisel verinin kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ait her türlü bilgi olarak tanımlandığı veri koruma mevzuatlarının lafzı doğrultusunda da kişisel verilerin kişilik hakkı ile örtüştüğünü söylemek mümkündür. Ancak bu iki kavram birebir aynı anlamı ifade etmemektedir. Şöyle ki, kişilik hakkının bir uzantısı olan kişisel verilerin korunmasına ilişkin hukuka aykırı bir davranış her durumda kişilik hakkının ihlalinin gündeme getirebilirse de kişilik hakkının ihlal edildiği her halde kişisel verilere ilişkin bir ihlalin de varlığından söz edilemez.

En temel insan haklarından biri olan özel hayatın gizliliği, dünya genelinde insan haklarına ilişkin düzenlemeler, anayasal düzenlemeler, medeni kanunlar veya veri koruma kuralları gibi düzenlemelerle korunmaktadır²¹¹. Bu kapsamda, insanların özel

---

²⁰⁸ Eroğlu, Şahika: “Dijital Yaşamda Mahremiyet (Gizlilik) Kavramı ve Kişisel Veriler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Mahremiyet ve Kişisel Veri Algılarının Analizi”, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, C. 35, S. 2, 2018, s. 131. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/huefd/issue/41233/439007> (E.T. 19.02.2023).

²⁰⁹ Yargıtay 12. Ceza Dairesi T. 11.9.2019, E. 2019/4369, K. 2019/8633. www.kazanci.com (E.T. 02.03.2023).

²¹⁰ Atasoy, Kemal: “Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Sahibinin Rızası”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 3, 2016, s. 269, 271 vd. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36500/333739> (E.T. 19.02.2023).

²¹¹ Boyd, Danah M./ Ellison, Nicole B.: “Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship”, Journal of Computer-Mediated Communication, C. 13, S. 1, 2007, s. 210. <https://academic.oup.com/jcmc/article/13/1/210/4583062> (E.T. 19.02.2023).

hayatlarına ilişkin kabul edilen kişisel verilere yönelik hukuka aykırı davranışlar, insan hakkı ihlali teşkil etmektedir²¹².

2.1.4. Kişisel Verilerin Korunması

2.1.4.1. Genel Olarak

Kişisel verilerin korunması hakkıyla en genel olarak, kişilere bu veriler üzerinde bir kontrol yetkisi verilmesi ve kişisel verilerine yönelik hukuka aykırı müdahaleler olması durumunda kişilerin korunması amaçlanmaktadır²¹³. Gelişen teknolojiyle her geçen gün daha fazla veri otomatik olarak toplanmakta; arama geçmişi ya da konum verileri gibi birçok veri çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Hatta teknoloji firmalarının *Siri*, *Google Assistant* gibi mobil asistan uygulamaları ile, kişisel veriler geleneksel yöntemlerin ötesinde bu doğrudan bu firmaların sunucuları tarafından toplanabilmektedir. Verinin bankacılık, pazarlama, sağlık, güvenlik gibi alanlarda neredeyse en önemli girdi olarak kullanılmasıyla “büyük veri” (*big data*)²¹⁴ kavramı ortaya çıkmıştır. Tüm bu gelişim ve değişimler karşısında kişilerin kişisel verilerine yönelik tehditlerden korunması, haklarının kapsam ve sınırlarının belirlenmesi ve veri korumaya ilişkin birtakım temel ilkelerin kabul edilmesi amacıyla kişisel verilerin korunması hukuku doğmuştur²¹⁵.

---

²¹² Eroğlu, s. 131,

²¹³ Dülger, s. 43.

²¹⁴ Ishwarappa/Anuradha, J.: “A Brief Introduction on Big Data 5Vs Characteristics and Hadoop Technology”, *Procedia Computer Science*, Vol.48, 2015, s. 320. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050915006973> (E.T. 03.03.2023).

²¹⁵ Shahin, Saif: “Right to Be Forgotten: How National Identity, Political Orientation, and Capitalist Ideology Structured a Trans-Atlantic Debate on Information Access and Control”, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, C. 93, No. 2, 2016, s. 361. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1077699016638835> (E.T. 03.03.2023).

2.1.4.2. Uluslararası Düzenlemeler

2.1.4.2.1. 108 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin uluslararası düzlemde kabul edilen ilk metin, Avrupa Konseyi'nin 108 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi'dir²¹⁶ (108 sayılı Sözleşme). 1981 yılında imzalanarak 1985 yılında yürürlüğe giren 108 sayılı Sözleşme, Türkiye tarafından aynı yıl imzalanmasına rağmen, düzenlemenin iç hukukta yürürlüğe girebilmesi için kişisel verilere yönelik önlemlerin alınmış olması gerekliliğine ilişkin md. 4 hükmü gereği ancak 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir²¹⁷.

108 sayılı Sözleşme md. 1'e göre sözleşmenin konu ve amacı Avrupa Konseyi üyesi taraf devletlerde, uyruğu veya yerleşim yeri dikkate alınmaksızın tüm gerçek kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması doğrultusunda, otomatik işleme tabi tutulan kişisel veriler karşısında özel hayata saygı hakkının korunmasıdır. 108 sayılı Sözleşme md. 3/1 ile, sözleşme hükümleri ile öngörülen korumanın hem kamu hem de özel sektör tarafından otomatik işleme tabi tutulan kişisel verileri kapsadığı belirtilmiştir. Bu kapsamda 108 sayılı Sözleşme ile tüzel kişilere ilişkin veriler koruma kapsamında kabul edilmezken, yalnızca otomatik işleme tabi tutulan veriler açısından bir koruma kabul edilerek otomatik olmayan yollarla yapılan işleme faaliyeti sözleşme kapsamına alınmamıştır.

---

²¹⁶ Avrupa Konseyi Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi, Strazburg, 28.01.1981. Sözleşmenin Türkçe metni için bkz. https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2712020140848108_tur.pdf (E.T. 05.03.2023).

²¹⁷ Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesine Ek Denetleyici Makamlar ve Sınırışan Veri Akışına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, Kanun No. 6705, Kabul Tarihi: 20/4/2016, Yayımlandığı Resmî Gazete T. 05.05.2016, S. 29703. Atak, Songül: "Avrupa Konseyi'nin Kişisel Veriler Açısından Sağladığı Temel Güvenceler", TBB Dergisi, S. 87, 2010, s. 94. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-87-606> (E.T. 05.03.2023).

108 sayılı Sözleşme md. 5 ile sözleşme kapsamında korunan kişisel verilere ilişkin birtakım koruma kuralları getirilmiştir. Madde uyarınca kişisel verilerin adil ve yasal yolla elde edilmesi ve işlenmesi, yalnızca belirli ve hukuki amaçlarla kaydedilmesi ve bu amaçlara uygun kullanılması, kaydedilme amaçları doğrultusunda ölçülü olması, yalnızca doğru bilgileri içermesi ve gerekli olduğu hallerde güncellenmesi ve yalnızca kaydedilme amaçlarını gerçekleştirmek için gereken süre boyunca ilgilinin kimliğini belirlemeye yarayacak şekilde tutulması gerekir. Ayrıca, özel nitelikli verilerin iç hukukta yeterli güvenceler sağlanmaksızın otomatik işleme tabi tutulamayacağı 108 sayılı Sözleşme md. 6 ile güvence altına alınmıştır.

108 sayılı Sözleşme'nin md. 2/a düzenlemesi lafzına göre ilgili kişiye tanınan güvenceler bunlarla sınırlı değildir. Herkesin otomatik bir veri dosyasının varlığını, kimler tarafından yönetildiğini ve bu kişilere ilişkin bazı bilgileri öğrenme; uygun aralıklarla kişisel verilerinin veri işleme dosyalarında olup olmadığının teyidini anlaşılır şekilde alma ve gerekli olduğu hallerde verileri düzeltirme ya da sildirme gibi haklara sahip olduğuna ilişkin md. 8 ile, veri işlemenin temel kurallarının ötesinde ilgili kişiye bazı ek güvenceler tanınmıştır. Bunun yanı sıra, 108 sayılı Sözleşme md. 9/1 ile, sözleşmenin 5. 6. ve 8. maddelerine sınırlama veya istisna getirilemeyeceği genel kural olarak hüküm altına alınmış, md. 9/2 ve 9/3 ile genel kuralın istisnaları devlet güvenliği, kamu güvenliği, devletin mali menfaatleri, suçların önlenmesi, ilgilinin veya bir başkasının hak ve özgürlüklerinin korunması, verilerin ilgili kişinin özel yaşamını ihlal etmemek kaydıyla istatistiki ve bilimsel amaçlarla kullanılması olarak sayma yoluyla belirlenmiştir.

108 sayılı Sözleşme md. 4 ile taraf devletlerin iç hukuklarını sözleşme hükümleriyle uyumlaştırarak, belirlenen temel ilkelerin uygulanabilmesi için gereken ortamın hazırlanması gerektiği belirtilirken, md. 10 ile bu ortamın hazırlanması için getirilen iç hukuk kurallarının ihlaline ilişkin yaptırım ve başvuru yollarının belirlenmesi yükümlülüğü taraf devletlere yüklenmiştir.

108 sayılı Sözleşme md. 18 ile Danışma Komitesi kurulması öngörülerek, taraf devletlerin işlevleri md. 19 ile belirlenen bu komiteye temsilci göndermeleri gerektiği

belirtilmiştir. Danışma Komitesi'nin faaliyetleri sonucunda 2001 yılında imzaya açılarak 2004 tarihinde yürürlüğe giren 181 sayılı Denetleyici Makamlar ve Sınırötesi Veri Akışına İlişkin Protokol (181 sayılı Ek Protokol)²¹⁸, Türkiye'de 2016 yılında yürürlüğe girmiştir²¹⁹.

181 sayılı Ek Protokol md. 1 ile taraf devletlere 108 sayılı Sözleşme ve bu protokolde belirlenen ilkeleri uygulamaya koyan iç hukuk kurallarına uyulmasının sağlanması için yetkili makam veya makamlar belirleme yükümlülüğü yüklenmiştir. 181 sayılı Ek Protokol md. 2 ile ise, sözleşmeye taraf olmayan bir devlet veya kuruluşun yetki alanındaki bir alıcıya kişisel veri akışının, yalnızca yeterli bir korumanın garanti edilmesi durumunda yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemeyle ayrıca, veri akışına ancak veri sahibinin belirli menfaatleri, kamu menfaatleri gibi hukuki ve üstün menfaatler sebebiyle iç hukukta kabul edilmesi veya özellikle sözleşmesel hükümlere ilişkin, yetkili makamlarca yeterli bulunan güvencelerin veri akışından sorumlu kontrolör tarafından sağlanması halinde izin verilebileceği belirtilmiştir.

2.1.4.2.2. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi

Avrupa Birliği'nde, üye ülkelerin veri korumaya ilişkin iç hukuk düzenlemelerinde uyumun sağlanarak Birlik içinde güvenli veri dolaşımının gerçekleştirilebilmesi amacıyla 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi, taslağı 1990 yılında Avrupa Parlamentosu'na sunulmuş, yapılan beş yıllık bir çalışmanın ardından 1995 yılında Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilmiştir²²⁰. Avrupa Birliği içinde bağlayıcılığı olan²²¹ 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi, Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Avrupa Birliği için temel veri koruma

²¹⁸ European Treaty Series - No. 181, Additional Protocol to the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data regarding supervisory authorities and transborder data flows, Strasbourg, 8.XI.2001. 181 sayılı Ek Protokol İngilizce metni için bkz. <https://rm.coe.int/1680080626> (E.T. 05.03.2023).

²¹⁹ R.G. S. 29703, T. 05.05.2016.

²²⁰ Kılınç, Doğan: “Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S.3, 2012, s. 1120.

²²¹ Dal, Ufuk: “Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün ülke dışı uygulama yetkisi ve bu yetkinin uluslararası hukukta meşruiyeti”, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C. 1, S. 1, 2019, s. 23. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/746059> (E.T. 05.03.2023).

mevzuatı olmuş, hatta unutulma hakkına ilişkin önemli bir yere sahip olan *Google Spain v. M.C.G* kararında ABAD, bu düzenleme ışığında karar vermiştir.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 1 ile düzenlemenin amacı, öncelikle özel hayatın gizliliğine ilişkin menfaatler ve bu kapsamda mahremiyet hakkı olmak üzere, gerçek kişilerin temel hak ve özgürlüklerini koruyarak, Birlik ülkeleri arasında serbest veri dolaşımını gerçekleştirmek olarak belirlenmiştir. Buna göre, kişisel verilerin korunması noktasında tüzel kişilere ilişkin menfaatler 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ile korunmamaktadır. Düzenlemenin kapsamına ilişkin olarak 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 3/1’de ise, kısmen ya da tamamen otomatik araçlarla işlenen kişisel verilerin yanında, bir dosyalama sisteminin parçasını oluşturmaya yönelik olan veya oluşturan otomatik araçlar dışında işlenen kişisel veriler de kapsama dahil edilmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca, kişisel verilerin Topluluk hukukunun kapsamadığı bir faaliyet sırasında veya kamu güvenliği, savunma, devlet güvenliği ve ceza hukuku alanındaki devlet faaliyetleri kapsamında işlenmesi ile münhasıran kişisel veya ev içi faaliyetler kapsamında bir gerçek kişi tarafından işlenmesi 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi’nden muaf tutulmuştur.

Avrupa Birliği’nde doğrudan uygulanabilir olmayan bu düzenleme ile benimsenen amaçları gerçekleştirmek için iç hukuklarında gereken önlemleri almak md. 4 uyarınca üye devletlerin yükümlülüğü olarak belirlenmiştir. Buna göre, üye devletler 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6 ile belirlenen ilkeler çerçevesinde kişisel verilerin işlenmesine ilişkin ulusal düzenlemeler yapacaklardır. Belirlenen bu ilkeler ise 108 sayılı Sözleşme ile büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Ayrıca 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 28 ile üye devletlerin bu kural ve ilkeler ışığında yaptıkları iç hukuk düzenlemelerinin uygulanmasını güvence altına almak amacıyla, her üye devletin bir veya birden fazla kamu makamını denetim otoritesi olarak belirlemesi hüküm altına alınarak, otoritenin görev ve yetkileri belirtilmiştir.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 4 ile ayrıca, düzenlemenin yer bakımından kapsamı da belirlenmiştir. Şöyle ki, veri sorumlusunun üye devlet sınırları içindeki işleme

faaliyeti düzenleme kapsamında değerlendirilirken, faaliyetin üye devlet sınırları dışında gerçekleştirilmesi halinde veri işleyen sınırlar içinde işletmesi olsa dahi düzenleme kapsamında olmamaktadır²²². Ancak 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin yer bakımından uygulama alanı, *Google Spain v. M.C.G* kararıyla ABAD tarafından genişletilmiştir. Kararda veri sorumlusu olduğu belirtilen arama motoru *Google Search ve işletmecisi Google Inc.* şirketinin merkezi ABD'de olduğundan işleme faaliyeti Avrupa Birliği sınırları dışında gerçekleştirilmiş olsa da, üye ülke olan İspanya'daki teşebbüsleri hedefleyen, yerleşik olarak ticari temsilci sıfatıyla hareket ederek reklamcılık gibi çeşitli faaliyetlerde bulunan ve ayrı bir tüzel kişiliği haiz olan *Google Spain* şirketinin md. 4/1-a kapsamında "kuruluş" sayılabileceği, başka bir deyişle somut olayda veri işlemenin üye devlet toprakları içinde yer alan bir veri sorumlusu tarafından gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 7 ile kişisel verilerin hangi durumlara mahsus olarak işlenebileceğine ilişkin altı tane şart öngörülmüştür. Buna göre, veri sahibinin rızasını da kapsayan bu şartlar dışında başka herhangi bir durumda kişisel verilerin işlenmesi hukuka uygun kabul edilmemektedir.

Özel nitelikli kişisel veriler 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 8 ile koruma altına alınmıştır. İşlenmesi kural olarak yasak olan bu özel veri kategorilerinin işlenebileceği istisnai durumlar ise maddenin ilerleyen fıkralarında belirtilmiştir. Belirtmek gerekir ki, kişisel verilerin hukuka uygun olarak işlenme şartlarında olduğu gibi, veri sahibinin rızası özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için de ilgili düzenleme uyarınca hukuka uygunluk sebebi oluşturmaktadır. Ancak, özel veri kategorilerine dâhil olan bu hassas verilerin işlenmesine yönelik olarak güçlü bir koruma getirmek isteyen 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin md. 8/2-a düzenlemesiyle, özel nitelikli kişisel verilerin veri sahibinin rızasıyla dahi işlenemeyeceğinin üye devletlerin ulusal düzenlemeleri ile hükme bağlanabileceği belirtilmiştir. Böyle bir durumda veri sahibi tarafından özel nitelikli kişisel verilerinin işlenmesine yönelik olarak verilen rıza, bu verilerin işlenmesi için

---

²²² Dal, s. 23.

öngörülen yasağın istisnası olarak kabul edilmemekte, başka bir deyişle verilen bu rıza özel veri kategorilerinin işlenmesi için hukuka uygunluk sebebi oluşturmamaktadır.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 12 ile veri sahibine verilerine erişime yönelik birtakım haklar tanınmıştır. Veri sahibinin işlenen verilerinin kapsamı ve akıbeti hakkında bilgi alma hakkını güvence altına alan maddenin b bendi ile ayrıca eksik veya yanlış olması sebebiyle 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi hükümlerine uygun olmayan verilerin düzeltilmesi, silinmesi veya bloke edilmesi de garanti altına alınmıştır. Böyle bir durumun ise md. 12/c uyarınca mümkün olduğu takdirde verilerin paylaşıldığı üçüncü kişilere bildirilmesi gerekir. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 14 ile, belirli durumlarda veri sahibine verilerinin işlenmesine itiraz hakkı da tanınmıştır.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 16 ve md.17 ile, işlemenin gizliliği ve güvenliğine yönelik birtakım kurallar belirlenmiştir. Kişisel verilerin üçüncü ülkelere aktarılmasına ilişkin temel ilkeler ise md. 25 ile düzenlenmiştir. Bunlardan ilkinde göre, üçüncü ülkelere veri aktarımının sağlanabilmesi için üye devletler, söz konusu üçüncü ülkenin verilere yeterli korumayı sağladığını ve aktarımın bu düzenleme uyarınca kendi iç hukuklarında kabul ettikleri düzenlemelere aykırı olmayacak şekilde gerçekleştirileceğini temin etmelidir. Veri aktarımına ilişkin diğer ilkeler ise, maddenin devamında yer almaktadır.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 29 ile ise, kişisel verilerin işlenmesine ilişkin olarak bireylerin korunması amacıyla, danışman statüsünde ve bağımsız bir çalışma grubu kurulacağı da öngörülerek, çalışma grubunun işleyişine ilişkin kurallar belirlenmiştir. Bu kapsamda kurulan Article 29 Working Party, Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun yürürlüğe girdiği 25 Mayıs 2018 tarihine kadar gizlilik ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin konuları ele alan bağımsız Avrupa çalışma grubu olarak görevini sürdürmüştür²²³.

---

²²³Article 29 Working Party hakkında bkz. European Data Protection Board, Article 29 Working Party. https://edpb.europa.eu/about-edpb/more-about-edpb/article-29-working-party_en (E.T. 15.02.2023).

2.1.4.2.3. 2016/679 Sayılı Genel Veri Koruma Regülasyonu

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin kabul edildiği 1995 yılından sonraki teknolojik gelişmeler karşısında oluşan bazı ihtiyaçlara cevap veremediğinin fark edilmesi üzerine, Avrupa Birliği hukukunda yeni bir veri koruma mevzuatına ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyacın doğmasının sebeplerinden bir tanesi de 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin doğrudan uygulanabilir olmaması ve iç hukuklarında düzenleme yapma yükümlülüğünü üye devletlere yüklemesidir²²⁴. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi uyarınca kabul edilen ulusal mevzuatlarda ortaya çıkan farklılıklar nedeniyle üye devlet düzenlemeleri arasında istenen uyum sağlanamamış ve düzenleme, temel amaçlarından olan Birlik içinde veri akışının sağlanmasına beklenen seviyede hizmet edememiştir²²⁵. Ortaya çıkan bu sorunlar akabinde, 2016 yılında 2016/679 Sayılı Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Regülasyonu yayımlanmış ve yürürlüğe girdiği 2018 tarihinde 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'ni yürürlükten kaldırmıştır. Veri korumaya ilişkin önlemlerin alınmasını üye ülkelere bırakan 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin aksine Genel Veri Koruma Regülasyonu, üye ülkelerde doğrudan uygulanabilir bir düzenlemedir²²⁶.

GDPR md.1 ile düzenlemenin amacı, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ile benzer olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, yalnızca gerçek kişilere ilişkin verilere yönelik bir koruma öngörülmüş, tüzel kişilere ilişkin veriler Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun konu bakımından kapsamına alınmamıştır. GDPR md. 1'in lafzı ile 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi arasındaki bir fark ise, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 1 ile yapılan "*kişisel verilerin işlenmesiyle ilgili olarak mahremiyet hakları*" vurgusuna yer verilmeyerek, GDPR md.1/2'de kişisel verilerin korunması hakkının ayrı bir hak olarak temel hak ve özgürlüklerden biri olduğunun ifade edilmesidir. Kanımızca, yapılan bu değişiklik yalnızca lafzi olmayıp, bilinçli yapılmıştır. Bu kapsamda kişisel verilerin

²²⁴ Schafers, Tim Philipp: "Die Datenschutz-Grundverordnung (DSGVO) - eine neue Zeitrechnung im Bereich des Datenschutzes?" Freilaw: Freiburg Law Students Journal, 1/2018, s. 16. <https://www.freilaw.de/wordpress/wp-content/uploads/2018/05/03-DSGVO.pdf> (E.T. 16.02.2023).

²²⁵ Başalp, Nilgün: "Avrupa Birliği Veri Koruması Genel Regülasyonu'nun Temel Yenilikleri", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 21, S. 1, 2015, s. 81-83. ("Regülasyon"). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/27220/288022> (E.T. 18.02.2023).

²²⁶ Başalp, Regülasyon, s. 85-86.

korunmasına ilişkin değişen yaklaşımlar göz önünde bulundurularak, her ne kadar kaynağını kişilik hakları ve özel yaşamın gizliliğine ilişkin menfaatlardan alsa da kişisel verilerin korunması hakkının müstakil bir temel hak olarak kabul edildiği yapılan bu değişlikle gözler önüne serilmiştir.

Düzenlemenin uygulama kapsamının belirlendiği GDPR md. 2 ise, üst başlıkta açıklanan 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 3 ile konumuz açısından önem arz eden farklılıklar içermediğinden, tekrara düşmemek adına burada ayrıca değinilmemiştir.

GDPR md. 3 ile getirilen yenilik ise, düzenlemenin yer bakımından kapsamını genişletmesi olmuştur. İlgili madde uyarınca işleme faaliyetinin Avrupa Birliği toprakları içinde yapılması şartı aranmamaktadır. Buna göre, Avrupa Birliği sınırları içerisindeki bir veri sorumlusu veya veri işleyene ait işletmenin faaliyetleri, faaliyetin nerede gerçekleştiğine bakılmaksızın, md. 3/1 gereği Genel Veri Koruma Regülasyonu kapsamında olacaktır. GDPR md. 3/2 ile ise bu düzenlemenin, Birlik içinde bulunan veri sahiplerine ilişkin kişisel verilerin, maddede anılan belirli durumlar dâhilinde, Birlik sınırları içinde olmayan veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından işlenmesi faaliyetine de uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin ilkelerin belirlendiği GDPR md. 5, büyük ölçüde 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'ne paralel olarak düzenlenmiştir. Bu maddeyle getirilen yenilik ise f bendinde yer alan “bütünlük ve gizlilik” ilkesidir. Kişisel verilerin korunmasına yönelik temel ilkeler aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır²²⁷.

GDPR md. 6, kişisel verilerin işlenmesinde hukuka uygunluk sebeplerine ilişkindir. Veri sahibinin rızası bu düzenleme ile de bir hukuka uygunluk sebebi olarak düzenlenmiştir. Ancak, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin rızaya ilişkin düzenlemesinden farklı olarak, veri sahibinin rızasına ilişkin koşullar GDPR md. 7 ile ve çocuğun rızasına ilişkin

---

²²⁷ Bu ilkeler için bkz. İkinci Bölüm, 2.1.5. Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik Temel İlkeler ve Unutulma Hakkı.

koşullar md. 8 ile olmak üzere ayrıca ve detaylı olarak düzenlenmiştir. GDPR md. 7/1 ile veri sahibinin rızasına dayalı olarak gerçekleştirilen işleme faaliyetinde rızanın varlığını ispat yükü veri sorumlusuna yüklenmiştir. Çocuğa sunulan bilgi toplumu hizmetlerine ilişkin olarak verilen rızanın geçerli olabilmesi için ise, md. 8 ile çocuğun on altı yaşından büyük olması veya yasal temsilcisinin işleme onay vermesi koşulu aranmış, üye devletlerin on üçten küçük olmamak kaydıyla daha küçük bir yaş sınırı belirleyebileceği belirtilmiştir.

Rızaya ilişkin bir diğer farklılık ise, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin md. 2/h ile veri sahibinin rızasına ilişkin yaptığı tanımlamaya karşılık, GDPR md. 4/11 ile rızanın "beyan" veya "açık olumlu bir eylemle" aktif olarak belirtilmesine yönelik yapılan tanımdır. Buna göre, veri sahibinin hareketsiz kalması zımnî kabul olarak değerlendirilerek rıza verildiği anlamına gelmemektedir²²⁸.

Genel Veri Koruma Regülasyonu ile getirilen başka bir fark olarak, etkin ve daha güvenli bir veri koruma hukuku oluşturulabilmesi açısından, GDPR'ın 4. bölümünde veri sorumlusu ve veri işleyene ilişkin yükümlülüklerin 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'ne kıyasla daha kapsamlı bir şekilde kaleme alındığını söylemek mümkündür.

GDPR md. 51 ile, üye devletlere bağımsız bir denetim otoritesi kurma yükümlülüğü yüklenmiş, Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasında uygulamanın uyumlaştırılmasını sağlamak için bu otoritelerin birbiriyle ve Avrupa Komisyonu ile iş birliği halinde çalışacağı belirtilmiştir. GDPR md. 68 ise, bu otoritelerin başkanlarından oluşan Avrupa Veri Koruma Kurulu'nun kurulmasına ilişkindir. Düzenlemenin üye ülkelerde istikrarlı bir şekilde uygulanması amacıyla hayata geçirilen kurulun görevleri GDPR md. 70 ile belirlenmiştir.

---

²²⁸ Ooijen, Van I./Vrabc, Helena U.: "Does the GDPR Enhance Consumers' Control over Personal Data? An Analysis from a Behavioural Perspective", *Journal of Consumer Policy*, C. 42, 2019, s. 100. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10603-018-9399-7> (E.T. 19.02.2023).

Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun çeşitli maddeleriyle birtakım yeni haklar kabul edilmiştir. Bunlara GDPR md. 20 ile düzenlenen “veri taşınabilirliği hakkı”, GDPR md. 22 ile düzenlenen “profil oluşturma da dahil olmak üzere otomatik bireysel karar alma” örnek olarak verilebilir. Ayrıca 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 12 ile düzenlenen veri sahibine ilişkin bazı haklar, Genel Veri Koruma Regülasyonu ile farklı şekilde ve kapsamda ele alınmıştır. Bu haklar ve konumuz açısından Genel Veri Koruma Regülasyonu ile getirilen en önemli değişikliklerden biri olan md. 17'ye ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verildiğinden, tekrara düşmemek açısından bu açıklamalarla yetiniyoruz²²⁹.

2.1.4.3. Türk Hukukundaki Düzenlemeler

2.1.4.3.1. Anayasal Düzenleme

Anayasa'nın 2010 yılı değişiklikleri ile birlikte kişisel veriler temel hak ve özgürlükler altında düzenlenerek, kişisel verilerin korunması anayasal bir hak haline gelmiştir. Ancak, 2010 değişikliklerine kadar anayasal düzlemde kişisel verilerin korunması tamamen dayanaksız olmayıp, Türkiye'de de bu hak diğer birçok devletin yaklaşımına paralel olarak özel hayatın gizliliği ile ilişkilendirilmiştir²³⁰.

Türk hukukunda kişisel verilere ilişkin önem arz eden anayasal düzenlemelerden biri, Anayasanın temel hak ve özgürlüklerin düzenlendiği ikinci kısmında yer alan “Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı” başlıklı md. 17 ile hüküm altına alınmıştır. Bu madde ile kişilerin yaşama hakkının yanında, maddi ve manevi varlıklarını koruma ve geliştirme hakkı da anayasal olarak kabul edilmiştir. Devlete negatif bir yükümlülük getiren Anayasa md. 17 düzenlemesinin yanı sıra, “Devletin temel amaç ve görevleri” başlıklı Anayasa md. 5 ile bu hakkın kullanılabilmesi için gereken zeminin hazırlanmasına ilişkin sorumluluk devlete yüklenerek, devletlerin pozitif yükümlülüğü de

²²⁹ GDPR md. 17 ile getirilen farklılıklar ve düzenlemeye ilişkin açıklamalar için bkz. İkinci Bölüm, 2.1.4.2. Uluslararası Düzenlemeler.

²³⁰ Küzeci, Elif: “Anayasal Bir Hak: Kişisel Verilerin Korunması”, Bilişim Dergisi, 2011 Ocak, s. 146. (“Anayasa”). <http://www.bilisimdergisi.org.tr/s128/pdf/142-149.pdf> (E.T. 20.02.2023).

belirtilmiştir. Anayasanın dayandığı temel ilkelerin belirtildiği başlangıç kısmında da bu hak, kişilerin “...*hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu...*” belirtilerek anılmış olup, Anayasa md. 176 gereği başlangıç hükümleri de Anayasa metnine dahil kabul edilmektedir. Anayasa metni olarak kabul edilen başlangıç kısmı düzenlemesi ışığında maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının temel ilkelerden biri olduğunu söylemek mümkündür²³¹.

Yaşama hakkı ve maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkı ile bir yandan kişilerin temel geçim ve güvenlik ihtiyaçlarının sağlanması kapsamında maddi varlığı ve vücut bütünlüğü, diğer yandan ise kişilerin onur, şeref, itibar, ahlaki değerler gibi manevi kişilik değerlerinin korunması ve geliştirilmesi, mutlak bir hak olarak güvence altına alınmıştır²³². Kişilerin manevi varlığının korunması yönüyle ayrıca, ilgili kişilerin kişisel verilerinin kimler tarafından hangi amaçlara yönelik olarak kullanıldığını ve kimlerle paylaşıldığını bilebilmesi ve bunun üzerinde bir kontrol sağlanabilmesi de ifade edilmektedir²³³.

Anayasanın kişisel verilere ilişkin esas düzenlemesi ise, temel hak ve özgürlükler altında düzenlenen “Özel hayatın gizliliği” başlıklı Anayasa md. 20’dir. Bu kapsamda özel hayatın gizliliğinin Türk hukukunda kişisel verilerin korunmasının anayasal dayanağını teşkil ettiği söylenebilir. Bunun yanı sıra, 2010 Referandumu sonucu, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun²³⁴ ile md. 20’ye 3. fıkra eklenmiş, böylece Türk hukukunda kişisel verilerin korunması hakkı ayrıca anayasal güvence altına alınmıştır. İlgili fıkranın gerekçesinde, kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak doğrudan bir düzenleme barındırmayıp, bu hakkı diğer bazı temel hak ve özgürlükler çerçevesinde dolaylı olarak koruma altına alan

---

²³¹ Alçık, Merve: “Türk Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Maddi ve Manevi Varlığın Korunması ve Geliştirilmesi Hakkı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2018, s. 19.

²³² Gümüş, s. 136.

²³³ Başalp, Kişisel Veri, s. 100-101.

²³⁴ 13 Mayıs 2010 Tarihli ve 27580 Sayılı Resmî Gazete, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun No.: 5982, Kabul Tarihi: 7/5/2010.

Anayasa ile sağlanan korumanın yetersiz kalmasından hareketle, kişisel verilerin korunması hakkına ayrıca yer verilmesi gerekliliği belirtilmiştir. Gerekçede, karşılaştırmalı hukukta ve Türkiye'nin de tarafı olduğu uluslararası hukuki metinlerde kişisel verilerin korunması hakkına atfedilen öneme de dikkat çekilmiştir. Kanımızca Anayasa md. 20 yalnızca 2010 yılında eklenen 3. fıkra düzenlemesi açısından değil, bir bütün olarak incelenerek, kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel anayasal düzenleme olarak kabul edilmelidir.

Anayasa md. 20/1 ile özel hayatın ve aile hayatının gizliliği ve dokunulmazlığına ilişkindir. İlk maddeyle tanınan hakkın sınırları ise md. 20/2 ile belirtilmiş olup, yalnızca maddede belirtilen şartlar altında ve hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda hâkimin onayına sunulmak üzere yetkili merciin yazılı emri ile kişilerin “üstü, özel kâğıtları ve eşyası” üzerinde arama ve el koymanın uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır. Kişilerin üst araması, özel belgelerinin incelenmesi ve kişilere ait eşyalar, bu kimseleri belirli veya belirlenebilir hale getireceğinden, kişisel veri olarak kabul edilebilirler. Bu kapsamda, söz konusu düzenleme ile anılan kişisel verilere ilişkin bir sınırlama getirildiği söylenebilir. Ancak Anayasa md. 20/2'nin lafzından, bunlar dışında kalan kişisel verilerin ilgili düzenleme uyarınca korunmadığı anlamı çıkarılmaktadır.

2010 değişiklikleri sonrası Anayasa md. 20'ye eklenen 3. fıkra ile ise, kişisel verilerin korunması temel bir insan hakkı ve müstakil bir hak olarak düzenlenerek anayasal güvence altına alınmıştır. Bu fıkra ile kişisel verilerin işleme şartlarına dair temel kurallar belirlenerek, kişilere verilerine ilişkin birtakım haklar tanınmıştır. Buna göre kişisel veriler ancak kanunla düzenlenen durumlarda veya sahibinin açık rızasıyla işlenebilir. Bunun yanı sıra kişilerin verilerine erişim hakkı da tanınmış olup, veriler hakkında bilgi sahibi olma, toplanma amacına yönelik olarak kullanılıp kullanılmadığını öğrenme ve verilerin düzeltilmesini veya silinmesini talep etme hakkı da anayasal güvence altına alınmıştır. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi ise, kanuni düzenlemelere bırakılmıştır. Belirtmek gerekir ki, Anayasa md. 20/3 ile, kişisel verilerin korunmasına yönelik temel ilkelerin uygulanmasını

denetleyecek bir denetim otoritesi öngörülmemiş, bu durum doktrinde eleştirilmiştir²³⁵. Ancak Anayasa md. 20 düzenlemesi ile birtakım temel ilkelerin belirtilmesi sayesinde, Türkiye’de kişisel verilere ilişkin etkili koruma sağlanması yönünde bir adım olduğu ifade edilmiştir²³⁶.

Belirtmek gerekir ki, kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel anayasal düzenleme md. 20 olmakla birlikte, önem arz eden anayasal düzenlemeler bunlarla sınırlı değildir. Bu kapsamda Anayasanın ifade özgürlüğüne ilişkin “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” başlıklı 26. maddesi ile kişilerin haber alma ve verme tasarruflarına ilişkin “Basın hürriyeti” başlıklı 28. maddesi de bu haklar kişisel verilerin korunması ile yarışan haklar olduklarından, kişisel verilere ilişkin dolaylı düzenlemeler olarak değerlendirilebilir²³⁷. Bu kapsamda örneğin, Avrupa Birliği hukukunda GDPR md. 85 ile üye devletlerin ulusal düzenlemelerinde ifade ve basın özgürlüğü ile kişisel verilerin korunması hakkını uyumlu hale getirmelerine vurgu yapılmış, Türk hukukunda ise KVKK md. 28/1-c ile, maddeyle öngörülen belirli koşullar altında kişisel verilerin ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi halinde kanun hükümlerinin devre dışı kalacağı belirtilmiştir. Açıklanan sebeplerle, yarışan menfaatler arasında kurulması gereken hakkaniyet kapsamında kişisel verilerin korunması hakkı ile diğer haklar arasında yapılacak denge testi açısından, ifade ve basın özgürlüğü önem arz etmektedir.

2.1.4.3.2. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’ndaki Düzenlemeler

Türk hukukunda kişisel veriler, Türk Ceza Kanunu ile de korunmaktadır. “Kişisel verilerin kaydedilmesi suçu” başlıklı TCK md. 135 uyarınca, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesi halinde, bu kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası uygulanacağı öngörülmüştür. Maddenin ikinci fıkrasında özel nitelikli kişisel veriler sayılarak, hukuka aykırı kaydedilen verinin bu özel veri kategorilerinden biri olması durumunda verilecek cezanın yarı oranında artırılacağı düzenlenmiştir. Belirtmek gerekir

²³⁵ Küzeci, Kişisel Veriler, s. 324.

²³⁶ Küzeci, Kişisel Veriler, s. 329.

²³⁷ İfade ve basın özgürlüğü hakkındaki açıklamalarımız için bkz. Birinci Bölüm, 1.4. Unutulma Hakkıyla Yakından İlişkili Hukuki Menfaatler.

ki, Türk Ceza Kanunu kapsamında belirtilen suçun oluşması için kişisel verilerin, sonrasında kullanılıp kullanılmadığına bakılmaksızın, hukuka aykırı olarak kaydedilmesi unsurunun gerçekleşmesi yeterli olup, zarar şartı aranmaz²³⁸. Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesine yönelik olarak ayrıca, özel hayata ilişkin verilerde olduğu gibi kamusal alandaki verilerin kaydedilmesinin de suç oluşturacağı belirtilmiştir²³⁹.

Kişisel verilere ilişkin düzenlemelerden bir diğeri ise, “Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçu” başlıklı TCK md. 136 olup, ilgili madde uyarınca kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçiren, başka bir kimseye aktaran veya yayan kişi için iki yıldan dört yıla kadar hapis yaptırımını öngörülmüştür. Düzenleme ile öngörülen suç seçimlik hareketli olduğundan, suçun oluşması için maddede anılan fiillerin herhangi birinin gerçekleşmesi yeterlidir²⁴⁰. TCK md. 136/2 ile ise, söz konusu verilerin Ceza Muhakemesi Kanunu ile öngörülen belirli hallere istinaden kayda alınmış beyan veya görüntüler olması durumunda verilecek cezanın bir kat artırılacağı öngörülmüştür.

Türk hukukunda kişisel verilere ilişkin olarak cezai yaptırım öngören TCK md. 135 ve md. 136 kapsamında gerçekleştirilen fiilin suç teşkil etmesi için, somut olayda suçun hukuka aykırılık unsurunu ortadan kaldıracak herhangi bir hukuka uygunluk sebebinin bulunmaması gerekir²⁴¹.

TCK md. 137’de, TCK md. 135 ve md. 136 ile belirlenen suçun kamu görevlisi tarafından, görevi kötüye kullanma yoluyla veya belirli bir mesleğin sağladığı kolaylıktan faydalanılarak işlenmesi halinde, ilgili maddeler uyarınca verilecek cezanın yarı oranında artırılacağı düzenlenerek, suçun nitelikli hali öngörülmüştür.

---

²³⁸ Akdağ, Hale: Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Adalet Yayınları, Ankara 2013, s. 97-98; Henkoğlu, Türkay: Bilgi Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 76.

²³⁹ Akdağ, s. 103.

²⁴⁰ Akdağ, s. 129.

²⁴¹ Korkmaz, s. 349.

“Verileri yok etmeme suçu” başlıklı TCK md. 138 ile ise, görevlerini yerine getirmeyerek öngörülen kanuni süreler geçmesine rağmen verileri yok etmeyen yükümlülerin bir yıldan iki yıla kadar hapis cezasına çarptırılacağı belirtilmiştir. Maddenin ikinci fıkrası ile, söz konusu verilerin Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca yok edilmesi gereken veriler olması durumunda, verilecek cezanın bir kat artırılacağı belirtilmiştir. İlgili düzenleme unutulma hakkı bakımından da önemlidir. Nitekim, aşağıda incelenecek olan KVKK md. 7 ile düzenlenen, işlenme sebeplerinin ortadan kalkması nedeniyle verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesine ilişkin olarak veri sorumlusunun görevini yerine getirmemesi halinde, KVKK md. 17 ile Türk Ceza Kanunu’nun kişisel verilere ilişkin maddelerine yapılan atıf uyarınca, veri sorumlusunun cezai sorumluluğu doğmaktadır.

2.1.4.3.3. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’ndaki Düzenlemeler

Kişileri belirli veya belirlenebilir kılan isim, soyisim²⁴², resim, fotoğraf, ses gibi kişisel veriler kişilik değerleri arasında yer almakta, bunlara yönelik hukuka aykırı faaliyetler aynı zamanda kişilik haklarının ihlalini oluşturmaktadır. Türk hukukunda kişiliğin korunmasına ilişkin temel kanuni düzenlemeler ise Türk Medeni Kanunu’nun (TMK) kişilik hakkına ilişkin md. 23, md. 24, md. 25. ve adın korunmasına ilişkin md. 26 hükümleri ile Türk Borçlar Kanunu (TBK) md. 58’dir.

İlk olarak, TMK md. 23 uyarınca kişilik, aynı zamanda maddenin başlığı olan “*Vazgeçme ve aşırı sınırlamaya karşı*” korunmuş, kişi özgürlükleri ile hak ve fiil ehliyetinin hukuka veya ahlaka aykırı sınırlanamayacağı belirtilmiştir. İlgili düzenlemenin, kişilik haklarına aykırı sözleşmelerin kesin hükümsüzlüğüne ilişkin TBK md. 27 ile de paralel ve bu düzenlemeyi destekler nitelikte olduğu belirtilmektedir²⁴³.

---

²⁴² Özcan Büyüktanır, Burcu G./Zorluoğlu Yılmaz, Ayça: “The issue of the child’s surname in custody disputes in Turkey: what are the best interests of the child?” *British Journal of Middle Eastern Studies*, 2021, s. 13. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85118457063&origin=resultslist> (E.T. 27.04.2023).

²⁴³ Ercoskun Şenol, Kübra: “Sözleşmenin İçeriğini Belirleme Özgürlüğü ve Bunun Genel Sınırı: TBK m. 27”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 74, S. 2, 2016 s. 729 vd. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/28495/305040> (E.T. 20.02.2023).

Kişiliğin saldırılara karşı korunması ise TMK md. 24 ve md. 25 ile düzenlenmiştir²⁴⁴. TMK md. 24/1 ile, kişilik haklarına yönelik hukuka aykırı saldırı durumunda kişilerin hukuki yollara başvuru hakkı öngörülmüştür. TMK md. 24/2 ile ise ilgili kişinin rızası, üstün nitelikte özel ya da kamusal menfaat ile kanunî yetkilerin kullanımı saldırının hukuka aykırılık unsurunu ortadan kaldıran haller olarak sayılmıştır²⁴⁵. Bu kapsamda örneğin internet sitesinde yer alan bir haberin kişilik haklarını ihlal etmesi sebebiyle başvurulacak bir manevi tazminat davası, haberin güncelliğini koruması, doğru olması ve kamunun bu haberi almada üstün yararının bulunması gibi sebeplerle reddedilebilmektedir²⁴⁶.

TMK md. 25 ise başvurulabilecek hukuki yollara ilişkindir. İlgili madde ile kişilik hakları saldırıya uğrayan kişinin başta saldırının önlenmesi, durdurulması veya hukuka aykırılığının tespit edilmesini isteme haklarıyla birlikte, böyle bir durumda başvurabileceği hukuki imkânlar düzenlenmiş, maddi ve manevi tazminat istemleri saklı tutulmuştur²⁴⁷. TBK md. 58 ile ise, kişilik haklarına ilişkin manevi tazminat talebi özel bir düzenlemeyle ayrıca düzenlenmiş olup, buna göre kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören kişi, manevi zararının tazmini için tazminat talep edebilmektedir²⁴⁸.

Kişisel veriler bakımından ayrıca, kişilik hakkının özel bir görünümü olan “Adın korunması” başlıklı TMK md. 26 da gündeme gelmektedir. Nitekim kişinin adı, kişiyi

---

²⁴⁴ Yıldız, Ozan Ali: “Şeref ve Haysiyete Yönelik Saldırılar Karşısında Kişilik Hakkının Korunması”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, 2020, s. 3681. https://www.researchgate.net/profile/Ozan-Yildiz-2/publication/342049787_Seref_ve_Haysiyete_Yonelik_Saldirilar_Karsisinda_Kisilik_Hakkinin_Korunmasi/links/5fd3e73c45851553a0ac04b8/Seref-ve-Haysiyete-Yoenelik-Saldirilar-Karsisinda-Kisilik-Hakkinin-Korunmasi.pdf (E.T. 09.04.2023).

²⁴⁵ Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku, Yenilenmiş 16. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2020, s. 402 vd; Oral, Tuğçe: "Hekimin Aydınlatma ve Hastanın Rızasını Alma Yükümü", Ankara Barosu Dergisi, S.2, 2011, s. 203; Küçükgüngör, s. 69.

²⁴⁶ Küçükgüngör, s. 69.

²⁴⁷ Dural/Öğüz, s. 155 vd; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 397 vd.

²⁴⁸ Dural/Öğüz, s. 162.

belirli kılan en önemli bilgilerden biridir. Bunun yanı sıra, lakap²⁴⁹ ve müstear ad²⁵⁰ Türk Medeni Kanunu ile düzenlenmemekle birlikte, doktrinde bunların da korunmaları gerektiği belirtilmiştir²⁵¹. Belirli durumlarda bu tarz adlar da müstakil olarak veya başka bir bilgiyle eşleştirildiğinde kişiyi belirlenebilir kılabileninden²⁵², böyle durumlarda lakap, müstear ad gibi Türk Medeni Kanunu ile düzenlenmeyen adların da kişisel veriler ve kişilik hakları kapsamında kabul edilebileceği kanaatindeyiz. Belirtmek gerekir ki adın yanı sıra resim, görüntü veya ses gibi diğer kişisel veriler de aynı zamanda kişilik değerleri olup, bunlara yönelik hukuka aykırı saldırılar kişilik hakkının ihlali teşkil ederek, TMK md. 24 kapsamında korunmaktadır²⁵³.

Türk Medeni Kanunu'nun kişiliğin korunmasına ilişkin düzenlemelerinin geniş çaplı olarak incelenmesi, unutulma hakkının esas olarak kişisel verilerin korunması kapsamında ele alındığı çalışmamızın sınırlarını genişleteceğinden, bu kısımda temel bilgileri vermekle yetiniyoruz.

2.1.4.3.4. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

2.1.4.3.4.1. Genel Olarak

Teknolojik gelişmeler neticesinde, insan haklarına saygılı bir hukuk devleti olma yolunda kişisel verilerin etkin bir şekilde korunmasına olan ihtiyaç giderek artmıştır. 2010 yılında yapılan değişiklikle Anayasa md. 20'ye eklenen kişisel verilerin korunmasına ilişkin üçüncü fıkra ile de buna ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Anılan sebeplerle kişisel verilerin toplanması, kullanılması ve işleme süreçlerine ilişkin

---

²⁴⁹ Lakap, bir kişiye fiziksel özellik veya davranışları gibi ayırt edici bir özelliği nedeniyle diğer kişiler tarafından keyfi olarak yakıştırılan isim olarak tanımlanmaktadır. Öztan, Bilge: Medeni Hukukun Temel Kavramları, 36. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012, s. 297.

²⁵⁰ Müstear ad, kişinin genellikle gerçek ismini gizlemek amacıyla kullandığı isim olarak tanımlanır. Öztan, s. 297.

²⁵¹ Helvacı, s. 135.

²⁵² Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular, s. 22. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4196/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Hakkinda-Sikca-Sorulan-Sorular> (E.T. 26.02.2023).

²⁵³ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi T. 11.10.2012, E. 2012/3614, K. 2012/14910, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi T. 23.06.2010, E. 2009/8119, K. 2010/7573. <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 01.03.2023).

birtakım temel esasların belirlenmesi için bir kanunun yürürlüğe konması mecburiyeti ortaya çıkmıştır²⁵⁴.

Türk hukukunda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 2016 yılına kadar, kişisel veriler muhtelif düzenlemeler içerisinde değerlendirilmiş, bu şekilde sağlanan koruma ise kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak dijital çağın getirdiği artan ihtiyaç karşısında yetersiz kalmıştır. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin Türk hukukundaki ilk kanuni düzenleme olan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ise 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi esas alınarak düzenlenmiştir²⁵⁵. Bununla birlikte, Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'ni yürürlükten kaldıran Genel Veri Koruma Regülasyonu'nu kabul ettiği 2016 senesinde yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda Türk hukukunda veri koruma mevzuatı oluşturma konusunda geç kalındığı ve Genel Veri Koruma Regülasyonu ile getirilen birçok yenilik ıskalanarak, Türk hukukunda esas veri koruma mevzuatı olan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda bunlara yer verilemediğini söylemek mümkündür.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile kişisel verilerin korunmasına ilişkin bazı temel kavram ve ilkeler düzenlenmiştir. Kişisel veri, KVKK md. 3/1-d ile *“kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi”* olarak tanımlanmış, kişisel veriler ve KVKK md. 6/1 ile sayma yoluyla belirtilen özel nitelikli kişisel veriler olarak iki başlık altında sınıflandırılmıştır²⁵⁶.

Kişisel veriye ilişkin olarak yapılan tanımdan da açıkça anlaşılacağı üzere Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile, karşılaştırmalı hukuktaki yaklaşımlara paralel bir şekilde yalnızca gerçek kişilerin verileri esas alınmış, tüzel kişilere ait veriler bu

---

²⁵⁴ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı, Genel Gerekçe. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁵⁵ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı, Genel Gerekçe. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁵⁶ Kişisel verilere ilişkin temel kavramlar için bkz. İkinci Bölüm, 2.1.1. Veri, Kişisel Veri, Özel Nitelikli Kişisel Veri (Hassas Veri) Kavramları.

kapsamda korunmamıştır. Bunun yanı sıra, kişisel verilerinin işlenmesiyle hakkın öznesini teşkil eden “ilgili kişi” de, KVKK md. 3/1-ç ile gerçek kişi olarak belirlenmiştir.

2.1.4.3.4.2. Kişisel Verilerin İşlenmesi

Kişisel verilerin işlenmesi, KVKK md.3 ile örnekleme yoluyla düzenlenmiş olup, veriler üzerinde gerçekleştirilen toplama, tutma, dağıtma gibi her türlü işlem, tamamen ya da kısmen otomatik yollarla ya da bir veri kayıt sisteminin parçası olmak koşuluyla otomatik olmayan yollarla yapılması halinde kişisel verilerin işlenmesi faaliyeti olarak kabul edilmiştir. Oldukça kapsamlı olan bu düzenleme uyarınca, kişisel verilerin elde edildiği andan itibaren, maddeyle zikredilen koşul altında veri üzerinde yapılan her işlem, kişisel verilerin işlenmesi kapsamına girmektedir. Bu tanımla getirilen koşul ise, kapsamın belirlendiği KVKK md. 2 ile de ifade edilen “*kişisel verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla*” işlenmesi olup, “otomatik olan” ve “otomatik olmayan” yolların kapsamı ve farkları incelenmelidir.

Kişisel verilerin otomatik yollarla işlenmesine ilişkin olarak, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun Genel Gerekçesinden hareketle bir çıkarım yapılabilmektedir. Genel Gerekçenin kişisel verilerin kamu ve özel sektör tarafından bilişim sistemleri aracılığıyla otomatik yollarla kullanılması tespitini içeren ifadesinden, otomatik yollarla işleme faaliyetinin, kişisel veriler üzerinde bilişim sistemleri aracılığıyla uygulanan herhangi bir işlem olduğu sonucuna varılmaktadır²⁵⁷. Bu kapsamda manuel olarak, örneğin kâğıt ve kalem gibi elektronik olmayan aygıtlar kullanılarak gerçekleştirilen işlemlerin otomatik olmayan yolla işleme faaliyeti kapsamına girdiği söylenebilir. İnsan etkisine olan ihtiyaç en alt düzeyde tutularak veriler üzerinde tamamen veya kısmen otomatik olan yöntemlerle işlem uygulanması ise, otomatik yolla işleme olarak kabul edilebilir²⁵⁸.

²⁵⁷ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı, Genel Gerekçe. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁵⁸ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 22. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf> (E.T. 01.03.2023).

Bilişim cihazlarına dayanmaksızın manuel olarak hazırlanmasına rağmen, erişim ve anlamlandırmayı kolaylaştırmak adına bir veri kayıt sisteminin²⁵⁹ dahil olduğu işleme faaliyeti ise, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında kabul edilen, veri kayıt sistemine bağlı otomatik olmayan yollarla işlemeyi ifade etmektedir²⁶⁰.

2.1.4.3.4.3. Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Kavramları

Veri sorumlusu ise KVKK md. 3/1-1 bendi ile kişisel verilerin işlenmesine ilişkin araç ve amaçları belirleyen ve veri kayıt sisteminin kurulmasıyla yönetiminden sorumlu kişi olarak tanımlanmış, hem gerçek hem tüzel kişi olabileceği belirtilmiştir. Tüzel kişilerin veri sorumlusu olması hususunda belirtmek gerekir ki, tüzel kişi bünyesinde verilerin işlenmesine ilişkin süreci bizzat yürüten çalışan değil, tüzel kişinin kendisi veri sorumlusu olarak kabul edilmektedir²⁶¹.

Veri sorumlusuna ilişkin KVKK md. 3/1-1 ve Kanunun kapsamın belirlendiği KVKK md. 2'nin kullandığı ifadelerden hareketle, veri sorumlusu ile alakalı kamu yahut özel sektöre ilişkin bir ayırımın da gözetilmediği söylenebilecek olup, bu husus KVKK md. 2'nin gerekçesinde²⁶² de ifade edilmiştir. Bu kapsamda veri sorumlusu, gerçek kişilerin yanı sıra şirket, dernek, vakıf gibi özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kuruluşları da olabilmektedir. Gerçek kişi veri sorumlusuna ise kendine ait bir ofisi olup serbest çalışan bir psikolog örnek gösterilebilir²⁶³.

²⁵⁹ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı md. 2 gerekçesinde veri kayıt sistemi, kişisel verilere ulaşımı kolaylaştıracak şekilde ve belirli bir kritere göre yapılandırılmış kayıt sistemi olarak ifade edilmiştir. KVKK md. 3 ile ise veri kayıt sistemi, kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemi olarak tanımlanmıştır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı, Genel Gerekeç. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁶⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 29. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4196/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Hakkinda-Sikca-Sorulan-Sorular> (E.T. 26.02.2023).

²⁶¹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen, s. 3. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4195/Veri-Sorumlusu-ve-Veri-Isleyen> (E.T. 01.03.2023).

²⁶² Madde ve Gerekeçesi ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Bilgi Notu) ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 8. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekeçesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terimler-Sozlugu> (E.T. 01.03.2023).

²⁶³ Oğuz, Habip: “Elektronik Ortamda Kişisel Verilerin Korunması, Bazı Ülke Uygulamaları ve Ülkemizdeki Durum”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 3, 2013, s. 21. (“Kişisel Verilerin Korunması”) <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mdergi/issue/16883/175778> (E.T. 26.02.2023).

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, öngörülen hakların muhatabı ve yükümlülüklerin sahibi olarak veri sorumlusuna işaret etmektedir. Bu sebeple kişisel verilerin korunması hukukunda kritik bir yere sahip olan veri sorumlusunun belirlenmesi konusu önem arz etmektedir. Bu tespit yapılırken, kişisel verilerin işlenmesi, işleme faaliyetinin amaçları, işlenecek verinin türü ve kullanılma amacı, verileri işlenen gerçek kişi ve hangi verilerinin işlendiği, bu verilerin paylaşılma durumu, muhafaza edilme süresi ve ilgili kişilere tanınan hakların yerine getirilip getirilmemesi gibi konularda karar mercisinin kim olduğu göz önünde bulundurulur²⁶⁴.

Veri işleyen ise KVKK md. 3/1-ğ ile veri sorumlusunun adına ve ondan aldığı yetkiyle kişisel veri işleyen gerçek ve tüzel kişi olarak tanımlanmıştır. Bu kapsamda, verileri veri sorumlusundan aldığı talimatla işleyen veri işleyen, veri sorumlusu bünyesi dışındaki bir gerçek veya tüzel kişilik olması gerektiği ifade edilmiştir²⁶⁵. Kanun Tasarısında yer alan md. 3 gerekçesinde ise veri işleyen, talimat üzerine kişisel verileri işleyen bir çalışan veya veri sorumlusu tarafından hizmet satın alınarak belirlenen ve ayrı bir varlığa sahip olan gerçek kişi ya da tüzel kişi olabileceği belirtilmiştir²⁶⁶.

Veri sorumlusu kişisel verilerin işleme süreçleri ile alakalı karar verme yetkisini haiz gerçek veya tüzel kişiyken, veri sorumlusu tarafından yetkilendirilmek suretiyle veri işleyen, veri sorumlusunun talimatlarıyla sınırlı olarak, daha ziyade işlemenin teknik kısımlarına ilişkin faaliyet gösteren, ondan bağımsız bir gerçek veya tüzel kişiliğe sahiptir²⁶⁷. Bir örnekle açıklamak gerekirse, finansal hizmet sunan bir şirketin, topladığı kişisel verilerin muhafazası için bulut hizmeti sunan bir sağlayıcıyla sözleşme akdetmesi durumunda, finansal hizmet şirketi veri sorumlusu olarak kabul edilirken, verileri kendi

---

²⁶⁴ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 29. <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁶⁵ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 30. <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁶⁶ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı, Madde 3 gerekçesi. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁶⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen, s. 1-2. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4195/Veri-Sorumlusu-ve-Veri-Isleyen> (E.T. 01.03.2023).

amaçları için kullanmayıp yalnızca sözleşmeyle aldığı yetkiye dayanarak şirket adına saklayan bulut hizmeti sağlayıcısı veri işleyen olarak kabul edilmektedir²⁶⁸.

Bir gerçek veya tüzel kişi eş zamanlı olarak hem veri işleyen hem de veri sorumlusu statüsünde olabilmektedir²⁶⁹. Bir örnekle açıklamak gerekirse yukarıdaki örnekte bulut hizmeti sağlayıcısı, finans şirketi tarafından toplanan müşteri verileri bakımından veri işleyen statüsündeyken, kendi çalışanlarının verileri bakımından veri sorumlusu olarak kabul edilmektedir²⁷⁰.

Belirtmek gerekir ki, GDPR md. 4/7 ile veri sorumlusuna (*controller*) ilişkin tanım yapılırken, bu gerçek veya tüzel kişinin kişisel verilerin işlenmesine ilişkin amaç ve araçları tek başına belirleyebileceği gibi, başkalarıyla birlikte de belirleyebileceği ifade edilmiştir. Bu tanıma yönelik olarak GDPR md. 26 ile müşterek veri sorumlusu kavramı öngörülmüştür. Mevzuat 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 2/e ile ise veri işlemenin araç ve amaçlarının başkalarıyla birlikte belirlenebileceği belirtilmiş ancak müşterek veri sorumlusuna ilişkin ayrı bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Müşterek veri sorumluluğu kavramının yer almadığı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ise veri sorumluluğuna ilişkin böyle bir birliktelik ifadesine yer vermemiştir. Bununla birlikte bazı yazarlar, bu ifadeye yer verilmediği gibi sorumluluğun tek başına olacağına ilişkin sınırlayıcı bir belirleme de yapılmadığı düşüncesinden hareketle, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile müşterek veri sorumluluğunun yasaklandığı sonucuna varılamayacağını belirtmektedir²⁷¹. Kanaatimizce de yürürlükteki düzenlemelerden buna

---

²⁶⁸ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen, s. 10. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4195/Veri-Sorumlusu-ve-Veri-Isleyen> (E.T. 01.03.2023).

²⁶⁹ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı, Madde 3 gerekçesi. <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss117.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁷⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen, s. 4. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4195/Veri-Sorumlusu-ve-Veri-Isleyen> (E.T. 01.03.2023).

²⁷¹ Dülger, Murat Volkan: “GDPR’da Bulunan Ancak KVKK’da Yer Verilmeyen Bir Kavram: Ortak Veri Sorumlusu Kavramı ve Güncel Kararlar Işığında Değerlendirilmesi (A Concept In GDPR But Not Included In KVKK: The Concept of Common Data Responsible and Its Evaluation in the Light of Current Decisions)”, SSRN, s. 2. 2021. (“Ortak Veri Sorumlusu”) https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3792323 (E.T. 05.03.2023).

ilişkin kesin bir sonuca varmak mümkün olmayıp, yapılacak bir değişiklikle belirsizliğin giderilmesi yerinde olur.

2.1.4.3.4.4. Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rıza

KVKK md. 3/1-a ile yapılan tanım uyarınca açık rıza, bilgilendirilmeye dayalı olarak belirli bir konuya ilişkin, özgür iradeyle açıklanan olumlu irade beyanıdır²⁷².

KVKK md. 5/1 ile kural olarak kişisel verilerin açık rıza olmaksızın işlenemeyeceği öngörülmüştür. Türk hukukunda kişisel verilerin anayasal düzeyde açıkça koruma altına alındığı Anayasa md. 20/3 ile de kişisel verilerin yalnızca kanunda öngörülen haller veya veri sahibinin açık rızasıyla işlenebileceği yönünde düzenleme yapılmıştır. Açık rıza için herhangi bir şekil şartı aranmazken, rızanın varlığını ispat yükü veri sorumlusundadır²⁷³. Kişisel verilerin yalnızca açık rızayla işlenebilmesinin istisnalarına ise maddenin ikinci fıkrasında yer verilmiş olup, yedi bent halinde düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerinden birinin bulunması halinde, ilgilinin açık rızası olmaksızın kişisel verilerin işlenmesi mümkün olabilecektir. Örneğin, bir satım sözleşmesinin ifasına ilişkin olarak alacaklının hesap numarasının alınabilmesi KVKK md. 5/2-c ile düzenlenen istisna kapsamında mümkünken²⁷⁴, istisnalardan biri olarak düzenlenmeyen pazarlama faaliyetleri kapsamında kısa mesaj gönderilmesi gibi hususlarda ilgilinin rızası aranmaktadır²⁷⁵.

Açık rızanın aranmadığı hallere ilişkin olarak KVKK md. 5/2 düzenlemesinin üzerinde durmak gerekmektedir. İlgili fıkra ile, açık rızanın olmadığı hallerde verilerin

²⁷² Ayrıca bkz. Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Açık Rıza, s. 3-4. <https://kvkk.gov.tr/yayinlar/A%C3%87IK%20RIZA.pdf> (E.T. 01.03.2023); Kaya, Cemil: "Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 69, S. 1-2, 2011, s. 326. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/97634> (E.T. 05.03.2023).

²⁷³ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 27. <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁷⁴ Madde ve Gereğesi ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Bilgi Notu) ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 19. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gereğesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terimler-Sozlugu> (E.T. 01.03.2023).

²⁷⁵ Küzeci, Kişisel Veriler, s. 265.

işlenebilmesi için birtakım şartlar öngörülmüştür. Özel olarak üzerinde durulması gereken nokta ise, KVKK md. 5/2-d ile öngörülen, ilgili kişinin kişisel verisini kendisinin alenileştirmesi halinde açık rızanın aranmayacağına ilişkin hükümdür. Belirtmek gerekir ki bu husus 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 8/2-e ve GDPR md. 9/2-e ile yalnızca özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi bakımından hukuka uygunluk sebebi olarak kabul edilmiş olup, özel nitelikli olmayan kişisel veriler için verilerin kişi tarafından bizzat alenileştirilmesine ilişkin böyle bir durum öngörülmemiştir. Bunun yanı sıra, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda verinin hangi durumda alenileştirilmiş kabul edileceğine ilişkin bir belirleme de bulunmamaktadır. Kanaatimizce bu durum uygulamada bir belirsizlik oluşturmakta, hangi verilerin alenileştirilmiş kabul edileceği ve kişinin rızası aranmadan işleme faaliyetine tabi tutulabileceği hususunda bir açıklık bulunmamaktadır. Kanaatimizce, hukuki öngörülebilirlik ve belirlilik ilkeleri bakımından konunun Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında açıkça düzenlenmesi gerekmektedir.

Belirtmek gerekir ki, verinin kişinin kendisi tarafından alenileştirilmesi, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında işleme faaliyeti için hukuka uygunluk teşkil etse de bu verinin alenileştirilme amacı dışında kullanılması hukuka uygunluk kapsamında kabul edilmemektedir²⁷⁶. Örneğin, özel ders vermek için online platformlar üzerinden ilan oluşturan bir kişinin iletişim bilgilerinin bunun dışında bir amaçla, örneğin pazarlama, reklamcılık amaçlarıyla kullanılması durumunda, iletişimin bilgilerinin kişinin kendisi tarafından alenileştirilmesi, işleme faaliyetine hukukilik kazandırmamaktadır. Bunun yanı sıra, kişinin kendisiyle ilgili bir yayın karşısındaki hareketsizliğinin de bu kapsamda bir hukuka uygunluk sebebi teşkil etmeyeceği ifade edilmektedir²⁷⁷.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile işleme faaliyetinin kanuniliği için temel şart olarak benimsenen açık rıza, GDPR md. 6/1-a ve 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi

---

²⁷⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Alenileştirme” Hakkında Kamuoyu Duyurusu, 16.12.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6843/-ALENILESTIRME-HAKKINDA-KAMUOYU-DUYURUSU#:~:text=Temel%20itibar%C4%B1yla%20E2%80%9Calenile%C5%9Firme%E2%80%9D%20kavram%C4%B1%2C,kamuoyuna%20a%C3%A7%C4%B1klanmas%C4%B1%20olarak%20ifade%20edilmektedir>. (E.T. 06.03.2023).

²⁷⁷ Develioğlu, s. 59.

md. 7/1-a ile işlemenin hukuka uygunluk sebeplerinden biri olarak kabul edilmiştir. Uluslararası arenada veri koruma mevzuatlarında benimsenen sistematikten farklı olarak, Kişisel Verilerin Korunması Kanununda açık rızanın ana kural olarak belirlenerek sonrasında hukuka uygunluk nedenlerinin sayılması, açık rızaya bir üstünlük verilmesi sebebiyle eleştirilere maruz kalmıştır²⁷⁸.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile, özel veri kategorilerine ilişkin olarak açık rızanın istisnaları için daha katı bir yaklaşım benimsenmiştir. KVKK md. 6/2 ile ilgilinin açık rızası olmadan işlenmesi kural olarak yasaklanan özel nitelikli kişisel veriler, ancak md. 6/3 ile belirlenen istisnai durumlarda rıza aranmaksızın işlenebilmekte, bu sırada KVKK md. 6/4 uyarınca Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Belirtmek gerekir ki, özel nitelikli kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenebileceği istisnai hallerin düzenlendiği KVKK md. 6/3, özellikle sağlık ve cinsel hayata ilişkin olarak öngörülen istisnai işleme şartları olmak üzere, özel nitelikte kabul edilmeyen kişisel verilerin açık rıza olmadan işlenebileceği hallerin düzenlendiği KVKK md. 5/2'den daha sınırlı bir şekilde kaleme alınmıştır.

2.1.4.3.4.5. Aydınlatma Yükümlülüğü

Kişisel verilerin toplanması aşamasında veri sorumlusunun ilgili kişileri aydınlatma yükümlülüğü KVKK md. 10 ile düzenlenmiştir. Bu kapsamda veri sorumlusu, kişisel verilerin işlenmesinden önce ilgili kişiyi kendi kimliği, verilerin işleme amaçları, verilerin başkalarına transfer durumu ve bunun amaçları, verilerin hangi yöntemle ve hangi hukuki sebebe dayanarak toplandığı konusunda aydınlatarak, kişiyi md. 11 ile düzenlenen hakları ile ilgili bilgilendirmekle yükümlü tutulmuştur. Aydınlatma kavramına, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 2/1-h ve veri sahibinin rızasına ilişkin GDPR md. 4/11 düzenlemelerinde de yer verilmiş olup, GDPR md. 13 vd. maddelerinde buna ilişkin detaylar ayrıca düzenlenmiştir. Veri koruma hukukunun temel ilkelerine uygun bir işleme faaliyetinin gerçekleştirilmesi için büyük önem arz eden

---

²⁷⁸ Yücedağ, Nafiye: “Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun Uygulama Alanı ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 75, S. 2, 2017, s. 773. <https://dergipark.org.tr/pub/iuhfm/issue/36734/422656> (E.T. 10.03.2023).

aydınlatma yükümlülüğü, özellikle kişisel verilerin “hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun işlenme” ve “belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme” ilkelerinin önemli bir unsurunu oluşturmaktadır²⁷⁹. Kişilerin verileri üzerinde hakimiyet kurma yetkisine ilişkin en önemli belirtilerden biri olan ve ilgili kişi ile veri sorumlusu arasında güven ilişkisinin kurulmasına, şeffaflık ve hesap verilebilirliğe hizmet eden aydınlatma yükümlülüğü, ilgili kişi için bir hak olmakla birlikte, kişinin talebine bağlı olmayıp her halükârda veri sorumlusu tarafından yerine getirilmesi gereken bir yükümlülüktür²⁸⁰.

KVKK md. 10 aydınlatma yükümlülüğüne ilişkin genel düzenlemeyi ihtiva etmekte olup, aydınlatmaya ilişkin detaylı açıklamalar Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ²⁸¹ (Aydınlatma Tebliği) ile düzenlenmiştir. Aydınlatma Tebliği, veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünün kapsamı ve yöntemi açısından önem arz eden bir düzenleme olup, birçok hususta detaylı düzenlemeleri ihtiva eder.

Belirtmek gerekir ki, Aydınlatma Tebliği md. 5/1-b uyarınca kişisel verilerin işlenme amacı değişti takdirde, yeni amaç için aydınlatma yükümlülüğü tekrar doğmaktadır. Öngörülen bu kural, KVKK md. 4 ile belirlenen temel ilkeler ile de uyumludur.

2.1.5. Kişisel Verilerin Korunması Hakkına Yönelik Temel İlkeler ve Unutulma Hakkı

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak, Avrupa Birliği düzenlemeleri olan mülga 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6 ve GDPR md. 5 ile Türk hukukundaki temel düzenleme olan KVKK md. 4’te, hukuki değerlere uygun bir veri koruma hukukunun

²⁷⁹ Temel ilkeler için bkz. İkinci Bölüm, 2.1.5. Kişisel Verilerin Korunması Hakkına Yönelik Temel İlkeler ve Unutulma Hakkı.

²⁸⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi Rehberi, Ankara, 2019, s. 6-7. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5394/Aydinlatma-Yukumlulugunun-Yerine-Getirilmesi-Rehberi> (E.T. 06.03.2023).

²⁸¹ Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ, R.G. T. 10.03.2018, S: 30356. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180310-5.htm> (E.T. 08.03.2023).

oluşturulabilmesi için birtakım ilkeler benimsenmiştir. Belirtmek gerekir ki, aralarında yakın ilişkiler bulunan bu temel veri koruma ilkeleri, birbirinden bağımsız olmayıp, birbirlerini tamamlayıcı niteliktedir.

Kişisel verilerin korunması hukukunun temel taşları olarak nitelendirilebilecek olan bu ilkelere, ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* kararında da atıf yapılmıştır. Davada, o dönem yürürlükte olan 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 12/1-b ile öngörülen verilerin silinmesi veya bloke edilmesini talep hakkının, yalnızca verilerin yanlış olması durumunda değil, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi hükümleri ve md. 6 ile belirlenen ilkelerle bağdaşmaması durumunda da söz konusu olacağı belirtilmiştir²⁸². Bu ilkelerin çalışmamız bakımından bir diğer önemli yanı ise, kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi kapsamında kişinin verisi üzerindeki kontrolünün artırılmasına hizmet etmesi açısından unutulma hakkıyla yakın bir ilişki içinde olmalarıdır.

2.1.5.1. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun İşlenme İlkesi

Kişisel verilerin hukuka ve dürüstlük kurallarına²⁸³ uygun olarak işlenmesi ilkesi, veri koruma hukuku için en temel ilke olup, tüm hukuk kurallarını ve hukukun genel ilkelerini kapsadığından ötürü esasen diğer tüm ilkeleri de kapsamaktadır²⁸⁴. Bu ilkeye 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/1-a, GDPR md. 5/1-a ve KVKK md. 4/2-a düzenlemelerinde yer verilmiştir.

---

²⁸² *Google Spain v. M.C.G.* Case: C-131/12, para. 92, 93.

²⁸³ Türk hukukunda dürüstlük kuralı TMK md. 2 ile hüküm altına alınmıştır. Düzenlemeyle herkesin haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kuralına uygun hareket etme zorunluluğu düzenlenirken, hakkın açıkça kötüye kullanılmasının korunmayacağı belirtilmiştir.

²⁸⁴ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 34. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf> (E.T. 01.03.2023).

Hukuka uygun işleme, kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilen işleme faaliyetini ifade etmektedir²⁸⁵. Dürüstlük kurallarına uygun işleme ise kişinin menfaatleri ve makul beklentileri dikkate alınarak yapılan işleme faaliyeti olup, bu kapsamda ilgili kişinin aydınlatılması, verilerin ilgili kişiyi haksızlığa uğratacak şekilde kullanılmaması ve verilerin toplanma amacı ölçüsünde kullanılarak bunu aşan bir faaliyetten kaçınılmasını ifade eder²⁸⁶.

Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun işleme ilkesinin en önemli koşullarından biri aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi olup, bu yükümlülük kişisel verilerin işlenmesinde şeffaflık ve hesap verilebilirliğin sağlanmasına hizmet etmektedir. Bu kapsamda Avrupa Komisyonu tarafından bilginin erişilebilirliği ve anlaşılabilirliği ile sade bir dilin kullanılması, şeffaflığın temel bileşenleri olarak belirlenmiştir²⁸⁷.

Belirtmek gerekir ki, mehzaz 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun aksine, kişisel verilerin işlenmesine ilişkin ilkelerin belirlendiği GDPR md. 5/1-c ile, kişisel verilerin dürüstlük kuralına uygun ve kanunî olarak işlenmesinin yanında, verilerin şeffaf işlenmesi gerektiği bir ilke olarak düzenlenmiştir (*'lawfulness, fairness and transparency'*). Genel Veri Koruma Regülasyonu ile diğer temel veri koruma mevzuatları arasında ortaya çıkan bu farka karşın, doktrinde şeffaflığın dürüstlük kuralının bir uzantısı olması sebebiyle, ayrıca belirtilmesine gerek olmaksızın dürüstlük kuralının bir sonucu olarak ortaya çıkacağı ifade edilmektedir²⁸⁸.

---

²⁸⁵ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 34. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf> (E.T. 01.03.2023).

²⁸⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler, s. 2. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4189/Kisisel-Verilerin-Islenmesine-Iliskin-Temel-Ilkeler> (E.T. 20.02.2023).

²⁸⁷ European Commission, Communication from The Commission to The European Parliament, The Council, The Economic and Social Committee and The Committee of The Regions, A comprehensive approach on personal data protection in the European Union, Brussels, 4.11.2010 COM(2010) 609 final, s. 6. Belgenin İngilizce metni için bkz. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0609&from=EN> (E.T. 09.03.2023).

²⁸⁸ Özdemir, s. 137; Küzeci, s. 208; Korkmaz, s. 114.

Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun, şeffaf bir işleme faaliyeti ile ilgili kişinin kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin birtakım bilgilere erişebilmesi sayesinde, veri koruma mevzuatlarıyla ilgili kişiye tanınan hakların kullanılması da mümkün hale gelmektedir²⁸⁹. Nitekim bu hakların kullanılabilmesi için ilgili kişinin, hangi verisinin kimin tarafından nasıl işlendiği gibi verilerinin durumuna ilişkin birtakım bilgilere sahip olması gerekmektedir. Bu kapsamda, hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun işleme ilkesi, kişisel verilerin işlenmesinde olduğu gibi, ilgili kişinin hukuka aykırı hale gelen işleme faaliyetine dayanan sildirme, yok edilme, anonim hale getirilme gibi kendisine tanınan bazı hakları talep etmesi bakımından da önemli bir yere sahiptir.

2.1.5.2. Doğru ve Gerektiğinde Güncel Olma İlkesi

KVKK md. 4/2-b ile kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olması ilkesine yer verilmiştir. Bu ilkenin yer aldığı 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/1-d ve GDPR md. 5/1-d (*'accuracy'*) ile ise Kişisel Verilerin Korunması Kanununun ilgili düzenlemesinden farklı olarak, işleme amaçlarına ilişkin olarak yanlış olan kişisel verilerin silinmesi veya düzeltilmesi için elverişli adımların atılması gerektiği ifade edilmiştir. Esasen, kişisel verilerin doğru bir şekilde tutulması, kişisel verilerinin ve bu anlamda manevi varlığının korunması açısından ilgili kişinin yararına olduğu gibi, bu veriler belirli amaçlarla toplandığı ve yanlış olmaları durumunda istenen amaca ulaşılması tam olarak mümkün olamayacağı için, veri sorumlusu bakımından da olumlu bir durum oluşturur²⁹⁰.

Kişisel verilere ilişkin bu ilke uyarınca, verinin yalnızca yanlış olması değil, güncel olmaması da ilkeyle uyumsuzluk teşkil etmektedir. Bu sebeple kişisel verilerin güncel tutulması gerektiği söylenebilir. Bununla birlikte, verilerin güncel tutulması bir ilke olarak benimsenmiş olmasına rağmen, hangi periyotlarla güncelleneceği veya

²⁸⁹ Fialova, Eva: “Data Portability and Informational Self- Determination”, Masaryk University Journal of Law and Technology, C. 8, S. 1, 2014, s. 47. <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/2645> (E.T. 19.02.2023).

²⁹⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler, s. 6. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4189/Kisisel-Verilerin-Islenmesine-Iliskin-Temel-Ilkeler> (E.T. 20.02.2023); Turgut, s. 165.

güncellenmenin yöntemine ilişkin açık bir kural bulunmamaktadır. Doktrinde bazı yazarlar tarafından, güncellenmenin belirli aralıklarla verilerin doğruluğu kontrol edilerek yapılması gerektiği ifade edilmiştir²⁹¹. Bununla birlikte, Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından, verilerin doğru ve güncel tutulmasına yönelik aktif bir özen yükümlülüğünün, kredi verme işlemlerinde olduğu gibi, bu veriler üzerinden veri sorumlusunun ilgili kişiye ilişkin bir sonuç meydana getirdiği durumlarda oluşacağı belirtilmekle, veri sorumlusunun her zaman kişisel verilerin doğruluğu ve güncelliğine yönelik gereken özeni göstermesi ve bunun gerçekleştirilebilmesi için imkanları açık tutması gerektiği ifade edilmiştir²⁹². İlgili kişinin verilerinin doğruluğu ve güncelliğine ilişkin bilgi sahibi olabilmesi ve bunların denetimini sağlayabilmesi için ise veri sorumlusunun, ilgili kişinin verilerine erişimini sağlamak için bir kayıt sistemi oluşturması gerektiği belirtilmiştir²⁹³.

Son olarak, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/1-d ve GDPR md. 5/1-d ('accuracy') ile düzenlenmiş olmasına rağmen, verilerin doğru ve güncel tutulmasına ilişkin KVKK md. 4/2-b maddesine alınmayan kural uyarınca, kişisel verilerin işleme amaçları doğrultusunda yanlış olması halinde gecikmeksizin düzeltilmesi veya silinmesi için tüm makul adımların atılması gerekmektedir. Bununla birlikte söz konusu kural ile yalnızca yanlış veriler değil, toplanma ve işleme amaçları ortadan kalkan ya da bu amaçlara ulaşılan veriler de kastedilmekte olup, ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* kararı ile başlangıçta hukuka uygun olarak işlenen verilerin, toplanma ve işleme amaçlarına yönelik olarak artık ihtiyaç kalmaması durumunda dahi kullanılmaya devam edilmesinin hukuka aykırılık oluşturacağı belirtilmiştir²⁹⁴. İlkelerin belirlendiği KVKK md. 4 ile sözü edilmese de yasal bir işleme faaliyeti kapsamında işlenen verilerin, işleme sebeplerinin daha sonra ortadan kalkması halinde silinebileceği, yok edilebileceği veya anonim hale getirilebileceği KVKK md. 7 ile belirtilmiştir.

---

²⁹¹ Taştan, s. 50.

²⁹² Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler, s. 6. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4189/Kisisel-Verilerin-Islenmesine-Iliskin-Temel-Ilkeler> (E.T. 20.02.2023).

²⁹³ Bozkurt, Habip: Kişisel Verilerin İşlenmesinin Hukuki Boyutu, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021, s. 89. ("Hukuki Boyut")

²⁹⁴ *Google Spain v. M.C.G.* Case: C-131/12, para. 92, 93.

2.1.5.3. Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme İlkesi

Kişisel verilerin belirli, açık ve meşru amaçlar için toplanması ve bu amaçlarla örtüşmeyecek şekilde işlenmemesini ifade eden ilke, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/1-b, GDPR md. 5/1-b (amaç sınırlaması/‘*purpose limitation*’) ve KVKK md. 4/2-c ile düzenlenmiştir. Buna göre, kişisel verilerin işlenme amacı, bu verilerin toplanma aşamasında belirlenen amaçla uyumlu olmalıdır²⁹⁵. İlgili ilke gereği kişisel veriler yalnızca belli ve açık amaçlar için toplanabilmekte ve bu amaç kapsamında kullanılabilen, başka bir deyişle belirlenmemiş, gelecekte doğabilecek bir amaca hizmet etmek için kişisel verilerin toplanması hukuka aykırılık teşkil etmektedir²⁹⁶. Nitekim böyle bir durum veri sahibinin toplanan kişisel verilerinin kapsamı veya toplanma amacını bilmemesi anlamına gelerek, verileri üzerinde hakimiyet kurmasını sağlayan kanunlarla tanınmış sildirme hakkı gibi birtakım haklarını kullanmasına engel teşkil edebilir.

Bu ilke uyarınca ayrıca, toplama amaçlarının meşru olması da gerekmektedir. Buna göre verilerin toplanmasının hukuki bir dayanağı olmalı ve verilerin işlenmesinden elde edilecek menfaat ile verilerin toplanma amacı arasında bir denge kurulmalıdır²⁹⁷.

Kişisel verilerin işlenmesi faaliyetinin hukuka uygun ve meşru olması için gereken şartlara gerek 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ve Genel Veri Koruma Regülasyonu ile gerekse Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile yer verilmiştir. Kişisel verilerin meşru bir amaca dayanmaksızın işlenmesi durumunda ise verilerin silinmesi veya mevzuatlarla öngörülen diğer yöntemlerin uygulanması gündeme gelebilmektedir.

---

²⁹⁵ Korkmaz, s. 114; Dülger, s. 117; Mendos Kuşkonmaz, s. 89.

²⁹⁶ Taştan, s. 50.

²⁹⁷ Korkmaz, s. 115.

2.1.5.4. İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olma İlkesi

Kişisel verilerin işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olmasına ilişkin ilke KVKK md. 4/2-ç ile öngörülmüştür. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/1-c ile verilerin toplanma ve işleme amaçları kapsamında alakalı, yeterli ve bu amaçlarla sınırlı olmaları düzenlenerek ilkeye yer verilmiş, GDPR md. 5/1-c (veri minimizasyonu/‘*data minimisation*’) ile de bu ilke benimsenmiştir. Bu ilke ile ifade edilmek istenen temel kural esasen; ilk ilke uyarınca belirli, açık ve meşru amaçlara yönelik olarak elde edilen ve işlenen verilerin, bu amaçlarla alakalı, orantılı ve sınırlı olmasıdır²⁹⁸. Bu kapsamda, veri minimizasyonu ilkesinin, amaç sınırlaması ilkesinin doğrudan bir sonucu olduğu ileri sürülmektedir²⁹⁹. Buna göre, kişisel veri olmadan da amaca ulaşmak mümkünse veri kullanılmamalı, eğer kişisel veriler kullanılmaksızın amaca ulaşmak mümkün değilse, veriler amaçla alakalı ve sınırlı tutularak, amaca hizmet etmeyen veya amaca yönelik olarak fazla olan veri işlenmemelidir³⁰⁰. Verilerin amacı gerçekleştirmeye yönelik olarak alakalı ve asgari düzeyde toplanması ve işlenmesine ilişkin olan bu ilkeye uyulmadığı takdirde, işleme amaçlarıyla ilintili olmayan veya gerekenden fazla olan verilerin silinmesi gibi yöntemler gündeme gelerek, bu verilerin kullanımı engellenebilir. Nitekim böyle bir durum, veri koruma mevzuatlarına aykırılık teşkil etmektedir.

2.1.5.5. Sınırlı Süre Tutulma İlkesi

Sınırlı süre tutulma ilkesi, bir amaca yönelik olarak muhafaza edilen kişisel verilerin yalnızca bu amaç için gereken süre boyunca tutulması, başka bir deyişle amacın ortadan kalkması durumunda artık saklanmaya devam edilmemesini ifade eder³⁰¹. KVKK md. 4/2-d ile kişisel verilerin yasal düzenlemelerle belirlenen veya işleme amaçları

²⁹⁸ De Hert, Paul/Sajfert, Juraj: “The fundamental right to personal data protection in criminal investigations and proceedings: framing big data policing through the purpose limitation and data minimisation principles of the Directive (EU) 2016/680”, Brussels Privacy Hub Working Paper, Vol. 7, No. 31, December 2021, s. 13. <https://ssrn.com/abstract=4016491> (E.T. 10.03.2023).

²⁹⁹ Biega, Asia J./Potash, Peter/Daumé III, Hal/ Diaz, Fernando/Finck, Michèle: “Operationalizing the Legal Principle of Data Minimization for Personalization”, The 43rd International ACM SIGIR conference on research and development in Information Retrieval, July 25–30, 2020, s. 2. <https://arxiv.org/pdf/2005.13718.pdf> (E.T. 10.03.2023).

³⁰⁰ Develioğlu, s. 47; Dülger, Kişisel Veriler, s. 124; Taştan, s. 51; Küzeci, Kişisel Veriler, s. 237.

³⁰¹ Dülger, Kişisel Veriler, s. 134.

doğrultusunda gereken süre boyunca tutulabileceği ifade edilerek benimsenen bu ilkeye, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/1-e ve GDPR md. 5/1-e (depolama minimizasyonu/‘*storage limitation*’) düzenlemelerinde kişisel verilerin veri sahibinin kimliğinin tespit edilebilmesine yarayacak ve işleme amacı doğrultusunda gereken süreyi aşmayacak şekilde saklanacağı belirtilerek yer verilmiştir. Buna göre, amacın gerçekleştirilmesi için öngörülen sürenin veya kanunen belirlenmiş bir süre varsa bu sürenin tamamlanması halinde, amaca ilişkin olarak artık gereksiz hale gelen³⁰² veya işleme amaçları sona eren ilgili verilerin kaydedildikleri sistemlerden silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi gibi belirlenen yöntemlere başvurulması gerekir.

Sınırlı süre tutulma ilkesi, unutulma hakkı bakımından ayrı bir önemi haizdir. Nitekim, bu ilke belirli bir amaca yönelik olarak muhafaza edilen verilerin, artık amaç kapsamında gereksiz olması halinde daha fazla tutulmaması fikrine dayanmaktayken³⁰³, unutulma hakkıyla ifade edilen, kişinin geçmişine ilişkin olan ve aradan geçen zamanla toplum nezdinde önemi kalmayan bilgilerin, başkaca bir üstün menfaat bulunmaması halinde artık erişilebilir olmamasına, unutulabilmesine hizmet edilmesidir.

Belirtmek gerekir ki, unutulma hakkının görünümlerinden biri olarak kabul edilen sildirme hakkına ilişkin GDPR md. 17/3-d ile, kamu yararı için arşivleme, bilimsel veya tarihi araştırma ya da istatistiksel amaçlarla işlenen veriler bakımından, verilerin silinmesine ilişkin kurala bir istisna hükmü öngörmüştür. Bu istisnai amaçlara ilişkin GDPR md. 89/1 ile ise, bu amaçlarla muhafaza edilen verilerin daha uzun süre saklanabileceği ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, verilerin daha uzun süre tutulmasını gerektiren bu istisnai durumlarda şifreleme, takma ad verme veya diğer tekniklerin uygulanabileceği de belirtilmektedir³⁰⁴. Belirtmek gerekir ki bu düzenlemeler

---

³⁰² Verilerin amaç için gereksiz hale gelmesi ise amacın ortadan kalkması veya amaca ulaşılması gibi nedenlere dayanabilir. Küzeci, *Kişisel Veriler*; s. 221-222.

³⁰³ Dülger, *Kişisel Veriler*, s. 134.

³⁰⁴ European Commission: “For how long can data be kept and is it necessary to update it?”, https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/principles-gdpr/how-long-can-data-be-kept-and-it-necessary-update-it_en (E.T. 11.03.2023).

bilinmezliğin sağlanmasına hizmet etmekte, bu kapsamda unutulma hakkının bir görünümünü oluşturmaktadır.

2.1.5.6. Bütünlük ve Gizlilik İlkesi ile Hesap Verilebilirlik İlkesi

Bütünlük ve gizlilik ilkesi, temel ilkelerin düzenlendiği GDPR md. 5/1-f ile, yetkisiz veya yasa dışı işleme faaliyetine, verilerin kazaen kaybı, imhası veya hasara uğraması gibi tehlikelere karşı teknik ve organizasyonel önlemler alınarak, kişisel verilerin makul güvenlik sağlanacak şekilde işlenmesi ifade edilmiştir (*'integrity and confidentiality'*). GDPR md. 32 vd. ise kişisel verilerin güvenliğine ilişkin düzenlemeleri içermektedir. Türk hukukunda kişisel verilerin işlenmesine ilişkin temel ilkeleri ihtiva eden KVKK md. 4 ile böyle bir ilkeye ayrıca yer verilme de md. 12 ile kişisel verilerin güvenliğine ilişkin veri sorumlusunun birtakım yükümlülükleri belirtilmiştir. Benzer şekilde, mehaz 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ile de bu ilke temel ilkeler arasında sayılmamış, md. 16 vd. ile ise, işlemenin gizliliği ve güvenliğine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Veri güvenliği ile esasen verinin kendisinin korunması amaçlanmaktadır³⁰⁵. Bununla birlikte verilere ilişkin birtakım tehlikelere karşı tedbir alınarak, ilgili kişinin verisi üzerindeki kontrol yetkisinin zayıflatılmasının önüne geçilmesi sebebiyle veri sahibinin korunmasına da hizmet edildiği ifade edilmektedir³⁰⁶.

Hesap verilebilirlik ilkesi ise, GDPR md. 5/2'de yer alan ve veri sorumlusunun ilk fıkra hükümüne uygun davranması ve bunu ortaya koyabilmesi gerektiğini öngören düzenleme (*'accountability'*) ile ayrıca ifade edilmiştir. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/2 ile de benimsenen temel ilkelere uyulmasının veri sorumlusunun sorumluluğunda olacağı belirtilmiştir.

---

³⁰⁵Tikkinen-Piri, Christina/Rohunen, Anna/Markkula, Jouni: "EU General Data Protection Regulation: Changes and implications for personal data collecting companies", Computer Law&Security Review, C. 34, No.1, 2018, s. 143. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364917301966> (E.T. 15.03.2023).

³⁰⁶Turgut, s. 169.

2.2. UNUTULMA HAKKINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER VE HAKKIN KORUNMASI

2.2.1. Unutulma Hakkına İlişkin Uluslararası Düzenlemeler

2.2.1.1. OECD Nezdinde Unutulma Hakkı

Unutulma hakkının konusunu oluşturan kişisel verilerin korunması hakkı, bilişim ve teknoloji alanındaki ilerlemelerle verilerin toplanması, işlenmesi ve yayılmasının kolaylaşmasıyla, kişilerin özel hayatlarının daha savunmasız hale gelmesi üzerine 1970'lerin sonundan itibaren önem kazanmaya başlamıştır. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin çalışmaların işlerlik kazanabilmesi için, veri koruma sistemlerinin uyumlaştırılması ihtiyacı fark edilince, çeşitli uluslararası kuruluşlar konuya yönelik uluslararası çalışmalar yapmışlardır. Bu kuruluşlardan biri, içlerinde Türkiye'nin de bulunduğu otuz yedi ülkeden oluşan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (*The Organisation for Economic Co-operation and Development/OECD*)'dir.

Bu çalışmalar kapsamında OECD, 1980 yılında “Özel Yaşamın Korunması ve Kişisel Verilerin Sınır Ötesi Akışına İlişkin Rehber İlkeler” (Rehber İlkeler)³⁰⁷ yayımlamıştır. Teknolojik gelişmelere dayalı olarak ülkelerin yürürlüğe koydukları ulusal veri koruma mevzuatları arasında uyumlaştırmaya yardımcı olmak ve uluslararası veri akışında oluşabilecek kesintileri önlemek amacıyla düzenlenen Rehber İlkeler, üye devletler için bağlayıcı olmayıp tavsiye niteliğindedir³⁰⁸.

Teknolojik gelişmelerin hız kazanmasıyla birlikte 2013 yılında Rehber İlkeler güncellenerek OECD Gizlilik İlkeleri olarak yayımlanmıştır³⁰⁹. Gizlilik İlkeleri, güncel

---

³⁰⁷ OECD Rehber İlkeleri için bkz. OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264196391-en.pdf?expires=1679177728&id=id&accname=ocid43023557&checksum=1EDEF692B505FABDCD1BA1EB0DA454FF> (E.T. 13.03.2023).

³⁰⁸ Atak, s. 93.

³⁰⁹ İlkelerin güncel hali için bkz. OECD, The OECD Privacy Framework, 2013, https://www.oecd.org/sti/ieconomy/oecd_privacy_framework.pdf (E.T. 13.03.2023).

gelişmeler ışığında kişisel verilerin işlenebilmesi için, özel hayatın korunması menfaatine hizmet etmek amacıyla sekiz temel ilkeyi içermektedir. Toplanan verilerle ilgili olarak veri sahibinin bilgilendirilmesi ve rızasının alınmasına dikkat çeken bu ilkeler, sınırlı bilgi toplama ilkesi, verilerin doğru ve güncel olmasına ilişkin veri kalitesi ilkesi, amaca özgü olma ilkesi ve bu ilke kapsamında kullanımın sınırlanması ilkesi, güvenlik önlemi ilkesi, aleniyet ilkesi, kişinin süreçlere katılımını ve rızasının alınmasını öngören katılım/rıza ilkesi ve son olarak hesap verilebilirlik ilkesidir.

Bu ilkeler unutulma hakkı açısından önemli bazı noktalara da işaret etmektedir. Özellikle, toplanan verilerin toplanma amacıyla alakalı olarak kullanılması ve bu amaçla sınırlı olarak kişisel verilerin mümkün olduğu ölçüde doğru ve güncel olması gerektiğini belirten ilkeler, kanımızca unutulma hakkı için önemli olan güncellik ve amaç kavramlarına değinmesi açısından önemlidir. Nitekim unutulma hakkının konusunu oluşturan kişisel veriler, toplandığı zaman için güncel olsa ve kamunun haber almaya ilişkin üstün menfaatine binaen toplansa bile, aradan geçen zaman ile güncelliğini yitiren ve toplanma amacı kapsamında artık üstün bir menfaate de hizmet etmeyen verilerdir.

Gizlilik İlkeleri ile aynı zamanda, ilkelere uygun olarak toplanan verilerin olası tehlikeler karşısında uygun önlemler alınarak korunması ve kişilerin kişisel verilerini tutan kurum ve kuruluşların gizlilik politikaları hakkında kolayca bilgi sahibi olabilmesi gerekliliklerine de değinilmiştir. Veri sahibinin veri sorumlusu ile iletişime geçme ve bilgi alma haklarının yerine getirilmemesi durumunda ise veri sahibine, itiraz etme ve verilerinin silinmesi, değiştirilmesi veya düzeltilmesini isteme hakkı sağlanması gerektiği ifade edilmiştir.

2.2.1.2. Birleşmiş Milletler Nezdinde Unutulma Hakkı

Unutulma hakkı, direkt olarak olmasa da yakın ilişkili olduğu hukuki menfaatler çerçevesinde birçok düzenlemede izlerini göstermektedir. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler nezdinde unutulma hakkıyla ilişkili olan ilk düzenleme 10 Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel

Beyannamesi'dir (İHEB)³¹⁰. Özel yaşamın, şeref ve itibarın korunmasına ilişkin İHEB md. 12, kişiliğin korunmasına ilişkin olması bakımından unutulma hakkıyla yakından ilişkilidir. Nitekim, özel hayatın ve aile hayatının gizliliği, kişinin şeref ve itibarın korunması gibi kişiliğe ilişkin hukuki menfaatler, unutulma hakkıyla korunmak istenen menfaatlere dendir. İHEB md. 12 ile aynı yönde başka bir düzenleme ise Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararıyla kabul edilen Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi³¹¹ md. 17'de yer almaktadır. Benzer şekilde söz konusu madde de unutulma hakkına ilişkin doğrudan bir düzenleme olmamakla birlikte, özel yaşama, şeref ve itibara saygı haklarına ilişkin olması sebebiyle, unutulma hakkının koruduğu hukuki menfaatlerle yakından ilişki içerisindedir. Belirtmek gerekir ki, ilgili düzenlemelerle herkesin koruma altına alınan haklara yönelik bir saldırı halinde hukuk tarafından korunma hakkı olduğu belirtilerek, devletlerin pozitif yükümlülüğü ifade edilmiştir³¹².

Faal olduğu dönem boyunca İnsan Hakları Komisyonu birçok kararında ilgili düzenlemelerin yorum yoluyla genişletilmesi yoluna başvurmuştur³¹³. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 2006 yılında İnsan Hakları Komisyonu'nun yerine kurulan İnsan Hakları Konseyi'nin³¹⁴ görevleri ise insan haklarının geliştirilmesi için Genel Kurul'a tavsiye vermek ve insan haklarının evrensel düzeyde korunmasına katkı sağlamak olarak belirtilmiştir³¹⁵. Kanımızca, İnsan Hakları Konseyi tarafından unutulma hakkına yönelik

³¹⁰ Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10 Aralık 1948'de Paris'teki 183. Genel kurul toplantısında kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. Beyannamenin Türkçe metni için bkz. <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eae05.pdf> (E.T. 10.03.2023).

³¹¹ Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi 16 Aralık 1966 tarihli, 2200A (XXI) sayılı Genel Kurul Kararıyla kabul edilmiş ve imza, onay ve katılmaya açılmıştır. 04.06.2003 tarih ve 4868 sayılı Medenî ve Siyasî Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun 18.06.2003 tarihli, 25142 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin Türkçe metni için bkz. <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d22/c016/tbmm22016089ss0150.pdf> (E.T. 10.03.2023).

³¹² Kama Işık, Sezen: "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde Özel Yaşam ve Kavramının Sonraki İnsan Hakları Belgelerine Etkisi", Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1, 2022, s. 228. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2320217> (E.T. 10.03.2023).

³¹³ Kama Işık, s. 229.

³¹⁴ Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'nin kuruluşu ile ilgili olarak BM'nin resmi internet sitesinde yer alan bilgi şu şekildedir: "The Council was created by the United Nations General Assembly on 15 March 2006 by resolution 60/251. Its first session took place from 19 to 30 June 2006." <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/about-council> (E.T. 10.03.2023).

³¹⁵ Türkiye Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisi Nezdinde Daimî Temsilciliği, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi, 31.1.2019.

bir çalışma yapılması ve çevrimiçi ortamda yer alan kişiye ilişkin bilgilerin çeşitli yöntemlerle kaldırılması, kısıtlanması veya arama sonuçlarında listelenmemesi suretiyle kişinin özel hayatını, şeref ve itibarını koruma menfaatine hizmet eden bir hak olarak unutulma hakkının, yorum yoluyla bu düzenlemeler kapsamında korunan bir hak olarak kabul edilmesi veya ayrıca bir sözleşmeyle düzenlenmesi yolunda tespit ve tavsiyelerde bulunulması yerinde olur.

Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nde unutulma hakkıyla ilintili olabilecek bir diğer düzenleme ise md. 19'da yer almaktadır. Düşünce ve ifade özgürlüğünü koruma altına alan ve hakkın sınırlanmasına ilişkin kuralları öngören maddenin 3-a bendi ile, başka kişilerin haklarını ve itibarını korumak için gerekli olduğu ölçüde düşünceleri açıklama özgürlüğünün sınırlanabileceği düzenlenmektedir. İlgili düzenleme, ifade özgürlüğüyle çatışma yaratması muhtemel bir hak olan unutulma hakkına ilişkin oldukça önemli bir düzenlemedir. Nitekim, unutulma hakkı bir yandan kişilerin itibarının korunmasına ilişkin menfaate hizmet ederken, diğer yandan düşünce ve ifade özgürlüğünü kısıtlayabilir. Bu kapsamda Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi md. 19/3-a'nın, unutulma hakkına ilişkin bir koruma sağladığı kanaatindeyiz. Bunun yanı sıra ilgili düzenleme, unutulma hakkı ile ifade özgürlüğü çatışması durumunda kurulması gereken hakkaniyete ilişkin olarak yapılacak denge testi için de önem arz etmektedir.

Birleşmiş Milletler nezdinde unutulma hakkına ilişkin olarak üzerinde durulması gereken bir başka husus ise BM İnsan Hakları Komitesi'nin³¹⁶ özel hayatın gizliliğine ilişkin 1988 tarihli 16. Genel Yorumudur³¹⁷. Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi md. 17'ye ilişkin Genel Yorum md. 7 ve md. 10 ile devletlere kişilerin özel hayatına yönelik müdahalelere karşı koruyucu mekanizmalar getirmeleri tavsiye edilmiş, bu kapsamda kişisel veriler

---

<http://cenevrefisi.dt.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/353798#:~:text=%C3%9Cİke%20mekanizmalar%C4%B1%2C%20%C4%B0HK%20kararlar%C4%B1yla%20belirlenen,%C4%B0HK'ya%20rapor%20emikle%20g%C3%B6revlidir.> (E.T. 19.01.2023).

³¹⁶ İnsan Hakları Komitesi, Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin taraf devletler tarafından uygulanmasını izleyen, bağımsız uzmanlardan oluşan bir organdır. United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/ccpr> (E.T. 10.03.2023).

³¹⁷ UN Human Rights Committee (HRC), CCPR General Comment No. 16: Article 17 (Right to Privacy), The Right to Respect of Privacy, Family, Home and Correspondence, and Protection of Honour and Reputation, 8 April 1988. <https://www.refworld.org/docid/453883f922.html> (E.T. 10.03.2023).

konusunda düzenleme yapma gerekliliği de vurgulanmıştır. Ayrıca md. 10 ile kişilerin kendilerine ait verilerin saklanıp saklanmadığını, saklanan verinin kapsamını ve saklanma amacını öğrenme ve hatalı verilerin düzeltilmesini veya kaldırılmasını talep etme hakkına dikkat çekilmiştir. Bu kapsamda Genel Yorum kanaatimizce, özel hayatın güvence altına alınması için, kişilerin kendileri hakkında tutulan veriler üzerinde bir kontrole sahip olabilmesi gerektiğini vurgulayarak, özel hayata ilişkin korumaların kişisel verilerin korunması hakkını da kapsadığına işaret etmesi açısından önemlidir.

Konuya ilişkin olarak değinilmesi gereken son husus ise, 1990 tarihli Bilgisayara Geçirilmiş Kişisel Veri Dosyalarının Düzenlenmesine İlişkin Rehber'dir³¹⁸ ("Birleşmiş Milletler Kişisel Veri Rehberi"). Birleşmiş Milletler Kişisel Veri Rehberi, Birleşmiş Milletler'in kişisel verilere ilişkin ilk belgesi olmasının yanı sıra, meşruluk, doğruluk, amacın belirliliği, ayrımcılık yasağı, güvenlik, denetim, yaptırım ve kişinin verisine erişebilmesi ilkelerini kapsamaktadır³¹⁹. Birçok devletin kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenlemelerine örnek teşkil eden Birleşmiş Milletler Kişisel Veri Rehberi'nin kişisel verilerin ancak belirli amaçlar çerçevesinde gereken süre boyunca saklanabileceğine ilişkin md. 3/c bendi unutulma hakkı bakımından önemli bir düzenlemedir. Böylelikle, unutulma hakkına ilişkin taleplerin değerlendirilmesi aşamasında önemli bir unsur olan zaman unsuruna Birleşmiş Milletler Kişisel Veri Rehberi ile de dikkat çekilmiştir.

Belirtmek gerekir ki, Birleşmiş Milletler nezdinde unutulma hakkının ilintili olduğu özel yaşamın, aile hayatının, şeref ve itibarın korunmasına ilişkin çalışmalar bunlarla sınırlı değildir. Örneğin çocukların kişiliğinin korunmasını amaçlayan Çocuk Hakları Sözleşmesi³²⁰ ve yine çocuk haklarının dijital alanda korunmasına ilişkin olan 25. Genel

---

³¹⁸ Birleşmiş Milletler Genel Kurul'u tarafından "Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files Adopted by General Assembly" adıyla 1990 tarihinde düzenlenmiştir. <https://www.refworld.org/cgi-bin/txis/vtx/rwmain?docid=3ddcafaac> (E.T. 10.03.2023).

³¹⁹ Dülger, Murat Volkan: "İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, 2018, s. 86. ("İnsan Hakları"). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/imuhfd/issue/54314/737027> (E.T. 09.03.2023).

³²⁰ Sözleşme, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nca 20.11.1989 tarihinde kabul edilerek, 02.09.1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, Sözleşme'yi 14.09.1990 tarihinde imzalamış olup 09.12.1994

Yorum³²¹ çocuğun kişilik haklarını korumayı amaçladığı ölçüde unutulma hakkının koruduğu hukuki menfaatlerle yakından ilişkilidir. Bu kapsamda, esasen unutulma hakkıyla korunmak istenen menfaatleri koruması bakımından, kanımızca Birleşmiş Milletler nezdinde yapılan birçok düzenlemenin unutulma hakkına hukuki bir temel teşkil ettiği söylenebilir.

2.2.1.3. Avrupa Konseyi Nezdinde Unutulma Hakkı

1949 yılında kurulan Avrupa Konseyi'nin temel amacı, insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü savunmaktır³²². Bu kapsamda 1950 yılında imzalaya açılarak 1953 yılında yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'in³²³ yürürlüğe girmesinin Avrupa Konseyi'nin amaçları doğrultusunda attığı en önemli somut adım olduğu söylenebilir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde unutulma hakkı veya bu hakkın konusunu oluşturan kişisel verilerin korunması hakkından bağımsız bir hak olarak bahsedilmemektedir. Ancak, kişisel verilerin korunması hakkı AİHS md. 8 ile düzenlenen özel hayatın korunması kapsamında değerlendirilmektedir³²⁴. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) de birçok davada bu yönde karar vermiştir³²⁵. Bu durumda, kişisel verilerin korunması kapsamında unutulma hakkına ilişkin uyumsuzluklar da AİHS md. 8 kapsamında değerlendirilmektedir.

---

tarhli ve 4058 sayılı Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun 11.12.1994 tarihli ve 22138 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

³²¹ Committee on the Rights of the Child, General comment No. 25 (2021) on children's rights in relation to the digital environment. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC/C/GC/25&Lang=en (E.T. 18.02.2023).

³²² Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Konseyi Uluslararası Teşkilat Künyesi. [https://www.mfa.gov.tr/avrupa-konseyi.tr.mfa#:~:text=Avrupa%20Konseyi%20\(AK\)%2C%20C4%B0kinci,ortam%C4%B1%20tesis%20etmek%20amac%C4%B1yla%20kurulmu%C5%9Ftur](https://www.mfa.gov.tr/avrupa-konseyi.tr.mfa#:~:text=Avrupa%20Konseyi%20(AK)%2C%20C4%B0kinci,ortam%C4%B1%20tesis%20etmek%20amac%C4%B1yla%20kurulmu%C5%9Ftur). (E.T. 18.02.2023).

³²³ 10 Mart 1954 tarih ve 6366 sayılı Onay Kanunu, 19 Mart 1954 tarih ve 8662 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Onay belgeleri, 18 Mayıs 1954 tarihinde Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne tevdi edilmiş ve Sözleşme, Türkiye bakımından bu tarihte yürürlüğe girmiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Türkçe metni için bkz. https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf (E.T. 20.10.2022).

³²⁴ Alessi, Stefania: "Eternal Sunshine: The Right to Be Forgotten in the European Union after the 2016 General Data Protection Regulation", Emory International Law Review, C.32, No. 1, 2017, s. 148. <https://scholarlycommons.law.emory.edu/eilr/vol32/iss1/4/> (E.T. 18.02.2023).

³²⁵ AİHM Leander v. İsveç, Başvuru No. 9248/81 Tarih: 26.03.1987; AİHM Kopp v. İsviçre, Başvuru No. 23224/94, Tarih: 25.03.1998; AİHM, Uzun v. Almanya, Başvuru No: 35623/05, Tarih: 02.09.2010. <https://hudoc.echr.coe.int/> (E.T. 12.03.2023).

Avrupa Konseyi, 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren AİHS md. 8 çerçevesinde kişisel verilerin korunmasına yönelik birçok metni kabul etmiştir³²⁶. Bu metinlerin konumuz açısından en önemlisi, OECD Rehber İlkeleri'nin yayımlanmasından bir yıl sonra, 1981 yılında imzaya açılarak 1985 yılında yürürlüğe giren 108 sayılı Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Kişilerin Korunmasına Dair Sözleşme'dir (108 sayılı Sözleşme)³²⁷. Güçlü bir koruma yapısına sahip olmamasına karşın, 108 sayılı Sözleşme'nin en önemli özellikleri, Avrupa'da kişisel verilerin korunmasına ilişkin olarak kabul edilen ilk uluslararası sözleşme olması ve OECD tarafından yayımlanan tavsiye niteliğindeki Rehber İlkeler'in aksine bağlayıcı bir düzenleme olmasıdır³²⁸.

108 sayılı Sözleşme, verilerin korunmasına yönelik bazı temel ilkeleri belirleyerek, kişilerin kendine ait veriler üzerinde denetime sahip olmasına yönelik birtakım kurallar getirmiştir. Kişisel verilere ilişkin ilkelerin yer aldığı 108 sayılı Sözleşme md. 5 ile, unutulma hakkına ilişkin olarak, otomatik işleme konu olan kişisel verilerin doğru olması ve gerektiğinde güncellenmesi, kaydedilme amacı doğrultusunda kullanılması ve bu amaçları gerçekleştirmek için gereken süreyi aşmamak kaydıyla ilgililerin kimliklerinin belirlenmesini sağlayacak biçimde saklanması gibi önemli kurallar öngörülmüştür. 108 sayılı Sözleşme md. 8 ile ise, gerekli hallerde verilerin düzeltilmesi veya anılan ilkelere aykırı olarak işlenen verilerin sildirmesi haklarına işaret edilmiştir. Bu kapsamda, kişilere ait bilgilerin çevrimiçi ortamda sonsuza kadar kalmaması; güncelliğini, toplum nezdindeki önem ve değerini yitirmiş bilgilerin sildirilebilmesini ifade eden unutulma hakkının, 108 sayılı Sözleşme'nin verilerin güncelliğine ve muhafaza edilebilmeleri için belirli bir süreye vurgu yapan ilgili düzenlemeleriyle büyük ölçüde örtüştüğü söylenebilir.

---

³²⁶ Warner, Jeremy: "The Right to Oblivion: Data Retention from Canada to Europe in Three Backward Steps", University of Ottawa Law & Technology Journal, C. 2, S. 1, 2005, s. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=777844. (E.T. 12.03.2023).

³²⁷ Sözleşme ilk imzacılarından biri olan Türkiye tarafından 1981 yılında imzalanmış, 17.03.2016 tarihli ve 29656 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 108 sayılı Sözleşme'nin Türkçe metni ve Türkiye'nin beyanları için bkz. <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2016/03/29/KisiselVerilerinOtomatikIslemeTabiTutulmasiKarsisindaBireylerinKorunmasiSozlesmesi.pdf> (E.T. 12.03.2023).

³²⁸ Atak, s. 90.

Kabul edildiği tarihten itibaren birçok kez güncellenen 108 sayılı Sözleşme’yi günümüz veri koruma anlayışına yaklaştıran düzenleme ise 2001 yılında imzaya açılarak 108 sayılı Sözleşme’ye eklenen 181 sayılı Denetleyici Makamlar ve Sınırötesi Veri Akışına İlişkin Protokol³²⁹ (181 sayılı Ek Protokol) olmuştur. 181 sayılı Ek Protokol ile taraf devletlerin kendi ülkelerinde gerçekleştirilen veri işleme faaliyetlerinin denetiminin tam bağımsız denetleme otoriteleri tarafından yerine getirilmesi kabul edilerek, veri koruma ulusal düzeyde bağımsız bir otoriteye devredilmiştir.

2.2.1.4. Avrupa Birliği Nezdinde Unutulma Hakkı

Unutulma hakkının ortaya çıkış serüveni açısından Avrupa Birliği hukuku büyük bir öneme sahiptir. Bunun yanı sıra, unutulma hakkının konusunu oluşturan kişisel verilere yönelik en kapsamlı düzenlemeler Avrupa Birliği tarafından yapılmıştır. Bu düzenlemelerden ilki, 1995 yılında yürürlüğe giren mülga 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi’dir. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi, Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Regülasyonu yürürlüğe girene kadar Avrupa Birliği ve Avrupa Ekonomik Alanı’nda kişisel verilere yönelik temel düzenleme olmuştur.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ile, Avrupa Birliği sınırlarında kişisel verilerin serbest dolaşımının sağlanmasına yönelik temel ilkeler belirlenerek Birlik üyesi devletlerin kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuatların birbiriyle asgari ölçüde uyumlaştırılması ve kişisel verilerin işlenmesine ilişkin olarak özel yaşamın gizliliğini koruyarak kişisel verilere güçlü bir koruma getirmek amaçlanmıştır³³⁰. Bu amaca yönelik ve 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi’nin tamamlayıcısı olarak 1997 yılında 97/66/EC sayılı Telekomünikasyon Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Mahremiyetin Korunması Direktifi³³¹, 2002 yılında ise 2002/58/EC sayılı Elektronik

---

³²⁹ 181 sayılı Ek Protokol, Türkiye tarafından 2001 yılında imzalanmış, 20.04.2016 Tarih ve 6705 Sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesine Ek Denetleyici Makamlar Ve Sınırşan Veri Akışına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 05.05.2016 Tarih ve 29703 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 181 sayılı Ek Protokol’ün İngilizce metni için bkz. <https://rm.coe.int/1680080626> (E.T. 12.03.2023).

³³⁰ Bkz. 95/46/EC sayılı Direktif md. 1. “Direktifin Amacı”.

³³¹ 97/66/EC sayılı Direktif’in İngilizce metni için bkz. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31997L0066> (E.T. 28.02.2022).

Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Özel Hayatın Gizliliğinin Korunmasına İlişkin Direktif³³² yürürlüğe girmiştir. Uyumlaştırma çabalarının sebebi ise, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin yürürlüğe girmesine kadar, Birlik devletlerinin birbirinden farklı ulusal mevzuatlarının, teknolojik gelişmeler doğrultusunda hızla artan uluslararası ticaret ve bilgi paylaşımı karşısında, veri sahiplerine kişisel verilerine ilişkin yeterli korumayı sağlama noktasında yetersiz kalmasıdır³³³.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin en önemli özelliklerinden biri, unutulma hakkı açısından bir dönüm noktası olan ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* davasındaki yeri olup, davada ABAD kararını bu düzenleme uyarınca vermiştir. Ancak 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi unutulma hakkıyla yakından ilişkili düzenlemeleri sebebiyle de önem kazanmaktadır. Bunların ilki, kişisel verilerin doğru ve güncel olması gerektiğine ilişkin 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/1-d'dir. Kişisel verilere yönelik temel ilkeleri belirleyen 6. maddenin söz konusu düzenlemesi ile ayrıca, toplanma amaçları doğrultusunda yanlış veya eksik olan verilerin silinmesi veya düzeltilmesi öngörülmüştür. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6/1-e bendiyle ise verilerin toplanma amaçları için gerekli olan süreden fazla tutulamayacağı ifade edilmiştir. Çalışmamız boyunca çeşitli kısımlarda belirttiğimiz üzere, kişisel verilerin güncel olması ve yalnızca toplanma amacı ölçüsünde gerekli süre boyunca tutulması ilkeleri unutulma hakkıyla paralellik göstermektedir. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'nin unutulma hakkıyla yakından ilgili olan diğer düzenlemeleri ise md. 12/1-b ve md. 14/1-a bentlerinde yer almaktadır. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 12/1-b uyarınca üye devletler, kişilerin, özellikle eksik veya yanlış işlenenler olmak üzere direktif hükümlerine aykırılık teşkil eden verilerine ilişkin olarak bu verilerin düzeltilmesi, silinmesi veya bloke edilmesini isteme hakkını garanti altına almalıdır. Belirtmek gerekir ki ABAD, *Google Spain v. M.C.G* davasında yalnızca yanlış bilgilerin değil, başlangıçta hukuka uygun olarak işlenmesine rağmen, toplanma ve işleme amaçlarını kaybeden

³³² 2002/58/EC sayılı Direktif'in İngilizce metni için bkz. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32002L0058> (E.T. 28.02.2022).

³³³ Savaş, Burcu: "İş Hukukunda 'Siber Gözetim'", Çalışma ve Toplum Dergisi, C. 3, S. 22, 2009, s. 103. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2575923> (E.T. 14.03.2023).

verilerin işlenmesinin de 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 6 ile belirtilen ilkelere uymaması sonucunu doğuracağını belirtmiştir³³⁴. 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 14/1-a ise veri sahibinin itiraz hakkını düzenlemektedir. Buna göre kişisel verileri işlenen ilgili kişi, veri işleme faaliyetine ilişkin zorlayıcı haklı sebeplerle her zaman itiraz edebilir. Böyle bir durumda işleme faaliyeti artık bu verileri içermemektedir.

ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* davasında atıf yapılan bir diğer AB düzenlemesi ise Temel Haklar Şartı olmuştur. ABAD tarafından atıf yapılan Temel Haklar Şartı hükümlerinden³³⁵ md. 7 özel hayatın gizliliğine, md. 8 ise kişisel verilerin korunmasına ilişkin bir koruma sağlamaktadır. İlgili maddeler, hem unutulma hakkıyla korunan menfaatlere işaret etmesi hem de unutulma hakkı için önemli bir karar olan *Google Spain v. M.C.G* kararında yer verilmesi bakımından önemlidir. Nitekim, çalışmamız boyunca ifade edildiği gibi, unutulma hakkının kullanılmasının özel hayatın gizliliği ve kişisel veriler için bir koruma sağlayacağı, ABAD'ın Temel Haklar Şartı md. 7 ve md. 8'e yaptığı atıflarla da ortaya konmuştur.

Teknolojik gelişmelere paralel olarak veri toplama, işleme ve yaymanın daha kolay hale gelmesiyle 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi, artan veri koruma ihtiyacına artık cevap veremez hale gelmiş, bu durum yürürlükteki mevzuatta bir yenilemeyi gerektirmiştir³³⁶. Bu kapsamda 2016 yılında kabul edilerek 2018 yılında yürürlüğe giren ve 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'ni yürürlükten kaldıran Genel Veri Koruma Regülasyonu, Avrupa Birliği nezdinde unutulma hakkına ilişkin olarak üzerinde durulması gereken son ve en önemli düzenlemedir.

95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi'ndeki birtakım eksiklikler giderilerek, veri koruma için çağın gereklerine uygun yüksek korumalı güvenceleri sağlamak için kabul

---

³³⁴ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 92-93.

³³⁵ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12, para. 68-69.

³³⁶ European Commission, Communication from The Commission to The European Parliament, The Council, The Economic and Social Committee and The Committee of The Regions, A comprehensive approach on personal data protection in the European Union, Brussels, 4.11.2010 COM(2010) 609 final, s. 13-14. Belgenin İngilizce metni için bkz. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0609&from=EN> (E.T. 09.03.2023).

edilen Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun temel amaçları, bireylere kendi verileri üzerinde yöneyim ve kontrol yetkisinin verilmesi ve Avrupa Birliği içinde hukuki birliğin yeniden sağlanmasıdır³³⁷. Bu kapsamda, Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun bireysel hakları öne çıkararak yeni bir anlayış getirdiği vurgulanmaktadır³³⁸.

Temel olarak kişisel verilerin korunmasına ilişkin bir mevzuat olan Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun çalışmamız açısından getirdiği en önemli yenilik, “Sildirme Hakkı (‘Unutulma Hakkı’)” başlıklı md.17 düzenlemesidir. Ancak, madde metni esasen veri sahibine tanınan sildirme hakkına yönelik olup, başlıkta zikredilmesine rağmen unutulma hakkı düzenlemede açıkça yer almamaktadır. Bununla birlikte belirtmek gerekir ki, kanımızca unutulma hakkı, bir yöntem olarak sildirme hakkını da kapsamakla birlikte bundan daha geniş bir kavramı ifade etmektedir.

Genel Veri Koruma Regülasyonu öncesi dönemde, unutulma hakkına ilişkin açık bir düzenleme herhangi bir uluslararası metinde yer almamaktaydı. Bununla birlikte, Avrupa Konseyi'nin 108 sayılı Sözleşmesi, Avrupa Birliği'nin 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ve diğer bazı hukuki metinlerde, veri sahibinin yanlış, güncel olmayan veya hukuka aykırı olarak işlenen verilerinin silinmesini talep edebileceği belirtilmişti. GDPR md. 17/1 ile ise veri sahibinin hangi durumlarda kişisel verilerinin silinmesini isteyebileceği altı bent halinde sayılmıştır.

GDPR md. 17/1-a'ya göre, verilerin toplanma ve işleme amacı doğrultusunda artık bu faaliyetlere gerek kalmaması durumunda veri sahibi, veri sorumlusundan verilerinin silinmesini talep hakkına sahiptir. GDPR md. 17/1-b ise rızaya ilişkin olup, işlemeye devam etmek için başka bir hukuki sebep kalmaması halinde, kişinin işleme faaliyetinin dayandığı rızasını geri çekmesi durumunda veri sorumlusunun veriyi silme yükümlülüğü

---

³³⁷ Tikkinen-Piri/Rohunen/Markkula, s. 135.

³³⁸ Strycharz, Joanna/Ausloos, Jef/Helberger, Natali: “Data Protection or Data Frustration? Individual Perceptions and Attitudes Towards the GDPR” *European Data Protection Law Review*, C. 6, No. 3, 2020, s. 407. https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/edpl6&div=57&g_sent=1&casa_token=&collecton=journals (E.T. 12.03.2023).

vardır. Bu noktada, rızanın geri alınmasıyla birlikte, veri sahibinin ayrıca bir sildirme talebi olmasa da veri sorumlusunun durumu kendiliğinden değerlendirmesi gerektiği belirtilmektedir³³⁹.

Verilerin silinmesi için GDPR md. 17/1-c ile öngörülen hal veri sahibinin itirazıdır. Buna göre, md. 21/1 uyarınca veri işleme faaliyeti için başkaca haklı sebepler olmaması durumunda veya md. 21/2 uyarınca kişisel verilerin pazarlama amacıyla işlenmesi durumunda, veri sahibinin itirazı üzerine ilgili verilerin silinmesi gerekmektedir. Kanımızca, veri sahibinin itirazı üzerine, işlenmesinde haklı bir sebep olmayan kişisel verilerin sildirilebilmesine ilişkin bu düzenleme, unutulma hakkı uygulamasıyla da paraleldir. GDPR md. 17/1-d ile öngörülen dördüncü sildirme sebebi ise, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmiş olmasıdır. Belirtmek gerekir ki, verinin başlangıçta hukuka aykırı bir şekilde işlenmesine dayanan bir sildirme hakkı, kanaatimizce unutulma hakkı kapsamında değerlendirilmemelidir. Nitekim bu halde sildirme hakkı, unutulma hakkının bir uygulama yöntemi olarak kullanılan sildirme yöntemi niteliğinde değildir.

Verilerin silinmesine yönelik talep hakkı için GDPR md. 17/1-e ile düzenlenen beşinci durum veri sorumlusunun tabi olduğu ülke veya Birlik kuralları gereği kişisel verilerin silinmesinin zorunlu olmasıyken, GDPR md. 17/1-f ile düzenlenen son durum, md. 8/1 uyarınca çocuğun verilerinin çocuklara sunulan bilgi toplumu hizmetlerine ilişkin olarak rıza kapsamında işlenmesi durumuna ilişkindir. Belirtmek gerekir ki herkesin unutulma hakkına sahip olabilmesine ilişkin olan GDPR'ın 65. Gerekçesinde, çocuğun, özellikle internet ortamında verilerinin işlenmesine onay verirken işlemin risklerinin tam olarak farkında olmayabileceği düşüncesinden yola çıkılarak³⁴⁰, unutulma hakkının çocuklarla ilgili yönünden ayrıca bahsedilmiştir. Bu kapsamda GDPR'ın 65. Gerekçesine göre, çocukken işleme faaliyetinin sonuçlarını tam olarak anlayamadan verilen onay kapsamında işlenen veriler ilerleyen zamanlarda internetten kaldırılmak istendiğinde, veri

---

³³⁹ Selek, Ozan: “Genel Veri Koruma Tüzüğü Işığında Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rıza”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, S. 2, 2019, s. 941. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfd/issue/51788/646330> (E.T. 14.03.2023).

³⁴⁰ GDPR 38. Gerekçesinde, kişisel verilerinin işlenmesiyle ilgili tehlikelerin, sonuçların, korumaların ve hakların daha az farkında olabileceklerinden, çocukların bu tür verilerle ilgili olarak özel korumaya ihtiyaç duydukları belirtilmiştir.

sahibi artık yetişkin dahi olsa bu hakka başvurabilmelidir. Gerçekten de çocuklar işlemeye onay verirken, bunun ortaya çıkarabileceği tehditlerin veya haklarının yeterince bilincinde olamayabilirler. Çocuğun bu hassas durumu dolayısıyla kanaatimizce, veri sahibine verilerini sildirme hakkının tanındığı GDPR md. 17'de çocuklara ilişkin özel bir düzenlemenin yer alması oldukça önemlidir.

Bu noktada çocuğun sildirme hakkına ilişkin olarak bir parantez açmak gerekmektedir. Nitekim, günümüzde özellikle küçüklerin kişilik hakları hiç olmadığı kadar büyük bir tehlikeyle karşı karşıyadır. İnternetin ve sosyal medyanın etkin olarak kullanılmasıyla, çocuklara ilişkin görüntüler, bu mecralarda sıklıkla paylaşılmaya başlanmıştır. Ancak, çocuğun mahremiyet alanı, ebeveynleri veya üçüncü bir kişi tarafından yapılan bu paylaşımlarla zedelenmekte, hatta yine bu paylaşımlar başta çocuk istismarı, pedofili veya çocuk pornografisi olmak üzere çocuklara yönelik birçok tehdidi ortaya çıkarmaktadır³⁴¹. Dikkat edilmesi gereken nokta ise, bu görüntülerin paylaşıldığı platformlar veya internet siteleri aracılığıyla kalıcı bir hale gelmesidir. Her zaman çocuğun karşısına çıkabilecek olan bu görüntüler, paylaşımın yapılmasında söz sahibi olmayan çocuk için rahatsız edici olabilir, onun kişilik haklarını ihlal edebilir³⁴².

Öncelikle belirtmek gerekir ki, GDPR md. 2/2-c uyarınca, kişisel verilerin münhasıran kişisel veya ev içi faaliyet esnasında işlenmesi düzenleme kapsamında değildir. Bunun çocuklar bakımından anlamı ise, ebeveynlerin çocukları üzerinden yaptıkları sosyal medya paylaşımları ev içi veya kişisel faaliyet kabul edilerek, veri sorumlusu sıfatıyla ebeveynlere yöneltilen bir sildirme talebi olanağının Genel Veri Koruma Regülasyonu dışında kalabilmesidir. Bununla birlikte, böyle bir durumda işleme faaliyeti için başkaca bir haklı sebep yoksa, GDPR md. 4/7 kapsamında veri sorumlusu olarak kabul edilebilecek olan diğer süjeye, başka bir deyişle sosyal medya platformlarına karşı GDPR md. 17/1-c ile düzenlenen itiraz hakkı kullanılarak ilgili verilerin silinmesi sağlanabilir.

---

³⁴¹ Zorluoğlu Yılmaz, Ayça: "Sharenting ve Velayet Hakkının Sınırları", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 29, S. 4, 2021, s. 3387-3390. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/65757/972124> (E.T. 11.11.2022).

³⁴² Serçemeli, Ceyhan: "Ebeveynlerin Sosyal Medyadaki "Over-Sharenting" Davranışlarının Hukuki Açıldan Değerlendirilmesi", TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi, C. 12/Sonbahar, S. 48, Aralık 2020, s. 230. <https://www.researchgate.net/publication/348049244> (E.T. 13.03.2023).

Bu kapsamda çocuğun kişisel verilerinin korunmasındaki menfaatleri ile ebeveynlerin paylaşımına ilişkin olarak korunan hukuki menfaatleri karşı karşıya gelmekteyse de bu çatışmanın somut olay bazında ve çocuğun üstün yararı göz önünde bulundurularak çözülmesi, çatışan özgürlük ve haklar arasında hakkaniyetin sağlanması gerekmektedir³⁴³. Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki işleme faaliyetinin hukuki sebeplerinin belirlendiği GDPR md. 6/1-f ile, veri sorumlusu veya üçüncü bir tarafın meşru çıkarları bakımından işlemenin gerekli olması, ancak veri sahibinin ve özellikle de çocuk veri sahibinin kişisel verilerinin korunmasını gerektiren temel hak ve özgürlükleri bu çıkarlara ağır basmadığı sürece geçerli bir sebep olarak kabul edilmiştir. İlgili düzenlemeyle çocukların veri sahibi olduğu duruma yapılan vurgu, yarışan menfaatler arasında hakkaniyet gözetilirken yol gösterici olabilir.

Çocuklara ilişkin veriler ağırlıklı olarak kendi ebeveynleri tarafından paylaşılıyor olsa da bu paylaşımlar üçüncü kişiler tarafından da yapılabilmektedir. Bu kapsamda yetişkinlere göre daha hassas nitelikte olan çocuğun kişilik haklarının ve bu kapsamda kişisel verilerinin korunması, yalnızca yakın çevresinin paylaşımlarından değil, yabancı bir kimsenin faaliyeti sonucu da gündeme gelebilmektedir. Konuya ilişkin güncel bir örnek olarak, 6 Şubat 2022 tarihinde meydana gelerek tüm ülkeyi yasa boğan Kahramanmaraş depremlerinde, enkazdan çıkarılan çocuklara ait görüntüler habercilik faaliyetleri altında paylaşılmıştır. Çocukların mahremiyet alanının ihlali niteliğinde olabilecek bu görüntülerin paylaşılması, günün şartları gereği zaten karmaşık olan bir ortamda çocuklara ilişkin kayıp ve kaçırılma vakalarını artırma riski taşımasının yanında, büyük bir depremle travmatik bir süreçten geçen çocuğun ileride karşısına çıkarak bu travmaların tetiklenmesine sebep olabilir, çocuğun kişilik hakları bu paylaşımlarla ihlal edilebilir. Belirtmek gerekir ki, üçüncü kişiler tarafından oluşturulan bu içerikler kişisel veya ev içi faaliyet olmadığından, GDPR md. 2/2-c gündeme gelmemektedir. Bu sebeple,

---

³⁴³ Bunn, Anna: “Children and the ‘Right to be Forgotten’: what the right to erasure means for European children, and why Australian children should be afforded a similar right”, Media International Australia, C. 170, No. 1, February 2019, s. 39-40. <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/1329878X19848503> (E.T. 14.03.2023); Abik, Yıldız: “Türk Medeni Kanunundaki Hükümler Ve Çocuk Hukukundaki Temel İlkeler Çerçevesinde Velayette Çocuğun Yararı”, Prof.Dr. Şener Akyol’a Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2011, s. 3 vd.

md. 17 ile öngörülen hakların kullanılmasının önünde kapsam yönünden bir engel görünmemektedir. Ancak, sildirme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak bu tarz içerik ve paylaşımlarda da somut olay bazında çatışan haklar arasındaki denge gözetilmeli, çocuğun üstün yararı da göz önünde bulundurularak karar verilmelidir. Çocuğa ilişkin verilerin ebeveynleri tarafından paylaşılmasında olduğu gibi, bu durumda da hakkaniyete uygun bir karar verilmesi noktasında GDPR md. 6/1-f ile çocukların kişisel verilerinin korunmasındaki hukuki menfaatlerine verilen özel önem dikkate alınmalıdır.

Bu noktada önemle tekrar hatırlatmak gerekir ki, unutulma hakkının konu unsurunu oluşturan bilgi genel olarak hukuka uygun bir şekilde alenileşen bilgidir³⁴⁴. Bu kapsamda kanımızca, geçmişte hukuka aykırı bir şekilde yayınlanan, yanlış bilgi içeren, kısacası alenileştiği zamanın koşullarında halihazırda hukuka aykırılık teşkil eden bilgiler unutulma hakkından ziyade, ihlal edilen hakkın konusunu oluşturmaktadır³⁴⁵. Unutulma hakkı ise, hukuka uygun olarak alenileşen bilgiye, belirli koşulların gerçekleşmesi halinde, sınırsız süre için erişilebilmesinin önüne geçme amacı taşımaktadır. Bu açıklamalardan hareketle, çocuğa veya genel olarak bir kişiye ilişkin alenileşen bilginin, alenileştiği zaman da hukuka aykırılık teşkil etmesi halinde, ihlal edilen hakka ilişkin başvuru mekanizmalarına başvurulması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, böyle bir durumda başvurulmuş sildirme hakkı, unutulma hakkı kapsamında olmamaktadır. Ancak belirtmek gerekir ki bu mekanizmalar çoğu zaman unutulma hakkının uygulama yöntemleriyle paralellik oluşturmaktadır. Bu bakımdan başlangıçtaki hukuka aykırılık ile unutulma hakkı talebi arasında oluşabilecek bir farklılık ise, değerlendirme aşamasında ortaya çıkabilir. Bu kapsamda örneğin, unutulma hakkının unsurlarından olan zaman unsuru, başlangıçtaki hukuka aykırılık durumunda özellikle incelenmesi gereken bir unsur olmaktan çıkmaktadır. Başlangıçta hukuka uygun olarak işlenmiş verilere ilişkin olarak unutulma hakkının kullanılması noktasında ise değerlendirme daha titiz yapılmalı, hukuka aykırı işlenen veriler üzerindeki sildirme hakkından daha sıkı bir inceleme ile, yarışan tüm menfaatler arasında hakkaniyet gözetilerek karar verilmelidir.

---

³⁴⁴ Cheng, s. 118.

³⁴⁵ Aynı yönde bkz. Turgut, 240; Bundesverfassungsgericht (BVerfG)1 BvR 16/13, 06.11.2019-Recht auf Vergessen I. Unutulma hakkının konusunu hem hukuka aykırı hem de hukuka uygun olarak alenileşmiş verilerin oluşturabileceği yönünde bkz. Yavuz, s. 60.

Açıklanan sebepler ışığında özetlemek gerekirse, çocukların kendi istekleri dışında çeşitli paylaşımlara konu olmaları ve çocuğun kişilik haklarına yönelik tehditlerin artması, özel olarak çocuğun unutulma hakkına olan ihtiyacı bir kez daha ortaya koymuştur. Bu sebeple, Genel Veri Koruma Regülasyonu ile çocuklara ilişkin özel durumların üzerinde durulması önemlidir. Hatta kanaatimizce, yetişkinlere kıyasla olayların sonuçlarını anlama yeteneği ve söz hakkı daha az olan çocuğun unutulma hakkı md. 17'ye eklenecek bir fıkra ya da ayrı bir düzenleme ile müstakil olarak, bir bütün halinde ve şartlar yetişkinlerin unutulma hakkına oranla daha basit düzeyde tutularak öngörülmelidir.

GDPR md. 17/2 ise alenileştirilmiş kişiler verilere ilişkin bir düzenlemedir. Buna göre, silinmesi talep edilen veri, veri sorumlusu tarafından kamuya açıklanmış, başka bir deyişle alenileştirilmişse, verinin silinmesine ilişkin talebin yine veri sorumlusu tarafından bağlantı sağlama, kopyalama veya çoğaltma yöntemleriyle söz konusu veriyi işleyen diğer veri sorumlularına da bildirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda GDPR md. 17/2 ile verilerin silinmesini talep hakkından ziyade, alenileşmiş verilerin silinmesinde veri sorumlusuna düşen bildirim yükümlülüğü düzenlenmiştir³⁴⁶. Ancak, kanımızca ilgili fıkra unutulma hakkının mantığına daha yakındır. Nitekim, unutulma hakkıyla korunan menfaat, kişilerin geçmişlerindeki birtakım olay veya durumları içeren alenileştirilmiş kişisel bilgilerin, daha üstün bir menfaat olmaması halinde diğer kişiler tarafından erişilebilir kalmasının engellenmesidir. Bunun yanı sıra, unutulma hakkı kapsamındaki bilgiye diğer kişilerce erişilebilmesinin önüne geçebilmek için, verinin yalnızca veriyi alenileştiren veri sorumlusu tarafından silinmesi yetmeyip, veriyi işleyen diğer kişiler tarafından da ilgili veriye erişilmesinin önüne geçilmesi yönünde bir faaliyet gerekmektedir³⁴⁷. Bu husus GDPR'ın 66. Gerekçesinde de vurgulanarak, çevrimiçi unutulma hakkının etkin olarak kullanılmasını sağlayabilmek için sildirme hakkının

---

³⁴⁶ Kubis, Marcel: "Das Recht auf Vergessenwerden", Datenschutz und Datensicherheit – DuD, C. 41, No. 9, 2017, s. 583. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11623-017-0835-7> (E.T. 14.03.2023); Van Hoboken, s. 15.

³⁴⁷ Politou, Eugenia/Michota, Alexandra/Alepis, Efthymios/Pocs, Matthias/Patsakis, Constantinos: "Backups and the Right to Be Forgotten in the GDPR: An Uneasy Relationship", Computer Law & Security Review, C. 34, No. 6, 2018, s. 2-3. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364918301389> (E.T. 14.03.2023).

genişletilmesi, verileri alenileştiren veri sorumlusuna, bu verileri işleyen diğer veri sorumlularına bildirimde bulunma yükümlülüğü getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda kanaatimizce unutulma hakkı, evrimii alenileştirilmiş bilgilere yönelik bir düzenleme olan GDPR md. 17/2 ile örtüşmektedir.

Bununla birlikte, Genel Veri Koruma Regülasyonunun taslak metninde yer alan veri sorumlusunun üçüncü kişinin fiillerinden de sorumlu olduğuna ilişkin düzenleme Genel Veri Koruma Regülasyonuna alınmamıřtır³⁴⁸. GDPR md. 17/2 ile veriyi alenileştiren veri sorumlusunun bildirim yükümlülüğü düzenlenmekle birlikte, kendisine bildirimde bulunulan diğer veri sorumlularına ilişkin herhangi bir silme yükümlülüğünden de açıkça bahsedilmemiřtir³⁴⁹. Bu anlamda ilgili düzenlemenin, amaçlanan sonucun gerçekleştirilmesine hizmet eden bir yükümlülük değil, buna ilişkin çaba gösterilmesine yönelik bir yükümlülük getirdiği dřnlmektedir³⁵⁰.

GDPR md. 17/2 düzenlemesi, veri sorumlularıyla neyin kastedildiğinin açık bir şekilde belirtilmemesi konusunda da eleřtirilmiřtir³⁵¹. Kanımızca ilgili maddede kendisine bildirimde bulunulması gerektiği belirtilen veri sorumluları, bildirimde bulunması gereken ilk veri sorumlusu tarafından alenileştirilen veriye doğrudan bağlantı sağlayarak ya da birebir kopyalama veya çoğaltma yoluyla veriyi işleyen kişilerdir. Zira aksinin kabulü halinde veriyi alenileştiren veri sorumlusuna, bu faaliyetten bağımsız olarak elde ettikleri veriyi işleyen diğer kişilere bildirim yapma yükümlülüğü yüklenerek, orantısız bir yükümlülük ortaya çıkabilir. Belirtmek gerekir ki, unutulma hakkına yönelik eleştirilerde belirtildiği gibi³⁵², unutulması istenen alenileştirilmiş veri üçüncü kişiler tarafından yedeklenmiş veya arşivlenmiş olabilir. Bu durumda alenileştirilmiş verilerin silinmesine ilişkin GDPR md. 17/2 bakımından da uygulamada birtakım zorluklarla karşılaşılabileceği dikkate alınmalıdır.

---

³⁴⁸ Turgut, s. 232.

³⁴⁹ Kubis, s. 583.

³⁵⁰ Van Hoboken, s. 15.

³⁵¹ Di Ciommo, Francesco: "Privacy in Europe After Regulation (EU) No 2016/679: What Will Remain of the Right to Be Forgotten?" *The Italian Law Journal*, C. 03, No. 2, 2017, s. 629. <https://theitalianlawjournal.it/data/uploads/3-italj-2-2017/pdf-singoli/623-di-ciommo.pdf> (E.T. 15.03.2023).

³⁵² Bkz. Birinci Bölüm, 1.3.3. Unutulma Hakkına İlişkin Tartışmalar.

GDPR md. 17/3 ile ise, hakkın uygulanamayacağı durumlar belirtilmiştir. Bu durumlardan herhangi bir tanesinin varlığı halinde verilerin silinmesi mümkün olmamaktadır. Bunlar; ifade ve haber alma özgürlüğünün kullanılması, veri işlemenin yasal bir yükümlülüğe veya kamu yararına yürütülen bir göreve dayanması, veri sorumlusuna tanınan resmi bir yetki veya yasal bir yükümlülüğün uygulanması, verinin halk sağlığı açısından kamu yararı sebebiyle işlenmesi, kamu yararı içeren arşivleme, bilimsel veya tarihi araştırma amaçları ya da istatistiki amaçların söz konusu olması ve hukuki iddiaların oluşturulması, kullanılması veya savunulması için gerekli olmasıdır.

Belirtmek gerekir ki, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi md. 12/1-b ile düzenlenen verilerin bloke edilmesini talep hakkına, Genel Veri Koruma Regülasyonu'nda aynı kavram kullanılarak yer verilmemiştir. Bunun yerine, "İşlemenin Kısıtlanması Hakkı" başlıklı GDPR md. 18 ile, belirli hallerde kişisel verilerin, verilere ilişkin durum belirleninceye kadar diğer kişiler için geçici olarak erişilemez hale getirilmesi veya yayımlandığı internet sitesinden geçici olarak kaldırılmasını³⁵³ ifade eden bir hak ayrıca düzenlenmiştir. Buna göre, veri sahibinin talebiyle kişisel verilerin işlenmesi bir süre durdurulmuş olmakta, sonrasında ise yapılan değerlendirmeye göre işleme faaliyeti devam etmekte ya da veriler silinmektedir³⁵⁴.

Bazı yazarlar, "unutulma hakkının pasif hali" olarak nitelendirdikleri, süresi dolan verinin silinmesine ilişkin kurala Genel Veri Koruma Regülasyonu'nda yer verilmemesini eleştirmişlerdir³⁵⁵. Genel Veri Koruma Regülasyonunda kişisel verilerin işleme süresine ilişkin açıklayıcı herhangi bir ifadeye yer verilmemesi ve unutulma hakkı ifadesinin md. 17'de sildirme hakkıyla beraber kullanılması da unutulma hakkını asıl anlamından uzaklaştırarak kişilik hakkı olma noktasında önemini azalttığı yönünde eleştirilmiştir³⁵⁶.

---

³⁵³ İşlemenin kısıtlanmasının nasıl uygulanacağı GDPR'ın 67. gerekçesinde belirtilmiştir.

³⁵⁴ Tikkinen-Piri, Rohunen, Markkula, s. 140.

³⁵⁵ Culik, Nicolai/Döpke, Christian: "About Forgetting and Being Forgotten" Big Data in Context, ed. Hoeren T., Kolany-Raiser B., Springer Open, 2018, s. 23-24. https://www.researchgate.net/publication/320473168_About_Forgetting_and_Being_Forgotten (E.T. 12.03.2023).

³⁵⁶ Di Ciommo, s. 626; Culik/Döpke, s. 23.

Bununla birlikte, doktrinde unutulma hakkının sildirme hakkına indirgenmesinin hakkın kapsamını ve işlevini daralttığından hareketle, en azından listeden çıkarma talebinde bulunma hakkının sildirme hakkının bir parçası olarak kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiştir³⁵⁷. Unutulma hakkının temel unsurlarından biri olan zaman unsuruna Genel Veri Koruma Regülasyonunda açıkça yer verilmemesi bir eksiklik olarak kabul edilebilirse de kanımızca bütüncül bir değerlendirmeyle bu unsura Genel Veri Koruma Regülasyonunun diğer hükümlerinden dolaylı olarak da olsa ulaşılabilir. Nitekim, GDPR md. 17/1 ile belirtilen sebeplerden kişisel verinin işleme amacının ortadan kalkması, “sınırlı süre tutulma” ilkesiyle birlikte okunduğunda, kişisel verilerin ancak toplanma ve işleme amaçları ölçüsünde gereken süre boyunca tutulabileceği sonucuna varmak mümkündür. Unutulma hakkının maddede sildirme hakkıyla birlikte kullanılması ise, hakkın yalnızca verilerin silinmesine indirgenerek değerlendirilmesi izlenimi uyandırdığı için kanımızca yerinde değildir. Nitekim verilerin silinmesi unutulma hakkının yerine getirilebilmesi için bir yöntem olarak kabul edilebilirse de unutulma hakkı bundan daha geniş bir anlamı içerir. Hakkın yalnızca sildirmeye indirgenmesi ise, özellikle ifade ve basın özgürlüğü ile unutulma hakkı arasındaki çatışmayı artırabilir. Bu kapsamda olması gereken hukuk açısından, unutulma hakkı yalnızca sildirme hakkı olarak değil daha geniş bir kavram olarak algılanarak, hem unutulma hakkının etkin olarak kullanılabilmesi hem de diğer hak ve özgürlüklerin minimum düzeyde kısıtlanması sağlanmalıdır.

GDPR md. 17 düzenlemesine ilişkin olarak getirilebilecek başka bir eleştiri ise hakkın konu bakımından kapsamıdır. Nitekim, kişisel veriler yalnızca belirli ya da belirlenebilir gerçek kişilere ilişkin verileri ifade etmektedir. Bununla birlikte, unutulma hakkının veya özel olarak sildirme hakkının konusunu yalnızca kişisel verilerin oluşturduğuna ilişkin bir değerlendirme ile, tüzel kişiler bu imkanların dışında bırakılmış olmaktadır. Doktrinde unutulma hakkının konusunu kişisel verilerin oluşturmasının, tüzel kişinin unutulma hakkından yararlanamayacağı anlamına gelmemesi gerektiği yönünde görüşler³⁵⁸ olsa da kanaatimizce unutulma hakkının konusunu gerçek kişilere ait kişisel verilerin

---

³⁵⁷ Di Ciommo, s. 625.

³⁵⁸ Yavuz, s. 57.

oluşturduğu ve tüzel kişilerin bu düzenlemeler uyarınca unutulma hakkından faydalanamayacakları kabul edilmelidir³⁵⁹. Unutulma hakkının bir uygulama yöntemi niteliğindeki değil de münferit bir hak olan sildirme hakkı kapsamında ise, ilgili düzenlemelerin açık ifadelerinden hareketle bu hakların öznesi yalnızca bir gerçek kişi olabilir.

2.2.2. Amerika Birleşik Devletleri'nde Unutulma Hakkı

ABD federal bir devlet olduğundan, kanunlar, uygulamalar veya kabuller eyaletten eyalete değişkenlik gösterebilmektedir³⁶⁰. Ancak, unutulma hakkı konusunda ABD genelinde ifade ve basın özgürlüğünü üstün tutma yaklaşımı olduğu söylenebilir. Bunun sebebi ise, tüm ülke için geçerli olan ve temel yasaları belirleyen ABD Anayasası'nın³⁶¹ birinci ek maddesi ile ifade ve basın özgürlüğüne verilen önemdir. Buna göre, bu özgürlüklerin kısıtlanması sonucunu doğuran herhangi bir kanunun yapılması açıkça yasaklanmıştır. Yargı kararlarıyla milli güvenlik gereklilikleri durumunda bazı kısıtlamalar getirilebilse de³⁶², ABD yaklaşımında unutulma hakkının, ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı istisnai durumlar kapsamında kabul edilmediği ve unutulma hakkı ile ifade özgürlüğünün karşı karşıya kalması halinde üstünlüğün genellikle ifade özgürlüğüne verildiği söylenebilir.

ABD hukuk sisteminde unutulma hakkına ilişkin önem arz eden bir düzenleme de Bilgi Edinme Kanunu'dur³⁶³. Genel olarak, kanunda belirtilen belirli durumlar dışında herkesin devlet kurumlarındaki kayıt ve bilgilere erişebilmesi hakkına ilişkin olan bu düzenleme,

³⁵⁹ Unutulma hakkının konusunu gerçek kişilere ait kişisel verilerin oluşturması ve tüzel kişilerin unutulma hakkına ilişkin değerlendirmelerimiz için bkz. Birinci Bölüm, 1.2.1. Bilgi Unsuru.

³⁶⁰ Balo, Yusuf Solmaz: "Amerika Birleşik Devletleri Mahkeme Teşkilatı", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S. 3, 2012, s. 975. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42461/511448> (E.T. 14.03.2023).

³⁶¹ ABD Anayasası Türkçe metni için bkz. Amerika Hakkında, Açıklamalı Amerika Birleşik Devletleri Anayasası, s. 23-33. <https://tr.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/91/abd-anayasasi.pdf> (E.T. 14.03.2023).

³⁶² Akgül, Mehmet Emin: "İfade Özgürlüğünün Tarihsel Süreci ve Milli Güvenlik Gereğiyle İfade Özgürlüğünün Kısıtlanması", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S. 1, 2012, s. 12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42474/511634> (E.T. 14.03.2023).

³⁶³ The Freedom of Information Act. 5 U.S.C. § 552. İngilizce metni için bkz. <https://www.justice.gov/oip/freedom-information-act-5-usc-552>. (E.T. 14.03.2023).

bilgiye erişim ve şeffaflığın sağlanmasına hizmet etmekle birlikte, unutulma hakkıyla çatışmaktadır.

Unutulma hakkı bakımından en önemli ABD düzenlemelerinden biri, 1996 yılında kabul edilen Megan Kanunu'dur³⁶⁴. Bu kanunun kabulünden önce geçerli olan 1994 tarihli Jacob Wetterling Kanunu'na³⁶⁵ göre, her eyalet çocuklara karşı işlenen suçlara ilişkin bir sicil tutmakta ve bu sicile yalnızca kolluk kuvvetleri tarafından erişilebilmekteydi. Megan Kanunu ise, cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin toplumca bilinmesine olanak sağlanmıştır. Unutulma hakkının fikri kökenleri, internetin henüz gündemde olmadığı dönemlerde özellikle mahkumiyete ilişkin olarak, adli sicil kayıtlarının silinmesi gibi yöntemlere dayanmaktadır³⁶⁶. Bu kapsamda Megan Kanunları unutulma hakkı açısından üzerinde durulması gereken bir düzenleme olup, tarihsel olarak hakkın ortaya çıkışındaki temellerle ciddi bir çatışma halindedir.

Bununla birlikte, ABD hukuk sisteminde unutulma hakkını destekleyebilecek düzenlemeler de vardır. 1974 tarihli Özel Yaşamın Gizliliği Kanunu³⁶⁷, adından da anlaşılacağı üzere unutulma hakkıyla korunan menfaatlerden biri olan özel hayatın ve mahremiyetin korunmasına ilişkindir. Kanunun önemi, doğrudan unutulma hakkına ilişkin olmasa da özel hayatın gizliliği kapsamında unutulma hakkının uygulanabilmesi için zemin oluşturabilecek olmasıdır. Ancak belirtmek gerekir ki bu kanun ABD'de kişisel verilere federal seviyede koruma sağlayan ilk düzenleme olarak görülse de kişisel verilerin yalnızca Federal Devlet tarafından işlenmesi durumunda uygulanabilmekte, özel sektörde işlenen kişisel veriler düzenleme kapsamında kabul edilmemektedir³⁶⁸.

---

³⁶⁴ Megan Kanunu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Dursun, Selman: "Megan Kanunu (ABD.'nde Cinsel Suç Faillerinin Sicile Kaydı ve Sicil Bilgilerinin Kamuya Açıklanması)", Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 1-2, 2004, s. 233-262. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebvuhfd/issue/63551/970873> (E.T. 14.03.2023).

³⁶⁵ The Jacob Wetterling Crimes Against Children and Sexually Violent Offender Registration Act. Summary, <https://www.govtrack.us/congress/bills/103/hr324/summary#libraryofcongress> (E.T. 14.03.2023).

³⁶⁶ Unutulma hakkının görünüşlerinden biri olan rehabilitasyon hakkı için bkz. Birinci Bölüm, 1.1.3.4. Rehabilitasyon Hakkı.

³⁶⁷ Overview of The Privacy Act of 1974 (2020 Edition), <https://www.justice.gov/opcl/overview-privacy-act-1974-2020-edition> (E.T. 14.03.2023).

³⁶⁸ Korkmaz, s. 241, 256.

ABD'nin unutulma hakkını destekler nitelikte kabul edilebilecek başka bir düzenlemesinin ise 2015 yılında yürürlüğe giren Privacy Rights for California Minors in the Digital World Act³⁶⁹ olduğu söylenebilir. 18 yaşından küçük kişilerin çevrimiçi ortamda korunmasını amaçlayan düzenleme, çocukların paylaştığı bilgilerin ilerleyen zamanda kaldırılabilmesine imkân vermektedir. ABD'nin çocukların kişisel verilerine ilişkin federal bir düzenlemesi ise 1998 tarihli Çocukların Çevrimiçi Gizliliğini Koruma Yasası (COPPA)'dır³⁷⁰. İlerleyen dönemlerde güncellenen bu düzenleme ile 13 yaşının altındaki çocuklara ilişkin bir koruma sağlanmış olup, çocuğun ebeveyninin izni olmadan bir internet sitesine kişisel bilgiler sağlaması durumunda, çocuğun ebeveyni toplanan bilginin kapsamına ilişkin bilgi alma, çocuğun kişisel bilgilerinin daha fazla kullanılmasına ya da toplanmasına izin vermeyi reddetme ve toplanan bilgileri sildirme hakkına sahiptir³⁷¹.

Unutulma hakkı açısından önem arz eden bir karar 1931 Melvin v. Reid davası³⁷² kararı olup, ABD hukuk sisteminde verilmiş bir karardır. Davaya konu olayda özetle, eskiden seks işçisi olarak çalışan davacı Melvin, insan öldürme suçuyla yargılanıp hüküm giydikten sonra 1918 yılında tahliye olmuştur. Bundan bir sene sonra evlenen davacı, geçmişini geride bırakarak yeni bir hayat kurmak istemiş ve geçmişe dair bu bilgileri yeni çevresiyle paylaşmamayı tercih etmiştir. Ancak, davalılar tarafından çekilen bir filmde izni olmadan kendisine ve geçmişine ait bilgilere yer verilmesi sebebiyle, geçmişinin girdiği yeni sosyal çevre tarafından öğrenildiğini iddia etmiştir. Bu iddia ile Melvin, başta

---

³⁶⁹ Privacy Rights for California Minors in the Digital World, SB-568 Privacy: Internet: minors. (2013-2014).

http://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes_displayText.xhtml?division=8.&chapter=22.1.&lawCode=BCPC . Kanun hakkında açıklama için bkz. Thomson Reuters Practical Law: "Privacy Rights for California Minors in the Digital World Bill Signed into Law", Practical Law Intellectual Property & Technology, 24.09.2013. [https://content.next.westlaw.com/practical-law/document/Ia7aac8a7642211e38578f7ccc38dcbee/Privacy-Rights-for-California-Minors-in-the-Digital-World-Bill-Signed-into-Law?viewType=FullText&transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://content.next.westlaw.com/practical-law/document/Ia7aac8a7642211e38578f7ccc38dcbee/Privacy-Rights-for-California-Minors-in-the-Digital-World-Bill-Signed-into-Law?viewType=FullText&transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true) (E.T. 14.03.2023).

³⁷⁰ Part 312 - Children's Online Privacy Protection Rule ("COPPA") İngilizce metni için bkz. <https://www.ecfr.gov/current/title-16/chapter-I/subchapter-C/part-312> (E.T. 14.03.2023).

³⁷¹ Montgomery, Kathryn C.: "Büyük Veri Devrinde Çocukların Gizliliğinin Korunması", Çocuk ve Medeniyet, C.3, S.5, 2018, s. 32. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cm/issue/57211/807877> (E.T. 14.03.2023)

³⁷² Melvin v. Reid, 112 Cal.App. 285, 297 P. 91 (Cal. Ct. App. 1931), February 28, 1931. <https://casetext.com/case/melvin-v-reid> (E.T.14.03.2023).

mahremiyet ihlali olmak üzere çeşitli sebeplere dayanarak davalı film yapımcısına maddi ve manevi tazminat davası açmıştır. Yerel Mahkemece talebinin reddedilmesi üzerine Melvin konuyu temyiz mahkemesine taşımıştır. Temyiz mahkemesi öncelikle, mahremiyetin kişinin istenmeyen aleniyetten uzak yaşam alanı olarak tanımlanabileceğini belirtmiştir. Daha sonra, dava konusu filmdeki bilgilerin, cinayete ilişkin kamuya açık sicil kaydına dayanmasından hareketle, kamuya mal olmuş bilgilerin artık kişinin mahremiyet alanından çıktığının kabul edilebileceği ifade edilmiştir. Ancak, filmde Melvin'in evlenmeden önceki soy adının ve olayların gerçek hayattan alındığının belirtilmesi gibi sebeplerle, mahremiyet hakkının zarar görebileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca mahkeme Kaliforniya Anayasası³⁷³ md. 1 ve Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi³⁷⁴ para. 2'de ifade edilen "mutluluğu arama" hakkına da atıfta bulunmuş, bu hakkın kişinin özgürlüğüne, itibarına, toplumsal duruşuna yönelik saldırılardan uzak yaşamasını koruduğu belirtmiştir. Davacı Melvin'in rehabilite olduğunu ve toplum nezdinde saygınlığını yeniden kazanma çabası içerisine girdiğini vurgulayan mahkeme, olayın üzerinden uzun zaman geçmesini de dikkate alarak ihlal kararı vermiştir. Çevrimiçi ortamda yer alan bilgiler üzerindeki unutulma hakkına ilişkin olmasa da bu karar, ABD hukuk sisteminde verilmiş unutulma hakkının temel mantığına paralel bir karar olması açısından önemlidir. Ancak belirtmek gerekir ki, ABD'nin unutulma hakkına yönelik yaklaşımı, Avrupa hukuk sistemine kıyasla oldukça kısıtlıdır.

2.2.3. Türk Hukukunda Unutulma Hakkına İlişkin Düzenlemeler ve Hakkın Korunması

2.2.3.1. Genel Olarak

Teknolojide yaşanan gelişmeler sonucu bilginin hızla yayıldığı ve kalıcı olduğu dijital çağ, kişisel verilerin korunmasına yönelik daha ciddi tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmış, ortaya çıkan bu ihtiyaçlara cevap olarak unutulma hakkı ortaya çıkmıştır.

---

³⁷³

California Constitution, <https://leginfo.ca.gov/faces/codesTOCSelected.xhtml?tocCode=CONS&tocTitle=+California+Constitution+-+CONS> (E.T. 14.03.2023).

³⁷⁴ National Archives, Declaration of Independence: A Transcription, <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript> (E.T. 14.03.2023).

Yukarıda incelenen başta Genel Veri Koruma Regülasyonu ve diğer düzenlemeler de bu gereksinimlerin bir sonucu olarak ortaya çıkan düzenlemelerdir. Ancak teknolojinin etkin kullanıldığı ülkelerden biri olan Türkiye, hukuki zeminde kişisel verilerin kapsamlı bir şekilde korunması ve buna yönelik birtakım haklar sağlanmasına ilişkin olarak adım atmakta gecikmiştir. Nitekim, kişisel verilere ilişkin bir koruma Türk hukukunda ilk kez 2016 yılında Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile doğrudan düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, unutulma hakkı Türk hukukunda açıkça bu isimle düzenlenmemiştir. Ancak bu hak, 2015 yılından beri öncelikle Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi kararlarında, daha sonra ise Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararları ve rehberlerinde kendine doğrudan yer bulmuştur. Bu bölümde unutulma hakkına yönelik Türk hukuku düzenlemeleri incelenecektir.

2.2.3.2. Unutulma Hakkının Anayasal Görünümü

Anayasa'nın 2010 yılı değişiklikleri ile birlikte kişisel veriler temel hak ve özgürlükler altında düzenlenerek, unutulma hakkının temelini oluşturan kişisel verilerin korunması anayasal bir hak haline gelmiştir. Ancak, 2010 değişikliklerine kadar anayasal düzlemde kişisel verilerin korunması tamamen dayanaksız olmayıp, Türkiye'de ve diğer birçok devlette bu hak özel hayatın gizliliği ile ilişkilendirilmiştir³⁷⁵.

Anayasanın, yukarıda açıklanan “Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı” başlıklı md. 17 hükmü ile, buna ilişkin devletlerin pozitif yükümlülüğünü öngören 5. maddesi, unutulma hakkı açısından önem arz etmektedir³⁷⁶. Nitekim, unutulma hakkıyla korunması istenen menfaat, bilinmesi veya üçüncü kişiler tarafından erişilebilmesi istenmeyen kişisel verilerin, belirli koşullar altında bulunduğu çevrimiçi mecralardan kaldırılmasını sağlayarak kişinin onur, şeref ve itibarı gibi manevi kişilik değerlerinin korunmasıdır. Bu kapsamda unutulma hakkı, Anayasa md. 17 ile korunmak istenen, kişinin manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkına hizmet ettiğinden, sözü edilen düzenleme unutulma hakkıyla da paraleldir. Aynı yönde Anayasa Mahkemesi de

³⁷⁵ Küzeci, Anayasa, s. 146.

³⁷⁶ Anayasanın ilgili düzenlemeleri için bkz. İkinci Bölüm, 2.1.4.3.1. Anayasal Düzenleme.

unutulma hakkını açıkça kabul ettiği ilk kararı olan 24/08/2016 tarihli N.B.B kararında³⁷⁷, Anayasanın maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesine ilişkin md. 17 ve md. 5 hükümlerine atıfta bulunmuştur. Nitekim unutulma hakkı, maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkına ilişkin olarak devletin pozitif yükümlülüğünün öngörüldüğü Anayasa md. 5 ve kişinin maddi ve manevi varlığının korunduğu Anayasa md. 17 düzenlemelerinin bir sonucu olarak görülmektedir³⁷⁸.

Anayasa'da kişisel veriler, özel hayatın gizliliğine ilişkin Anayasa md. 20 ile korunmaktadır. Bu kapsamda özel hayatın gizliliğinin Türk hukukunda kişisel verilerin korunmasının anayasal dayanağını teşkil ettiği söylenebilir. Bunun yanı sıra, 2010 Referandumu sonucu, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun³⁷⁹ ile md. 20'ye eklenen 3. fıkra ile, Türk hukukunda kişisel verilerin korunması anayasal güvence altına alınmıştır. Unutulma hakkı, kişisel verilerin korunmasına ilişkin Anayasa md. 20/3'te açıkça belirtilmemekle birlikte, ilgili düzenlemede yer alan kişisel verilerin silinmesini talep hakkı unutulma hakkının dayanağını oluşturmaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu da Anayasa md. 20/3'ün unutulma hakkının bir görünümü olduğunu ve bu düzenlemeyle unutulma hakkını gerçekleştirmeye yönelik araç sağlandığını ifade etmiştir³⁸⁰.

2.2.3.3. 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun Kapsamında Hakkın Korunması

Teknolojik gelişmelere paralel olarak internet kullanımının hızlı bir şekilde yaygınlaşmasıyla sözlü, yazılı ve görsel yayınların sayısı artmış ve bunlara üçüncü

³⁷⁷ AYM, N.B.B. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/5653, Karar Tarihi: 03.03.2016 <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> (E.T. 05.01.2023).

³⁷⁸ Turgut, s. 121.

³⁷⁹ 13 Mayıs 2010 Tarih ve 27580 Sayılı Resmî Gazete, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun No.: 5982, Kabul Tarihi: 07.05.2010, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/05/20100513-1.htm> (E.T. 15.03.2023).

³⁸⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Unutulma Hakkı (Unutulma Hakkının Arama Motorları Özelinde Değerlendirilmesi), s. 14, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/11b6fd99-d42a-45b1-a009-21f2d36ded21.pdf> (E.T. 12.03.2023).

kişilerce erişim de hiç olmadığı kadar kolay hale gelmiştir. Bu durumun kişilik hakları ve özel hayatın gizliliğine yönelik olarak ortaya çıkardığı tehditlerin artması ise internetteki yayımlara ilişkin düzenleme yapma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple 2007 yılında 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun³⁸¹ (İnternet Kanunu) yürürlüğe girmiştir. İnternet Kanunu md. 1 uyarınca, düzenlemeyle içerik sağlayıcı³⁸², yer sağlayıcı³⁸³, erişim sağlayıcı³⁸⁴ ve toplu kullanım sağlayıcılarının³⁸⁵ yükümlülük ve sorumluluklarını belirlemenin yanı sıra, bu sùjeler üzerinden internet ortamında işlenen belirli suçlarla mücadeleye etmek amaçlanmıştır.

İnternet Kanunu'nun unutulma hakkı için önem arz eden maddesi "İçeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi" başlıklı md. 9 düzenlemesidir. İlgili madde ile, kişilik hakları ihlal edilen gerçek ve tüzel kişilerin içeriğin yayından çıkarılması veya erişimin engellenmesini talep hakları hüküm altına alınarak buna ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, İnternet Kanunu'nun "Özel hayatın gizliliği nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesi" başlıklı md. 9/A ile, internet ortamındaki yayının içeriği sebebiyle kişinin özel hayatını ihlal etmesi durumunda kişilerin içeriğe erişimin engellenmesini talep hakkı düzenlenmiştir. Belirtmek gerekir ki, erişimin engellenmesi veya içeriğin yayından kaldırılmasına yönelik talepte bulunma hakkı, unutulma hakkını tam olarak karşılamamaktadır. Nitekim bu imkânlarla başvurulması halinde dahi arama motorlarında bu içeriğe yönelik bağlantılar listelenebileceğinden, kişilik haklarına yönelik tam bir korumanın sağlandığından söz edilemez³⁸⁶. Bu eksikliğin fark edilmesi üzerine 2020 yılında İnternet Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun³⁸⁷ ile 9.

---

³⁸¹ İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında 5651 Sayılı Kanun R.G. T. 23.05.2007 S. 26530. ("İnternet Kanunu")

³⁸² İnternet Kanunu md. 2/1-f ile içerik sağlayıcı internet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır.

³⁸³ İnternet Kanunu md. 2/1-m ile yer sağlayıcı hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır.

³⁸⁴ İnternet Kanunu md. 2/1-e ile erişim sağlayıcı kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır.

³⁸⁵ İnternet Kanunu md. 2/1-i ile toplu kullanım sağlayıcı kişilere belli bir yerde ve belli bir süre internet ortamı kullanım olanağı sağlayan olarak tanımlanmıştır.

³⁸⁶ Doğan, Aişe Sena: "Kişilik Hakkının 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi Kapsamında Korunması", Bilişim Hukuku Dergisi, C. 2, S. 2, 2020, s. 145. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1377099> (E.T. 15.03.2023).

³⁸⁷ 29/7/2020 tarihli ve 7253 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu

maddeye 10. fıkra eklenmiştir. Eklenen bu fıkra ile, internet ortamında yapılan yayın sebebiyle kişilik haklarının ihlaline dayanarak talepte bulunulması halinde, içeriğin bulunduğu internet adresleri ile ilişkilendirilmemesi düzenlenmiştir. Anılan düzenleme ile unutulma hakkının bir görünümü olan listeden çıkarma hakkı ifade edilmektedir. Bu kapsamda, İnternet Kanunu da unutulma hakkının uygulanmasına yönelik araçlar barındıran düzenlemelerden biridir³⁸⁸. Nitekim, unutulma hakkına ilişkin en önemli kararlardan biri olan *Google Spain v. M.C.G* kararında uygulanan yöntemin de listeden çıkarma yöntemi olduğu düşünülmektedir³⁸⁹.

2.2.3.4. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Hakkın Korunması

2.2.3.4.1. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun Unutulma Hakkına İlişkin Hükümleri

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu unutulma hakkına doğrudan yer veren bir düzenleme değildir. Bunun sebebi ise Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun, o dönem Avrupa Birliği'nde yürürlükte olan ve unutulma hakkına ilişkin direkt bir hüküm barındırmayan 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ve 108 sayılı Sözleşme'den hareketle hazırlanmış olmasıdır. Avrupa Birliği'nde unutulma hakkının mevzuat düzeyinde tanınması ise Genel Veri Koruma Regülasyonu ile olmuştur.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda unutulma hakkı doğrudan yer almasa da hem bu kanun hem de ikincil düzenlemeleri olan yönetmeliklerde unutulma hakkının uygulanabilmesine ilişkin doğrudan veya dolaylı birtakım düzenlemeler mevcuttur. Bu düzenlemelerin ilki, KVKK md. 4/2-d ile düzenlenen, kişisel verilerin ilgili mevzuatla belirlenen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre boyunca muhafaza edilebilmesi

---

Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kabul Tarihi: 29/7/2020, RG T. 31.07.2020, S. 31202.

³⁸⁸ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Unutulma Hakkı (Unutulma Hakkının Arama Motorları Özelinde Değerlendirilmesi), s. 14, <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/11b6fd99-d42a-45b1-a009-21f2d36ded21.pdf> (E.T. 12.03.2023).

³⁸⁹ *Google Spain v. M.C.G* kararı için bkz. Birinci Bölüm, 1.1.2. Unutulma Hakkının Tarihi Gelişimi. Listedden çıkarma hakkı için bkz. Birinci Bölüm, 1.1.3. Unutulma Hakkının Görünüm Şekilleri.

ilkesidir. Maddenin gerekçesinde, KVKK md. 4/2-ç ile düzenlenen amaçla sınırlı olma ilkesinin gereği olan belirli süreyle tutulma ilkesi uyarınca, veri sorumlusunun gelecekte işine yarama ihtimaliyle kişisel veriyi muhafaza edemeyeceği, daha fazla saklanması için geçerli bir sebep kalmayan verilerin yok edilmesi, silinmesi veya anonim hale getirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda KVKK md. 16/3 gereği veri sorumlularının Veri Sorumluları Kayıt Sicili'ne başvuruları esnasında işleme amacı için gerekli azami süreyi bildirmeleri gerekmektedir.

Unutulma hakkının yasal dayanağı olarak kabul edilebilecek esas hüküm ise, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ve anonim hale getirilmesine ilişkin KVKK md. 7 düzenlemesidir. Buna göre, başlangıçta hukuka uygun olarak işlenen bir kişisel verinin işleme sebepleri ortadan kalkmışsa, veri sorumlusu kendiliğinden harekete geçerek veya ilgili kişinin talepte bulunması halinde bu verileri silmek, yok etmek veya anonim hale getirmekle yükümlüdür. Veri sorumlusuna başvurunun usul ve esasları ise Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ³⁹⁰ (Veri Sorumlusu Tebliği) ile düzenlenmiştir. Veri Sorumlusu Tebliği md. 6/2 uyarınca veri sorumlusu başvuruyu ancak gerekçesini açıklayarak reddedebilir.

KVKK md. 7 uyarınca, başlangıçta kişisel verilerin işlenmesine ilişkin şartları sağlamasına rağmen bu şartların artık mevcut olmaması halinde kişisel verilerin ya kendiliğinden harekete geçilerek ya da talep üzerine silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi sağlanmalıdır. Maddenin gerekçesine³⁹¹ göre ise verilerin silinmesinden bu verilerin ilgili kullanıcılar için bir daha hiçbir surette kullanılmayacak veya geri getirilemeyecek hale getirilmesi anlaşılmalıdır³⁹². Madde gerekçesinde verilerin yok edilmesi verilerin hiç kimse tarafından erişilemeyecek ve geri getirilemeyecek hale getirilmesi olarak tanımlanırken³⁹³, anonim hale getirme ise başka verilerle

³⁹⁰ Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ, RG. T. 10.03.2018, S. 30356.

³⁹¹ Madde ve Gerekçesi ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Bilgi Notu) ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 22. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekcesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terimler-Sozlugu> (E.T. 01.03.2023).

³⁹² Verilerin silinmesi, Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik (İmha Yönetmeliği) md. 8/1 ile de aynı yönde tanımlanmıştır.

³⁹³ Verilerin yok edilmesi, İmha Yönetmeliği md. 9/1 ile de aynı yönde tanımlanmıştır.

eşleştirebilmesi halinde bile kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle hiçbir şekilde ilişkilendirilememesi olarak belirtilmiştir³⁹⁴. Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi yükümlülüğü, kişisel verilerin işlenmesine ilişkin genel ilkelerin yanı sıra; KVKK md. 12 kapsamında düzenlenen veri güvenliğine ilişkin teknik ve idari tedbirler, Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararları ve rehber ilkeler ışığında, bunlara uygun bir şekilde yerine getirilmelidir.

KVKK md. 7/2 uyarınca, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesine ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklı tutulmuştur. Madde gerekçesinde³⁹⁵ ise saklı tutulan kanunlara örnek olarak Adli Sicil Kanunu gösterilerek, bu kanunun silme, yok etme ve anonim hale getirmeye ilişkin hükümlerinin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre öncelikli olarak uygulanacağı belirtilmiştir. Adli Sicil Kanunu md. 11 uyarınca gizli olan adli sicil ve arşiv bilgileri, md. 12 ile belirlenen şartlar altında ve öngörülen sürelerin geçmesi halinde tamamen silinir. Bu kapsamda, kişilere geçmişin izlerinden kurtularak yeni bir sayfa açma imkânı veren Adli Sicil Kanunu da unutulma hakkı açısından önem taşımaktadır.

KVKK md. 7'nin bir uzantısı ise, KVKK md. 11/1-e ile düzenlenen kişisel verilerin silinmesi veya yok edilmesine ilişkin talep hakkıdır. Bu düzenleme ile herkesin veri sorumlusuna başvurarak KVKK md. 7 çerçevesinde talep hakkını kullanabileceği hüküm altına alınmıştır. Bunun yanı sıra, KVKK md. 7'ye aykırı olarak hareket edilerek kişisel verilerin silinmemesi veya anonim hale getirilmemesi KVKK md. 17/2 uyarınca suç teşkil etmekte olup, buna aykırı davranışların TCK md. 138'e göre cezalandırılacağı belirtilmiştir. "Verileri Yok Etmeme Suçu" başlıklı TCK md. 138 uyarınca ise söz konusu suçun bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

---

³⁹⁴ Verilerin anonim hale getirilmesi, İmha Yönetmeliği md. 10/1 ile de aynı yönde tanımlanmıştır.

³⁹⁵ Madde ve Gerekçesi ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Bilgi Notu) ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 22. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekcesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terimler-Sozlugu> (E.T. 01.03.2023).

Belirtmek gerekir ki, Avrupa Birliği'nin veri koruma mevzuatı olan Genel Veri Koruma Regülasyonunun unutulma hakkının karşılığı olarak kabul edilen md. 17/2 fıkrasıyla düzenlenen ve alenileşmiş verilerin silinmesine ilişkin talep alan veri sorumlularını bu taleplerin diğer veri sorumlularına da iletilmesi ile yükümlü kılan kurala Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda yer verilmemiştir. Bu durumda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile tanınan sildirme hakkının, AB'de şu an yürürlükte olan Genel Veri Koruma Regülasyonunun unutulma hakkına ilişkin düzenlemesinden ziyade, mülga 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ile düzenlenen sildirme hakkına daha yakın olduğu söylenebilir³⁹⁶.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu için getirilebilecek bir eleştiri, çocuklara ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmemesidir. Avrupa Birliği'nin yürürlükteki veri koruma mevzuatı Genel Veri Koruma Regülasyonu ile çocukların hassas konumu gereği yapılan özel düzenlemelere kanaatimizce Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile de yer verilmeli, hatta mümkün olduğu ölçüde çocuğun birtakım hakları kullanmasının yetişkinlere oranla daha kolay olduğu düzenlemeler yapılmalıdır³⁹⁷.

KVKK md. 7/3 ile, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir. Bu kapsamda hazırlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik (İmha Yönetmeliği) 28.10.2017 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir³⁹⁸.

---

³⁹⁶ Eren, s. 184.

³⁹⁷ Genel Veri Koruma Regülasyonu'nun çocuklara ilişkin düzenlemeleri ve önerilerimiz için bkz. İkinci Bölüm, 2.1.4.2.3. 2016/679 Sayılı Genel Veri Koruma Regülasyonu.

³⁹⁸ Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik, RG T. 20.10.2016, Sayı: 29863.

2.2.3.4.2. Kişisel Verilerin Silinmesine, Yok Edilmesine veya Anonim Hale Getirilmesine İlişkin Usül ve Esaslar

Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik (İmha Yönetmeliği)³⁹⁹, tamamen veya kısmen otomatik yollarla veya bir veri kayıt sisteminin parçası olarak otomatik olmayan yollarla işlenen kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesine, İmha Yönetmeliğinde kullanılan adıyla imhasına ilişkin usül ve esasların belirlenmesi amacıyla kabul edilmiştir.

İmha Yönetmeliği md. 8/1 ile verilerin silinmesi, verilerin ilgili kullanıcılar için bir daha hiçbir surette kullanılmayacak veya geri getirilemeyecek hale getirilmesi olarak tanımlanırken, verilerin yok edilmesi İmha Yönetmeliği md. 9/1 ile verilerin hiç kimse tarafından erişilemeyecek ve geri getirilemeyecek hale getirilmesi olarak tanımlanmıştır. Verilerin anonim hale getirilmesi ise İmha Yönetmeliği md. 10/1 uyarınca, başka verilerle eşleştirilebilmesi halinde bile kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle hiçbir şekilde ilişkilendirilememesi olarak belirtilmiştir.

İmha Yönetmeliği md. 5 ile kişisel verilere ilişkin saklama ve imha politikaları belirlenerek, KVKK md. 16 uyarınca Veri Sorumluları Kayıt Sicili'ne kaydolmakla yükümlü veri sorumlularının bu politikaları hazırlamakla yükümlü oldukları belirtilmiştir. İmha Yönetmeliği md. 5/1 gereği hazırlanacak kişisel veri saklama ve imha politikalarının asgari unsurları İmha Yönetmeliği md. 6 ile belirlenmiştir.

Hazırlanacak veri saklama ve imha politikalarına ilişkin tanımlama ise İmha Yönetmeliği md. 4/1-f ile yapılarak, veri sorumlularının yaptıkları, kişisel verilerin işleme amaçları doğrultusunda gerekli olan azami süreyi belirleme ile imha için dayanak oluşturan politika olarak belirlenmiştir. Belirtmek gerekir ki, İmha Yönetmeliği md. 5/2 uyarınca, bu politikanın belirlenmiş olması, kişisel verilerin hukuka uygun olarak saklandığı, silindiği, yok edildiği veya anonim hale getirildiği anlamı taşımamaktadır. Kişisel verileri

---

³⁹⁹ Yönetmelik md. 4/1-c ile kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi işlemlerinin tümü için imha kavramı kullanılmıştır.

saklama ve imha politikası belirlemekle yükümlü olmayan veri sorumluları ise İmha Yönetmeliği md. 5/3 uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve İmha Yönetmeliği kapsamında yükümlü olmaya devam etmektedir.

İmha Yönetmeliği md. 7 ile ise, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesine ilişkin ilkeler belirlenmiştir. Bu düzenleme uyarınca, KVKK md. 5 ve md. 6'da sayılan kişisel verilerin işleme şartlarının ortadan kalkması halinde ilgili verilerin veri sorumlusu tarafından re'sen veya ilgilinin talebi üzerine silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi gerektiği belirtilmiştir. İmha Yönetmeliği md. 7/3 uyarınca, buna ilişkin olarak yapılacak tüm işlemler kayıt altına alınarak en az üç yıl saklanmalıdır. Veri sorumlusunun verileri silme, yok etme veya anonim hale getirme yükümlülüğünü yerine getirmeye yönelik olarak yaptığı işlemleri açıklama gerekliliği ise İmha Yönetmeliği md. 7/4 ile belirlenmiştir. İmha Yönetmeliği md. 7/5 ile ise, re'sen harekete geçen veri sorumlusunun, gerekli olduğunda gerekçesini açıklamak üzere anılan üç yöntemden uygun olanını kendisinin seçeceği belirtilerek, Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararları saklı tutulmuştur.

3. BÖLÜM: TÜRK HUKUKUNDA UNUTULMA HAKKININ İHLALİNDE BAŞVURU İMKÂN LARI ve UYGULAMADA UNUTULMA HAKKI

3.1. TÜRK HUKUKUNDA UNUTULMA HAKKININ İHLALİNDE BAŞVURU İMKÂN LARI

3.1.1. Unutulma Hakkının Sildirme, Yok Edilme ve Anonimleştirme Yöntemi ile Kullanılması

Öncelikle belirtmek gerekir ki, kişisel verilere ilişkin bu yöntemler kanaatimizce tam olarak unutulma hakkını karşılamamakta, yalnızca bir alt başlığını, bir uygulanma yöntemini oluşturmaktadır. Ancak hem Avrupa Birliği hukukunda hem de bu bölümde incelenecek olan Türk hukukunun yürürlükteki mevzuatları kapsamında tanındığı için, unutulma hakkının sildirme yöntemiyle kullanılmasına ilişkin açıklamalara yer verilmesi gerekmektedir. Yok edilme yönteminde ise, sildirme yönteminden farklı olarak, verilere hiç kimsenin erişimi mümkün olmamaktadır.

“Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi” başlıklı KVKK md. 7 ile belirlenen hallerde ilgili kişi veri sorumlusuna başvurarak, kişisel verilerinin silinmesini veya yok edilmesini isteyebilmektedir. Belirtmek gerekir ki, KVKK md. 7 ile anılan durumlarda veri sorumlusunun harekete geçmesi için talebe gerek olmayıp, yöntemlerin uygulanması re’sen de gerçekleştirilebilir. Buna yönelik olarak, KVKK md. 11/1-e ile ilgili kişiye veri sorumlusundan kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme hakkı tanınmıştır. Unutulma hakkının kişisel verilerin silinmesi ve yok edilmesi yöntemi ile kullanılmasına ilişkin detaylar, İmha Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bu kapsamda İmha Yönetmeliği md. 8 ile verilerin silinmesi yöntemi düzenlenirken, md. 9 ile yok edilmesi düzenlenmiştir.

Anonimleştirme yöntemi ise, İmha Yönetmeliği md. 10 ile kişisel verilerin, başka verilerle eşleştirilmesi halinde bile, kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle

bağlantısının kurulamayacağı hale getirilmesi olarak tanımlanmıştır. Bu noktada hatırlatılması gereken husus, kişisel verinin yalnızca kimliği belirli veya belirlenebilir bir kişiye ait veriler olarak kabul edilmesidir. O halde, bir gerçek kişi ile veri arasındaki bağ koparılarak, bu ikisinin birbiriyle ilişkilendirilememesi, kişinin belirlenebilirlik veya ayırt edilebilirliğinin kaybettirilmesi sonucunu doğurarak kişisel verinin anonimleştirilmesi yöntemini teşkil etmekte ve artık bir kişisel veriden de söz edilememektedir. Bu durumda verinin ait olduğu kişinin tespiti ne başka verilerle eşleştirilmek ne de ilgili veri geri döndürülmek suretiyle mümkün olmaktadır⁴⁰⁰. Bununla birlikte, anonimleştirilen veriler kişisel veri olma özelliklerini kaybettiklerinden, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında da kabul edilmemektedir.

İmha Yönetmeliği md. 11/1 uyarınca ise, veri sorumlusu tarafından re'sen harekete geçilmesi halinde imha yükümlülüğünün, bu yükümlülüğün doğmasını izleyen ilk periyodik imha işleminde yerine getirilmesi gerekmektedir. İmha Yönetmeliği md. 11/2 ile imha politikasında belirtilen bu periyotların her halde altı aydan uzun olamayacağı belirtilirken, md. 11/3 ile imha politikası hazırlamakla yükümlü olmayan veri sorumluları tarafından gerçekleştirilecek imha işlemi için, yükümlülüğün ortaya çıkmasından itibaren üç aylık bir süre öngörülmüştür. İmhanın ilgili kişi tarafından talep edilmesi halinde veri sorumlusu tarafından uyulacak süreler ise İmha Yönetmeliği md. 12 ile üç farklı durum öngörülerek düzenlenmiştir. Buna göre işleme şartlarının tümüyle ortadan kalkması halinde, talep otuz gün içinde sonuçlandırılarak ilgili kişi bilgilendirilmelidir. Ayrıca kişisel veriler üçüncü kişilere transfer de edilmişse, veri sorumlusu tarafından durumun bu kişiye de bildirilerek gerekenin yapılması sağlanmalıdır. Son olarak, işleme şartlarının ortadan kalkmaması halinde, gerekçeli ret cevabının ilgili kişiye otuz gün içinde bildirilmesi gerekmektedir. Belirtmek gerekir ki, İmha Yönetmeliği md. 7/5 uyarınca silme, yok etme ve anonim hale getirme yöntemlerinden uygulanabilir olanı veri sorumlusu tarafından seçilerek, talep üzerine uygulanan imha işleminde ayrıca bu seçimin gerekçesi açıklanmalıdır.

---

⁴⁰⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 86. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/41784a70-2bac-4e4a-830f-35c628468646.PDF> (E.T. 13.03.2023).

3.1.2. Unutulma Hakkının İçeriğın Çıkarılması ve/veya Erişimin Engellenmesi Yöntemiyle Kullanılması

Türk hukukunda unutulma hakkının uygulanmasına ilişkin yöntemlerin öngöröldüğü bir diğér düzenleme İnternet Kanunu'dur. Bu kapsamda İnternet Kanunu md. 9 ile, kişilik haklarının ihlali durumunda içerik sağlayıcısı, bunlara ulaşılammaması durumunda yer sağlayıcısı veya direkt olarak sulh ceza hâkimine başvurularak içeriğın çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesinin istenebileceğı düzenlenmiştir. İlgili düzenlemeye göre bu talep gerçek kişiler tarafından yapılabileceğı gibi, tüzel kişiler veya kurum ve kuruluşlar da bu yönde bir talepte bulunabilmektedir.

Erişimin engellenmesi İnternet Kanunu md. 2/1-o uyarınca *“Alan adından erişimin engellenmesi, IP adresinden erişimin engellenmesi, içeriğè (URL) erişimin engellenmesi ve benzeri yöntemler kullanılarak erişimin engellenmesini”*, içeriğın yayından çıkarılması ise md. 2/1-ö uyarınca *“İçerik veya yer sağlayıcılar tarafından içeriğın sunuculardan veya barındırılan içerikten çıkarılmasını”* ifade eder.

Kendilerine yönelen talepler bakımından, içerik sağlayıcısı veya yer sağlayıcısının azami olarak yirmi dört saat içinde başvuruyu cevaplandırması gerektiğı İnternet Kanunu md. 9/2 ile belirtilmiştir. Bununla birlikte, İnternet Kanunu md. 9/6 ile sulh ceza hâkiminin kararına ilişkin olarak da yirmi dört saatlik bir süre öngörölmüştür.

Erişimin engellenmesine ilişkin bir diğér düzenleme ise, İnternet Kanunu md. 9/A hükmüdür. Bu madde uyarınca, yayın dolayısıyla özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi halinde ilgili kişi, silinecek içeriğè erişimin engellenmesi talebiyle doğrudan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna müracaat edebilir. Bununla birlikte, İnternet Kanunu md. 9/A/1 uyarınca müracaatı izleyen yirmi dört saat içinde ilgili kişinin bu talebini sulh ceza hâkimine sunması gerekmekte olup, hâkimin kararını kırk sekiz saat içinde vermesi gerektiğı belirtilmiştir. Aksi takdirde, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından verilen tedbir kendiliğinden kalkmaktadır.

Kanaatimizce, içeriğin yayından kaldırılması ve erişimin engellenmesi, ifade ve basın özgürlüğünü en çok kısıtlayabilecek unutulma hakkı yöntemlerinden biridir. Bu kapsamda ölçülülük ilkesi gereği, söz konusu yöntemler yalnızca istisnai durumlarda, yayının kişilik haklarını açıkça ihlal ettiği hallerde unutulma hakkının kullanılma yöntemi olarak tercih edilmelidir. Nitekim aksinin kabulü halinde, bu durum ifade ve basın özgürlüklerini ciddi ölçüde kısıtlama potansiyeline sahip olduğundan, yarışan menfaatler arasında hakkaniyetin kurulduğundan söz edilemez. Bu kapsamda, istisnai durumlar söz konusu olmadığı sürece unutulma hakkının kullanılabilmesi diğer yöntemlerin uygulanması, hak ve özgürlüklerin korunması bakımından önemlidir.

3.1.3. Unutulma Hakkının Listelenmeme (Referanstan/Listeden Çıkarma) Yöntemiyle Kullanılması

İnternet Kanunu md. 9'a 2020 yılında eklenen 10. fıkra ile internet ortamındaki yayın sebebiyle kişilik haklarının ihlali durumunda, talep üzerine başvuruçunun adının ilgili internet siteleri ile ilişkilendirilmemesine hâkim tarafından karar verilebileceği öngörülmüştür. Kişilik hakları ihlal edilen kişiye listeden çıkarma hakkının tanındığı bu hüküm ile ilgili kişiye unutulma hakkının ihlali durumunda başvurabileceği bir hukuki imkân daha sağlanmıştır.

İnternet Kanunu md. 9/10 ile ayrıca, listeden çıkarmaya ilişkin kararda erişim sağlayıcıları birliği⁴⁰¹ tarafından hangi arama motorlarına bildirim yapılacağı gösterilmesi gerektiği de ifade edilmiştir. Bununla birlikte, İnternet Kanunu ile arama motorlarına ilişkin herhangi bir tanımlama yapılmamıştır. Bunun yanı sıra, yapılacak bildirim sonucunda arama motorları tarafından hukuki yaptırıma karşı kayıtsız kalınması durumunda ne olacağı da düzenlemede yer almamaktadır. Kanaatimizce, hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik açısından bu eksikliklerin giderilmesi yerinde olacaktır.

---

⁴⁰¹ İnternet Kanunu md. 6/A ile düzenlenen erişim sağlayıcıları birliği, İnternet Kanunu md. 8 ve 8/A dışındaki içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesine ilişkin kararların uygulanmasını temin etmek amacıyla kurulmuştur.

İnternet Kanunu md. 9/1 ile, gerçek kişilerle birlikte tüzel kişilerin de kişilik haklarının ihlaline dayanarak başvuru imkânı olduğu belirtilmiş olmasına karşın, md. 9/10 ile buna ilişkin bir belirleme yapılmamıştır. Bu kapsamda kanaatimizce, olumsuz bir belirleme içermeyen 10. fıkra hükmünün tüzel kişileri de kapsadığı söylenebilir. Nitekim, ilk fıkra hükmüyle tüzel kişilerin talepte bulunabileceği ifade edildikten sonra, takip eden maddelerde talepte bulunacak kişi için özel bir belirleme yapılmaması nedeniyle, kanun sistematigi bakımından bu kabul makuldür. Bunun yanı sıra, İnternet Kanunu'nun kabulünden sonraki bir tarihte maddeye eklenen 10. fıkra hükmü ile tüzel kişiler listeden çıkarma hakkının dışında bırakılmak istenseydi, bunun ilgili fıkra ile açıkça düzenlenmesi yerinde olurdu.

Son olarak belirtmek gerekir ki, unutulma hakkının uygulanmasına ilişkin olarak listeden çıkarma yönteminin birtakım handikapları vardır. İlk olarak, listeden çıkarma yönteminin uygulama alanına ilişkin genel yaklaşımın, yöntemin bölgesel olarak uygulanması olması, unutulma hakkının işlevini kısıtlamaktadır⁴⁰². Bunun yanı sıra, bu yöntemle başvurulması halinde asıl kaynak bulunduğu platformda varlığını sürdürmekle birlikte, yalnızca arama sonuçlarından kaldırılmış olmaktadır. O halde, ilgili kaynağa direkt olarak ulaşmak mümkünken, arama faaliyeti sonucunda ulaşmak engellendiğinden, bu yöntem esasen unutulma hakkının konusunu oluşturan bilginin unutulmasına değil, bulunmasının zorlaşmasına hizmet edecektir. Bununla birlikte belirtmek gerekir ki, unutulma hakkının uygulanması kapsamında listeden çıkarma yöntemine başvurulmasının, erişimin engellenmesi veya içeriğin yayından çıkarılması yöntemlerine kıyasla çatışan menfaatler bakımından daha ölçülü olduğu söylenebilir.

Belirtmek gerekir ki, 2020 yılında yapılan değişiklikle İnternet Kanunu'na Ek Madde 4 hükmü eklenerek, Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan dış kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılara⁴⁰³ ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. Ek Madde 4/3 ile ise bunların,

---

⁴⁰² Listedenden çıkarma yönteminin bölgesel olarak uygulanmasına ilişkin açıklama ve eleştirilerimiz için bkz. Birinci Bölüm, 1.3.3. Unutulma Hakkına İlişkin Tartışmalar.

⁴⁰³ İnternet Kanunu md. 2/1-s ile sosyal ağ sağlayıcı, sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşımlarına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır.

ilgili kişi tarafından md. 9 ve md. 9/A kapsamında yapılacak içeriğin çıkarılması, erişimin engellenmesi ve içeriğin listeden çıkarılmasına ilişkin başvurularının muhatabı olabileceği ifade edilmiştir. Sosyal ağ sağlayıcının bu kapsamda kendisine yöneltilen taleplere vereceği olumlu veya olumsuz cevaplar için kırk sekiz saatlik bir süre öngörülmekle birlikte, olumsuz cevapların gerekçelendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda, anılan maddelerde düzenlenen unutulma hakkının uygulanmasına ilişkin yöntemler, sosyal ağ sağlayıcılara karşı da ileri sürülebilmektedir.

zerinde durulması gereken bir başka husus ise, İnternet Kanunu md. 9 ve md. 9/A ile öngörülen hukuki imknlara yalnızca kişilik haklarının veya özel hayatın gizliliğinin ihlali durumunda başvurulabilecek olmasıdır. Bununla birlikte, kanaatimizce unutulma hakkı ile korunan menfaatler, kişisel verilerin korunmasının da temelini oluşturan kişilik haklarına ilişkin olduğundan, unutulma hakkının ihlali durumunda kişilik hakları da ihlal edilmiş olmaktadır. Ancak belirtmek gerekir ki, kişilik haklarına yönelik her ihlal, aynı zamanda unutulma hakkının da ihlali sonucunu doğurmamaktadır. Bu sebeple söz konusu yöntemler unutulma hakkının birebir karşılığı değil, yalnızca uygun dştğlde uygulanma yöntemleridir.

3.1.4. Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Talep Edilebilecek Yöntemler

Türk Medeni Kanunu ile kişilik haklarına yönelik hukuka aykırı bir davranışa karşı başvurulabilecek birtakım hukuki imkânlar düzenlenmiştir. Kişisel verilerin korunması ve bu kapsamda unutulma hakkının kişilik haklarıyla yakından ilişkili olmaları dolayısıyla, bu yöntemler aynı zamanda unutulma hakkının ihlali durumunda da başvurulabilecek yöntemler olarak kabul edilebilir.

Kişiliği koruyucu davalar TMK md. 25 ile düzenlenmiştir. Bu kapsamda kişilik haklarına yönelik bir saldırı veya saldırı tehdidi halinde, kişilik haklarına saldırılan kişi hkimden saldırı tehlikesinin önlenmesini, devam eden saldırının sonlandırılmasını ve etkileri

devam eden saldırının hukuka aykırılığının tespitini isteyebilmektedir⁴⁰⁴. Ancak kanaatimizce saldırının önlenmesi, unutulma hakkı açısından her durumda elverişli olmayabilir. Nitekim bu imkâna henüz bir saldırı gerçekleşmeden önce, yakın bir saldırı tehlikesinin varlığı halinde başvurulabilmektedir⁴⁰⁵. Bununla birlikte unutulma hakkı, hukuka uygun olarak alenileşerek çevrimiçi ortamda yer alan bilgilere ilişkindir. Bu kapsamda, henüz alenileşmemiş veya çevrimiçi ortamda yer almamış bir bilginin unutulma hakkının konusunu oluşturması makul ve mümkün değildir. Çevrimiçi ortamda yer alan bir bilgi için ise saldırının önlenmesinden ziyade, devam eden saldırının durdurulması gündeme gelebilir. Unutulma hakkı bakımından saldırının önlenmesi yönteminin gündeme gelebileceği bir duruma örnek olarak ise, hâlihazırda alenileşmiş bir verinin, dijital ortamda bir başka kişi tarafından tekrar yayımlanacağı öğrenilmesi hali verilebilir. Ancak bu durumun tespiti, özellikle internet ortamı için oldukça zor olmaktadır. Bunun yanı sıra, böyle bir durumda yeniden paylaşılacak olan bilgi, kişisel verilerin işlenmesine ilişkin şartlar karşılanmadan, diğer bir deyişle hukuka aykırı olarak paylaşılacaksa, saldırının durdurulması davası gündeme gelebilmekle birlikte, yeni paylaşım unutulma hakkı konusu oluşturmamaktadır. Nitekim bu halde veri zaten hukuka aykırı bir şekilde işlenmiş olmaktadır. Özetle, unutulma hakkının ihlalinde başvurulabilecek bir yöntem olarak saldırının önlenmesi imkânının gündeme gelebileceği istisnai hallerin birçoğunda, faaliyet kendi içerisinde hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Açıklanan bu sebeplerle saldırının önlenmesi yöntemine başvurulmasının unutulma hakkı açısından uygulanabilir olduğu durumlar çok kısıtlı olduğundan, işlevsel bir yöntem olmadığı kanaatindeyiz.

Durdurma davası olarak da adlandırılan⁴⁰⁶ ikinci imkân ise, devam eden saldırının sonlandırılması⁴⁰⁷ ve tekrar edilmesinin önüne geçilmesine yöneliktir⁴⁰⁸. Bu imkâna

---

⁴⁰⁴ İmamoğlu, Hülya: “Çocuğun Kişiliğinin Ana Babaya Karşı Korunması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 54, S. 2, 2005, s. 188-189. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42639/514081> (E.T. 09.04.2021); Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 397 vd; Dural/Öğüz, s. 155 vd; Yıldız, s. 3681.

⁴⁰⁵ Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen: Kişiler Hukuku, Gözden Geçirilmiş 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 124-125; Dural/Öğüz, s. 157; Kaya, Mine: “Özel Hukukta Özel Hayatın Korunması”, Yargıtay Dergisi, C. 32, S. 1-2, 2006, s. 56. (“Özel Hayat”) <http://www.yargitaydergisi.gov.tr/dergiler/ycak2006.pdf#page=51> (E.T. 10.04.2023).

⁴⁰⁶ Dural/Öğüz, s. 156; Kaya, Özel Hayat, s. 57.

⁴⁰⁷ Ayan/Ayan, s. 125-126; Dural/Öğüz, s. 156.

⁴⁰⁸ Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 397.

başvurulabilmesi için kişilik haklarına yönelik ve dava tarihinde devam eden hukuka aykırı bir saldırı olması gerekmektedir⁴⁰⁹. Saldırının sona ermesi halinde ise, etkileri devam etmek kaydıyla madde ile belirlenen üçüncü imkân olan hukuka aykırılığın tespiti yoluna başvurulabilir⁴¹⁰.

Bununla birlikte, TMK md. 25/2 ile ilk fıkrayla tanınan imkânların yanında, düzeltme veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi yahut bunun yayımlanmasına yönelik istemde bulunulabileceği düzenlenmiştir. Ancak tanınan bu imkânlar kanaatimizce unutulma hakkının temel mantığıyla örtüşmemektedir. Nitekim bu taleplerle ulaşılmak istenen amaç genel olarak diğer kişilerde oluşabilecek veya oluşmuş olumsuz ya da yanlış düşünce ve yargıların engellenmesidir⁴¹¹. Unutulma hakkı ise, toplum nezdinde önemini ve güncelliğini yitiren aleni bilginin toplumun hafızasından silinmesi, başka bir deyişle artık hatırlanmaması amacına hizmet etmektedir. Bu sebeple, hatırlanması istenmeyen bilginin, bu imkânlar kullanılarak tekrar gündeme gelmesine sebep olacak bir talep, kendi içerisinde çelişki yaratmaktadır.

Belirtmek gerekir ki, TMK md. 25/3 uyarınca kişilik haklarına yönelik saldırı dolayısıyla maddi ve manevi tazminat davası açma hakkı saklı tutulmuştur. Bu yola başvurulabilmesi için ise kişilik hakkına yönelik hukuka aykırı bir saldırı, zarar ve saldırı ile zarar arasında illiyet bağının bulunması gerekmekte olup, ayrıca saldıranın kusuru veya somut olayda kusursuz sorumluluk hallerinden birinin mevcut olması aranmaktadır⁴¹². Kişilik haklarının zedelenmesi durumunda talep edilebilecek manevi tazminat ise TBK md. 58 ile özel olarak düzenlenmiştir. Belirtmek gerekir ki, manevi tazminat davası için de maddi tazminat davasında aranan koşullar aranmaktadır⁴¹³.

⁴⁰⁹ Kaya, Özel Hayat, s. 57-58; Dural/Öğüz, s. 156; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 397-398.

⁴¹⁰ Kaya, Özel Hayat, s. 60; Dural/Öğüz, s. 156; Akipek/Akıntürk/Ateş, s. 400; Ayan/Ayan, s. 126-127.

⁴¹¹ Turgut, s. 461.

⁴¹² Dural/Öğüz, s. 161; Turan Başara, Gamze: Kişiliğin İhlalinden Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat ile Haksız Kazancın İadesi”, Turhan Kitabevi, Ankara 2018, s. 96; Küçükgüngör, s. 69.

⁴¹³ Dural/Öğüz, s. 162-163; Kaya, Mine: “Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması”, Ankara Barosu Dergisi, C. 68, S. 4, 2010, s. 300. (“Telekomünikasyon”) <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33788/374171> (E.T. 11.04.2023).

Kişilik hakkının ihlali sebebiyle Türk Medeni Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu kapsamında tanınan hukukî imkânlarla alakalı detaylı bir bilgi, unutulma hakkının esasen kişisel veriler kapsamında ele alındığı çalışmamızın kapsamını oldukça genişleteceğinden, burada yalnızca başvurulabilecek hukukî imkânların ismini zikretmekle yetiniyoruz.

3.2. UYGULAMADA UNUTULMA HAKKI

3.2.1. Genel Olarak

Unutulma hakkı, idari mekanizmaların verdiği kararlarda ve yargı kararlarında karşımıza çıkmaktadır. Unutulma hakkına ilişkin çerçevenin de temelde bu kararlarla birlikte şekillendiği söylenebilir. Bu sebeple, unutulma hakkına ilişkin kararların incelenmesi önem arz etmektedir. Unutulma hakkının tartışmaya açılarak birçok kararda buna ilişkin izlerin görünmesi ise, esas olarak ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* kararına dayanmaktadır. Unutulma hakkının gündeme gelmesinde önemli bir rol oynayan bu karar ve unutulma hakkı bakımından değerlendirilmesine ilişkin ayrıntılı açıklamalara çalışmanın ilgili bölümünde yer verildiğinden, tekrara düşmemek adına bu bölümde unutulma hakkına ilişkin diğer bazı kararlar incelenmiştir⁴¹⁴.

3.2.2. ABAD'ın *Google v. CNIL* Kararı

ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* davasıyla⁴¹⁵, başvuru konusunu oluşturan bağlantıların arama sonuçları listesinden çıkarılabileceğine ilişkin karar verilmesini takip eden dönemde, bölgesel olarak uygulanan⁴¹⁶ bu yöntemin evrensel olarak da uygulanıp

---

⁴¹⁴ Unutulma hakkının ortaya çıkması ve ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* kararı ile ilgili açıklamalarımız için bkz. Birinci Bölüm, 1.1.2. Unutulma Hakkının Tarihi Gelişimi.

⁴¹⁵ *Google Spain v. M.C.G*. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

⁴¹⁶ Bölgesel uygulamaya ilişkin bkz. Google Şeffaflık Raporu, <https://support.google.com/transparencyreport/answer/7347822?hl=tr#zippy=%2Csayfaları-arama-sonuçlarımızda-toplu-olarak-mi-liste-dışı-bırakıyorsunuz> (E.T. 11.01.2023). Listedeki çıkarma yönteminin bölgesel olarak uygulanmasına ilişkin açıklama ve eleştirilerimiz için bkz. Birinci Bölüm, 1.3.3. Unutulma Hakkına İlişkin Tartışmalar.

uygulanamayacağı tartışılmıştır. Belirtmek gerekir ki ABAD kararında yöntemin coğrafi sınırı konusunda herhangi bir belirleme yapmasa da Avrupa’da veri koruma otoriteleri arama motorlarının listeden kaldırma yöntemini yalnızca Avrupa ile sınırlı değil, evrensel olarak uygulamaları için mücadele etmişlerdir⁴¹⁷.

Bu kapsamda, Fransız veri koruma otoritesi olan Bilişim ve Özgürlükler Ulusal Komisyonu (*French Commission Nationale de l’Informatique et des Libertés/ “CNIL”*), uygulanan yöntemin evrensel olması, diğer bir deyişle kaldırılan bağlantıya yalnızca Avrupa Birliği’nden değil, hiçbir yerden ulaşılamaması gerektiğine ilişkin olarak Google’a bir talimat göndermiş, talimatın Google tarafından kabul edilmemesi neticesinde CNIL, Google aleyhine para cezasına hükmetmiştir⁴¹⁸. Google’ın itirazı sonucu, 95/45/EC sayılı Veri Koruma Direktifi hükümleri doğrultusunda evrensel bir uygulamanın mümkün olup olmadığı konusuna ışık tutması için, Fransız Danıştay tarafından ABAD’a ön karar usulüyle başvurularak görüş talep edilmiştir⁴¹⁹. Ancak belirtmek gerekir ki, 2019 yılında verdiği kararında ABAD, Genel Veri Koruma Regülasyonu’nun da yürürlüğe girmesi sebebiyle değerlendirmelerini hem para cezasının hükmedilmesinde esas alınan 95/45/EC sayılı Veri Koruma Direktifi hem de yeni yürürlüğe giren Genel Veri Koruma Regülasyonu ışığında yapmıştır⁴²⁰.

ABAD öncelikle, arama sonuçlarının arama motorlarının tüm versiyonlarından kaldırılmasının, veri koruma mevzuatları ile belirlenen amaca tam olarak hizmet edilmesi anlamına gelebileceğini belirtmiştir⁴²¹. Bununla birlikte, 95/46/EC sayılı Veri Koruma Direktifi ve Genel Veri Koruma Regülasyonu kapsamında, arama motorlarının tüm versiyonlarından referansların kaldırılmasına ilişkin böyle bir uygulama zorunluluğunun bulunmadığı ifade edilmiştir⁴²². Buna yönelik olarak, diğer birçok devletin referanstan

---

⁴¹⁷ Nunziato, s. 1032.

⁴¹⁸ Case C-507/17, Google Inc. v Commission nationale de l’informatique et des libertés (CNIL), Judgment of the Court (Grand Chamber), 24 September 2019, ECLI:EU:C:2019:772, para. 2. Bundan sonra “Case C-507/17 Google v. CNIL” olarak anılacaktır. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0507> (E.T. 10.01.2023).

⁴¹⁹ Case C-507/17 Google v. CNIL, para. 1.

⁴²⁰ Case C-507/17 Google v. CNIL, para. 40-41.

⁴²¹ Case C-507/17 Google v. CNIL, para. 54-55.

⁴²² Case C-507/17 Google v. CNIL, para. 64-65.

çıkarma hakkını tanımadığı veya buna yönelik farklı yaklaşımlar benimsediği ifade edilmiş, mutlak bir hak olmayan kişisel verilerin korunması ile diğer haklar arasında hakkaniyetin gözetilmesi gerektiği ve referansların Avrupa Birliği dışındaki versiyonlardan da kaldırılmasına ilişkin bir düzenleme olmamasına rağmen böyle bir uygulama yapılmasının dengeyi bilgi edinme özgürlüğü aleyhine bozabileceği ifade edilmiştir⁴²³. Bununla birlikte ABAD, referanstan çıkarma hakkının Avrupa Birliği dışında uygulanmasını yasaklayan bir düzenlemenin de olmadığına işaret ederek üye devletin, kendi mevzuat ve kuralları kapsamında yaptığı denge testi sonucunda, bu hakkın arama motorunun tüm versiyonlarda kullanılabileceğine ilişkin karar verebilmelerinin önünü açık bırakmıştır⁴²⁴.

Belirtmek gerekir ki, ABAD’ın 2014 yılında verdiği *Google Spain v. M.C.G* kararında⁴²⁵ kullanılmamış olan “referanstan çıkarma hakkı” (*right to de-reference*) kavramı, 2019 yılında verdiği *Google v. CNIL* kararı ile kendine yer bulmuş, hakkın kaynağının ise unutulma hakkının düzenlendiği GDPR md. 17 olduğu ifade edilmiştir⁴²⁶.

3.2.3. Türk Yargı Kararlarında Unutulma Hakkı

3.2.3.1. Anayasa Mahkemesi Kararları

Bireysel başvuru, 2010 Referandumu ile Anayasa md. 148’de yapılan değişiklik⁴²⁷ ile kabul edilmiş, kişilerin AİHS ile düzenlenen ve anayasal korumaya sahip olan temel hak ve özgürlüklerinin kamu otoriteleri tarafından ihlal edilmesi sebebiyle, olağan kanun yollarının tüketilmesinden sonra Anayasa Mahkemesine başvurabilecekleri düzenlenmiştir. Bu kapsamda, bireysel başvurular sonucunda Anayasa Mahkemesi tarafından unutulma hakkına ilişkin birçok karar verilmiştir.

⁴²³ Case C-507/17 *Google v. CNIL*, para. 59-63.

⁴²⁴ Case C-507/17 *Google v. CNIL*, para. 72

⁴²⁵ *Google Spain v. M.C.G.* Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022)

⁴²⁶ Case C-507/17 *Google v. CNIL*, para. 46.

⁴²⁷ 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, R.G. T. 13.05.2010, S. 27580.

Anayasa ile açıkça düzenlenmeyen unutulma hakkı, Anayasa Mahkemesi tarafından, devletin kişilerin manevi varlığının geliştirilmesi hakkı çerçevesinde kabul edilen pozitif yükümlülüğünün sonucu olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, Anayasa Mahkemesi tarafından özel hayata saygı hakkına ilişkin olarak basılı yayınlara göre daha büyük bir risk faktörü olarak kabul edilen internet yayınlarının, bu farka ilişkin olarak farklı bir perspektiften değerlendirilmesi gerektiği ifade edilerek, internet haberlerinin unutulma hakkı kapsamında erişimden kaldırılmasına yönelik birtakım kümülatif kıstaslar belirlenmiştir. Çalışmanın bu kısmında, Anayasa Mahkemesi'nin unutulma hakkına ilişkin bazı kararları incelenmiştir.

3.2.3.1.1. N.B.B. Başvurusu

Anayasa Mahkemesi tarafından unutulma hakkına ilk kez, 2013/5653 Başvuru Numaralı ve 3 Mart 2016 tarihli N.B.B başvurusuna ilişkin Karar⁴²⁸ (“N.B.B başvurusu”) ile yer verilmiştir. Karara konu olayda, başvuru tarafından, ulusal bir gazetenin internet arşivinde bulunan, başvuruçunun uyuşturucu madde kullandığı iddiasıyla yapılan yargılama sonucu hükmedilen adli para cezasına ilişkin 1998 ve 1999 tarihli olmak üzere üç içeriğe yönelik olarak, 2013 yılında basın kuruluşuna ihtar çekmek suretiyle içeriğin kaldırılması talebinde bulunulmuştur. Başvuruçucu bu talebini, hayatını olumsuz anlamda etkileyen ilgili haber içeriklerinin şeref ve haysiyetini zedelemesi ve özel hayatın gizliliğini ihlal etmesine dayandırmıştır⁴²⁹.

İlgili içeriklerin kaldırılmaması sonucunda başvuruçucu, İstanbul 36. Sulh Ceza Mahkemesine başvuruda bulunmuştur. Talebi kabul eden Mahkeme, ilgili içeriklerin kamu yararı bulunmadığı, güncelliğini kaybettiği, haber niteliği taşımadığı ve kişilik

---

⁴²⁸ Anayasa Mahkemesi, N.B.B. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2013/5653, Karar Tarihi: 3.3.2016. Bundan sonra “Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu” olarak anılacaktır. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653> (E.T. 05.01.2023).

⁴²⁹ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 9-10.

haklarını ihlal ettiği gerekçeleriyle yayından kaldırılması yönünde karar vermiş, basın kuruluşu tarafından bu karara itiraz edilmiştir⁴³⁰.

İtirazı kabul eden İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından ise, olayda başvurucunun şeref ve haysiyetini ihlal eden bir içerik bulunmadığı ve kişilik haklarına yönelik bir saldırı olmadığı, eski tarihli haberin yayımlandığı tarih için gerçeği yansıttığı ve hak ihlal etme kastı bulunmayan gazetecinin bundan sorumlu tutulamayacağı ifade edilerek, kararın kaldırılmasına hükmedilmiştir. Bunun üzerine başvurucu tarafından Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yapılmıştır⁴³¹.

Anayasa Mahkemesi başvuruyu İnternet Kanunu, Basın Kanunu ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2015/1679 Sayılı Kararı⁴³² ve AİHS hükümleri ışığında incelemiş, muhtelif AİHM kararlarına da atıfta bulunmuştur. Unutulma hakkı kapsamında incelenen başvuruda Anayasa Mahkemesi, bu hakkın internet ortamında yer alan geçmişe dair haberin uzun bir zaman dilimi boyunca erişilebilir olması sebebiyle kişinin şeref ve haysiyetini zedelemesi durumunda ortaya çıkacağını ifade etmiştir⁴³³. Bunun yanı sıra ilgili karar ile hakkın amacının ifade ve basın özgürlüğü ile kişilerin manevi varlığının geliştirilmesi hakkı arasında hakkaniyetin sağlanmasına hizmet etmek olduğu da belirtilmiştir⁴³⁴.

Kararda, Anayasa md. 5 ile devletin kişilerin maddi ve manevi varlığının geliştirilmesi için gereken koşulları sağlaması olarak ifade edilen pozitif yükümlülük, Anayasa md. 17 ile düzenlenen manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi kapsamında şeref ve itibarın korunması hakkı ve Anayasa md. 20/3 ile düzenlenen kişisel verilerin korunması hakkı birlikte değerlendirilerek, devletin, geçmişte yaşanan olayların üçüncü kişiler tarafından öğrenilmesinin önüne geçerek kişilere “yeni bir sayfa açma” imkânı verme sorumluluğu

---

⁴³⁰ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 11-13.

⁴³¹ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 13-15.

⁴³² Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T. 17.6.2015, E. 2014/4-56, K. 2015/1679, <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 14.03.2023).

⁴³³ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 70.

⁴³⁴ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 46, 70.

olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra, kişisel verilerin korunması hakkı kapsamında sildirme hakkından da söz edilerek, bu hakkın da kişilerin geçmişinde yaşanan birtakım olayların unutulmasına hizmet ettiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda, Anayasa'da açıkça düzenlenmese de unutulma hakkının Anayasa'nın anılan maddelerinin sonucu olduğu ve bu hakkın varlığının inkârının, internet ile kolay bir şekilde erişilebilen ve uzun zaman boyunca saklanabilen kişisel verilere üçüncü kişiler tarafından erişilmesiyle ortaya çıkabilecek ön yargılar sebebiyle, manevi varlığın geliştirilmesi hakkına müdahalenin sürekliliği sonucunu doğuracağı açıkça belirtilmiştir⁴³⁵.

Unutulma hakkının gazetelerin internet arşivindeki her haber için uygulanamayacağını vurgulayan Anayasa Mahkemesi, basın özgürlüğü kapsamında önem taşıyabilecek olan bu içeriklerin unutulma hakkı kapsamında internette çıkarılabilmesi için, somut olay bazında incelenmesi gereken birtakım kriterler belirlemiştir. Bu kriterler, içerik, yayında kaldığı süre, güncellik, tarihsel bir veri olup olmama, kamu yararı açısından değeri, haber konusu kişinin topluma mal olmuş biri olup olmadığı, haberin konusu, değer yargısı içerip içermediği, haberin toplum nezdindeki değeri ve gördüğü ilgi olmak üzere kararda örnek kabilinden belirtilmiştir⁴³⁶.

Anayasa Mahkemesi, kararıyla açıkça tanıdığı unutulma hakkının uygulanması için farklı yöntemlerin kullanılabileceğini belirtmiştir⁴³⁷. Bu kapsamda, İnternet Kanunu md. 9 ile tanınan erişimin engellenmesi imkânının yanında, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi, anonim hale getirilmesi, içeriğin yalnızca bir kısmına erişimin engellenmesi gibi, ölçülülük kriteri esas alınarak somut olaya uygulanabilecek birçok yöntem olduğu ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararında unutulma hakkı ile Anayasa md. 26 ile koruma altına alınan ifade özgürlüğü ve buna yönelik olarak Anayasa md. 28 ile koruma altına alınan basın özgürlüğü ilişkisi bakımından da değerlendirmelerde bulunmuştur⁴³⁸. Bu kapsamda

---

⁴³⁵ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 47

⁴³⁶ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 50.

⁴³⁷ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 51, 52.

⁴³⁸ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 53 vd.

öncelikle, unutulmaya ilişkin çeşitli yöntemlerin kullanılması noktasında, şeref ve itibarın korunması ile ifade ve basın özgürlüğü arasında hakkaniyetin gözetilmesi ve Anayasa md. 13 uyarınca belirlenen ölçülülük ilkesinin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir⁴³⁹. Bu kapsamda, unutulma hakkının kullanılabilmesi birçok yöntemin bulunması doğrultusunda, arşiv niteliğindeki haber tümüyle silinmeden de beklenen sonuca ulaşılabileceği vurgulanmıştır⁴⁴⁰. Bunun yanı sıra, dijital ortamda yer alan haberin unutulma hakkının konusunu oluşturarak yayından kaldırılabilmesi için ilgili yayının içeriği, yayında kalma süresi, güncel olup olmadığı, tarihsel veri niteliği, kamu yararı olup olmadığı, haber konusu olan kişinin toplum nezdinde yeri, haberin değer yargısı içerip içermediği ve toplumun haberin içeriğini oluşturan söz konusu veriye ilişkin ilgisi gibi kıstasların somut olay bazında değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁴⁴¹.

Açıklanan sebepler ışığında Anayasa Mahkemesi somut olayda, başvuru tarihinde üzerinden yaklaşık olarak on dört yıl geçmiş arşiv niteliğindeki haberlerin güncelliğini yitirdiği, söz konusu haberlerin tarihi, istatistiksel veya bilimsel bir amaç taşımadığı ve dijital çağda verilere erişimin kolaylaştığı gerçeğinden hareketle, başvurusunun şeref ve itibarının ihlali niteliğindeki bu haberleri unutulma hakkı kapsamında değerlendirerek, ilgili içeriğe erişimin engellenmesi gerektiği sonucuna varmıştır⁴⁴².

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden çok kısa bir süre önce verilen N.B.B başvurusuna ilişkin karar, unutulma hakkının Anayasa Mahkemesi tarafından açıkça tanındığı ilk karar olması sebebiyle oldukça önemli bir yeri haizdir. Kararda hem unutulma hakkının tartışmaya açılması sürecini başlatan ilk karar olan *Google Spain v. M.C.G* kararına⁴⁴³ hem de hakkın Türk hukukunda gündeme gelmesine sebep olan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2015/1679 sayılı kararına⁴⁴⁴ gönderme

⁴³⁹ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 52, 66.

⁴⁴⁰ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 71.

⁴⁴¹ Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 50.

⁴⁴² Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 71 vd.

⁴⁴³ *Google Spain v. M.C.G*. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022)

⁴⁴⁴ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T. 17.6.2015, E. 2014/4-56, K. 2015/1679. <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 14.03.2023).

yapılmış, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile açıkça düzenlenmeyen unutulma hakkı, yerinde olarak Anayasa Mahkemesi tarafından kabul edilmiştir.

3.2.3.1.2. Fatih Göncü Başvurusu

Anayasa Mahkemesi'nin 2014/17943 Başvuru Numaralı ve 5/10/2017 tarihli Kararı⁴⁴⁵ (Fatih Göncü başvurusu), iş adamı olan başvurucunun, ulusal bir gazetenin internet arşivinde, hakkında yürütülen ceza yargılaması sonucu iftira suçundan beraatine karar verilmesine ilişkin 2003 tarihli haberin erişilebilir durumda bulunmasının iş ve aile hayatında zarara yol açtığı, şeref ve itibarını zedelediği iddialarına dayanarak erişimin engellenmesini talep etmesi üzerine Bakırköy 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin talebin reddine karar vermesi, bunun üzerine itirazda bulunan başvurucunun bu itirazının da Bakırköy 1. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından reddedilmesi üzerine Anayasa Mahkemesine yaptığı bireysel başvuruya ilişkindir⁴⁴⁶. Fatih Göncü başvurusu, Anayasa Mahkemesi'nin N.B.B başvurusuna yönelik olarak verdiği karara atıf yapılarak, temelde bu karar ve Anayasa'nın ilgili maddeleri çerçevesinde incelenmiştir.

Anayasa Mahkemesi Fatih Göncü başvurusuna ilişkin kararıyla, kişilerin manevi varlıklarının korunması ve geliştirilmesi hakkı kapsamında devletin negatif ve pozitif yükümlülükleri tekrar ifade edilmiştir⁴⁴⁷. Bununla birlikte Fatih Göncü başvurusu, haber ve fikirlerin iletilmesi, yayılması ve bunlara ulaşılması konusunda önemli bir yere sahip olan internetin Anayasa md. 26 ile kabul edilen ve haber ve fikirlere ulaşma özgürlüğünü de içine alan ifade özgürlüğü kapsamında güvence altına alınmış olması sebebiyle, Anayasa Mahkemesi tarafından ifade ve basın özgürlüğü kapsamında da değerlendirilerek, bu haberin yayından kaldırılmasının basın özgürlüğüne yönelik bir müdahale niteliğinde olabileceği belirtilmiştir⁴⁴⁸. Bu kapsamda, Anayasa md. 26 ve md. 28 ile koruma altına alınan ifade ve basın özgürlüğü ile Anayasa md. 17 ile korunan

---

⁴⁴⁵ Anayasa Mahkemesi, Fahri Göncü Başvurusu, Başvuru Numarası: 2014/17943, Karar Tarihi: 5.10.2017. Bundan sonra "Anayasa Mahkemesi Fatih Göncü Başvurusu" olarak anılacaktır. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/17943> (E.T. 14.03.2023).

⁴⁴⁶ Anayasa Mahkemesi Fatih Göncü Başvurusu, para. 8-12.

⁴⁴⁷ Anayasa Mahkemesi Fatih Göncü Başvurusu, para. 17.

⁴⁴⁸ Anayasa Mahkemesi Fatih Göncü Başvurusu, para. 19-20

manevi varlık kapsamında şeref ve itibarın korunması hakkı arasında hakkaniyetin sağlanması gerektiği ifade edilmiştir⁴⁴⁹.

Anayasa Mahkemesi, başvuru konusunu oluşturan haberin, Yargıtay'ın polisin uygulayacağı gözaltı tedbirleri sırasında uyulması gereken ilkelere ilişkin yaklaşımını somut bir örnek üzerinden anlatmak suretiyle kamuyu bilgilendirme maksadı taşıdığı, haber ile başvuru arasında yaklaşık on bir yıllık bir süre olmasına karşın, kişi özgürlüğü ve güvenliğine yönelik Yargıtay yaklaşımına ilişkin haberin güncelliğini ve toplumun ilgisini kaybettiğinin söylenemeyeceğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, haberin somut davaya ilişkin olması sebebiyle, sanık sıfatıyla yargılamada yer alan başvurucuya ilişkin beraat ve onama kararlarından da bahsedilmesine karşın, başvurucunun şahsına yönelik olmadığı ve herhangi bir değer yargısı veya başvurucuya ilişkin olumsuz olarak nitelendirilebilecek bir bilgi içermediği yönünde kanaat belirtilmiştir⁴⁵⁰. Ayrıca, ilgili internet sitesinde hala yayımlanmaya devam etmesine rağmen, haberde başvurucunun soyadının yalnızca ilk harf belirtilmek suretiyle kısaltıldığı ve haberi erişilebilir hale getiren kişisel verinin silinmiş olduğu saptaması yapılmıştır.

Bu açıklamalar sebebiyle, ilgili içeriğin haber değerinin sürdüğü ve kurulması gereken denge sebebiyle bu haberin unutulma hakkı kapsamında değerlendirilemeyeceği ifade edilerek, açıkça dayanaktan yoksun olan başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir⁴⁵¹.

Kanaatimizce, Anayasa Mahkemesi'nin Fatih Göncü başvurusuna ilişkin kararında birtakım eksiklikler bulunmaktadır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, söz konusu haberin toplum nezdindeki önemi ve kamunun haber alma menfaati gereği, ilgili içeriğin tamamen kaldırılması veya içeriğe erişimin engellenmesi, somut olay bazında ifade ve basın özgürlüğü açısından ölçülü olmayan bir yöntem teşkil etmekte, ortaya çıkan sonuç hakkaniyete uygun olmamaktadır. Anayasa Mahkemesi tarafından buna yönelik olarak

---

⁴⁴⁹ Anayasa Mahkemesi Fatih Göncü Başvurusu, para. 22.

⁴⁵⁰ Anayasa Mahkemesi Fatih Göncü Başvurusu, para. 28.

⁴⁵¹ Anayasa Mahkemesi Fatih Göncü Başvurusu, para. 29-30.

yapılan tespitler yerindedir. Bunun yanı sıra, haber içeriğinde başvuru numarasının tam adı yer almadığından, habere erişimi sağlayan verinin silindiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte, unutulma hakkı birçok yöntemle kullanılabilir. Bu kapsamda, Anayasa Mahkemesi tarafından yapılacak değerlendirmenin, unutulma hakkına ilişkin diğer yöntemler de dikkate alınarak yapılması yerinde olurdu. Bu kapsamda öncelikle belirtmek gerekir ki, kişinin adının tam haline ve soyadının baş harfine yer verilmesi, ilgili içeriğe erişimi zorlaştırarak bir ölçüde bilinmezliğin sağlanmasına hizmet etse de tek başına veya diğer bilgilerle bir araya gelerek bir gerçek kişiyi belirli veya belirlenebilir kılmama, başka bir deyişle anonim hale getirme işlevi görmemektedir. İlgili haber kamunun bilgilendirilmesi amacına hizmet etmekle birlikte, haberde başvuru numarasının yer almasının bu amaca yönelik belirleyici bir rolü de yoktur. Bu sebeple kanaatimizce kararda, karşı karşıya gelen menfaatler arasında hakkaniyet gözetilerek, anonimleştirme yönteminin değerlendirilmesi yerinde olurdu.

3.2.3.1.3. G.D. Başvurusu

Anayasa Mahkemesi'nin 2014/1808 başvuru numaralı ve 4/10/2017 tarihli Kararı⁴⁵² (G.D. başvurusu), eski bir belediye başkanı ve başvuru numarasının da dahil olduğu aile üyeleri hakkında yürütülen ceza yargılaması ve belediye başkanının kardeşi olan başvuru numarasının, suç örgütüne üye olma suçundan on ay hapis cezasına çarptırıldığına ilişkin olarak iki ulusal gazetenin dijital haber arşivinde bulunan ve erişilebilir olan haberlere ilişkindir⁴⁵³. Başvuru, 2009 yılında yayımlanan haber içeriğinde yer alan mahkeme kararının Yargıtay 5. Ceza Dairesi tarafından bozulduğunu, bozma üzerine yapılan yargılamada davanın ortadan kaldırılması sebebiyle hakkında herhangi bir suçtan verilmiş mahkûmiyet hükmü bulunmadığını, söz konusu haberlerin halen erişilebilir olması sebebiyle şeref ve itibarının zarar gördüğünü ileri sürerek erişimin engellenmesi talebinde bulunmuştur⁴⁵⁴.

---

⁴⁵² Anayasa Mahkemesi, G.D. Başvurusu (2), Başvuru Numarası: 2014/1808, Karar Tarihi: 4.10.2017. Bundan sonra "Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu" olarak anılacaktır. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/1808> (E.T. 15.03.2023)

⁴⁵³ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 10.

⁴⁵⁴ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 11.

Büyükçekmece 3. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından, başvuru hakkındaki davanın ortadan kaldırılmasına ilişkin durum da göz önünde bulundurularak, haber tarihinde kesinleşmemiş de olsa bir mahkûmiyet kararının varlığından hareketle, haberin basın özgürlüğü sınırları içinde olduğu ve kişilik haklarına yönelik herhangi bir saldırının mevcut olmadığı kanaatine varılarak, başvuru hakkının engellenmesi talebi reddedilmiştir⁴⁵⁵. Başvurucunun bu karara itirazının Büyükçekmece 6. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmesi üzerine bireysel başvuru yoluna müracaat edilmiştir⁴⁵⁶. Belirtmek gerekir ki Anayasa Mahkemesinin G.D. başvurusuna ilişkin kararında da değerlendirmeler N.B.B kararı esas alınarak yapılmıştır.

Başvurucu, 2009 yılında yayımlanan haber içeriğinde yer alan mahkeme kararının Yargıtay 5. Ceza Dairesi tarafından bozulduğunu, bozma üzerine yapılan yargılamada davanın ortadan kaldırılması sebebiyle hakkında herhangi bir suçtan verilmiş mahkûmiyet hükmü bulunmadığını, söz konusu haberlerin halen erişilebilir olması sebebiyle toplum nezdinde suçlu görüldüğünü iddia etmiştir⁴⁵⁷.

Anayasa Mahkemesi iddiaları şeref ve itibarın korunması hakkına yönelik olarak incelemiş, önceki kararlarında olduğu gibi devletin negatif ve pozitif yükümlülüklerine ilişkin tespitlerde bulunmuştur⁴⁵⁸. Bununla birlikte, Anayasa md. 26 ve md. 28 ile koruma altına alınan ifade ve basın özgürlükleri ile şeref ve itibarın korunmasını isteme hakkı arasında kurulması gereken dengeye ilişkin açıklamalar tekrarlanmıştır⁴⁵⁹.

Başvuruya konu haberin kamuoyunu bilgilendirme amacı taşıdığını belirten mahkeme, Büyükçekmece 3. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından ilgili yayının gerçek ve güncel olma, kamu menfaati ve toplumun habere ilgisi, haberin konusuyla ifade biçimi arasındaki

---

⁴⁵⁵ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 12.

⁴⁵⁶ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 13-14.

⁴⁵⁷ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 17.

⁴⁵⁸ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 22.

⁴⁵⁹ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 26-28.

düşünsel bağ ölçütleri kapsamında herhangi bir aykırılık teşkil etmediğine ilişkin kararını tekrar vurgulamıştır⁴⁶⁰.

Anayasa Mahkemesi, söz konusu haberlerin yayımlanma tarihiyle bireysel başvuruya müracaat arasında dört yıl sekiz aylık süre olduğunu ifade etmiş; davanın ortadan kaldırılmasıyla erişimin engellenmesine ilişkin talep arasında bir yıllık, bireysel başvuru yoluna müracaat tarihi arasında ise bir yıl beş aylık arasında süre bulunduğunu belirtmiştir. Bu süreler göz önünde bulundurulmak suretiyle habere konu olan kişilerin kimlikleri de dikkate alındığında, haberin haber değerini, güncelliğini ve toplum nezdinde ilgisini kaybetmediği sonucuna varan Anayasa Mahkemesi, ifade ve basın özgürlükleri ile manevi bütünlüğün korunması hakkı arasında gözetilmesi gereken hakkaniyet gereği, söz konusu haberlerin unutulma hakkı kapsamında değerlendirilme şartlarının oluşmadığını belirterek açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle başvurunun kabul edilemez olduğu yönünde karar vermiştir⁴⁶¹.

Siyasi kimliğe, üne sahip, göz önünde bulunan bir kimsenin konu alındığı habere ilişkin olarak toplumun haber alma menfaatinin, sıradan bir vatandaşa ilişkin bir haberde olduğundan daha fazla olması gerekçesiyle, Anayasa Mahkemesi tarafından buna ilişkin olarak yapılan değerlendirmelerin yerinde olduğu kanaatindeyiz. Bununla birlikte, unutulma hakkının uygulanıp uygulanmayacağı konusunda karar verilirken, başvuru sırasında bu niteliklerin devam edip etmediğinin de irdelenmesi yerinde olurdu. Bunun yanı sıra haberin içeriği, haber tarihinde henüz bir bozma kararı olmaması sebebiyle gerçek bir durumu yansıtması da sonrasında verilen bozma kararı ve davanın ortadan kaldırılmasıyla birlikte söz konusu haberin doğruluğunun tekrar tartışmaya açılması gerekmektedir. Nitekim kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi gereği, verinin doğru olması ve gerekli hallerde veya periyodik olarak güncellenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, haberin baştan itibaren gerçeği yansıtmaması ve yanlış olması durumunda, işleme faaliyeti baştan hukuka aykırı olduğundan unutulma hakkı dışındaki hukuki yöntemlere başvurulması gündeme gelebilmektedir.

---

⁴⁶⁰ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 31, 33.

⁴⁶¹ Anayasa Mahkemesi G.D. Başvurusu, para. 34-35

3.2.3.2. Yargıtay Kararlarında Unutulma Hakkı

3.2.3.2.1. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2015/1679 Sayılı Kararı

Unutulma hakkının Türk hukukunda gündeme gelmesi, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2015 yılında verdiği 2015/1679 sayılı Karar⁴⁶² ile olmuştur. Karara konu olayda, zabıt kâtipliği görevini yürütmekte olan davacı, Temmuz 2005 ile Nisan 2006 tarihleri arasında dönemin İzmir Cumhuriyet Başsavcı vekili sanık ile çalışmak üzere görevlendirilmiş, bu süre zarfında başsavcı vekilinin davacıya sözlü ve fiziksel taciz uygulaması sebebiyle davacının şikâyeti üzerine yürütülen ceza yargılaması neticesinde sanık cezalandırılmıştır. Sanığın konumu sebebiyle o dönem basında kendine yer edinen bu olay, 2010 yılında bir uygulamalı bir Türk Ceza Kanunu kitabında davacının adı da dâhil olmak üzere tüm olayın ve kişilerin açıkça anlatılmasıyla yeniden gündeme gelmiş ve olayları iş ve sosyal çevresinden gizli tutmak isteyen davacının psikolojik olarak yıpranmasına sebep olmuştur. Bu sebeple kitabın tüm ciltlerinin toplatılması ve bir miktar manevi tazminata hükmedilmesi sebebiyle açılan dava mahkemece kısmen kabul edilmiş, kısmi kabul kararının temyiz edilmesi üzerine bozulan karar, düzeltme istemiyle ilk derece mahkemesine gönderilmiştir. İlk derece mahkemesinin direnme kararı üzerine davalılar kararı temyiz etmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlığın esası, sözü edilen basılı eserde davalının rızası alınmadan adının ve olayın tüm açıklığıyla aktarılmasının kişilik haklarına yönelik bir saldırı teşkil edip etmediğine ilişkindir. Bu kapsamda Yargıtay Hukuk Genel Kurulu uyuşmazlığı “özel ve aile hayatına saygı hakkı” başlıklı AİHS md. 8, “bilim ve sanat hürriyeti” başlıklı Anayasa md. 27 ve “özel hayatın gizliliği” başlıklı Anayasa md. 20 ile kişiliğin saldırılara karşı korunmasına ilişkin TMK md. 24 hükümleri çerçevesinde görmüştür. Akabinde, uyuşmazlığın temelde unutulma hakkı kapsamında kişisel verilerin ve kişilik hakkının korunması ile bilim ve sanat özgürlüğü arasında hakkaniyetin tesisine dayandığı tespit edilmiştir.

---

⁴⁶² Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T. 17.6.2015, E. 2014/4-56, K. 2015/1679, <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 14.03.2023).

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından kişisel verilerin korunmasının, ilintili olduğu özel hayatın gizliliği gibi birtakım hukuki menfaatlerle birlikte, insan hakları ile yakın bir ilişki içinde olduğu belirlendikten sonra, kişisel verilerin gerekli olduğu ölçüde ve azami süreyle muhafaza edilmesine ilişkin olarak unutulma hakkının, kişisel verilerin korunması hakkının çerçevesini oluşturduğu belirtilmiştir. Bu açıklamalarla birlikte, unutulma hakkının sağlanmasının, özel hayatın gizliliğini korumaya hizmet edeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda unutulma hakkını, kamunun üstün menfaati olmaması halinde, dijital hafızada bulunan, kişinin geçmişine ilişkin menfi durumların bir müddet sonra unutulmasını, başka bir ifadeyle üçüncü kişilerle paylaşılmak istenmeyen bu verilerin silinmesini ve yayılmasının engellenmesini isteme hakkı olarak tanımlayan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, söz konusu hak ile aynı zamanda sorumlulara buna yönelik önlemlerin alınmasına ilişkin yükümlülük de yüklendiğini ifade etmiştir.

Somut olaya ilişkin olarak, davacının basılı eserde yer alan bilgilerinin kişisel veri niteliğinde olduğunu belirttikten sonra Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, unutulma hakkının çevrimiçi ortamda yer alan veriler için düzenlenen bir hak olmakla birlikte, toplumun ulaşabileceği halde bulundurulmuş her türlü kişisel veri için kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Buna yönelik olarak, davacının geçmişte yaşadığı olumsuz bir duruma ilişkin olarak unutulma talebinin, özel hayat kapsamındaki kişisel verilerinin başkaları tarafından bilinmemesi ve olayın üzerinden geçen süre göz önünde bulundurularak toplumsal hafızadan silinmesine, bu sayede geleceğini serbestçe şekillendirebilmesine dayandığı ifade edilmiştir. Bu açıklamalar nedeniyle, yaşanan olumsuz bir olayın dört yıl sonra herhangi bir sansür uygulanmadan kişi isimleriyle birlikte bir basılı eserde yer almasının unutulma hakkı ve özel hayatın gizliliğini ihlal ettiğine oy çokluğuyla hükmeden Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* kararına⁴⁶³ atıfta bulunarak, söz konusu verinin toplum nezdinde önemi, kamunun veriye yönelik

---

⁴⁶³ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022).

ilgisi gibi kamunun üstün menfaatini içeren özel bir sebep bulunmaması halinde, bilimsel eser niteliğindeki kitapta kişisel verilere açıkça yer verilmemesi gerektiğini ifade etmiştir. Azınlıkta kalan üyeler tarafından ise, istisnai durumlar haricinde yargılamaların açık yapılarak hükmün aleni olarak tefhim edildiği ve hükümde isimlerin açıkça yer aldığı gerekçelerinden hareketle, somut olay bazında özel hayatın gizliliğinin ihlaline ilişkin bir durumun söz konusu olmadığı savunulmuşsa da bu görüş, uyumsuzluğun dayandığı esas sorunun isimlerin açıkça belirtildiği mahkeme kararında değil, bu kararın bir basılı esere alınması esnasında isimlere bir sansür uygulanmasına ihtiyaç olup olmadığı noktasında toplandığı gerekçesiyle üyelerin çoğunluğunca kabul edilmemiştir.

Türk hukukunda unutulma hakkına ilk defa temas edilen 2015/1679 sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı ile kişilerin hayatlarında yeni bir başlangıç yapmalarının, geçmişin olumsuz etkilerinden sıyrılarak hayatlarına devam edebilmelerinin önü açılmıştır. Kararda yer alan yaklaşımlar, aynı zamanda çalışmamız boyunca vurgulanan ve unutulma hakkına temel teşkil eden birçok anayasal koruma ile de uyum içindedir. Bunun yanı sıra, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, unutulma hakkının yalnızca dijital ortamda yer alan değil, genel olarak erişilebilir halde bulunan tüm kişisel verilere yönelik bir hak olarak kabul edilmesi gerektiğine ilişkin görüş bildirerek, çalışmamızın esas konusunu oluşturan çevrimiçi unutulma hakkının yanında çevrimdışı unutulma hakkını da tanımıştır.

Bununla birlikte, her ne kadar karar ile aradan geçen süreye, kişinin rahatsızlık duyduğu geçmişteki olayların etkisinden kurtulabilmesine imkân tanınması gerektiğine ve bunlar gibi unutulma hakkının unsurları ve temel mantığına ilişkin olarak yer verilen ifadeler unutulma hakkı kapsamında değerlendirildiğinde oldukça yerinde olsa da kanaatimizce karara konu olan uyumsuzluk unutulma hakkından ziyade kişisel verilerin korunması ve özel hayatın gizliliğine ilişkindir. Nitekim, karara konu olayda aradan geçen zamandan bağımsız olarak, kişiye ait ve son derece özel bir bilginin basılı bir eser aracılığıyla kamuya açılması söz konusudur. Bu kapsamda, herhangi bir hukuka uygunluk sebebi bulunmaksızın, söz konusu eserde kişinin isim ve soy ismine açıkça yer verilmesi, yalnızca aradan geçen dört yılın sonunda değil, ilk gün de kişilik haklarına yönelik bir saldırı ve kişisel verilerin korunmasına yönelik ihlal olma niteliğini kaybetmemektedir.

3.2.3.2.2. Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 2017/5325 Sayılı Kararı

Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 2017 yılında vermiş olduğu 2017/5325 sayılı Karar⁴⁶⁴, iki ulusal gazetenin internet sitelerinde yer alan haberlere ilişkin olarak, kişilik haklarına yönelik bir saldırıda bulunulması iddiasıyla yapılan erişimin engellenmesi talebine ilişkindir. Olayda, 2007 yılında İzmir emniyet güçleri tarafından gerçekleştirilen bir operasyon kapsamında başvuru sahipleri gözaltına alınmış, yürütülen ceza yargılaması sonucunda ise beraatlerine karar verilmiş ve bu karar 2015 yılında kesinleşmiştir. Farklı başlıklarla bu olayla ilgili olarak yapılan 2007 yılına ait haberler iki ulusal gazetenin internet sitesinde yer almıştır. Bu gazetelerin biri isim ve soy isimleri açıkça belirtirken, diğerinde ise yalnızca baş harflerine yer verilmiş; ikisinde de bu kişilerin operasyonun gerçekleştirildiği gazinonun sahibi oldukları bilgisine yer verilmiştir. Bunun üzerine başvuru sahipleri, 2016 yılında kişilik haklarına yönelik bir saldırı iddiasıyla erişimin engellenmesi talebiyle Sulh Ceza Mahkemesine başvurmuşlardır.

Erişimin engellenmesi talebini reddeden İzmir 1. Sulh Ceza Mahkemesi, söz konusu haberlerin yapıldığı tarihteki olayları yansıtmaması bakımından gerçek ve güncel olduğu ve habercilik niteliği taşıdığı, haber içeriklerinde İnternet Kanunu md. 9 ile belirtildiği şekilde kişilik haklarının ihlali niteliğinde bir yazı olmadığı gerekçelerine dayanmıştır. Karara, olayın üzerinden 9 yıl geçmesi sebebiyle haberin güncelliğini yitirdiği, buna rağmen halen erişilebilir durumda olan haber içeriklerinde yer alan ve davacıların kimliklerinin belirlenebilmesini mümkün kılan bilgilerin lekelenmeme hakkı, kişisel verilerin korunması ve unutulma hakkına aykırılık teşkil ettiği gerekçeleriyle itiraz edilmiş, başvuru sahiplerinin bu itirazı İzmir 2. Sulh Ceza Mahkemesince reddedilmiştir.

Yargıtay 19. Ceza Dairesi tarafından uyuşmazlığın, başvuru tarihi itibarıyla üzerinden 9 yıl geçmiş olan ve erişime açık halde bulunan haberlerin kişilik haklarına yönelik bir ihlal oluşturup oluşturmadığı, haberin güncellik durumunun ihlalin belirlenmesinde etkili olup

---

⁴⁶⁴ Yargıtay 19. Ceza Dairesi, T. 5.6.2017, E. 2016/15510, K. 2017/5325. <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 16.03.2023).

olmadığı ve son olarak güncel olmamasının kabulü halinde dahi gerçek bilgileri herhangi bir yorum katmadan aktaran haberlere erişimin engellenmesinin mümkün olup olmadığı sorunlarına ilişkin olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda, öncelikle ifade ve basın özgürlüklerine değinilerek, anayasal korumaya sahip olan bu özgürlüklerin ancak Anayasa ile öngörülen belirli koşullar altında sınırlanabileceği ifade edilmiştir. Bu noktada temel insan haklarından olan ifade ve basın özgürlüğüne ilişkin uluslararası sözleşmelere ve AİHM kararlarına da atıfta bulunan Yargıtay 19. Ceza Dairesi, basın özgürlüğü ve kişilik hakları arasında gözetilmesi gereken dengeye ilişkin olarak uyulması gereken bazı kriterlere yer vermiştir. Yargıtay 19. Ceza Dairesi, basın özgürlüğünün doğru bir şekilde kullanıldığından söz edilebilmesi için haberin gerçek ve güncel olması, haberin öğrenilmesine ilişkin kamunun yararı olması ve haber ile haberin aktarım şekli arasında uyum olması gerektiği belirtmiştir.

Akabinde, Yargıtay 19. Ceza Dairesi tarafından kişisel verilerin korunması kapsamında unutulma hakkına ilişkin incelemelerde bulunulmuştur. Bu kapsamda öncelikle, Anayasa ile açıkça düzenlenmeyen unutulma hakkının, devletin kişilerin maddi ve manevi varlığının geliştirilmesi konusundaki pozitif yükümlülüğünün öngörüldüğü Anayasa md. 5, manevi bütünlük kapsamında şeref ve itibarın korunmasına ilişkin Anayasa md. 17 ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin Anayasa md. 20/3 ile birlikte değerlendirilmesi halinde doğal bir sonuç ve devletin pozitif yükümlülüğü olarak ortaya çıktığı ifade edilmiştir. İnternetin ortaya çıkarak yaygınlaşmasının bilgiye erişimi kolay hale getirdiğine de değinen Yargıtay 19. Ceza Dairesi, *Google Spain v. M.C.G* kararına⁴⁶⁵ yaptığı atıfla, böylelikle ifade ve basın özgürlüğü karşısında şeref ve itibarın korunması aleyhine bozulan dengenin unutulma hakkının kabulüyle yeniden tesis edilebileceğini ifade etmiştir.

Son olarak Anayasa Mahkemesinin N.B.B başvurusuna ilişkin kararında internet haberlerinin unutulma hakkı kapsamında yayından çıkarılabilmesi için belirlediği

---

⁴⁶⁵ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022)

kriterlere⁴⁶⁶ yer veren Yargıtay 19. Ceza Dairesi, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2015/1679 sayılı kararına da atıfta bulunarak somut olayın değerlendirilmesine geçmiştir. Bu kapsamda, ilk yayımlandıkları 2007 yılında herhangi bir yorum içermeksizin o günün gerçek ve güncel bilgisini aktaran haberlerin kişilik haklarına yönelik bir ihlal içermediği ve ifade ve basın özgürlüğü kapsamında kabul edilebileceği belirtilmekle birlikte, olayın üzerinden geçen dokuz yıl ve başvuru sahiplerinin beraat etmiş olmaları değerlendirildiğinde, artık güncel olmayan haberin ilk yayımlandığı tarihte gerçek ve güncel olmasının bir anlamı kalmadığı ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, yargılamaya konu olaya ilişkin geçmiş tarihli haberlerde yer alan ve günün gerçeklerini yansıtmayan bilgilerin, yargılama beraatle sonuçlanmış dahi olsa erişilebilir olmasının, toplum nezdinde yanlış algılara yol açabileceği belirtilerek, haberlerin internet arşivinde yer almasının kamu menfaatine bir etkisi olmadığı gibi, istatistiki değerlendirme gibi bir işlevinin de olmadığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda Yargıtay 19. Ceza Dairesi, habere konu kişiler toplum nezdinde özel bir önemi olan, topluma hizmet etmeye veya toplumu aydınlatmaya yönelik bir vasfa sahip olan kimseler de olmadığından, haklarında yapılan haber içeriğinin kamuyu ilgilendiren bir tarafı olmadığı tespitinde bulunmuştur. Sonrasında, başvuru sahiplerinin isimlerinin olaya ilişkin olarak “örgüt, fuhuş ve insan ticareti” gibi birtakım kavramlarla anılmasının şeref ve haysiyetlerine yönelik bir saldırı olmasının yanında, buna yönelik yürütülen operasyon ve sonrasında uygulanan bazı tedbirlere ilişkin haberlerin gazetelerin internet arşivlerinde yer almasının, kişisel verilerin rıza dışı işlenmesi ve yayımlanması anlamına geleceği belirtilmiştir. Açıklanan tüm sebeplerle, başvuruların aksi yöndeki isteğine rağmen geçmişe dair olumsuz olayların kamunun erişimine açık bir şekilde tutulmasının, kişilik haklarını zedelediği sonucuna varılmıştır.

Özellikle, Anayasa Mahkemesinin G.D. başvurusuna ilişkin kararının aksine, yayım tarihinde gerçek bir durumu yansıtan haberin, başvuru tarihi itibarıyla gerçek ve güncel olup olmadığının tekrar değerlendirilmiş olmasının arz ettiği önem sebebiyle, Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 2017/5325 sayılı kararı ile yapılan tespit ve değerlendirmeler kanaatimizce yerindedir.

---

⁴⁶⁶ Bu kriterlere Anayasa Mahkemesi N.B.B. Başvurusu, para. 50’de yer verilmiştir.

3.2.4. Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 2020/481 Sayılı Kararı ve Unutulma Hakkı

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, çeşitli internet sitelerinde yer alan haberlerde belirtilen isim ve soy isimlerin veya haberin kendisinin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında silinmesi ve gazetelere ait arşivlerin arama motorlarında indekslenmemesi yönünde birçok başvuru alması sebebiyle, 2020 yılında tüm bu taleplerin unutulma hakkı kapsamında bütüncül olarak değerlendirilmesini içeren 2020/481 sayılı Kararı⁴⁶⁷ yayımlamıştır.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararda unutulma hakkını, muhtelif yargı kararları, uluslararası görüşler ve doktrinde genel kabul gören tanımı çerçevesinde, doğru olan ve hukuka uygun bir şekilde yayılmış bilgilerin, aradan geçen zaman sonucunda erişimden kaldırılmasına ya da gündeme getirilmemesine ilişkin talep hakkı olarak tanımlamıştır. Kararda ilk olarak kişisel verilerin silinmesine ilişkin mevzuat hükümleri değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Kişisel Verileri Koruma Kurulu, kişisel verilerin korunmasına ilişkin Anayasa md. 20/3, kişisel verilerin işlenmesinin genel ilkelerinin düzenlendiği KVKK md. 4, kişisel verilerinin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesine ilişkin KVKK md. 7 ve ilgiliye buna yönelik talep hakkı tanınan KVKK md. 11/1-e düzenlemelerinin yanı sıra söz konusu yöntemlere ilişkin usul ve esasların düzenlendiği İmha Yönetmeliği md. 8'e değinmiştir.

Bunun yanı sıra Kişisel Verileri Koruma Kurulu Anayasa Mahkemesi'nin N.B.B başvurusu kararına atıf yaparak, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu henüz yürürlüğe girmeden önce unutulma hakkının yargı kararlarına konu olmasına dikkat çekmiş ve söz konusu kararda yer alan yöntemlere yönelik değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu kapsamda, anılan kararın uygulanabilecek diğer yöntemlere ilişkin kısmı⁴⁶⁸ hatırlatılarak,

---

⁴⁶⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurulunun Kişilerin Ad ve Soyadı ile Arama Motorları Üzerinden Yapılan Aramalarda Çıkan Sonuçların İndeksten Çıkarılmasına Yönelik Talepler ile ilgili olarak Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 23.06.2020 Tarihli ve 2020/481 Sayılı Kararı. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6776/2020-481> (E.T. 10.01.2023).

⁴⁶⁸ Unutulma hakkının uygulanmasına ilişkin yöntemlere Anayasa Mahkemesi, N.B.B Başvurusu, para. 52'de yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin N.B.B başvurusuna ilişkin kararında kişisel verilerin silinmesi ve anonim hale getirilmesine vurgu yapıldığı, bu kapsamda erişimin kısmi olarak engellenmesi ve kişiyle haber arasındaki bağlantının koparılması suretiyle unutulma hakkı ile basın özgürlüğü arasında dengenin kurulmasına ilişkin yönetime işaret edildiği ifade edilmiştir. Bu tespitler ışığında Kişisel Verileri Koruma Kurulu, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun henüz yürürlüğe girmediği bir dönemde silme ve anonim hale getirme yöntemlerinin, bir üst kavram olarak unutulma hakkının tesisine yönelik araçlar olarak kabulünün önemini üzerinde durmuştur. Akabinde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2015/1679 sayılı kararı ile Yargıtay 19. Ceza Dairesi'nin 2017/5325 sayılı kararına yönelik değerlendirmelerde bulunan Kişisel Verileri Koruma Kurulu, başta Genel Veri Koruma Regülasyonu ve *Google Spain v. M.C.G* kararı⁴⁶⁹ olmak üzere uluslararası hukukta unutulma hakkına ilişkin kabullere de değinmiştir.

Bu kapsamda, kanunlarla açıkça düzenlenmeyen unutulma hakkının tesisine yönelik olarak Türk hukukunda birçok yöntem tanındığı tespitiyle Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 2020/481 sayılı Kararı'nın en başında değindiği İnternet Kanunu md. 9, KVKK md. 7, md. 4 ve md. 11, Anayasa md. 20/3, İmha Yönetmeliği md. 8 hükümlerini yeniden belirterek, Türk hukukunda unutulma hakkının yürürlükteki hükümler çerçevesinde uygulanabildiği ve ayrıca tanınmasına gerek olmadığını ifade etmiştir. Bu kapsamda, anılan hükümlerle düzenlenen yöntemlerden somut olay bazında en makul olanına karar verilebileceğine de işaret edilmiştir.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, internet sitelerinde bulunan haberlere ilişkin olarak kişisel verinin kaynaktan silinmesi yönündeki başvuruları, söz konusu basın kuruluşlarının Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında veri sorumlusu olarak nitelendirilmesinden hareketle karara bağlamakta olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte, arama motorlarında isim soy isim bilgisiyle yapılan arama sonucunda kişiye ilişkin bağlantıya ulaşılamaması talebi mevzuatlarda açıkça yer almamasına karşın, bu taleplerin Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından indeksten çıkarılma talebi olarak

---

⁴⁶⁹ Google Spain v. M.C.G. Case: C-131/12. Kararın İngilizce metni için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065 (E.T. 25.10.2022)

değerlendirildiğini belirten Kişisel Verileri Koruma Kurulu, arama motorlarının KVKK md. 3/1-ı kapsamında veri sorumlusu, arama motorları tarafından yürütülen faaliyetin ise KVKK md. 3/1-e kapsamında işleme faaliyeti olarak değerlendirildiğini belirtmiştir. Bu kapsamda yapılacak başvurularda, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun dördüncü bölümünde düzenlenen başvuru ve şikâyeteye ilişkin hükümlerin esas alınması gerektiği ifade edilmiştir. Kişisel Verileri Koruma Kurulu son olarak, yarışan menfaatler arasında tesis edilmesi gereken hakkaniyete değinerek, indeksten çıkarılmaya yönelik başvurularda, belirlenen ölçütler dikkate alınarak bir denge testi⁴⁷⁰ yapılacağı, bunun yanı sıra somut olay bazında bazı ek ölçütlerin de söz konusu olabileceğini belirtmiştir.

Belirtmek gerekir ki Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından belirlenen bu ölçütler, ABAD tarafından *Google Spain v. M.C.G* kararının uygulanmasına yönelik olarak belirlenen Rehber İlkeler⁴⁷¹ ile de paraleldir. Ancak kanaatimizce belirlenen ölçütlerin indeksten çıkarılma taleplerinin yanında diğer başvurularda da dikkate alınması yerinde olur. Bunun yanı sıra, sürecin şeffaf yürütülebilmesi için belirlenen ölçütlerin yanında, listeden çıkarılma uygulamasının taraflarını sürece dâhil eden bir mekanizmanın kabulü ve bunlara sonuca yönelik bilgilendirme yapılması gibi esaslar da kabul edilmelidir. Zira diğer ilgililerin bu sürecin dışında bırakılması, onların ifade özgürlüğü gibi birtakım hukuki menfaatlerini zedeleyebilir, temel hak ve özgürlüklerin ölçüsüz kısıtlanması anlamına gelebilir. Nitekim, listeden çıkarılma yönteminin uygulanması yönünde karar verilen ABAD'ın *Google Spain v. M.C.G* davasında da tarafların sürece dahil edilmemesi eleştiri konusu olmuştur⁴⁷². Tüm bu sebeplerle, Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından indeksten/listeden çıkarılma taleplerine ilişkin kriter ve esasların, bu açıklamalar göz önüne alınarak belirlenmesi yerinde olur.

---

⁴⁷⁰ Kişilerin Ad ve Soyadı ile Arama Motorları Üzerinden Yapılan Aramalarda Çıkan Sonuçların İndeksten Çıkarılmasına İlişkin Değerlendirmede Dikkate Alınacak Kriterler <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/68f1fb19-5803-4ef8-8696-f938fb49a9d5.pdf>

⁴⁷¹ Article 29 Data Protection Working Party, 14/EN, WP 225, Guidelines on the Implementation of the Court of Justice of the European Union Judgment on “Google Spain and Inc v. Agencia Española De Protección De Datos (AEPD) And Mario Costeja González” C-131/12, 26.11.2014. <https://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=1080>, (E.T. 02.01.2023).

⁴⁷² Söz konusu eleştiri için bkz. Birinci Bölüm, 1.3.3. Unutulma Hakkına İlişkin Tartışmalar.

UNUTULMA HAKKINA YÖNELİK TESPİTLER VE SONUÇ

Teknolojinin Türkiye'de ve uluslararası alanda hızla gelişmesi neredeyse her alanı etkilemiştir. Dijitalleşen süreçlerde kişisel verilerin çok önemli bir yere sahip olduğu ve hayatımızın neredeyse her alanında kişisel verilerin işlendiği bir gerçektir. Bu sebeple teknoloji, insanlık için büyük kolaylıklar sağlamasının yanı sıra, kişisel verilere yönelik bir tehdit unsuru da olabilmektedir. Dijital süreçler, ilerleyen teknoloji ve internetin yaygın kullanımı karşısında, uluslararası boyutta kişisel verilerin korunmasına verilen önem de artmıştır. Nitekim kişisel verilerin dijital bir sürece dâhil olması halinde, artık o veri üzerinde hâkimiyet kurmak oldukça zorlaşmakta, dijital ayak izi veri tabanlarından kolayca izlenebilmekte veya ilgisiz üçüncü kişilerce ele geçirilebilmektedir. Neredeyse hayatın her alanında görülebilen dijitalleşmenin sonucu olarak bırakılan bu izler ise, zaman zaman insan hayatını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Zira dijitalleşme ile iz bırakmak kadar, kaynaklara ulaşmak da kolaylaşmış; kaydedildikleri alanda uzun süreler muhafaza edilebilen bu bilgilerin unutulması ise bir hayli zorlaşmıştır. Bu durum ise, özel hayatın gizliliği, manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi gibi kişilik hakları ile kişisel verilerin korunması yönünden dezavantajlı bir durum yaratmakta, bu hakları çeşitli tehlikelerle karşı karşıya bırakmaktadır. Tam da bu noktada, dijitalleşmenin ortaya çıkardığı tehditler için çözüm yolu olarak, unutulma hakkı devreye girmektedir. Nitekim çalışmamızda çevrimiçi unutulma hakkının çalışılmasının sebebi de unutulma hakkının esas olarak internetin yaygınlaşması sebebiyle bozulan menfaatler dengesini onarma aracı olarak ortaya çıkmasıdır.

Unutulma hakkının konusunu kişisel veriler oluşturmaktadır. Hukuki boyutuna ilişkin farklı görüşler olan kişisel veriler, temel olarak kişilik hakkı, mülkiyet hakkı veya fikri mülkiyet hakkı çerçevesinde ele alınmaktadır. Kanaatimiz, kişisel verilerin korunmasının kişilik hakları çerçevesinde incelenmesi gerektiği yönündedir. Nitekim kişisel verilerin korunması ve bunun bir uzantısı olan unutulma hakkı, temelde özel hayatın gizliliği, manevi bütünlüğün korunması ve geliştirilmesi, bu kapsamda şeref ve itibarın korunması gibi kişilik haklarını korumaktadır. Bununla birlikte, kişisel veriler ve unutulma hakkı kapsamında yapılacak incelemelerde, bu hakların kendine özgü kuralları esas olarak göz önünde bulundurulmalıdır.

Kişisel verilerin etkin korunması için önemli araçlardan biri olan unutulma hakkı, teknolojinin kişisel verilere erişim konusunda yarattığı kolaylık karşısında, kişilerin birtakım kişilik değerlerini korumaktadır. Bu kapsamda unutulma hakkı, kişilerin geçmiş yaşamlarına ait haber veya bilgi gibi, güncel olmamalarına veya daha üstün bir menfaate hizmet etmemelerine rağmen başkaları tarafından erişime hazır bulundurulmuş kişilerin hayatını olumsuz yönde etkileyen kayıtlarını buldukları ortamdan kaldırmaya veya diğer yöntemlerle erişilmez hale getirmeye hizmet etmektedir. Bu sayede hem kişinin verisi üzerindeki hâkimiyeti güçlenmiş olmakta hem de geçmiş yaşantıların geleceğe yönelik negatif etkilerinin önüne geçilebilmektedir.

Unutulma hakkının unsurları zaman ve bilgidir. Zaman unsuru ile kastedilen, unutulma hakkının konusunu oluşturan bilginin üzerinden belirli bir sürenin geçmesi ve söz konusu bilginin toplum nezdinde artık güncel veya önemli bir niteliğe sahip olmamasıdır. Bilgi ile kastedilen ise, hukuka uygun bir şekilde yayılarak kişinin hâkimiyetinden çıkmış kişisel verilerdir. Bu kapsamda unutulma hakkının konusunu aradan geçen zaman üzerine güncelliğini ve önemini yitirmiş gerçek kişilere ait kişisel veriler oluşturmamakta; tüzel kişilere ait veriler ise kişisel veri kapsamında değerlendirilmemekte, unutulma hakkının konusunu oluşturmamaktadır. Ancak, kişinin geçmişine ait bilgilerin her durumda unutulma hakkının konusunu oluşturması mümkün değildir. Bu sebeple unutulma hakkının odağı, hukuka uygun bir şekilde alenileşen bilginin, aradan geçen zamanla birlikte değişen şartlar göz önüne alındığında yayımlanmaya devam edip edemeyeceği noktasında toplanmaktadır. Birçok kişilik değeriyle yakından ilişkili olan unutulma hakkı, sınırsız bir hak değildir. Bu kapsamda hakkın en temel sınırını ifade ve haberleşme özgürlüğü, basın özgürlüğü gibi diğer bazı hukuki menfaatler oluşturmaktadır. Bu kapsamda diğer temel hak ve özgürlüklerle karşı karşıya gelme ihtimali olan unutulma hakkı konusunda karar verilirken, yarışan haklar arasında hakkaniyet gözetilerek karar verilmeli, kamunun üstün yararı da göz önüne alınarak değerlendirme yapılmalıdır.

En temel olarak, kişilerin verileri üzerinde hakimiyetlerini güçlendirerek, kişisel verilerin korunmasına hizmet eden ve onun bir uzantısını oluşturan unutulma hakkı, ABAD'ın C-131/12 sayılı *Google Spain v. M.C.G* kararıyla gündeme gelmiş, unutulma hakkına ilişkin

talep sonucunda, ilgili içeriğin arama motorlarında yapılan aramanın sonuç listesinden kaldırılması gerektiği yönünde karar verilmiştir.

Unutulma hakkına ilişkin ilk düzenleme ise, Avrupa Birliği'nin Genel Veri Koruma Regülasyonu ile getirilmiştir. Her ne kadar unutulma hakkı Genel Veri Koruma Regülasyonu ile getirilen en önemli yeniliklerden olsa da unutulma hakkı bu düzenleme ile müstakil olarak değil, sildirme hakkıyla birlikte anılmıştır. Ancak, GDPR md. 17'nin başlığında unutulma hakkı kavramına da yer verilmekle birlikte, düzenlemenin geneline bakıldığında, esas olarak sildirme hakkının düzenlendiği görülebilmektedir. Unutulma hakkına dayanak teşkil eden ifadeler barındırmakta ve unutulmayı sağlayacak yöntemlerden birini düzenlemekte olsa da kanımızca GDPR md. 17/1 tam olarak unutulma hakkının karşılığını oluşturmamaktadır. Bununla birlikte belirtmek gerekir ki GDPR md. 17/2, yöntem çeşitliliği açısından olmasa da alenileşmiş verilerin silinmesi durumuna ilişkin bir düzenleme öngördüğünden, unutulma hakkına daha yakın bir yaklaşım içermektedir.

Türk hukukunda açıkça tanınmamakla birlikte unutulma hakkı, Anayasa md. 17, md. 20/3 ve md. 5'in doğal bir sonucudur. Açık bir düzenlemeye sahip olmasa da unutulma hakkı, Türk hukukunda çeşitli mevzuatlarla tanınan birçok yöntemle uygulanabilir. Bu kapsamda silme, yok etme, anonim hale getirme, erişimin engellenmesi, listelenmeme gibi birçok yöntemden, somut olaya göre en uygun olanının seçilerek unutulma hakkı ile ulaşılmak istenen amaca ulaşmak mümkündür. Nitekim yargı kararları ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararlarında, unutulma hakkının çeşitli yöntemleri ihtiva eden bir üst kavram olarak değerlendirilmesine ilişkin ifadeler yer almaktadır. Bu kapsamda, her ne kadar açıkça tanınmasa da Türk hukuku ile unutulma hakkının gerçekleştirilmesi için öngörülen yöntemlerin, Genel Veri Koruma Regülasyonu'na kıyasla daha geniş bir yelpazede sunulduğunu söylemek mümkündür. Ancak bu noktada, seçilen yöntem de önem arz etmektedir. Şayet yarışan haklar çerçevesinde unutulma hakkının üstün olduğu yönünde bir karar verilirse, diğer hak ve özgürlüklere getirilecek kısıtlamanın ölçülü olması ilkesi gereğince, unutulma hakkıyla ulaşılmak istenen amaca, diğer hak ve özgürlükleri asgari düzeyde kısıtlayacak bir yöntemle ulaşılması gerekmektedir.

Birden çok yöntemi barındıran unutulma hakkının farklı uygulanma yöntemleri ve görünüm biçimleri, unutulma hakkıyla birebir örtüşmemektedir. Bu yöntem ve görünümler, unutulma hakkıyla ulaşılmak istenen amaca ulaşılmasını sağlayacak araçlardır. Bu kapsamda, unutulma hakkının bu yöntemlerin uygulanmasıyla sağlanan bir üst başlık olduğu söylenebilir. Unutulma hakkının karşılığı olarak literatürde en çok kullanılan kavramlardan biri olan sildirme hakkı ise, unutulma hakkının bir uygulanma aracı olup, hakkın tam karşılığını oluşturmamaktadır. Nitekim sildirme hakkı, düzenlendiği mevzuatlar çerçevesinde genel olarak kişinin kontrolündeki kişisel verilerin hukuka aykırı kullanımına ilişkin bir koruma getirirken, unutulma hakkının konusunu oluşturan bilgi genellikle artık kişinin hâkimiyeti altında olmayan, hukukî olarak alenileşmiş verilerdir. Bu kapsamda sildirme hakkı ile unutulma hakkı arasındaki en temel fark, unutulma hakkında bilginin aleni olması ve artık kişinin kontrolü altında bulunmamasıdır. Başka bir ifadeyle, sildirme hakkı daha çok kişinin verileri üzerinde var olan hâkimiyetinin hukuka aykırı bir şekilde zayıflatılmamasına hizmet ederken, unutulma hakkı kişinin egemenlik alanından çıkarak kamuya açılan veriler üzerinde kontrolün tekrar sağlanabilmesine hizmet eder. Bu açıklamalar sebebiyle, her ne kadar sildirme hakkına, uygun olduğu ölçüde unutulma hakkının söz konusu olduğu durumlarda bir yöntem olarak başvurulabilirse de bu iki hak birebir aynı anlamda olmayıp, birbiri yerine kullanılamaz.

KAYNAKÇA

- Abik, Yıldız: “Türk Medeni Kanunundaki Hükümler Ve Çocuk Hukukundaki Temel İlkeler Çerçevesinde Velayette Çocuğun Yararı”, Prof.Dr. Şener Akyol’a Armağan, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2011, ss. 1-73.
- Akça, Kürşat: “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.3, 2015, ss. 543-596. https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuhfd/issue/22413/239906#article_cite (E.T. 17.02.2023).
- Akdağ, Hale: Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Adalet Yayınları, Ankara 2013.
- Akgül, Aydın: “Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: “Unutulma Hakkı” ve AB Adalet Divanı’nın Google Kararı”, TBB Dergisi, No. 116, 2016, ss. 11-38. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-116-1440> (E.T. 18.10.2022).
- Akgül, Mehmet Emin: “İfade Özgürlüğünün Tarihsel Süreci ve Milli Güvenlik Gereğiyle İfade Özgürlüğünün Kısıtlanması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S. 1, 2012, ss. 1-42. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42474/511634> (E.T. 14.03.2023).
- Akıncı, Fatih: “Lekelenmeme Hakkı”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 11, Sayı: 43, 2020, ss. 177-202. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/59539/873809> (E.T. 10.01.2023).
- Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya: Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri-Kişiler Hukuku, Yenilenmiş 16. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul, 2020.

Akkurt, Sinan Sami: “17.06.2015 Tarih, E. 2014/4-56, K. 2015/1679 Sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı ve Mukayeseli Hukuk Çerçevesinde “Unutulma Hakkı””, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 65, S.4, 2016, ss. 2605-2635. (“Unutulma Hakkı”). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42360/510036> (E.T. 11.01.2023).

Akkurt, Sinan Sami: “Unutulma Hakkı”nın Kişilik Hakkı Kapsamındaki Kişisel Değerlerle İlişkisi”, KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S.1, Ocak 2018, ss. 81-104. (“Kişilik”). <https://www.jurix.com.tr/article/12172> (E.T. 14.01.2023).

Akkurt, Sinan Sami: “Kişisel Veri Kavramının Hukuki Niteliğine İlişkin Yaklaşımlara Mukayeseli Bir Bakış”, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C.2. S.1, 2020, ss. 20-32. (“Kişisel Veri”). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kvkd/issue/55487/726372> (E.T. 16.02.2023).

Alçık, Merve: “Türk Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Maddi ve Manevi Varlığın Korunması ve Geliştirilmesi Hakkı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2018.

Alessi, Stefania: “Eternal Sunshine: The Right to Be Forgotten in the European Union after the 2016 General Data Protection Regulation”, Emory International Law Review, C.32, No. 1, 2017, s. 145-171. <https://scholarlycommons.law.emory.edu/eilr/vol32/iss1/4/> (E.T. 18.02.2023).

Alsenoy, Brendan Van/Koekkoek, Marieke: “The Extra-territorial Reach of the EU’s “Right to be Forgotten”, Centre for IT & IP Law Working Paper, 20/2015. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2551838 (E.T. 20.02.2023).

Ambrose, Meg Leta/Ausloos, Jef: “The Right to Be Forgotten Across The Pond”, Journal Of Information Policy, No. 3, 2013, ss. 1-23. <https://www.jstor.org/stable/10.5325/jinfopoli.3.2013.0001> (E.T. 03.01.2023).

Ambrose, Meg Leta: “Speaking of Forgetting: Analysis of Possible non-EU Responses to the Right to Be Forgotten and Speech Exception” Telecommunications Policy, C.38, March 2013, ss. 800-811. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308596114000731> (E.T. 18.01.2023).

Antani, Ravi: “The Resistance of Memory: “Could the European Union’s Right to be Forgotten in the United States?”, 30 Berkeley Technology Law Journal, July 2015, ss. 1173-1210. https://heinonline.org/HOL/Page?collection=journals&handle=hein.journals/berktech30&id=1303&men_tab=srchresults (E.T. 16.02.2023).

Atak, Songül: “Avrupa Konseyi’nin Kişisel Veriler Açısından Sağladığı Temel Güvenceler”, TBB Dergisi, S. 87, 2010, s. 90-120. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-87-606> (E.T. 05.03.2023).

Atasoy, Kemal: “Kişilik Hakkı Kapsamında Sosyal Medyada Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Sahibinin Rızası” , Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi , C. 22, S. 3 , 2016, ss. 269-301. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/36500/333739> (E.T. 19.02.2023).

Ayan, Mehmet/Ayan, Nurşen: Kişiler Hukuku, Gözden Geçirilmiş 8. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016.

Balo, Yusuf Solmaz: “Amerika Birleşik Devletleri Mahkeme Teşkilatı”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S. 3, 2012, ss. 973-1016. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42461/511448> (E.T. 14.03.2023).

Baskın, Onur: Türk Hukuku Bakımından: Kişilik Hakkı Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

- Başalp, Nilgün: Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004. (“Kişisel Veri”)
- Başalp, Nilgün: “Avrupa Birliği Veri Koruması Genel Regülasyonu'nun Temel Yenilikleri”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 21, S. 1, 2015, ss. 77-106. (“Regülasyon”). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/27220/288022> (E.T. 18.02.2023).
- Biega, Asia J./Potash, Peter/Daumé III, Hal/ Diaz, Fernando/Finck, Michèle: “Operationalizing the Legal Principle of Data Minimization for Personalization”, Conference: SIGIR '20: The 43rd International ACM SIGIR conference on research and development in Information Retrieval, July 25–30, 2020, s. 2. <https://arxiv.org/pdf/2005.13718.pdf> (E.T. 10.03.2023).
- Boyd, Danah M./ Ellison, Nicole B.: “Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship”, Journal of Computer-Mediated Communication, C. 13, S. 1, 2007, ss. 210-230. <https://academic.oup.com/jcmc/article/13/1/210/4583062> (E.T. 19.02.2023).
- Bozkurt, Habip: Kişisel Verilerin İşlenmesinin Hukuki Boyutu, Yetkin Yayınları, Ankara, 2021. (“Hukuki Boyut”)
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru: Bulut Bilişimde Kişisel Verilerin Korunması (Personal Data Protection in Cloud Computing), Yetkin Yayınları, Ankara, 2016.
- Bozlak, Ayhan: “Kamusal Bağlamda Özel Hayatın Korunması: ABD Federal Yüksek Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Uygulaması Arasında Mukayeseli Bir İnceleme”, TBB Dergisi, C.109, 2013, ss. 55-92. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013-109-1322> (E.T. 18.01.2023).

Brock, George: “Right to Be Forgotten - Privacy And The Media in The Digital Age” I.B.Tauris & Co. Ltd in association with the Reuters Institute for the Study of Journalism, University of Oxford, 2016, s. 25. <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=1372774&lang=tr&site=eds-live> (E.T. 12.02.2023).

Bunn, Anna: “Children and the ‘Right to be Forgotten’: what the right to erasure means for European children, and why Australian children should be afforded a similar right”, Media International Australia, C. 170, No. 1, February 2019, ss. 37-46. <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/1329878X19848503> (E.T. 14.03.2023).

Cheng, Amanda: “Forget About the Right to be Forgotten: How About a Right to be Different?”, Auckland University Law Review, Vol. 22, 2016, s. 106-141. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3361446 (E.T. 28.12.2022).

Cook, Lyndsay: “The Right to Be Forgotten: A Step In The Right Direction for Cyberspace Law and Policy”, Journal of Law, Technology & the Internet, C.6, 2015, ss. 121-132. <https://scholarlycommons.law.case.edu/jolti/vol6/iss1/8/> (E.T. 20.02.2023).

Culik, Nicolai/Döpke, Christian: “About Forgetting and Being Forgotten” Big Data in Context, ed. Hoeren T., Kolany-Raiser B., Springer Open, 2018, ss. 21-27. https://www.researchgate.net/publication/320473168_About_Forgetting_and_Being_Forgotten (E.T. 12.03.2023).

Çırak, Ezgi: “Dijital Çağda Sonsuza Kadar Hatırlamaya Karşı Unutulma Hakkı”, Ceza Hukuku Dergisi, C.13, No:36, Nisan 2018, ss. 161-189. <https://www.academia.edu/41370848> (E.T. 03.02.2023).

Dal, Ufuk: “Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün ülke dışı uygulama yetkisi ve bu yetkinin uluslararası hukukta meşruiyeti”, Kişisel Verileri Koruma Dergisi, C. 1, S. 1,

2019, ss. 21-33. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/746059> (E.T. 05.03.2023).

De Hert, Paul/Sajfert, Juraj: “The fundamental right to personal data protection in criminal investigations and proceedings: framing big data policing through the purpose limitation and data minimisation principles of the Directive (EU) 2016/680”, Brussels Privacy Hub Working Paper, Vol. 7, No. 31, December 2021, ss. 1-17. <https://ssrn.com/abstract=4016491> (E.T. 10.03.2023).

Develioğlu, Murat: 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018.

Di Ciommo, Francesco: “Privacy in Europe After Regulation (EU) No 2016/679: What Will Remain of the Right to Be Forgotten?” The Italian Law Journal, C. 03, No. 2, 2017, ss. 623-646. <https://theitalianlawjournal.it/data/uploads/3-italj-2-2017/pdf-singoli/623-di-ciommo.pdf> (E.T. 15.03.2023).

Doğan, Aişe Sena: “Kişilik Hakkının 5651 Sayılı Kanun’un 9. Maddesi Kapsamında Korunması”, Bilişim Hukuku Dergisi, C. 2, S. 2, 2020, ss. 143-180. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1377099> (E.T. 15.03.2023).

Drummond, David: "We Need To Talk About The Right To Be Forgotten". <http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/jul/10/right-to-be-forgotten-european-ruling-google-debate> (E.T.30.12.2022).

Dural, Mustafa/Öğüz, Tufan: Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku, 21. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2020.

Dursun, Selman: “Megan Kanunu (ABD.’nde Cinsel Suç Faillerinin Sicile Kaydı ve Sicil Bilgilerinin Kamuya Açıklanması)”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 8, S. 1-2, 2004, ss. 233-262. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebyuhfd/issue/63551/970873> (E.T. 14.03.2023).

Dülger, Murat Volkan: “İnsan Hakları ve Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 5, S. 1, 2018, ss. 71-144. (“İnsan Hakları”). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/imuhfd/issue/54314/737027> (E.T. 09.03.2023).

Dülger, Murat Volkan: Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 2. Baskı, Hukuk Akademisi, İstanbul, 2019. (“Kişisel Veriler”)

Dülger, Murat Volkan: “GDPR’da Bulunan Ancak KVKK’da Yer Verilmeyen Bir Kavram: Ortak Veri Sorumlusu Kavramı ve Güncel Kararlar Işığında Değerlendirilmesi (A Concept In GDPR But Not Included In KVKK: The Concept of Common Data Responsible and Its Evaluation in the Light of Current Decisions)”, SSRN, ss. 1-12. 2021. (“Ortak Veri Sorumlusu”) https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3792323 (E.T. 05.03.2023).

Elmalıcı, Hasan: “Bilişim Çağının Ortaya Çıkardığı Temel Bir İnsan Hakkı Olarak Unutulma Hakkı”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, No:4, Ankara, ss. 1603-1636. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42360/509942> (E.T. 03.02.2023).

Ercan, Cannur: “Fikri Hak Kavramı ve Eser Sahibinin Manevi Haklarının Genel Anlamda Kişilik Hakkıyla İlişkisi”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl: 12, S. 46, Nisan 2021, ss. 377-412. https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/61178/909811#article_cite (E.T. 19.02.2023).

Ercoskun Şenol, Kübra: “Sözleşmenin İçeriğini Belirleme Özgürlüğü ve Bunun Genel Sınırı: TBK m. 27”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 74, S. 2, 2016 ss. 709-737. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/28495/305040> (E.T. 20.02.2023).

Eroğlu, Şahika: “Dijital Yaşamda Mahremiyet (Gizlilik) Kavramı ve Kişisel Veriler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Mahremiyet ve Kişisel Veri Algılarının Analizi”, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, C. 35, S. 2, 2018, ss. 130-153. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/huefd/issue/41233/439007> (E.T. 19.02.2023).

European Commission: For how long can data be kept and is it necessary to update it?, https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/reform/rules-business-and-organisations/principles-gdpr/how-long-can-data-be-kept-and-it-necessary-update-it_en (E.T. 11.03.2023).

Demirel, Fırat: “AB, unutulma hakkının tüm Google sitelerini kapsamamasını istiyor”, 27.11.2014. <http://webrazzi.com/2014/11/27/ab-unutulma-hakki-google/>. (E.T. 30.12.2022).

Fialova, Eva: “Data Portability and Informational Self- Determination”, Masaryk University Journal of Law and Technology, C. 8, S. 1, 2014, ss. 45-55. <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/2645> (E.T. 19.02.2023).

Fleischer, Peter: “The Right To Be Forgotten, Or How To Edit Your History”, 29.01.2012. <http://peterfleischer.blogspot.com/2012/01/right-to-be-forgotten-or-how-to-edit.html> (E.T. 18.10.2022).

Forde, Aidan: “Implications of the Right To Be Forgotten”, Tulane Journal of Technology and Intellectual Property, C. 18, Fall 2015, ss. 83-131. <https://journals.tulane.edu/TIP/article/view/2652> (E.T. 10.01.2023).

Göçmen Uyarer, Sinem: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Kapsamında: Kişisel Verilerin Korunması, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2020.

Gönen, Doruk: Tüzel Kişilerde Kişilik Hakkı ve Korunması, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2011.

Gülener, Serdar: "Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak 'Unutulma Hakkı'", TBB Dergisi, No:102, Ankara, 2012, ss. 219-240. <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-102-1218> (E.T. 02.01.2023).

Gülsün, Ramazan: "İnsan Onuru ve Lekelenmeme Hakkı (Human Dignity and Right not to be Labelled as Criminal)", International Journal of Legal Progress, C: I, S. 2, 2015, ss. 17-42. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/legalprogress/issue/24649/260732> (E.T. 11.02.2023).

Gümüş, Ali Tarık: "Türk Anayasasında Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.13, No:2, 2005, ss. 133-172. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/26636/281116> (E.T. 17.01.2023).

Hartzog, Woodrow/Stutzman, Frederick: "The Case for Online Obscurity", California Law Review, C.101, No.1, February 2013, ss. 1-49. <https://www.jstor.org/stable/23409387> (E.T. 03.01.2023).

Helvacı, Serap: Gerçek Kişiler, 8. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul 2017.

Henkoğlu, Türkay: Bilgi Güvenliği ve Kişisel Verilerin Korunması, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.

Hoffman,David/Bruening, Paula/ Carter, Sophia: "The Right to Obscurity: How We Can Implement The Google Spain Decision", North Carolina Journal Of Law & Technology,

C.17, No:3, 2016, ss. 437-482. <https://scholarship.law.unc.edu/ncjolt/vol17/iss3/2/> (E.T. 03.01.2023).

Ishwarappa/Anuradha, J.: “A Brief Introduction on Big Data 5Vs Characteristics and Hadoop Technology”, *Procedia Computer Science*, C. 48, 2015, ss. 319-324. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050915006973> (E.T. 03.03.2023).

İmamoğlu, Hülya: “Çocuğun Kişiliğinin Ana Babaya Karşı Korunması”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 54, S. 2, 2005, ss. 183-218. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42639/514081> (E.T. 09.04.2021).

Kama Işık, Sezen: “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nde Özel Yaşam ve Kavramının Sonraki İnsan Hakları Belgelerine Etkisi”, *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 10, S. 1, 2022, ss. 217-250. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2320217> (E.T. 10.03.2023).

Kang, Jerry: “Information Privacy in Cyberspace Transactions” *Stanford Law Review*, C. 50, No. 4, 1998, ss. 1193–294. <https://www.jstor.org/stable/1229286> (E.T. 18.02.2023).

Karan, Ulaş: İfade Özgürlüğü, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-2*, Nisan 2018, s. 103. https://www.anayasa.gov.tr/media/3545/02_ifade_ozgurlugu.pdf (E.T. 15.03.2023).

Kaya, Cemil: “Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi Ekseninde Hassas (Kişisel) Veriler ve İşlenmesi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 69, S. 1-2, 2011, ss. 317-334. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/9185/115031> (E.T. 05.03.2023).

Kaya, Mine: “Özel Hukukta Özel Hayatın Korunması”, Yargıtay Dergisi, C. 32, S. 1-2, 2006, ss. 51-98. <http://www.yargitaydergisi.gov.tr/dergiler/yd/ocak2006.pdf#page=51> (E.T. 10.04.2023).

Kaya, Mine: “Telekomünikasyon Alanında Kişilik Haklarının Korunması”, Ankara Barosu Dergisi, C. 68, S. 4, 2010, ss. 279-334. (“Telekomünikasyon”) <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33788/374171> (E.T. 11.04.2023).

Kılınç, Doğan: “Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 61, S.3, 2012, s. 1120. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42461/511463> (E.T. 05.03.2023).

Koops, Bert-Jaap: “Forgetting Footprints, Shunning Shadows. A Critical Analysis of the ‘Right to Be Forgotten in Big Data Practice,” SCRIPTed, C.8, No:3, 2011, ss. 229-256. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1986719 (E.T. 09.01.2023).

Korkmaz, İbrahim: Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.

Kubis, Marcel: “Das Recht auf Vergessenwerden”, Datenschutz und Datensicherheit – DuD, C. 41, No. 9, 2017, s. 583. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11623-017-0835-7> (E.T. 14.03.2023).

Kulk, Stefan/ Borgesius, Frederik Zuiderveen: “Google Spain v. González: Did the Court Forget about Freedom of Expression?”, European Journal of Risk Regulation, Vol.5, No.3, 2014, ss. 389-398. http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2491486 (E.T. 15.01.2023).

Küçükgüngör, Erkan: “Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşamın Medya Araçlarıyla İhlali Halinde Hükmedilen Manevi Tazminat Miktarının Değerlendirilmesi”, Ankara Barosu Dergisi, C. 55, S. 2, 1998, ss. 67-73.

Küzeci, Elif: “Anayasal Bir Hak: Kişisel Verilerin Korunması”, Bilişim Dergisi, 2011 Ocak, ss.142-149. (“Anayasa”) <http://www.bilisimdergisi.org.tr/s128/pdf/142-149.pdf> (E.T. 20.02.2023).

Küzeci, Elif: Kişisel Verilerin Korunması, 4. Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2020. (“Kişisel Veriler”)

Mantelero, Alessandro: “Finding a Solution to the Google’s Dilemma on the 'Right to Be Forgotten', after the 'Political' ECJ Decision”, 58th Congress of the Union Internationale des Avocats, Florence 2014. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2528565 (E.T. 25.02.2023).

Mendos Kuşkonmaz, Elif: Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Mitrou, Lilian/Karyda, Maria: EU’s Data Protection Reform and the Right to Be Forgotten - A Legal Response to a Technological Challenge, 5th International Conference of Information Law and Ethics 2012, Corfu-Greece 29-30 June 2012. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2165245 (E.T. 19.01.2023).

Montgomery, Kathryn C.: “Büyük Veri Devrinde Çocukların Gizliliğinin Korunması”, Çocuk ve Medeniyet, C.3, S.5, 2018, ss. 23-46. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cm/issue/57211/807877> (E.T. 14.03.2023).

- Nalbantoğlu, Seray: “Bir Temel Hak Olarak Unutulma Hakkı”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (TAAD), 2018, Yıl 9, Sayı 35, ss. 583-605. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/980809> (E.T. 18.10.2022).
- Nunziato, Dawn Carla: “The Fourth Year Of Forgetting: The Troubling Expansion Of The Right to Be Forgotten”, George Washington University Law School Public Law Research Paper, C. 39, No. 4, 2018, s. 1011-1064. <https://scholarship.law.upenn.edu/jil/vol39/iss4/3/> (E.T. 20.02.2023).
- Oğuz, Habip: “Elektronik Ortamda Kişisel Verilerin Korunması, Bazı Ülke Uygulamaları ve Ülkemizdeki Durum”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 3, 2013, ss. 1-38. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mdergi/issue/16883/175778> (E.T. 26.02.2023).
- Oğuzman, Kemal/Seliçi, Özer/Oktay Özdemir, Saibe: Kişiler Hukuku, 17. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2018.
- Ooijen, Van I./Vrabc, Helena U.: “Does the GDPR Enhance Consumers’ Control over Personal Data? An Analysis from a Behavioural Perspective”, Journal of Consumer Policy, C. 42, 2019, ss. 91–107. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10603-018-9399-7> (E.T. 19.02.2023).
- Oral, Tuğçe: "Hekimin Aydınlatma ve Hastanın Rızasını Alma Yükümü", Ankara Barosu Dergisi , S. 2, 2011, ss. 185-210.
- Özcan Büyüktanır, Burcu G./Zorluoğlu Yılmaz, Ayça: “The issue of the child’s surname in custody disputes in Turkey: what are the best interests of the child?” British Journal of Middle Eastern Studies, 2021, ss. 1-19. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85118457063&origin=resultslist> (E.T. 27.04.2023).

Özdemir, Hayrunnisa: Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.

Öztan, Bilge: Medeni Hukukun Temel Kavramları, 36. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2012.

Pina, Giorgio: “The Right to Personal Identity in Italian Private Law: Constitutional Interpretation and Judge-Made Rights”, The Harmonization of Private Law in Europe, 2000, ss. 225-237. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1737392 (E.T. 25.10.2023).

Politou, Eugenia/Michota, Alexandra/Alepis, Efthymios/Pocs, Matthias/Patsakis, Constantinos: “Backups and the Right to Be Forgotten in the GDPR: An Uneasy Relationship”, Computer Law & Security Review, C. 34, No. 6, 2018, ss. 1247-1257. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364918301389> (E.T. 15.03.2023).

Reding, Viviane: Fundamental Rights and Citizenship Privacy Matters-Why the EU needs new personal data protection rules” (Speech/10/700), 30.11.2010, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_10_700 (E.T. 30.11.2022).

Reding, Viviane: “The EU Data Protection Reform 2012: “Making Europe the Standart Setter for Modern Data Protection Rules in the Digital Age” (Speech/12/26), 22.01.2012. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/12/26&format=PDF> (E.T. 30.12.2022).

Ritter, Jeffrey/Mayer, Anna: “Regulating Data As Property: A New Construct For Moving Forward”, Duke Law & Technology Review, C.16, No:1, 2018, ss. 220-277. <https://scholarship.law.duke.edu/dltr/vol16/iss1/7/> (E.T. 16.02.2023).

Roagna, Ivana: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Gösterilmesi Hakkının Korunması, Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları (Çev. Ayşe Gül Alkış Schäling), Strazburg 2012. <https://rm.coe.int/16806f15ae> (E.T. 25.01.2023).

Rosen, Jeffrey: “The Right to Be Forgotten”, Stanford Law Review Online, 2012, C. 64:88, ss. 88-92. <https://review.law.stanford.edu/wp-content/uploads/sites/3/2012/02/64-SLRO-88.pdf> (E.T. 18.10.2022).

Salihpaşaoğlu, Yaşar/Değirmencioğlu, Burcu: “Unutulma Hakkının Bir “İnsan Hakkı”na Dönüşme Yolculuğu”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIV, Y. 2020, S. 2, ss. 361-388. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/54204/733270> (E.T. 28.10.2022).

Samuelson, Pamela: “Privacy As Intellectual Property?”, Stanford Law Review, C. 52, No.5, May 2000, ss. 1125-1173. <https://www.jstor.org/stable/1229511> (E.T. 16.02.2023).

Sartor, Giovanni: “Providers’ Liabilities and the Right to Be Forgotten”, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies Global Governance Programme-51 (RSCAS 2013/37), 2013. (“Providers”) https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/27215/RSCAS_2013_37.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T. 25.10.2022).

Sartor, Giovanni: “The Right to Be Forgotten: Balancing Interests in the Flux of Time”, International Journal of Law and Information Technology, C.24, Oxford University Press, 2016, ss. 72-98. (“The Right to Be Forgotten”). <https://academic.oup.com/ijlit/article/24/1/72/2357353> (E.T. 20.01.2023).

Savaş, Burcu: “İş Hukukunda ‘Siber Gözetim’”, Çalışma ve Toplum Dergisi, C. 3, S. 22, 2009, ss. 97-132. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2575923> (E.T. 14.03.2023).

Schafers, Tim Philipp: “Die Datenschutz-Grundverordnung (DSGVO) - eine neue Zeitrechnung im Bereich des Datenschutzes?” Freilaw: Freiburg Law Students Journal, 1/2018, ss. 16-24. <https://www.freilaw.de/wordpress/wp-content/uploads/2018/05/03-DSGVO.pdf> (E.T. 16.02.2023).

Selek, Ozan: “Genel Veri Koruma Tüzüğü Işığında Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rıza”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, S. 2, 2019, ss. 911-951. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfd/issue/51788/646330> (E.T. 14.03.2023).

Serçemeli, Ceyhun: “Ebeveynlerin Sosyal Medyadaki “Over-Sharenting” Davranışlarının Hukuki Açidan Değerlendirilmesi”, TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi, C. 12/Sonbahar, S. 48, Aralık 2020, ss. 229- 237. <https://www.researchgate.net/publication/348049244> (E.T. 13.03.2023).

Serozan, Rona: “Kişilik Hakkının Korunması ile ilgili Bazı Düşünceler”, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü, No:14, 1977, ss. 93-112. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhad/issue/1273/15252> (E.T. 19.01.2023).

Shahin, Saif: “Right to Be Forgotten: How National Identity, Political Orientation, and Capitalist Ideology Structured a Trans-Atlantic Debate on Information Access and Control”, Journalism & Mass Communication Quarterly, C. 93, No. 2, 2016, ss. 360-382. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1077699016638835> (E.T. 03.03.2023).

Shoor, Emily A.: “Narrowing the Right to Be Forgotten: Why the European Union Needs to Amend the Proposed Data Protection Regulation”, Brooklyn Journal of International Law, C. 39, No. 1, 2014, ss. 487-519. <https://brooklynworks.brooklaw.edu/bjil/vol39/iss1/9/> (E.T. 20.02.2023).

- Singh, Atul: “Protecting Personal Data As A Property Right”, Indian Law Institute Review, Winter 2016, ss. 123-139. https://ili.ac.in/pdf/p9_atul.pdf (E.T. 16.02.2023).
- Singleton, Shaniqua: “Balancing a Right to Be Forgotten with a Right to Freedom of Expression in the Wake of Google Spain v. AEPD”, Georgia Journal of International and Comparative Law, C.44, No.1, 2015, ss. 165-194. <https://digitalcommons.law.uga.edu/gjicl/vol44/iss1/6/> (E.T. 16.02.2023).
- Sözüer, Eren: Unutulma Hakkı - İnsan Hakları Perspektifinden Bir İnceleme, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2017.
- Strycharz, Joanna/Ausloos, Jef/Helberger, Natali: “Data Protection or Data Frustration? Individual Perceptions and Attitudes Towards the GDPR” European Data Protection Law Review, C. 6, No. 3, 2020, ss. 407-421. https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/edpl6&div=57&g_sent=1&casa_token=&collection=journals (E.T. 12.03.2023).
- Tamò, Aurelia/George, Damian: “Oblivion, Erasure and Forgetting in the Digital Age”, Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law, 2014, ss. 71-87. <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-5-2-2014/3997> (E.T. 02.01.2023).
- Taştan, Furkan Güven: Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, Ankara, 2017.
- Tezcan, Durmuş: “Bilgisayar Karşısında Özel Hayatın Korunması”, Anayasa Dergisi, C. 8, 1991, ss. 385-392. <https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6398/dtezcan.pdf> (E.T. 15.02.2023).
- Thomson Reuters Practical Law: “Privacy Rights for California Minors in the Digital World Bill Signed into Law”, Practical Law Intellectual Property & Technology, 24.09.2013.

[https://content.next.westlaw.com/practical-law/document/Ia7aac8a7642211e38578f7ccc38dcbee/Privacy-Rights-for-California-Minors-in-the-Digital-World-Bill-Signed-into-Law?viewType=FullText&transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://content.next.westlaw.com/practical-law/document/Ia7aac8a7642211e38578f7ccc38dcbee/Privacy-Rights-for-California-Minors-in-the-Digital-World-Bill-Signed-into-Law?viewType=FullText&transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true) (E.T. 14.03.2023).

Tikkinen-Piri, Christina/Rohunen, Anna/Markkula, Jouni: “EU General Data Protection Regulation: Changes and implications for personal data collecting companies”, *Computer Law&Security Review*, C. 34, No.1, 2018, ss. 134-153. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364917301966> (E.T. 15.03.2023).

Turan Başara, Gamze: *Kişiliğin İhlalinden Kaynaklanan Maddi ve Manevi Tazminat ile Haksız Kazancın İadesi*”, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018.

Turan, Metin: *Karşılaştırmalı Hukukta Kişisel Verilerin Korunması*, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

Turgut, Cemile: *Kişilik Hakkının Bir Görünümü Olarak Unutulma Hakkı*, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.

Van Hoboken, Joris: *The Proposed Right to be Forgotten Seen from the Perspective of Our Right to Remember, Freedom of Expression Safeguards in a Converging Information Environment*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC86747> (E.T. 28.01.2023).

Voss, W. Gregory/Céline, Castets-Renard: “Proposal For an International Taxonomy an the Various Forms of The Right to Be Forgotten: A Study on the Convergence of Norm”, *Colorado Technology Law Journal*, No:14-2, 2016, ss. 281-344. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2800742 (E.T. 05.01.2023).

Walker, Robert Kirk: “Note–The Right to Be Forgotten”, *Hastings Law Journal*, C.64, No:1, 2013, ss. 257-286. https://repository.uchastings.edu/hastings_law_journal/vol64/iss1/6/ (E.T. 02.01.2023).

Warman, Matt: “EU fights 'fierce lobbying' to devise data privacy law”
<https://www.telegraph.co.uk/technology/internet/9069933/EU-fights-fierce-lobbying-to-devise-data-privacy-law.html> (E.T. 20.02.2023).

Warner, Jeremy: “The Right to Oblivion: Data Retention from Canada to Europe in Three Backward Steps”, *University of Ottawa Law & Technology Journal*, C. 2, S. 1, 2005, ss. 75-104. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=777844. (E.T. 12.03.2023).

Weber, Rolf H.: “The Right to Be Forgotten, More Than a Pandora’s Box”, *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law* 120, C., No.2, 2011, ss. 120-130. <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-2-2-2011/3084> (E.T. 18.03.2023).

Yavuz, Can: : *İnternet’teki Arama Sonuçlarından Kişisel Verilerin Kaldırılması Unutulma Hakkı*, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

Yıldız, Ozan Ali: “Şeref ve Haysiyete Yönelik Saldırıları Karşısında Kişilik Hakkının Korunması”, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1, 2020, ss. 3675-3689. https://www.researchgate.net/profile/Ozan-Yildiz-2/publication/342049787_Seref_ve_Haysiyete_Yonelik_Saldirilar_Karsisinda_Kisilik_Hakkinin_Korunmasi/links/5fd3e73c45851553a0ac04b8/Seref-ve-Haysiyete-Yoenelik-Saldirilar-Karsisinda-Kisilik-Hakkinin-Korunmasi.pdf (E.T. 09.04.2023).

Yılmaz, Süleyman/Çavuşoğlu, Gökçe Filiz: *Kişisel Verileri Koruma Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

Yücedağ, Nafiye: “Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun Uygulama Alanı ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 75, S. 2, 2017, ss. 765-789. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhfm/issue/36734/422656> (E.T. 10.03.2023).

Zittrain, Jonathan: “What the Publisher Can Teach the Patient: Intellectual Property and Privacy in an Era of Trusted Privication”, Stanford Law Review, C. 52, No. 5, Symposium: Cyberspace and Privacy: A New Legal Paradigm?, 2000, ss. 1201-1250. <https://www.jstor.org/stable/1229513> (E.T. 19.02.2023).

Zorluoğlu Yılmaz, Ayça: "Sharenting ve Velayet Hakkının Sınırları", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 29, S. 4, 2021, ss. 3383-3417. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/65757/972124> (E.T. 11.11.2022).

REHBERLER VE RAPORLAR

Article 29 Data Protection Working Party, 14/EN, WP 225 Guidelines on the Implementation of the Court of Justice of the European Union Judgment on “Google Spain and Inc v. Agencia Española De Protección De Datos (AEPD) And Mario Costeja González” C-131/12, 26.11.2014. <https://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=1080>, (E.T. 02.01.2023).

Article 29 Data Protection Working Party, 01248/07/EN WP 136, Opinion 4/2007 on the concept of personal data, Adopted on 20th June, s. 6. (Article 29 Data Protection Working Party, 01248/07/EN WP 136) <https://www.clinicalstudydatarequest.com/Documents/Privacy-European-guidance.pdf> (E.T. 15.02.2023).

Google Şeffaflık Raporu,
<https://support.google.com/transparencyreport/answer/7347822?hl=tr#zippy=%2Csayfa-ları-arama-sonuçlarımızda-toplu-olarak-mı-liste-dışı-bırakıyorsunuz> (E.T. 11.01.2023).

Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files Adopted by General Assembly. <https://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?docid=3ddcafaac> (E.T. 10.03.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Açık Rıza.
<https://kvkk.gov.tr/yayinlar/A%C3%87IK%20RIZA.pdf> (E.T. 01.03.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi Rehberi, Ankara, 2019. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5394/Aydinlatma-Yukumlulugunun-Yerine-Getirilmesi-Rehberi> (E.T. 06.03.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Temel İlkeler. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4189/Kisisel-Verilerin-Islenmesine-Iliskin-Temel-Ilkeler> (E.T. 20.02.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4196/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Hakkinda-Sikca-Sorulan-Sorular> (E.T. 26.02.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi, KVKK Yayınları, Ankara, 2019, s. 86. <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/41784a70-2bac-4e4a-830f-35c628468646.PDF> (E.T. 13.03.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Unutulma Hakkı (Unutulma Hakkının Arama Motorları Özelinde Değerlendirilmesi).

<https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/11b6fd99-d42a-45b1-a009-21f2d36ded21.pdf> (E.T. 12.03.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi (VERBİS) Kılavuzu.
https://verbis.kvkk.gov.tr/UploadedFiles/VER%C4%B0_SORUMLULARI_S%C4%B0_C%C4%B0L%C4%B0_B%C4%B0LG%C4%B0_S%C4%B0STEM%C4%B0_KILAVUZU.PDF (E.T. 15.02.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen.
<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4195/Veri-Sorumlusu-ve-Veri-Isleyen> (E.T. 01.03.2023).

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları, Ankara, 2019.
<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf> (E.T. 01.03.2023).

Opinion of the European Data Protection Supervisor, "A comprehensive approach on personal data protection in the European Union", Brussels, 14 January 2011,
https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/11-01-14_personal_data_protection_en.pdf (E.T. 12.01.2023).

EK 1: ORJİNALLİK RAPORU

 <p>HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU</p>
<p>HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ Özel Hukuk ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA</p> <p style="text-align: right;">Tarih: 15/06/2023</p> <p>Tez Başlığı: <u>Kişisel Verilerin Korunması Kapsamında</u> <u>Unutulma Hakkı</u></p> <p>Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 157 sayfalık kısmına ilişkin, 15/06/2023 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 6. 'tür.</p> <p>Uygulanan filtrelemeler:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- ☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç 2- ☒ Kaynakça hariç 3- ☒ Alıntılar hariç 4- ☐ Alıntılar dâhil 5- ☒ 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç <p>Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.</p> <p>Gereğini saygılarımla arz ederim.</p> <p style="text-align: right;">Tarih ve İmza 15.06.2023</p> <p>Adı Soyadı: <u>Dilonur Demir</u></p> <p>Öğrenci No: <u>1021138983</u></p> <p>Anabilim Dalı: <u>Özel Hukuk Anabilim Dalı</u></p> <p>Programı: <u>Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı</u></p>
<p>DANIŞMAN ONAYI</p> <p>UYGUNDUR</p> <p style="text-align: right;">(İmvan, Adı Soyad, İmza)</p>

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
MASTER'S THESIS ORIGINALITY REPORT

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
Private Law DEPARTMENT

Date: 15/06/2023

Thesis Title: The Right to Be Forgotten within the Scope of

Protection of Personal Data

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on 15./06./2023 for the total of 157 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 6 %.

Filtering options applied:

5. Approval and Declaration sections excluded
6. Bibliography/Works Cited excluded
7. Quotes excluded
8. Quotes included
9. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Date and Signature
15.06.2023

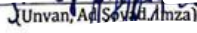
Name Surname: Dilanur Demir
Student No: N21138983
Department: Private Law
Program: LLM in Private Law (Thesis) Programme

ADVISOR APPROVAL

IMPROVED.

(Title, Name Surname, Signature)

EK 2: ETİK KURUL MUAFİYET FORMU

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ ÇALIŞMASI ETİK KOMİSYON MUAFİYETİ FORMU
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ <u>Özel Hukuk</u> ..... ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA	
Tarih: 18/06/2023	
Tez Başlığı: <u>Kişisel Verilerin Korunması Kanununda</u> <u>Unutulma Hakkı</u>	
Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmam: <ol style="list-style-type: none"> 1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır, 2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir. 3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir. 4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, mülakat, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir. 	
Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullar ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kurul/Komisyon'dan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.	
Gereğini saygılarımla arz ederim.	
Tarih ve İmza 18.06.2023	Adı Soyadı: <u>Dilarur Demir</u> Öğrenci No: <u>N21138983</u> Anabilim Dalı: <u>Özel Hukuk Anabilim Dalı</u> Programı: <u>Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı</u> Statüsü: ☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Bütünleşik Doktora
DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI	
	
Detaylı Bilgi: http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr Telefon: 0-312-2976860 Faks: 0-312-2992147 E-posta: sosyalbilimler@hacettepe.edu.tr	

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
ETHICS COMMISSION FORM FOR THESIS

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
Private Law DEPARTMENT

Date: 15/06/2023

Thesis Title: The Right to Be Forgotten within the Scope of
Protection of Personal Data

My thesis work related to the title above:

1. Does not perform experimentation on animals or people.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not based on observational and descriptive research (survey, interview, measures/scales, data scanning, system-model development).

I declare, I have carefully read Hacettepe University's Ethics Regulations and the Commission's Guidelines, and in order to proceed with my thesis according to these regulations I do not have to get permission from the Ethics Board/Commission for anything; in any infringement of the regulations I accept all legal responsibility and I declare that all the information I have provided is true.

I respectfully submit this for approval.

Name Surname: Dilanur Demir
Student No: 1021138983
Department: Private Law
Program: LLM in Private Law (Thesis) Programme
Status: MA Ph.D. Combined MA/ Ph.D.

Date and Signature
16.06.2023

ADVISER COMMENTS AND APPROVAL

(Title, Name Surname, Signature)

